

DICȚIONARUL SCULPTORILOR DIN ROMÂNIA
SECOLELE XIX–XX
VOL. I
LIT. A – G

AUTORI:

IOANA VLASIU (coordonator)

GABRIEL BADEA-PĂUN

VIRGINIA BARBU

RUXANDA BELDIMAN

IRINA CĂRĂBAȘ

OLIVIA NIȚIȘ

TUDOR STAVILĂ

ADRIANA ȘOTROPA

CORINA TEACĂ

ALEXANDRA TITU

GHEORGHE VIDA

ACADEMIA ROMÂNĂ
Institutul de Istoria Artei „George Oprescu”

**DICȚIONARUL SCULPTORILOR DIN ROMÂNIA
SECOLELE XIX–XX**

**VOL. I
Lit. A – G**

coordonator Ioana Vlasiu

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
București, 2011

Copyright © Editura Academiei Române, 2011
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, sector 5
050711, București, România
Tel: 4021-318 81 46, 4021-318 81 06
Fax: 4021-318 24 44
E-mail: edacad@ear.ro
Adresă web: www.ear.ro

Referenți: acad. Răzvan THEODORESCU
prof. Ruxandra DEMETRESCU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

**INSTITUTUL DE ISTORIA ARTEI “GEORGE OPRESCU”
(București)**

Dicționarul sculptorilor din România : secolele XIX-XX /
Institutul de Istoria Artei “George Oprescu” ; Ioana Vlasiu (coord.). -
București : Editura Academiei Române, 2011-

vol.

ISBN 978-973-27-2125-4

Vol. 1. : Literele A – G. – 2011. – ISBN 978-973-27-2126-1

I. Vlasiu, Ioana (coord.)

81'374.2:730(498)18/19:929=135.1

Redactor: Alis ALEXĂ
Tehnoredactor: Doina STOIA
Coperta: Mariana ȘERBĂNESCU

Bun de tipar: 22.11.2011. Format: 16/70 × 100
Coli de tipar: 16,25
C.Z. pentru biblioteci mari: 73 (498) «18: 19» (032) = 59
C.Z. pentru biblioteci mici: 73

ARGUMENT

Sculptura în accepția ei vest-europeană este o apariție tardivă în cultura românească. Abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, odată cu începuturile modernizării societății românești, apar primii sculptori autohtoni, formați în spiritul sculpturii occidentale. De la Ion Georgescu și până astăzi, numărul celor dedicați sculpturii a crescut însă impresionant. Poate că și destinul exemplar al lui Brâncuși să fi contribuit. Se poate vorbi de un număr care se apropie de o mie, dintre care un sfert cu aproximație sunt cuprinși în primul volum, de la A la G, al acestui dicționar. Cum în afara istoriei sculpturii din 1965, datorate lui George Oprescu, nici o altă lucrare nu a fost consacrată sculpturii românești pe toată întinderea ei, am considerat că, mai vitregită decât pictura, sculptura ar merita investigată fie și deocamdată cu instrumentarul unui dicționar. Ne-am propus de aceea reunirea unei informații esențiale privind sculptorii români care să poată deveni la rândul ei o sursă documentară pentru cercetări viitoare.

În privința „definiției” sculpturii, devenită problematică în ultimele decenii, a fost necesar să facem unele delimitări și decupaje ale domeniului. Dicționarul *Un secol de sculptură românească*, cu o ilustrație foarte bogată, editat în 2001 de Romelo Pervolovici și Maria Manolescu (Fundatia Meta), coordonator Alexandra Titu, oprit din păcate la primul volum (A–D), a avut o deschidere mai mare, optând pentru conceptul extins de sculptură, până la a cuprinde genuri recente, agreate mai ales de artiștii tineri, precum instalația și performanța, ale căror legături cu sculptura, dincolo de tridimensionalitate sunt uneori greu de precizat. Dicționarul de față își propune să fie mai restrictiv, limitându-se la accepțiunile clasice ale sculpturii, precum și la cele consacrate de modernitate și avangarda istorică. Sigur că o graniță precisă este imposibil de trasat. Prezența unor artiști precum Andrei Cădere ar putea părea de aceea o inconsecvență, dar situarea lui la răscrucea tuturor genurilor ne-a făcut să nu îl putem ignora nici ca sculptor. Am optat și pentru includerea unor pictori cu interes pentru spațialitate – Horia Damian, Ion Alin Gheorghiu, Sorin Dumitrescu, Dumitru Gorzo etc., în măsura în care aceste tentative s-au manifestat consecvent.

Modelul de abordare la nivel de fișă de dicționar a activității unui artist a fost *Saur Allgemeines Künstlerlexikon* (Lexiconul general al artiștilor),

editat de K.G. Saur la München-Leipzig începând din 1992, publicație de anvergură și rigoare documentară recunoscute internațional (la care de altfel majoritatea autorilor dicționarului de față colaborează constant și de multă vreme).

Arhivele documentare la care am apelat, în afară de cea a Institutului de Istoria Artei, sunt cea a Uniunii Artiștilor Plastici, a Muzeului Național de Artă Contemporană și a Muzeului Național de Artă din București, instituții cărora le mulțumim și pe această cale. Aducem de asemenea mulțumirile noastre Mariei Manolescu și lui Romelo Pervolovici de la Fundația Meta, Zoei Pop de la Muzeul Național de Artă, precum și tuturor celor care ne-au furnizat cu amabilitate și generozitate material documentar sau fotografic. Mulțumim de asemenea istoricului de artă Tudor Stăvilă, directorul Institutului Studiul Artelor din Chișinău pentru colaborarea sa dezinteresată.

Ne-au fost de mare ajutor cataloagele de muzee, repertoriile, deloc în ultimul rând unele site-uri Internet ale muzeelor, foarte complete, precum cel al Muzeului de Artă Vizuală din Galați.

Dicționarul de față este în principiu exhaustiv. Dimensiunea fișei nu indică neapărat intenția unei ierarhii de valori, ci depinde mai degrabă de anvergura activității unui artist, dar și de accesibilitatea informației. Am inclus și artiști foarte tineri în măsura în care prezența lor pe scena artistică este deja suficient de consistentă. Dar mai ales în privința artiștilor din provincie dificultatea de a reuni o documentație serioasă și de a accede la publicații recente a fost una dintre cele mai mari. De aceea nu putem decât să regretăm omisiunile și să sperăm într-o viitoare ediție pentru a le remedia.

FIȘA DICȚIONARULUI

– **Nume de familie, prenume, data și locul nașterii și decesului, relații de rudenie cu alți artiști**

– **Studii**

Întrucât de la înființare până azi numele instituțiilor de învățământ artistic de la București, Iași, Cluj și Timișoara s-au schimbat de mai multe ori, am optat pentru formula mai complicată, dar mai exactă, a utilizării denumirii din perioada în care artistul și-a urmat studiile.

București

1864–1931 Școala Națională de Arte Frumoase

1931–1942 Academia de Belle-Arte

1942–1948 Școala Superioară de Arte

1948–1990 Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”

1990–1995 Academia de Arte Frumoase

1995–2002 Universitatea de Arte București

2002 Universitatea Națională de Arte București

Iași

1861–1931 Școala de Belle-Arte

1931–1948 Academia de Belle-Arte

1948–1992 Institutul de Artă

1992–1997 Academia de Arte „George Enescu”

1997 Universitatea de Arte „George Enescu”

Cluj-Napoca

1926–1933 Școala de Belle-Arte

1950–1990 Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu”

1990–2001 Academia de Arte Vizuale „Ion Andreescu”

2001 Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca

Timișoara

1933–1942 Școala de Arte Frumoase

1933–1942 Școala Medie Tehnică de Arte Decorative

1990 Facultatea de Arte și Design, Universitatea de Vest

– **Premii**

– **Comentariu sintetic al operei**

– **Expoziții personale** (dacă expoziția a avut catalog se menționează în paranteză cu precizarea autorului textului introductiv)

– **Expoziții colective (și de grup):** în țară și în străinătate. Ordine cronologică

– **Artă publică**

– **Simpozioane (de sculptură în aer liber)**

– **Muzee**

– **Scrieri ale artistului**

– **Bibliografie**

1. Dicționare. – 2. Lucrări generale. – 3. Monografii. – 4. Articole (dacă nu există monografii cu bibliografie). – 5. site-uri.

ABREVIERI

acad. – academie

bibl. – bibliografie

cat. – catalog

col. – colecție

EAV – Expoziția artiștilor în viață

exp. – expoziție

gal. – galerie

intern. – internațional

IAP București – Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” București

IAP Cluj-Napoca – Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu” Cluj-Napoca

ICR – Institutul Cultural Român

IIA – Institutul de Istoria Artei „George Oprescu”

MIAMB – Muzeul de Istorie și Artă al Municipiului București

MNAC – Muzeul Național de Artă Contemporană, București

MNAP – Muzeul Național de Arte Plastice, Chișinău

MNAR – Muzeul Național de Artă al României, București

MNIR – Muzeul Național de Istorie al României, București

MNLR – Muzeul Național al Literaturii Române, București

MNP – Muzeul Național Peleş, Sinaia

mon. – monument

muz. – muzeu

ONDEA – Oficiul Național pentru Documentare și Expoziții de Artă

pr. – premiu
pref. – prefață
retr. – retrospectivă
Rev. muz. mon. – Revista muzeelor și monumentelor
RRHA – Revue roumaine d’histoire de l’art
SCIA – Studii și cercetări de istoria artei
SM – Salonul municipal
SO – Salonul oficial de pictură și sculptură
SO gr. – Salonul oficial de grafică
TA – Tinerimea Artistică
TNB – Teatrul Național București
UA Iași – Universitatea de Arte Iași
UAD Cluj-Napoca – Universitatea de Artă și Design Cluj-Napoca
UAP – Uniunea Artiștilor Plastici
UNAB – Universitatea Națională de Arte București

INIȚIALELE AUTORILOR DE ARTICOLE

G.B. Gabriel Badea-Păun
V.B. Virginia Barbu
R.B. Ruxanda Beldiman
I.C. Irina Cărăbaș
O.N. Olivia Nițiș
T.S. Tudor Stăvilă
A.Ș. Adriana Șotropa
C.T. Corina Teacă
A.T. Alexandra Titu
Gh.V. Gheorghe Vida
I.V. Ioana Vlasiu

BIBLIOGRAFIE

A. Enciclopedii, dicționare, repertorii

- AKL* = *Saur Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 73 vol., Saur A.K., München-Leipzig, 1992–2011.
- AKL Nachtrag* = *Saur Allgemeines Künstlerlexikon. Die Bildenden Künstler aller Zeiten und Völker*, 4 vol., Nachtrag, Saur A.K., München-Leipzig, 2005–2010.
- Barbosa 1976 = Octavian Barbosa, *Dicționarul artiștilor români contemporani*, Meridiane, București, 1976.
- Bénézit 1966 = E. Bénézit, *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, Tomes I–VIII, Paris, 1966.
- Bénézit 1999 = E. Bénézit, *Dictionnaire critique et documentaire des peintres, sculpteurs, dessinateurs et graveurs*, Tomes I–VIII, Paris, 1999.
- Chevalier 1970 = Denys Chevalier, *Nouveau dictionnaire de la sculpture moderne*, Fernand Hazan, Paris, 1970.
- Ciucă 2004 = Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase la Iași*, ART XXI, Iași, 2004.
- Ciucă 2005 = Valentin Ciucă, *Un secol de arte frumoase în Bucovina*, ART XXI, Iași, 2005.
- Cruceru 2005 = Florica Cruceru, *Artiști dobrogeni. Un dicționar și mai mult decât atât*, Muntenia, Constanța, 2005.
- Deac 2000 = Mircea Deac, *50 de ani de sculptură*, OID.ICM, București, 2000.
- Dublea 1936 = Eugeniu Dublea, *Artiști plastici români*, București, 1936.
- Encicl. art. rom. cont.* = Al. Cebuc, Vasile Florea, Negoită Lăptoiu, *Enciclopedia artiștilor români contemporani*, vol. 1–5, Arc 2000, București, 1996–2003.
- Grigorescu 2003 = Dan Grigorescu, *Dicționarul avangardelor*, Ed. Enciclopedică, București, 2003.
- Grove = *The Dictionary of Art*, Jane Turner (ed.), 34 vol., Macmillan Publishers Limited, London – Grove's Dictionaries Inc., New York, 1996.
- Jianu 1986 = *Les Artistes roumains en Occident. Antologie de Ionel Jianu, Gabriela Carp, Ana Maria Covrig, Lionel Scanteye*, American-Romanian Academy of Arts and Sciences, Paris, 1986.
- KMML = *Kotárs magyar kezo művészeti lexikon*, vol. I–III, Budapest, 1999–2001.

- Oprea 2004 = Petre Oprea, *Expozanți la Saloanele oficiale de pictură, sculptură și grafică 1924–1944*, Ministerul Culturii și Cultelor, București, 2004.
- Oprea 2006 = Petre Oprea, *Artiști participanți la expozițiile societății Tinerimii Artistice (1902–1947)*, Maiko, București, 2006.
- Oprea 2007 = Petre Oprea, *Expozanți la Saloanele oficiale de pictură, sculptură, grafică 1945–1947*, Ministerul Culturii și Cultelor, București, 2007.
- Monvoisin 2008 = Alain Monvoisin, *Dictionnaire international de la sculpture moderne et contemporaine*, Éditions du Regard, Paris, 2008.
- Postolache 1973 = Florica Postolache, *Arta monumentală a litoralului, orașului și județului Constanța*, Muzeul de Artă, Constanța, 1973.
- Prut 1982 = Constantin Prut, *Dicționar de artă modernă*, Albatros, București, 1982.
- Prut 2002 = Constantin Prut, *Dicționar de artă modernă și contemporană*, Univers Enciclopedic, București, 2002.
- Repere ale artei plastice mureșene* 2006 = Gheorghe Mureșan (coord.), *Repere ale artei plastice mureșene*, Filiala Târgu-Mureș a Artiștilor Plastici din România, Ansid, 2006.
- Repertoriul graficii rom. XIX* = *Repertoriul graficii românești din secolul al XIX-lea*, 2 vol., Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Cabinetul de stampe și desene, București, 1974–1975.
- Repertoriul graficii rom. XX* = *Repertoriul graficii românești din secolul al XX-lea*, 7 vol., Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, Cabinetul de stampe și desene, București, 1978–2008.
- Repertoriul expozițiilor 1865–1918* = *Repertoriul expozițiilor de artă românească. București, 1865–1918*. Autori: Theodor Enescu, Irina Fortunescu, Ioana Vlasiu, Carmen Liiceanu. Institutul de Istoria Artei „George Oprescu” al Academiei Române. [Manuscris]
- Stoica 2007 = Corneliu Stoica, *Dicționar al artiștilor plastici gălățeni*, Muzeul de Artă Vizuală Galați, Terra, Focșani, 2007.
- Thieme-Becker = Ulrich Thieme, Felix Becker (hrsg.), *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart*, Verlag von E.A. Seemann, Leipzig, 1907–1950.
- Un secol de sculptură* 2001 = *Un secol de sculptură românească*. Dicționar A-D. Coordonator Alexandra Titu, Ed. Meta, București, 2001.
- Vollmer = H. Vollmer, *Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler des XXsten Jahrhunderts*, vol. 1–6, Leipzig, 1953–1962.

B. Lucrări generale

- 50 Contemp. Sculpt.* 1979 = *50 Contemporary Sculptors*. Introducere de Vasile Drăguț. Uniunea Artiștilor Plastici, București, 1979.
- Artele plastice* 1959 = *Artele plastice în România după 23 august 1944*, sub îngrijirea acad. G. Oprescu, autori Mircea Popescu, Eugen Schileru, Radu Bogdan, Ion Frunzetti, Remus Niculescu, Editura Academiei, București, 1959.

- Ateliere de artiști din București*
Barcan 2003 = Mihai Oroveanu (ed.), *Ateliere de artiști din București*, vol. 1–3, NOI Media Print, București, 2008, 2009, [2010].
= Luiza Barcan, *Artiști plastici la Serata lui Iosif Sava*, Maiko, București, 2003.
- Beldiman, I, 2005 = Ioana Beldiman, *Sculpturi franceze. Un patrimoniu resuscitat*, Simetria, București, 2005.
- Beldiman, II, 2005 = Ioana Beldiman, *Sculptura franceză în România (1848–1931). Gust artistic, modă, fapt de societate*, Simetria, București, 2005.
- Blazian 1932 = H. Blazian, *Plastica 1931. L'Art roumain en 1931. Précédé d'un aperçu sur l'art roumain*, Atelierele Adevărul, București, 1932.
- Busuioceanu 1980 = Alexandru Busuioceanu, *Scrieri despre artă*, ed. Ion Frunzetti, Th. Enescu, V.I. Stoichiță, Meridiane, București, 1980.
- Cârnci 2000 = Magda Cârnci, *Artele plastice în România 1945–1989*, Meridiane, București, 2000.
- Colecția de artă a Camerei Deputaților*
Comarnescu 1985 = *Colecția de artă a Camerei Deputaților*, 2 vol., Regia Autonomă Monitorul Oficial, București. Prefață: Eugenia Florescu, Ariadna Zeck.
- Comarnescu 2003 = Petru Comarnescu, *Kalokagathon*. Antologie de Dan Grigorescu și Florin Toma. Studiu introductiv și note de Dan Grigorescu. Eminescu, București, 1985.
= Petru Comarnescu, *Pagini de jurnal*. Ediție îngrijită de Traian Filip, Mircea Filip și Adrian Munțiu. Prefață de Dan Grigorescu. Colecția „Destine refuzate”, Noul Orfeu, București, 2003.
- Constantinescu 2008 = Cornel Radu Constantinescu, *Plasticieni români*, Paideia, București, 2008.
- Contemp. Rom. Sculpt.*
1999 = *Contemporary Romanian Sculptors*, Chamber of Fine Art of Greece, 1999.
- Crișan 1986 = Maria Crișan, *Artiști gălățeni*, Meridiane, București, 1986.
- Crișan 2010 = Maria Crișan, *Exercițiul privirii*, Printco, Iași, 2010.
- Dante in Romania* 1999 = *Dante in Romania*. Cento artisti romeni contemporanei interpretano Dante Alighieri. Centro Dantesco dei Frati Minori Conventuali. Ravenna 1 aprile – 30 settembre 1999. Chiostrri Francescani. [Cat.]
- Dragu Dimitriu 2010 = Victoria Dragu Dimitriu, *Povești cu statui și fântâni din București*, Vreamea, București, 2010.
- Drăguț 1988 = Vasile Drăguț, *Medalioane în cerneală*, Meridiane, București, 1988.
- Dumitrescu 2002 = Sorin Dumitrescu, *Anticritice. Artiștii Galeriei Catacomba*, Anastasia, București, 2002.
- Experiment* 1997 = Alexandra Titu (ed.), *Experiment în arta românească după 1960*, Centrul Soros pentru Artă Contemporană, București, 1997.
- Florea 1982 = Vasile Florea, *Arta românească modernă și contemporană*, Meridiane, București, 1982.
- Florea 2007 = Vasile Florea, *Istoria artei românești*, Litera Internațional, București-Chișinău, 2007.
- Frunzetti 1997 = Ion Frunzetti, *Scrieri. Prietenii mei artiștii*, 2 vol., Ed. Europolis, Constanța, 1997.

- Grigorescu 1991 = Dan Grigorescu, *Idee și sensibilitate. Direcții și tendințe în arta contemporană românească*, Meridiane, București, 1991.
- Grozdea 1974 = Mircea Grozdea, *Arta monumentală în România socialistă*, Meridiane, București, 1974.
- Grozdea 1984 = Mircea Grozdea, *Sculptori români contemporani*, Meridiane, București, 1984.
- Grozdea 1987 = Mircea Grozdea, *Arta monumentală contemporană*, Meridiane, București, 1987.
- Guță 2001 = Adrian Guță, *Texte despre generația '80 în artele plastice*, Paralela 45, 2001.
- Guță 2007 = Adrian Guță, *La Sculpture contemporaine roumaine. La Vie intérieure, la vie extérieure*, Musée Janchelevici, La Louvière, Belgia, 2007. [cat. de Adrian Guță]
- Guță 2009 = Adrian Guță, *Generația '80 în artele vizuale*, Paralela 45, București, 2009.
- Han 1970 = Oscar Han, *Dălți și pensule*, Minerva, București, 1970.
- Hommage à Brancusi* 1976 = *Hommage à Brancusi de la sculpture roumaine contemporaine*. Musée Galliera, Paris, 1976. Introducere de Ion Vlasiu. [cat.]
- Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”* 1964 = *Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu”. 1864–1964*, coord.: Adina Nanu și Raoul Șorban, Meridiane, București, 1964.
- Ionescu 1999 = Adrian Silvan Ionescu, *Învățământul artistic românesc 1830–1872*, Meridiane, București, 1999.
- Ionescu 2008 = Adrian-Silvan Ionescu, *Mișcarea oficială în România secolului al XIX-lea*, Noi Media Print, București, 2008.
- Ispir 1984 = Mihai Ispir, *Clasicismul în arta românească*, Meridiane, 1984.
- Istoria românilor VIII* = Dan Grigorescu, *Artele*, în *Istoria românilor*, vol. VIII, coord. Ioan Scurtu, Petre Otu, Ed. Enciclopedică, București, 2003, p. 732–751.
- Istoria românilor IX* = Ioana Vlasiu, *Artele plastice*, în *Istoria românilor*, vol. IX, coord. Ioan Scurtu, Petre Otu, Ed. Enciclopedică, București, 2008, p. 1013–1017.
- Juvara-Minea 2000 = Ruxandra Juvara-Minea, *Participarea României la Bienala de la Veneția*, Vremea, București, 2000.
- Kessler 1997 = Erwin Kessler, *ceARTA*, Nemira, București, 1997.
- L'Art roumain Paris* 1961 = *L'Art roumain du XIXe siècle à nos jours*. Musée national d'art moderne. Journées culturelles roumaines, 25 octobre – 4 décembre 1961, Paris. Preface: Jean Cassou. Introduction: Ion Jalea. [cat.]
- Lăptoiu 1981, 1987, 1999, 2009 = Negoită Lăptoiu, *Incursiuni în plastica transilvană*, vol. I, Dacia, Cluj-Napoca, 1981; vol. II, Dacia, Cluj-Napoca, 1987; vol. III, Arc 2000, București, 1999; vol. IV, Napoca Star, Cluj-Napoca, 2009.
- Lăptoiu, *Școala de Arte Frumoase din Cluj și Timișoara* = Negoită Lăptoiu, *Școala de Arte Frumoase din Cluj și Timișoara (1925–1941)*, Arc 2000, București, 1999.
- Mândrescu 1972 = *Lemnul, expresie și tehnologie*, Galeria Amfora, București, 1972. [cat. Anatol Mândrescu]

- Mocanu 2010 = Aurelia Mocanu, *Criza clasică*, Printech, București, 2010. [CD]
- Muzeul A. Simu = *Muzeul A. Simu și Casa-Simu-Muzeu*. Cuvânt înainte de Marius Bunescu, Ministerul Cultelor și Artelor. Fondul Anastase Simu – București, 1937. [cat.]
- Muz. de Artă Constanța = *Muzeul de Artă. Constanța. România*. Expoziția permanentă. Studiu introductiv de Doina Păuleanu, Muzeul de Artă Constanța, 1998. [cat.]
- Sângeorz 2006 = *Muzeul de Artă Comparată Sângeorz Băi*, texte de Maria Magdalena Crișan, Pavel Șușară, București, 2006. [cat.]
- Muz. de Artă K.H. Zambaccian = *Muzeul de Artă K.H. Zambaccian*. Catalog. Comitetul pentru cultură și educație socialistă al Municipiului București, Colectivul de redactare: Petra Ciocan, Ileana Matic, Jacques Zambaccian, 1973.
- Muz. Național de Artă Cluj = *Muzeul Național de Artă Cluj*. Galeria Națională, Text introductiv Livia Drăgoi, *Idea/Design and Print*, Cluj. [cat.]
- Niculescu 1954 = Remus Niculescu, *Începuturile sculpturii românești*, în *SCIA*, nr. 3–4, 1954, p. 105–115.
- Oprea 1974 = Petre Oprea, *Incursiuni în sculptura românească*, Litera, București, 1974.
- Oprea, *Sculpturi decorative* 2004 = Petre Oprea, *Sculpturi decorative pe clădiri bucureștene*, Maiko, București, 2004.
- Oprescu 1935 = G. Oprescu, *L'Art roumain de 1800 à nos jours*, Malmo, 1935.
- Oprescu 1939 = G. Oprescu, *Doi ani de critică artistică*. Note și impresii, Monitorul Oficial și Imprimeriile Statului, București, 1939.
- Oprescu 1954 = G. Oprescu, *Sculptura statuară românească*, Editura de stat pentru literatură și artă, București, 1954.
- Oprescu 1965 = G. Oprescu, *Sculptura românească*, ediția a II-a, Meridiane, București, 1965.
- Oprescu 1966 = G. Oprescu, *Scrieri despre artă*, Meridiane, București, 1966.
- Paleolog 1975 = C. Irimie, F. Dumitrescu, A. Paleolog, *Arta lemnului la români*, Meridiane, București, 1975.
- Pinacoteca statului = *Pinacoteca statului*. Ministerul Instrucțiunii Publice, Ateneul Român, Institutul Grafic Lucefărul S.A., București, 1930. [cat.]
- Pintilie 2006 = Ileana Pintilie, *Timișoara între tradiție și modernitate. Pedagogia artistică în secolul al XX-lea*, Brumar, Timișoara, 2006.
- Pleșu 1986 = Andrei Pleșu, *Ochiul și lucrurile*, Meridiane, București, 1986.
- Rezeanu 1980 = Paul Rezeanu, *Artele plastice în Oltenia*, Scrisul Românesc, Craiova, 1980.
- Rezeanu 2001 = Paul Rezeanu, *Muzeul de artă din Craiova*. Palatul Jean Mihail, Ghid. Ediție revăzută și adăugită, „Arc 2000”, București, 2001. [cat.]
- Rus 1998 = Alexandra Rus, *Sculptura românească în lemn în sec. XX. Colecții clujene*. Muzeul Național de Artă Cluj, 1998. [cat.]
- Schileru 1971 = Eugen Schileru, *Scrisoare de dragoste*, Meridiane, București, 1971.

- Scurtă istorie* 1958 = *Scurtă istorie a artelor plastice în RPR*, vol. II, sec. XIX, sub îngrijirea acad. G. Oprescu, autori Radu Bogdan, Ion Frunzetti, Remus Niculescu, Editura Academiei, București, 1958.
- Statuara mică Brașov = *Statuara mică din colecția Muzeului Județean Brașov*. Comitetul de cultură și educație socialistă al județului Brașov. Autor: Anca Popp-Săndulescu.
- Svetlov 1974 = I. Svetlov, *Sovremenaia rumânscaia sculptura*, Moskva, 1974.
- Șerban 2005 = Dumitru Șerban, *Simpozionul de sculptură fenomen al artei contemporane*, Ed. Universității de Vest, Timișoara, 2005.
- Șimăndean 1981 = Emil Șimăndean, *Un spectacol pentru o mie de ani*, Arad, 1981.
- Șotropa 2009 = Adriana Șotropa, *Visuri și himere. Ecouri simboliste în sculptura românească*, Compania, București, 2009.
- Țoca 1978 = Mircea Țoca, *Sculptori clujeni*, Meridiane, București, 1978.
- Țoca 1981 = Mircea Țoca, *Șase decenii de plastică românească militantă*, Dacia, Cluj-Napoca, 1981.
- Țoca 1983 = Mircea Țoca, *Artiști orădeni*, Meridiane, București, 1983.
- Universitatea de Arte* 2006 = Ruxandra Demetrescu, Ioana Beldiman, Vlad Bedros, Adriana Oprea, Irina Cărăbaș (ed.), *Universitatea de Arte București. Unarte*, UNARTE București, 2006.
- Versions of Transfiguration* 1998 = *Szinés változások. Versions of Transfiguration*, curatori și texte Sorin Dumitrescu și László Beke, Műcsarnok/Anastasia, Budapesta, 1998. [cat.]
- Vianu 1938 = Tudor Vianu, *Sculptura românească*, în *Arta și tehnica grafică*, nr. 4–5, iun. – sept. 1938.
- Vida 1978 = Gheorghe Vida, *Arta ambientală în România. Ipoteze și interpretări*, în *SCIA*, XXV, 1978, p. 175–199.
- Vida 1994 = Gheorghe Vida, *Zur Situation in Rumanien – Eine Analyse der Mutationen*, în *Bildersturm in Osteuropa: Die Denkmaler der Kommunistischen Ara im Umbruch*, Munich, International Council on Monuments and Sites, 1994, p. 62–65.
- Vlasiu 1978 = Ioana Vlasiu, *Momente din evoluția contemporană a sculpturii monumentale*, în *SCIA*, XXV, 1978, p. 141–174.
- Vlasiu 2006 = Ioana Vlasiu, *Elevii români ai lui Antoine Bourdelle*, în *Antoine Bourdelle vector al modernității*, București – Paris, MNAR, București, 2006, p. 145–167. [cat.]
- Vlasiu, Szekely 2011 = Ioana Vlasiu, Szekely Sebestyen Gyorgy, *Tânăra artă clujană interbelică. Fiałal kolozsvari muveszet a ket vilaghaboru kozott. Junge Klausenburger Zwischenkriegskunst*, Idea Design & Print, Cluj/Kolozsvar/Klausenburg, 2011.

A

ABRIHAN Gavril, 12.02.1950, Rus, jud. Maramureș. **Studii:** absolvă IAP Cluj-Napoca în 1976. Din 1976 este restaurator la Muz. Brukenthal, Sibiu; începând cu 1997 predă cursuri de restaurare-conservare la Universitatea „Lucian Blaga”. Membru al International Association of Art (UNESCO). **Premii:** pr. I pentru sculptură, Salonul național al liceelor de artă din România; 1975, pr. revistei *Amfiteatru*; 1989, pr. III exp. interjudețeană *Cântarea României*; 2003, diploma de merit a Uniunii Naționale a Restauratorilor de Monumente Istorice.

Artist ale cărui formule de exprimare sunt în primul rând concizia și sinteticul, explorând variate forme, texturi și materiale. Arta sa se conturează pe două linii principale: portretul, care demonstrează un interes special al artistului pentru figurativ, reprezentat de o viziune sintetică cu modelaj fin, și teme cu caracter abstract având semnificații simbolice.

Gavril Abrihan, *Compoziție*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1977, Cluj-Napoca, Gal. Tribuna; 1978, Sibiu, Gal. Sirius; 1985, Sibiu, Gal. Limis; 1996, Sibiu, Gal. Arta; 1996, Cluj-Napoca, Muz. de Artă; 2007, Sibiu, Biblioteca Astra. **Exp. colective:** 1975–2000, Salonul jud. Sibiu; 1978–1980, 1983, 1985–1987, București; 1982, Cluj-Napoca; 1989, Arad; 2004, Baia Mare, Salonul Coloniei artiștilor; 2010, Alba Iulia, Gal. UAP. **Arta publică:** 1991, *Timotei Cipariu*, bronz, Parcul Astra Sibiu; 1993, *Vasile Lucaciu*, bronz, Sisești, jud. Maramureș; 1997, *Partenie Cosma*, bronz, Sibiu; 2002, *Simon Mehedinți*, bronz, Sibiu, Facultatea de Geografie a Turismului; 2002, *Mon. Pompei Onofrei*, bronz, Sibiu, Oficiul parohial greco-catolic; 2006, *Nicolaus Olahus*, piatră

artificială, Sibiu; 2008, *In Memoriam*, lemn, Sibiu. **Simpozioane:** 1979, Măgura (*Lăcaș*, lemn), Sibiu (*Germinație*, gresie); 1980, Arcuș, jud. Covasna (*Lăcașul insulei*, lemn); 1981, Săliște (*Lăcaș fortificat*, lemn); 1983, Săliște (*Cununa*, lemn); 1982, Reci (*La Reci*, lemn); 1988, Străulești (*Cariatidă contemporană*, piatră); 1993, Lăzarea (*Geneza*, piatră); 1994, Sibiu, Muz. Astra (*Tendințe*, lemn); 1997, Baia Sprie (*Lumina adâncului*, marmură), 1998, (*Visul miresei*, piatră); 2009, Suci de sus, Simpozionul național de sculptură în lemn; 1986, Burgas, Bulgaria; 1995, Iserlohn, Germania. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de artă; Sibiu, Muz. Astra. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. contemp.* 2. – Șerban 2005. – R. Pascu, în *Arta*, nr. 9, 1985, p. 43–44. – www.visual-arts.ro. **R.B.**

ACIOBĂNIȚEI (-MERA) Vasile, 27.04.1924, Valea Grecului (Vaslui) – ?. **Studii:** 1948–1950, Institutul de Arte Iași, cu Ion Irimescu; 1950–1951, IAP București cu Cornel Medrea; 1955–1958, IAP București cu Constantin Baraschi.

Debutază sub semnul realismului socialist și, începând cu anii 1960, se specializează în busturi monumentale plasate în spațiul public. Din anii 1970, lucrările sale în piatră prelucrează, rămânând în zona figurativului, tipologii brâncușiene (*Sărutul*, *Alegorie*), preluând în unele cazuri și un primitivism similar. O sursă tematică importantă o constituie lumea populară ce va fi reprezentată adeseori cu mijloace alegorice (*Melosul popular*).

Vasile Aciobăniței, *Păstorul*, 1976, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1960, Mangalia; 1974, București, Gal. Simeza [cat. Radu Ionescu]; 1977–1978, București, Gal. Eforie [cat.]; 1979, Herrenberg, Germania, Gal. Municipală [cat.]; 1981, Paris, Gal. du Cercle [cat.]. **Exp. colective:** 1959, București, *A 40-a aniversare a creării PCR*; din 1971, București, Salonul de pictură și sculptură; 1975, București, Gal. Nouă, *Ziua internațională a Femeii*; 1992, București, Gal. Căminul Artei. **Artă publică:** 1959, Huși, *Al. I. Cuza*; *Mihail Kogălniceanu*; 1962, Piatra Neamț, *Fântâna păcii*; 1963, Piatra Neamț, *Calistrat Hogaș*; 1964, Bacău, Slănic-Moldova, *Ion Creangă*; 1965, Slănic-Moldova,

Mihai Eminescu; 1967, Bacău, *George Enescu*; 1968, București, *Cântecul Popular*; 1973, Băcia (Hunedoara), *Dr. Petru Groza*. **Simpozioane:** 1976, Măgura, *Păstorul*. **Muzee:** Bacău, Muz. de Artă (*Colectivistă cu cartea, Ilegalistul*); Constanța, Muz. de Artă (*Portretul președintelui CAP*); Craiova, Muz. de Artă (*Muncitoarea*); Huși, Muz. de Artă (*Fierarul*); Piatra Neamț, Muz. de Artă (*Țăran, Țărancă*); Slatina, Muz. de Artă (*Alegorie, Sentiment*). **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Florea 1982; T. Nicola, *Valori spirituale tutovene*, vol. I, Bârlad, 1999. **I.C.**

ADAM Gheorghe, 30.07.1959, București. **Studii:** absolvă IAP București în 1975, profesor Paul Vasilescu.

Sculptorul excelează în sculptură mică, abordând teme ce țin atât de repertoriul figurativului, cât și al non-figurativului. Preferă texturi și materiale variate, bronz, piatră și gips, a căror epidermă este vibrată, fapt ce contribuie la o anumită picturalitate a operei finite. Se caracterizează printr-o sensibilitate puternică, bine echilibrată, în dialog cu o anumită arhitecturalitate a lucrărilor sale (*Oglindă, Jițuri, Evoluție, Don Quijote, Orga, Tinerețe*).

Gheorghe Adam, *Înălțimi*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1983, București, Gal. Căminul Artei [cat. prefață Mihai Drișcu]; 1984, București, Gal. Căminul Artei. **Exp. colective:** 1976, București, Gal. Amfiteatrul Artelor; 1976, Slobozia, Muz. de Artă; 1978, București, Sala Dalles, *Republicana anuală de pictură și sculptură*; 1977, București, Gal. Orizont; 1980–1982, București, Casa de Cultură Fr. Schiller; 1982, București, Gal. Simeza; 1983, București, Biblioteca franceză; din 1976–1989, participă la toate exp. anuale ale UAP. **Simpozioane:** 1976, Măgura Buzăului;

1977, Arcuș; 1977, Moneasa; 1982, Costinești; 1985, Bulgaria, Burgas. **Muzee:** Slobozia, Muz. de Artă. **Bibl.:** Grozdea 1984. – A. Pintilie, în *Arta*, nr. 1, 1984, p. 36; H. Horșia, în *Arta*, nr. 9, 1985, p. 46. **R.B.**

ADAM Nicolae, 20.02.1938, Orăștie, jud. Hunedoara. **Studii:** absolvă IAP Cluj-Napoca în 1962, profesor Victor Fulicea. Organizator al Muzeului de Artă Populară din Orăștie.

A practicat atât sculptura cât și pictura. Artist plin de forță, execută cu precădere lucrări având caracter monumental, în piatră și metal, având contururi deosebit de energice. Războaiele daco-romane au constituit o temă centrală a unor lucrări ale sale. Decorurile sale pentru o serie de spectacole, inspirate din folclorul zonei, demonstrează un simț armonios al culorii și al compoziției.

Nicolae Adam, *Palia de la Orăștie*, piatră, 1974, Orăștie, foto MNAC

Exp. personale: 1969, București, Sala Kalinderu. **Exp. colective:** 1966, exp. județeană Deva; 1969, exp. interjudețeană Craiova; București, Sala Kalinderu; 1971, Deva; 1975, Deva, Gal. Sarmis; 1985, București, Gal. Orizont. **Artă publică:** 1967, *Palia de la Orăștie*, piatră, Orăștie, Piața Victoriei; 1969, bustul lui *Ioan Pop Reteganul*, bronz, Deva, Inspectoratul Județean de Cultură; *Lupte daco-romane*, relief, bronz pentru soclul statuii lui Radu Moga, *Decebal*, 1937. **Muzee:** București, MNAC; Buzău, Muz. de Artă; Oradea, Muz. de Artă; Timișoara, Muz. Banatului. **Bibl.:** Barbosa 1976. – Grozdea 1984. – A. Titu, în *Arta*, nr. 4, p. 32. **R.B.**

ADOC Gheorghe, 22.02.1926, Socodor (Arad). **Studii**: 1953, IAP București cu M.H. Maxy, J.Al. Steriadi, Simion Iuca. Soție – Gabriela Manole Adoc. **Premii**: 1959, pr. UAP; 1965, mențiune de onoare la exp. *Grafica pe cinci continente*, Leipzig; 1980, cetățean de onoare al orașului Iași; 1981, pr. „Ion Andreescu” al Academiei Române; 1984, pr. revistei „Flacăra”, București; 1987, pr. Ministerului Culturii, București; pr. revistei *Săptămâna*; 1995, cetățean de onoare al localității istorice Călugăreni; 2000, diploma de onoare și medalia „Pro amicitia, pro fidelitate”, Iași.

Pictor, gravor și ilustrator de carte, transferă cu abilitate și dăruire virtuțile graficii în sculptură, basorelief și medalistică. Viziunea sa, realistă, ilustrativă, este impregnată de știința concentrării mijloacelor de expresie, de capacitatea de a vedea în adâncime și de simțul nuanțelor. Aduce o revigorare a reliefului monumental, la sfârșitul anilor '70, prin coerența compozițională, caracterizată de dinamismul formelor ce pune în valoare calitățile de gest și expresie ale personajelor. În basoreliefurile de inspirație istorică, faptele sunt redade cu suflu narativ amplu, subliniind claritatea scenelor și detaliul concis. Busturile și portretele sale se bazează pe o construcție riguroasă, cu accent pe siluetă și expresie, aducând un plus de veridic și vivacitate reprezentărilor de acest gen. Bustul *Mihai Viteazul* (bronz, Buenos Aires, 1993) impune prin armonia generală, avânt, sobrietate și finețe grafică a detaliilor. Portretizează o galerie întreagă de personalități importante din istoria și cultura poporului român, în medalii și medalioane realizate între anii 1976–1992, unele excepționale precum *M. Eminescu* (premiată 1992), *D. Cantemir*, *C. Brâncoveanu*, *N. Iorga*, *G. Enescu*.

Gheorghe Adoc, *Dimitrie Cantemir*, bronz, 1973, foto MNAC

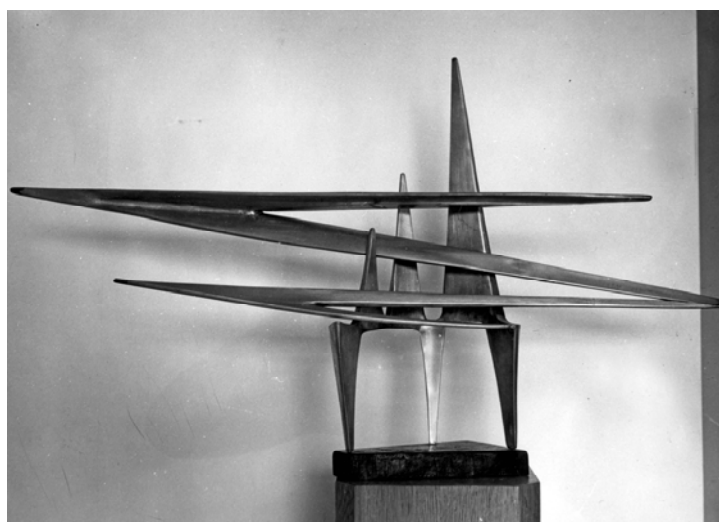
Exp. personale: 1982, Iași, Palatul Culturii (împreună cu Gabriela Manole); 1996, București, Palatul Parlamentului, exp. retr.; 1997, Bienala de la Veneția; 1998 Iași, Palatul Culturii, exp. retr.; 2000, Chișinău Muz. de Istorie. **Exp. colective:** începând din 1954 participă la exp. naționale anuale și la saloanele municipale București; 1959, Riga; 1960, Cairo, Alexandria, Bienala de la Veneția; 1965, Leipzig; 1968, 1970, 1973, Madrid, Bratislava, Helsinki, Exp. intern. de medalii FIDEM; 1975, Moscova. **Artă publică:** 1974, Istanbul, *Dimitrie Cantemir*, relief, bronz; 1976–1979, Iași, *Epopoea de la 1877*, reliefuri pentru *Mon. Independenței* de Gabriela Manole-Adoc; 1982, Arad, *Dimitrie Țichindeal*, relief; 1983, Viena, *Șerban Cantacuzino*, relief; 1987, Trieste, *Traian și Decebal*, relief; 1991, Abrud, *Abrud 2000*, relief; 1993, Călugăreni, *Mihai Viteazul*, relief; 1993, Buenos Aires, *Mihai Viteazul*, bust; 1993, Santiago de Chile, *Nicolae Bălcescu*, bust; 1993, Bogota, *Alexandru Ioan Cuza*, bust; 1994, Dorohoi, *Eminescu*, bust; 1995, Pucioasa, *Nicolae Titulescu*, bust; 1995, Oradea, *Onisifor Ghibu*, bust; 1998, Gurahonț, *Ioan Buteanu*, bust; 1998, Chișinău, mon. *Onisifor Ghibu*; 2000, Beiuș, *Gheorghe Pituș*, bust. **Muzee:** București, MNAR, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** AKL; Vollmer; Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 1; Un secol de sculptură* 2001; *Who's who in the Balkans*, Atena, 1997; *Who's Who in Romania*, București, 2002. – Țoca 1981; Grozdea 1984, 1987; Virgil Căndea, *Mărturii românești peste hotare*, Ed. Enciclopedică, 1991; M. Preutu, *Gabriela Manole-Adoc și Gheorghe Adoc* [cat.], Meridiane, București, 1987. **V.B.**

ADOC MANOLE Gabriela, 14.11.1926, Pleșani (Botoșani) – 17.07.2002, București.

Studii: 1946, Academia de Belle-Arte Iași, cu C. Baba, I. Irimescu; 1950–1952, IAP București, cu C. Baraschi; din 1954 membră UAP. **Premii:** 1957, pr. Festivalului Mondial al Tineretului, Moscova; 1959, pr. Festivalului Mondial al Tineretului, Viena; 1980, pr. „Ion Andreescu” al Academiei Române; 1984, pr. revistei *Flacăra*; 1994, cetățean de onoare al Municipiului Botoșani; 1995, „Medusa aurea”, Academia Internațională de Artă Modernă; 2000, diploma de onoare și medalia „Pro amicitia, pro fidelitate”.

Artista prezintă o creație multiformă, imaginativă, în registre expresive variate, desfășurând un larg evantai al sensibilității. Începe prin a modela în lut și gips, trecând apoi la cioplirea în lemn și piatră. Descoperirea oțelului inoxidabil va echivala cu revelația volumelor în spațiu care evoluează înspre abstract-decorativ, a formelor aerodinamice din care se decantează tema zborului și a înălțării. În câteva sculpturi devenite foarte populare (*Pescărușii*, 1965; *Lăstumul și vântul*, 1968), pornește de la observarea naturii, sintetizând forma și mișcarea păsărilor în semne simbolice, puternic pozitive. Lucrările sunt proiectate la dimensiuni monumentale, în acord cu peisajul sau ambientul arhitectural. Sensul ductil, jucăuș se păstrează și la alte piese din inox, mai acuzat abstracte, în care urmărește desenul pur, arabescul cu racordări complexe ale orizontalelor și verticalelor în plan bidimensional (*Corabie*, 1970). Revine mereu la reprezentarea figurativă și la tehnicile tradiționale, uneori combinate, realizând efecte inedite, care potențează mesajul oniric și idealist (*Sirena*, 1983; *Vestitorul*, 1984). Lirismul și feminitatea se regăsesc contopite în portrete inspirate de poete contemporane precum *Ana Blandiana* sau *Gabriela Melinescu* (*Poezia*, 1976). Exaltarea trupului feminin își găsește

expresia fie într-o morfologie agitată, încărcată emoțional, de tip romantic (*Statuia Independenței*, Iași), fie într-una senină, de tip arhaic, revizitând sculptura elină clasică (*Tors*, 1970; *Cariatidă*, 1996).

Gabriela Adoc Manole, *Dinamică spațială*, metal, 1970, foto MNAC

Exp. personale: 1966, 1968, 1971, București, Gal. Simeza; 1971, București, Gal. Apollo; 1972, București, Gal. Nouă; 1976, București, Gal. Orizont; 1981, Iași, Palatul Culturii; 1985, Botoșani, Gal. Luchian; 1994, București, Muz. Național Cotroceni. **Exp. colective:** 1954, București, Sala Dalles, Salonul republican; 1957, Moscova, *Festivalul Tineretului*; 1963, Berlin, Milano (Fondazione Pagani); 1967, Legnano Castellanza, *Mostra all aperto*; 1970, 1972, București, Gal. Apollo; 1970, Nepal; 1973, Atena, *Exp. Internațională Feminină*; 1975, Berlin, exp. *Skulptur und Blumen*; 1976, Paris, *Hommage à Brancusi*; București, Gal. Nouă, exp. *Sculptură de interior*; 1977, Moscova, Exp. intern. *30 de ani victorioși*; 1984, Budapesta, *Bienala de plastică mică*; 1985, Moscova, Varșovia, Budapesta, București, Sofia, *Exp. intern. a țărilor socialiste*. **Artă publică:** 1965, București, Parcul Herăstrău, *Pescărușii* inox; 1968, Ploiești, *Lăstunul și vântul*, inox; 1972, Pitești, *Șah și matematică*, lemn și aluminiu; 1975, București, *Tinerețe*; 1976, București, *Poezia*; 1977, Iași, *Mon. Independenței*, bronz (cu basorelieful realizat de Gheorghe Adoc); 1983, București, *Șerban Cantacuzino*; 1992, Chișinău, *Mihail Kogăniceanu*; 1993, Târgoviște, *Mircea cel Bătrân*; Iași, *Nicolae Iorga*. **Muzee:** București, MNAR, *Tors*, lemn; *Pescărușii*, bronz polisat; *Portret de studentă*, gips; *Toamna*, teracotă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL; Un secol de sculptură* 2001; Ciucă 2004. – Grozdea 1984; Florea 1982; *Contemp. Rom. Sculpt.* 1999; Marina Preutu, *Gabriela Manole-Adoc și Gheorghe Adoc* [cat.], Meridiane, București, 1987. **V.B.**

ADORJĂNI Endre, 25.08.1950, Cluj-Napoca. **Studii:** 1963–1973, IAP Cluj-Napoca, profesor Vetró Artur.

Artist de mare sensibilitate, adoptă formule abstracte sau stilizate în funcție de tematică și inspirație. Prelucează piatra și bronzul în special.

Endre Adorjáni, *Bustul regelui Bela I*, bronz, 2001,
foto Ruxanda Beldiman

Exp. personale: 1973, 1980, Gheorghieni; 1977, Sibiu; 1978, 1979, 1984, 1985, Miercurea Ciuc; 1975, Sf. Gheorghe; 1980, Arad; 1982, Braşov; 1983, Cluj; 1987, Odorheiu Secuiesc.
Exp. colective: 1965, Bucureşti, Ateneul Român, Exp. republicană de artă; 1973–1987, exp. judeţene de artă; 1978, Bucureşti, Exp. republicană de pictură şi sculptură, Sala Dalles; 1979–1981, Braşov, Festivalul Naţional *Cântarea României*; 1982, 1986, Exp. de sculptură mică; 1985, Miercurea Ciuc, Gal. Atelier 35; 1981, Ravenna, Bienala intern. a bronzului *Dantesca*; 1983, Paris, *Renouveau de la médaille*; 1987, Breda, *Bronze and oil miniatures*.
Artă publică: 1994, *Meditație*, bronz, Szekszard, Ungaria; 1996, *Mon. Mileniului* (coautor), piatră, Szekszard, Ungaria; 2001, *Bustul lui Bela I*, bronz, Opusztaszer, Ungaria. **Simpozioane:** 1974, 1975, 1978, 1982, 1984, Lăzarea (*Maternitate, Portret*); 1977, Praid. **Muzee:** Bucureşti, MNAR (*Călăreţ*); Cluj-Napoca, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – <http://www.tolnaart.hu>. **R.B.**

ADRIAN Nicolae Radu, 17.06.1945, Bucureşti. **Studii:** 1965–1971, IAP Bucureşti. 1988–1991, lucrează ca restaurator la New York. Activitate didactică; doctor în arte vizuale.

Practică atât sculptura abstractă, cioplită în piatră, cu volume simplificate care conotează stabilitatea, cât şi sculptura figurativă de tip comemorativ.

Exp. personale: 1971, București, Sala Kalinderu; 1997, Câmpulung Muscel [cat., prefață C. Prut]; 2006, București, Gal. Căminul Artei; 2007, Câmpulung, Gal. Arta. **Exp. colective:** din 1977, exp. de grup, Gal. Metopa, Pitești; 1980, București, Gal. Căminul Artei; 1985, Sala Dalles; 1986, Muz. Curtea de Argeș; 2004–2006, Câmpulung, Gal. Arta. **Simpozioane:** 1985, Babadag; 2000, Voina; 2003, Pitești; 2004, 2005, Balaci; 2006, Tabăra intern. „Gh. Iliescu-Călinești”. **Artă publică:** 1985, Câmpulung Muscel, *Poarta simbolică*; 1983–1985, Câmpulung Muscel, *Mausoleul Mateiaș*, basoreliev; 1994, Câmpulung Muscel, *Dinicu Golescu*, marmură; 2005, Câmpulung Muscel, *Carol I*, bronz. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. I.V.

AFTENIE Radu, 2.10.1936, București. **Studii:** 1962, IAP București, cu Cornel Medrea și Boris Caragea; 1963–1965, bursa națională de sculptură „Frederic Storck”; membru UAP. **Premii:** 1958, diploma de onoare; 1977, pr. III Cântarea României; 1979, Simpozionul intern. de sculptură, Burgas, Bulgaria; 1992–1993, 1997, „Omul internațional al anului”, International Biographical Center of Cambridge; 1996, cetățean de onoare al orașului Cluj-Napoca.

Evoluează de la o viziune figurativ-tradițională, către o formulă simplificată expresiv, cu valențe abstracte moderniste, căutând să plaseze ființa umană într-un raport nuanțat cu propria existență, cu celălalt și cu ambientul. Abordează teme eroice și comemorative într-un limbaj mai realist, potrivit comenzii publice, în construcții complexe, de elan cubist (*Timpul Soarelui*, 1976), sau în plăsmuiri masive, arhaice, asimilabile formelor naturale de relief (*Burebista*, piatră, 1980). Preocupările legate de tehnică și ingeniozitate, ca și ideea reconcilierii naturalului cu artificialul, îl conduc la abordarea unor teme mitologice precum *Icar*, *Talos*, *Amazoană*. Lucrările din ultima perioadă sunt împletiri între volume molatice și planuri abstracte cu frângerii angulare, generând un desen compozițional liric pus în valoare de acuratețea polisării bronzului. Stilizarea corpului uman tinde spre recuperarea unui primitivism filtrat deja de arta modernă (*Maternitate* sau *Protejați lumea copiilor*, 2001), uneori cu aspect hibrid și totemic (*De la pământ la stele*, *Jurământ*, 2000), alteleori în formule riscat acrobatice, implicând o oarecare nuanță umoristică (*Meditație*, *Pianistul*, 2001).

Radu Aftenie, *Burebista*, piatră, foto MNAC

Exp. personale: 1971, București, Gal. Simeza (sculptură și desen); 2001, București, Gal. Simeza; 2002, Huston, Anya Tish Gallery. **Exp. colective:** începând din 1958 participă la toate exp. oficiale din București și din țară; 1968, București; 1969, Tel Aviv, Titograd, Rijeka; 1970, Varșovia; 1972, Paris, Moscova; 1976, Paris, *Concursul internațional de portret*; 1979, Sofia; 1981, Berlin; 1982, Belgrad, Haga; 1984, Ierusalim. **Artă publică:** 1972, Măgura, *Eroica*; Oradea, *Vasile Lucaciu*, bust; 1980, Măgura, *Burebista*, piatră; 1983, Toronto, *Mircea Eliade*; 1984, Sibiu, *Gh. Lazăr*; 1989, București, Muz. Militar Central, *Mircea cel Bătrân*, bust și figură în picioare; 1991, Săveni (Botoșani), *Mon. Eroilor Neamului*; 1993, București, Liceul „Lucian Blaga”, *Lucian Blaga*; Chișinău, Biblioteca Națională, *Onisifor Ghibu*; 1996, Cluj-Napoca, *Glorie ostașului român*; 1997, București, *Mon. Infanteriei*; 2000, Mănăstirea Pasărea, *Gheorghe D. Anghel*. **Simpozioane:** 1972, 1979, Măgura; 1977, Burgas, Bulgaria; 1979, Sibiu; 1982, Valea Doftanei; 1988, Săliște, Sibiu. **Muzee:** București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală; lucrări în Chile (Colecția Pablo Neruda). **Bibl.:** Barbosa 1976; Grozdea 1984; Prut 1982; *Un secol de sculptură* 2001; *Encicl. art. rom. cont. 1*; *Dicționarul monumentelor anilor de luptă și jertfă*, Ed. Militară, București, 1996; *International Who's Who Intellectuals*, Cambridge, Anglia, 1996. – ***, în *Arta*, nr. 2, 1978. **V.B.**

AGÂRBICEANU Niculae, 13.03.1908, Bucium (Alba) – 1991, Franța. Fiul scriitorului Ion Agârbiceanu. **Studii:** 1928–1931, drept și muzică la Cluj. 1931–1935, continuă studiile muzicale la Paris, la Schola Cantorum. Studiază, de asemenea, cu Cesar Frank. 1937–1940, predă armonia la Conservatorul Pro Arte din București. Din 1942, studii de sculptură la Academia de Belle-Arte din București. În 1947 se stabilește în Franța și expune la galeriile Drouin și Breteau.

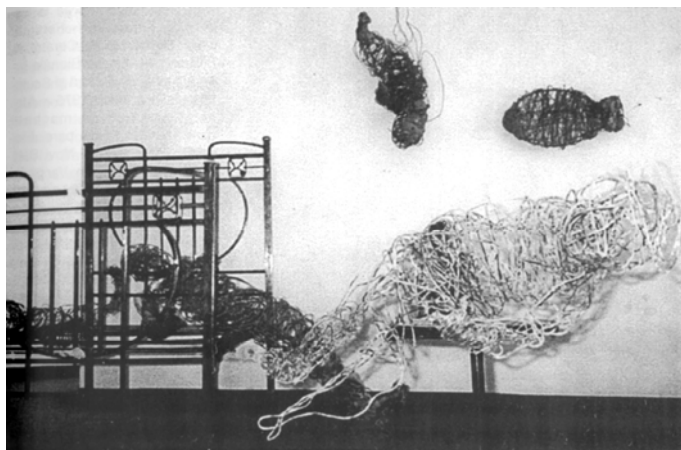
Niculae Agârbiceanu, *Mână*, bronz, foto IIA

Expune încă din timpul studiilor la Salonul oficial, sculpturi arhaizante, cioplite în piatră, tehnică practică de foarte puțini în epocă. Referința la arhaism este confirmată și de titlurile lucrărilor (*Divinitate tracă*). În 1942 se află din nou la Paris și începe să frecventeze atelierul lui Brâncuși, introdus de mătușa sa, pictorița Rhea-Silvia Radu. În 1948 se retrage la Seminarul teologic din Chalons sur Marne, unde se dedică, pentru tot restul vieții, sculpturii religioase. Viguroasă și patetică, sculptura cu teme biblice a lui N.A. evită în bună măsură calofilia și academismul care contaminatează arta religioasă în secolul trecut. Printre lucrările sale se numără: *Crucile surorilor bolnave* (Prioratul din Andecy), *Sfântul Iosif* (Broussy), *Sfânta inimă* (Episcopatul din Chalons sur Marne).

Exp. personale: 1946, București, Sala Pygmalion; 1947, mai multe exp. la Paris, Gal. Drouin și Breteau; 1989, Chalons sur Marne. **Exp. colective:** 1936, 1940–1943, București, SO. **Muzee:** Cluj, Muz. de artă. **Scrieri ale artistului:** În *atelierul meșterului* [despre Brâncuși, cu note de Barbu Brezianu], în *Secolul XX*, nr. 189–191, 1976; reprodus în *Vatra*, nr. 9, 1996, p. 48–51. **Bibl.:** Oprea 2004. – M. Zăciu, *Jurnal*, vol. 4, Albatros, București, 1998. – M. Zăciu *et al.*, în *Vatra* (Târgu-Mureș), nr. 9, 1996, p. 32–47. **I.V.**

ALDEA Alina, 1974, Tășnad, Satu-Mare. **Studii:** în 1999 absolvă UNAB; membră UAP. **Premii:** pr. pentru desen „Ariana și Ion Nicodim” în cadrul Atelier 35.

A.A. este autoarea unei opere în care artefactul dialoghează cu mediul aflat în imediata apropiere. Abstracția, fragmentul, obiectul *ready-made* sunt câteva din constantele operei sale, care elimină descriptivul și se concentrează asupra conceptualizării.

Alina Aldea, *Patul lui Procust*, foto Fundația Meta

Exp. personale: 1995, București, Casa Schiller; 1996, 1998, Mangalia, Gal. Marea Neagră; 2004, București, Gal. Artis (grafică și sculptură). **Exp. colective:** 1996, Satu Mare, Muz. de Istorie; Constanța, Muz. de Artă; 1997–1999, Timișoara, Gal. Bastion, StudentFest; 1998, Constanța, Muz. de Artă; București, Gal. Apollo; Reșița, Muz. de Artă; București, Muz. Național Cotroceni; 1999, Constanța, Muz. de Artă; București Gal. Apollo; Gal. Galla;

Muz. Literaturii Române; Institutul Slovac; 2003, București, Parcul Cișmigiu, *O zi în afara timpului*. **Simpozioane:** 1996, Satu Mare, Năvodari; 1997, Moreni; 1998, 1999, Techirghiol, Capidava; 2000, Techirghiol. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. A.Ș.

ALDEA-SARAI Gheorghe, 24.10.1923, Sarai, jud. Constanța. **Studii:** studii economice; 1957–1963, IAP București, cu Boris Caragea.

Sculptura sa, cioplită în piatră, a cultivat un arhaism de inspirație populară. A publicat studii dedicate sculpturii țărănești.

Gheorghe Aldea-Sarai, *Portret de fată*, piatră, foto IIA

Exp. personale: 1972, București, Sala Simeza. **Exp. colective:** din 1964, participări sporadice la exp. anuale de stat. **Scrieri ale artistului:** *Sculptura țărănească în piatră*, Meridiane, București, 1976. **Bibl.:** Barbosa 1976; Cruceru 2005. **I.V.**

AMAN Theodor, 20.03.1831, Câmpulung-Muscel – 19.08.1891, București. Pictor și grafician, profesor, fondator al Școlii de Arte Frumoase din București. **Studii:** 1850–1858, Académie des Beaux Arts, Paris, profesori de pictură Michel Martin Drolling și Francois Edouard Picot.

Theodor Aman este un artist complex, practică și sculptura în lemn. Realizează cu precădere piese de mobilier (vitrine, dulapuri etc.) în stil eclectic, piese decorate cu figuri tridimensionale și reliefuri. Fizionomiile personajelor sunt atent studiate și individualizate, în special cele feminine. Elemente de individualizare regăsim în gestică și costumele de epocă (naționale, fanariote etc.).

Exp. colective: București, 1865, Prima expozițiune a artiștilor în viață. **Muzee:** Muzeul Theodor Aman. **Bibl.:** Oprescu 1954, Ionescu 2008. **R.B.**

AMARANDEI Giani Iosif, 1969, Butea, Iași. **Studii**: 1989–1965, Academia de Artă București, cu Mircea Spătaru și Darie Dup.

Preocupat de figura umană și de posibilitățile ei expresie în registru ideatic.

Exp. colective: 1994, București, Gal. Acad. de Artă; Gal. Librăriei Humanitas, exp. grupului „Noul val”; Gal. Căminul Artei, „Noul val”; Budapesta, Gal. Acad. de Artă. **Artă publică**: colaborează la mon. *Simon Bolivar*, București, de Mihai Buculei, mon. *Infanteriei* de Ioan Bolborea; Târgoviște, *Aleea Voievozilor* (proiect în colaborare). **Bibl.**: *Un secol de sculptură* 2001. **I.V.**

ANASTASESCU (ANASTASE) Dimitrie (Dumitru), 14.04.1909, Rucăr – 1984, Paris. **Studii**: 1927–1930, studiază la École des Beaux-Arts, Paris, cu Jean Boucher. Privitor la perioada formativă, unele surse îl indică pe Charles Despiau ca un al doilea profesor al său la Paris, însă această informație este incertă. Membru al Corpului artiștilor plastici din 1943 și al Sindicatului Artelor Frumoase din care va fi exclus în 1945. În anul 1948 emigrează în Franța unde rămâne până la sfârșitul vieții. **Premii**: 1971, cavaler al *Ordinului Artelor și Literelor* din Franța. Vaticanul îi acordă titlul de cavaler al medaliei și dreptul de reședință permanentă în Italia.

Debutează cu portrete. Sculptura perioadei de început poartă marca unei viziuni sintetice, clasicizante, vag modernizată prin utilizarea modelajului impresionist. În 1940, în cadrul expoziției *Munca legionară*, expune două piese singulare în ansamblul operei sale: *Arhanghelul* și *Fântâna balaurului*. Prima dintre aceste lucrări, un basorelieu, era destinată să decoreze sediul din București al *Legiunii Arhanghelului Mihail*. Opiniile sale politice, precum și legăturile cu mișcarea legionară, l-au determinat să se exileze. Noile condiții de lucru i-au impus ajustarea registrului sculptural: se va dedica medalisticii, continuându-și prospecțiunile pe linia figurativului.

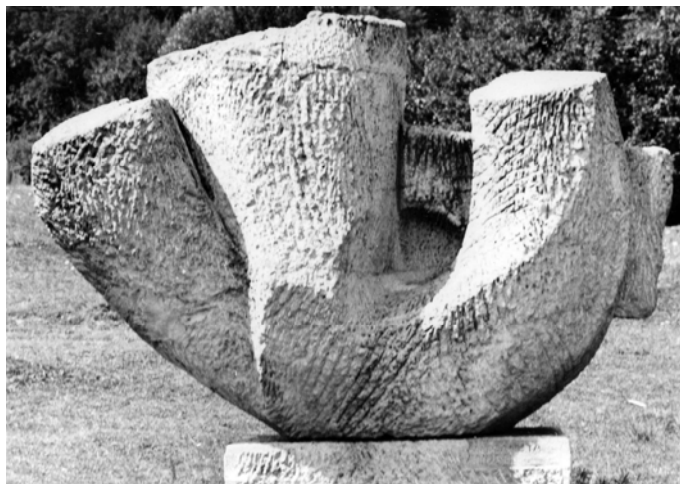

Dimitrie Anastasescu, *Profesorul G. Oprescu*, foto IIA

Exp. personale: 1994, București, MNIR, exp. de medalii [cat. Constanța Știrbu, Paraschiva Stancu]. **Exp. colective:** 1929, 1930, Paris, Salonul artiștilor francezi; 1933, București, SO (*Portretul d-nei M.A.*, bronz); 1934, București, SO (*Fiul d-nei S.V.*, bronz); 1939, București, SO (portretul istoricului de artă *George Oprescu*, bronz); 1940, București, Sala Dalles, Exp. *Munca legionară*; 1942 Odesa, Academia de Arte Frumoase, SO al Transnistriei. **Muzee:** București, Col. Academiei Române, MNAR (*Tors de femeie*; probabil lucrarea din fostul Muz. Toma Stelian). **Bibl.:** Bénézit 1966; Deac 2000; Oprea 2004, Oprea 2007. – G. Oprescu, *Muzeul Toma Stelian*, București, 1939; Mihai Pelin, *Deceniul prăbușirilor (1940–1950). Viețile pictorilor, sculptorilor și arhitecților români între legionari și stalinisti*, București, 2005. – G. Oprescu, în *Viața românească*, nr. 8, 1939, p. 94–95; Ion Frunzetti, în *Vremea*, 19 ianuarie 1941, p. 8. – <http://www.historicalmedal.com/collections/index.php?cat=58>; <http://www.tudor-art.com/main.php?category=artist&language=1&id=5596&ses=da>. **C.T.**

ANDREI Antoaneta, 17.12.1948, Constanța. Activează la București. **Studii:** 1966–1973, IAP București, cu Boris Caragea. 1975–1977, bursa Dimitrie Paciurea. **Premii:** 1997, pr. UAP pentru artă ambientală. Membră a Uniunii Artiștilor din Washington.

Plastica sa, în special lucrările în bronz (*Maternitate*, 1982), urmează o morfologie clasică. Printr-o intervenție dinamică în structura internă a materialului obține accente expresive dramatice. Desenele ei tipice celor realizate de sculptori (mai ales nuduri feminine) fascinează prin ductul expresiv al liniei.

Antoaneta Andrei, *Compoziție*, piatră, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1988, Constanța; 1997, 1998, Paris, Gal. Vandôme; 1999, Madrid, Centrul Cultural Nicolas Salmeron (împreună cu Lazăr Florian Alexie, Elena Uță Chelaru) [cat. cu texte de Adriana Botez-Crainic, Maria Magdalena Crișan, L. Marziano, J.A. Seabra]; București, Institutul Francez; 2000, București, Muz. George Enescu; 2001, București, Casa Americii Latine. **Exp. colective:** 1988, Bienala *Dantesca*, Ravenna (medalia de aur); 1994, Belgrad, Centrul Cultural Sava, *Expoziția Artistelor din Balcani*. **Simpozioane:** 1975–1979, Măgura, *Semn*, piatră; 1983, Valea Doftanei; 1984, Babadag; 1985, Brăila, 1997, Constanța, exp. *Arta și locuirea* [cat., introducere de Luiza Barcan]. **Muzee:** București, Academia

Română, *Portretul lui Alexandru Ciucurencu* (bronz, 2003); București, Școala Elementară „Ion Dumitriu”, *Portretul pictorului Ion Dumitriu* (bronz, 2004); Constanța, Muz. de Artă; Sf. Gheorghe, Gal. de artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; Cruceru, 2005; *AKL. G.V.*

ANDRII Doru, 6.05.1964, Iași. **Studii:** 1996, Universitatea de Arte „G. Enescu”, Iași, Secția sculptură, cu Dan Covătaru; 1996–1997, Burgakademie Neuhaus (Germania); călătorii de studii și expoziții de grup la Wolfsberg, Germania; în prezent, trăiește și lucrează în Italia. **Premii:** 1997, pr. sculpturii „Asociația Artiștilor Profesioniști”; 1998, Salonul tineretului, Iași.

Artist sensibil la forma și calitățile intrinsece materialului, descoperind în ele sugestii naturaliste și abstracte pe care le îmbină în mod organic. Torsul feminin – tema sa favorită – exaltă volumul compact și voluptuos ce tinde spre unitatea rotundului, pus în proporții ideale, cu suprafețele tratate delicat și sugestiv (*Tors alb*, marmură; *Tors*, marmură neagră; *Pește*, marmură).

Doru Andrii, *Tors*, marmură, foto Ciucă 2004

Exp. colective: 1996, Iași, debut la Salonul de toamnă; 1996–2000, exp. de grup; Bienala de artă de la Arad. **Simpozioane:** 2000, Bad Kissingen, Germania. **Bibl.:** Ciucă 2004. **V.B.**

ANESTIN Ion Valentin, 24.12.1900, București – 6.12.1963, București. **Studii:** 1918–1920, București, Școala de Belle-Arte, cu Fritz Storck; Academia liberă de artă, cu Arthur Verona.

Cunoscut mai ales ca grafician, pentru numeroasele sale albume de gravuri, precum și ilustrații, desene, caricaturi publicate în presa interbelică, **I.V.A.** este și autorul unei opere sculptate care deși redusă cantitativ, este remarcabilă prin caracterul sintetic, geometrizarant al volumelor (*Don Quijote*), sugerând afinități atât cu formele puternic rezumative, de sorginte mai ales expresionistă, ale graficii sale, dar și cu un cubism înțeles în sens larg.

Ion Valentin Anestin, *Don Quijote*, bronz, foto Casa de licitație Alis

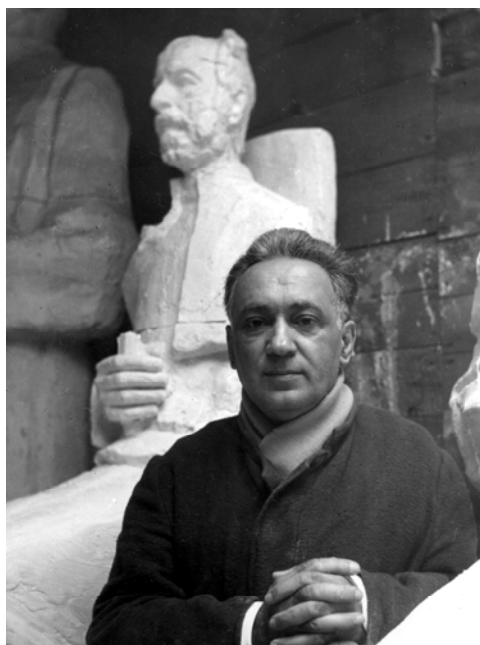
Exp. personale: 1929, București; 1974, București, exp. retr.; 2006, București, MNAR. **Muzee:** București, MNAR (sculptură și grafică). **Bibl.:** *Repertoriul graficii rom. XX*; Oprea 2004. – M. Vida, în *Ziarul financiar. Ziarul de duminică*, 4 aug. 2006. – Wikipedia. **I.V.**

ANGHEL D. Gheorghe, 22.08.1904, Turnu Severin – 7.04.1966, București. **Studii:** 1923, București, Școala Națională de Arte Frumoase, student neînmatriculat la clasa lui Dimitrie Paciurea. Între 1924–1937 trăiește la Paris. Frecventează atelierul lui Antoine Injalbert la École Nationale des Beaux-Arts și, pentru o foarte scurtă perioadă, atelierul lui Brâncuși, cu care nu se înțelege; lucrează în atelierul antreprenorului de sculptură Minazzoli (1925–1928) și sculptură decorativă în atelierul arhitectului bucureștean Alexandru Delanof, stabilit la Paris. **Premii:** 1940, pr. Anastase și Elena Simu; 1946, pr. I SO; 1947, „Meritul Cultural”; 1954, Ordinul Muncii cl. III; 1959, maestru emerit al artei; 1964, Ordinul Muncii cl. II; 1966, artist al poporului.

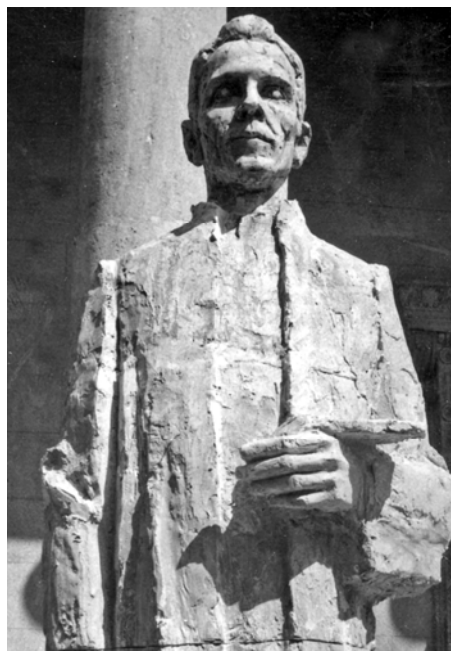
Deși sejurul extins al lui **G.A.** la Paris se desfășoară într-o perioadă în care avangardele erau deja parte acceptată a scenei artistice, acestea nu își lasă în niciun fel amprenta asupra concepției sale artistice. S-a vorbit foarte mult despre clasicitatea lui **G.A.** ale cărei modele se pot identifica, dar care ține în același timp de o dispoziție personală. Artist extrem de exigent cu sine și cu lucrările sale, a produs o operă relativ restrânsă; uneori și-a distrus

lucrări și a lăsat prin testament dorința de a-i fi distruse toate gipsurile. Se impune târziu, dar dintr-o dată, în arta românească, cu ocazia primei sale expoziții bucureștene din 1943, când expune sculpturi în lut ars, de un primitivism goticizant, înfățișând siluete văzute frontal, de o verticalitate rigidă, dar și portrete de un clasicism neacademic, de o adâncă vibrație umană. Lucrează, cu rare excepții, în bronz, deoarece pentru el a sculpta însemna, în primul rând, a modela. Această modalitate de lucru îi permitea să revină îndelung asupra variantei inițiale. La o primă vedere, nu învățătura celor ce i-au fost efemeri profesori a constituit pentru el un punct de plecare, ci mai degrabă cea a lui Bourdelle, Maillol sau Despiau. Din punct de vedere tematic, opera lui **G.A.** se poate împărți în trei mari categorii, care sunt atacate concomitent în timp: maternitatea, portretul și geniul. *Maternitățile* recuperează modelul lui Bourdelle mai ales în structurarea formelor mari, geometrizzate. Figuri feminine spiritualizate, *maternitățile* speculează tocmai valențele semantice ale verticalității și ilustrează capacitatea sculptorului de a crea simboluri, fără a părăsi realitatea sensibilă. O evoluție poate fi totuși constatată de la interiorizată, mistica *Maternitate* (un alt titlu al lucrării, la fel de potrivit, este *Rugăciune*) din 1940 până la cea din 1950, *Maternitate – Vrem pace*, mai explicită, mai directă, mai monumentală în structura ei. Începe să facă portrete de timpuriu, fără să urmărească atât asemănarea cu modelul, cât o adecvare interioară pe care o caută cu grijă în modelarea trăsăturilor. Ca toată sculptura sa, și portretele împărtășesc o anume austeritate care emană forță intelectuală și spirituală. Lucrează și portrete după model, dar este preocupat mai ales de reprezentarea unui anumit tip uman întruchipat de artist sau muzician (1945, *Enescu*; 1954, *Andreescu* și *Luchian* – distruse, iar apoi refăcute de Doru Drăgușin; 1958, *Dimitrie Ghiță*; 1960, *Pallady*). Portretul *Monseniorului Vladimir Ghika*, din 1938, reprezintă capul de serie al unui tip de portret pe care **G.A.** îl inventează: forme reținute, apropiate uneori de monolit, chiar dacă este vorba de bronz, atitudini ritualizate, monumentalitate ce își are originea în personalitatea celui portretizat și nu în dimensiunile sculpturii. Tot aici, clasicitatea lui **G.A.** își dezvăluie nuanțele și, de fapt, modernitatea, el reușind să o îndeplinească cu sugestii venite din alte surse precum sculptura gotică sau, poate, chiar cea egipteană. Totodată, modelajul este subtil, uneori frământat, dând seama de agitațiile interioare. Tema geniului se suprapune preocupării pentru portret, dar aici ar trebui incluse și reliefurile: *Moartea poetului* (1938) și *Din viața unui geniu*. Acestea gravitează în jurul seriei de portrete pe care i le face lui *Eminescu*. Ultimul portret, statuia din fața Ateneului, este și ultima lucrare a lui **G.A.** Prin concepția sa antiglorificatoare despre monument, **G.A.** este profund modern, iar felul în care tratează ideea geniului îl apropie de Paciurea. Este

evidentă în cazul lui **G.A.** dorința de anonimat biografic și de depersonalizare a operei. Sculptura sa aspiră spre caracterul obiectiv. Însușirile ei sunt absența pasionalității, spiritualizarea prin apelul la verticalitate, frontalitate, statism.

Gheorghe Anghel, *Theodor Pallady*,
1960, foto IIA

Gheorghe Anghel, *Luchian*, gips,
1954, foto IIA

Exp. personale: 1935, Paris (lucrări în teracotă); 1943, 1945, București, Sala Dalles; 1956, București, Muz. Medrea [exp.retr.: cat. G. Oprescu]; 1966, București, Sala Dalles [retr.]; 1967 Craiova, Muz. de artă; 1970, Costești (Vâlcea) se deschide Col. „Al. Bălinescu” cu lucrări de **G.A.**; 1979, București, MNAR [exp. retr.: cat. Rodica Matei]. **Exp. colective:** 1929, Paris, Société des artistes français; 1932, 1935, Paris, Salon national des beaux-arts; 1935, Paris, Salon des indépendants (*Cap de copil*); 1940, 1944, 1945, 1946, 1947, București, SO; 1942, București, TA; 1948, București, exp. *Flacăra*; 1948, 1954, 1959, București, Exp. anuală de stat; 1954, Bienala de la Veneția; 1957, București, exp. *10 ani de creație plastică*; 1960, Bratislava, Praga, Cairo, Alexandria, Atena, Leningrad, Moscova, Exp. de artă românească; 1961, Ankara, Istanbul, Damasc, Sofia, Exp. de artă românească; 1961, Paris, Musée Rodin, Exp. de artă românească; 1966, Berlin, Exp. de pictură și sculptură românească din sec. XX; 1970, Varșovia, exp. *Victoria împotriva fascismului*; 1972, București, MNAR, exp. *25 de ani de artă plastică românească* [cat. prefață Dan Hăulică]; 1978, Londra, *O sută de ani de artă românească*. **Artă publică:** 1929, Paris, Comedia franceză, *Jean Yonnel*; 1937, Tumu Severin, *I.H. Paulian*; 1945, București, Ateneu, *George Enescu*; 1956, Liveni, *George Enescu*; 1958, Botoșani, *Mihai Eminescu*; 1965, București, Ateneu *Mihai Eminescu*; București, Casa Melic, *Theodor Pallady*; București, Piața Ghika, *Monseniorul Ghika* (replică). **Muzee:** București, Muz. Acad. Române, Donația Avramescu, MNAR, MIAMB; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Constanța, Muz. de Artă; Costești (Vâlcea), Muz. de Artă „Gheorghe Anghel”; Craiova,

Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Oradea, Muz. Țării Crișurilor; Ploiești, Muz. de Artă; Sibiu, Muz. Brukenthal; Timișoara, Muz. Banatului. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; Grove; Bénézit 1999; Prut 2002; *Un secol de sculptură* 2001. – Oprescu 1954; Oprescu 1965; Florea 1982; Frunzetti 1997; Vasile Băncilă, *Portrete și semnificații*, Academia de Științe Sociale și Politice, București, 1987, p. 257–290; Comarnescu 2003; Oprea 2004; Oprea 2006; Oprea 2007; Dragu Dimitriu 2010. – Petru Comarnescu, *G.A.*, Meridiane, București, 1976; Al. Bălinescu (ed.), *G.A.* (1904–1966), Muz. Jud. Vâlcea, Râmnicu-Vâlcea, 1975; Marin Mihalache, *G.A.*, Meridiane, București, 1987. – Vlasiu 1978; A. Mândrescu, în *Secolul 20*, nr. 328–329–330, 1988, p. 230–256; *** în *Arta*, nr. 5, 1956, p. 64; M. Deac, în *Arta*, nr. 12, 1964, p. 611–613; G. Oprescu, Gh. Ghițescu, în *Arta*, nr. 3, 1966, p. 3–5, p. 5–10; Al. Bălinescu, în *Arta*, nr. 4, 1967, p. 13–15; I. Frunzetti, A. Marcu, P. Comarnescu, în *Arta*, nr. 4–5, 1980, p. 8–14; H. Horșia, în *Arta*, nr. 12, 1981, p. 13–15; Sesiunea de comunicări *Ultimul clasic: G.A. 1904–1966*, Institutul de Istoria Artei „G. Oprescu”, 2004. **I.V.** și **I.C.**

ANGHELUȚĂ (MANZ VON MARIENSEE LOHINSKI) Elena, 24.03.1905, Târgu Lăpușului – 21.08.1951. Soția pictorului Octav Angheluță. **Studii:** 1925/1926, Cluj, Școala de Belle-Arte.

Cultivă forma plină, compactă în compoziții elaborate cu una sau mai multe figuri sau nuduri feminine.

Elena Angheluță, *Figură feminină*, gips, foto Adrian Buga

Exp. personale: 1936, București, Sala Mozart; 1938, Sala Dalles (cu Octav Angheluță). **Exp. colective:** 1929, 1936, 1940, 1947, București, SO; 1932, 1938–1944, SO gr.; 1945, TA. **Artă publică:** 1930, Bănești, mon. *Aurel Vlaicu* (împreună cu Octav Angheluță). **Bibl.:** Oprea 2004 (cu bibl.); Oprea 2006; Oprea 2007. – Lăptoiu 1999, p. 205; A. Buga, *Octav Angheluță*, Vellant, București, 2009, p. 13–14, 20. **I.V.**

ANTONICĂ Ion, 23.02.1937, Huși – 2002. **Studii:** 1955–1961, IAP București, Secția ceramică, cu Zoe Băicoianu și Mac Constantinescu; 1962, Institutul Pedagogic Iași, Secția arte decorative; profesor de sculptură și arte decorative la Iași până în 2002; membru UAP.

I.A. își construiește viziunea plastică la zona de interferență între sculptură, ceramică și grafică. Apelează la un filon ancestral al culturii românești, în cadrul unei perspective moderne asupra formei și spațiului. Transferă aparențe ale lemnului în materia lutului sau atacă lemnul cu mijloacele specifice ceramicii (prelucrarea lemnului prin foc). Realizează o serie de personaje inedite, încărcate de suflu narativ popular, în care obiecte, vase sau ulcioare românești devin metafore ale chipului sau corpului uman (*Fetele*, ceramică neagră, 1966). Elementele rafinate, de abstracție clasică, și stilizările extrase din decorația populară, cu precădere elemente vegetale și solare (*Ansamblu coral*, *Portret*, *Ioana*, ceramică, *Rod*, *Ancestrală*, lemn), se îmbină armonios în creația sa.

Ion Antonică, *Personaje*, ceramică neagră, 1966, foto IIA

Exp. personale: 1966, Iași (ceramică neagră); 1974, 1983, Iași; 1985, Huși. **Exp. colective:** din 1966, exp. regionale ale filialei UAP Iași; 1974, Skopje-Bitolia, *Exp. intern.* **Artă publică:** 1989, Iași, Ministerul Agriculturii, *Ion Ionescu de la Brad și Agricola Cardaș*, busturi. **Simpozioane:** 1975, Medgidia. **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** Ciucă 2004. – Dan Grigorescu, în *Cronica*, 3 apr. 1969. **V.B.**

ANTONOVICI Constantin, 18.02.1911, Ștefan cel Mare (Neamț) – 5.02.2002, New York. **Studii:** 1939, Academia de Arte Frumoase din Iași; 1940, Zagreb, lucrează șase luni cu Ivan Mestrovici; 1942–1945, Viena, Academia de Arte Frumoase, cu Fritz Behn; 1947–1951, ucenic în atelierul lui Constantin Brâncuși, la Paris, singurul dintre elevii căruia Brâncuși i-a eliberat un certificat de recomandare; din 1975, membru al National Society of Literature and the Arts și al International Platform Association, Washington, D.C.; membru al National Sculpture Society, New York. **Premii:** „Pro Mundi Beneficio”, Academia din Brazilia.

Artist eclectic, bun meșteșugar, stăpânind diverse tehnici ale sculpturii. Întâlnirea cu Brâncuși îi va fi catalizat înclinația spre ascetismul formei, vizibilă chiar în lucrările clasice, de început (*Voltaire*, *Beethoven*, 1946; *Bishop Manning*, 1954). Căutarea simplității și a esențialului îl conduce la un figurativ cu încărcătură simbolic-populară, apropiat, ca trăire, de sculptura medievală. Stilul său se cristalizează în seria *Bufnițelor*. Pasăre investită cu calități benefice și joviale, bufnița suportă numeroase codificări, până la a deveni un fel de „siglă” a originalității autorului.

Constantin Antonovici, *Bufniță*, bronz, foto IIA

Exp. personale: 1949, Paris, Gal. Jean de Beauvais; 1959, New York, Mond'Art Galleries; 1964, Washington, Franklin Mott Gunther Foundation. **Exp. colective:** 1938, Iași; 1944, Viena; 1946 Innsbruck; 1950–1951, Paris, Société des Arts Indépendants; 1950, Paris, Salon de l'art libre; 1962, Philadelphia; 1964, New Jersey; 1967–1974, New York, National Sculpture Society. **Artă publică:** 1954, New York, *Episcopul William Manning*, Cathedral of St. John the Divine, marmură; 1957, New York, St. Mary Memorial Pioneer's Chapel, *Iconostas*, lemn; 1970, Washington, *Dwight Eisenhower*, bust; **Muzee:** Washington, Kreeger Museum; New York, Museum of Modern Art. **Scieri ale artistului:** *Brâncuși maestrul: mărturie, amintiri și exegeze*, Ed. Liga Culturală pentru Unitatea Românilor de Pretutindeni, București, 2002. **Bibl.:** *Who's Who in American Art*; Dictionary of International Biography,

Anglia. – *C.A., Sculptor of Owls*, Educational Research Council of America, Cleveland, Ohio, 1975; Vladimir Bulat, *A. (1911–2002): Sculptor on Two Continents*, Universal Publishers, București, 2011. – Mihai Niculescu, în *Ființa Românească*, Londra, 1962; Alain Bosquet, în *Combat*, Paris, 1967; Ralph Fabri, în *Today's Art*, New York, 1970. **V.B.**

APOSTU George, 20.12.1934, Stănișești, jud. Bacău – 13.10.1986, Paris. **Studii:** 1953–1959, IAP București, cu Ion Lucian Murnu, Constantin Baraschi și Boris Caragea. În 1982 emigrează în Franța și este exclus din UAP. În 1983, Primăria Parisului îi oferă un atelier de creație. **Premii:** 1964, pr. I pentru sculptură al UAP; 1966, pr. „Ion Andreescu” al Academiei Române; 1968, „Meritul Cultural” clasa a III-a; 1970, marele pr. pentru sculptură al UAP; 1971, pr. revistei *Săptămâna*, pr. Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă; 1981, pr. UAP pentru artă monumentală.

Pornind de la lecția brâncușiană, **G.A.** este creatorul unei opere vaste, în care tradiția – creația populară, mai ales sculptura în lemn, piatră și piesele de etnografie – și gustul pentru arhaic, au constituit o adevărată sursă a inovațiilor stilistice. **G.A.** a început să se afirme la sfârșitul anilor 1950, mai întâi cu portrete. Va trece rapid la sculptura monumentală, cioplită direct, care va fi o constantă în opera sa. Organizată în jurul unor mari cicluri (*Tată și fiu, Laponele, Fluturii* sau *Christii*), lucrările sale prelucrează motive și forme ancestrale, materializate în reprezentări arhetipale. Motivul arborelui vieții, comuniunea dintre vegetal și uman, oscilația între păgân și sacru, dar mai ales arta populară, ritmează opera sa. „Influența populară – declara artistul – înseamnă o mare armonie, o mare înțelegere, un Olimp... în sculpturile mele încerc să găsesc calmul grec, calmul balcanic. Căci de acolo ne tragem” (Apostu, *Gânduri despre tainele artei*, 1985). Ciclul *Tată și fiu* a marcat opera sculptorului, tema paternității fiind interpretată de **G.A.** în mai mult de o sută de variante; lemnul rămâne materialul predilect, iar atracția pentru verticalitate o constantă. Tot în lemn este realizată și ultima sa serie importantă, cea a *Christilor răstigniți*, începută la București și continuată în Franța. Aceasta a rămas, în mare parte, în atelierul de la Paris.

George Apostu, *Treceri*, lemn, foto IIA

George Apostu, *Fluturi*, bronz, 1970, Costinești, foto IIA

Exp. personale: 1964, București, Grădina Casei Ziariștilor [cat. prefață Dan Hăulică]; 1966, Cluj, Gal. UAP; 1967, Paris, Gal. Raymonde Cazenave; 1969, Vrö (Danemarca), Exp. de desene; 1970, Praga, Gal. Vysokie Myasto; București, Gal. Apollo; Bruxelles, Palais des Beaux-Arts (cu pictorul Brăduț Covaliu); 1971, Helsinki, Gal. Taidehalli (cu pictorul Brăduț Covaliu); București, Gal. Apollo; 1973, Paris, Gal. Raymonde Cazenave [cat. prefață Denys Chevalier]; 1974, București, Gal. Apollo (cu Aurel Nedelea); 1976, Galați, Muz. de artă Vizuală (cu Elena Haschke-Marinescu); 1978, Sofia, Gal. Sipca (cu Ion Pacea) – exp. itinerată la Praga și la Bratislava; 1979, Bacău, Muz. de artă; 1982, Milano, Fundația Pagani – itinerată la Trieste; 1985, Paris, Gal. Anne et J.C. Lahumière, l’Espace ACNAV; 1986, Paris, Gal. Le Portail à roulettes; 2000, București, MIAMB [cat., prefață Cristian Velescu și Nicolae Breban]; 2001, București, Gal. ¾, TNB [cat., pref. Mihai Oroveanu]. **Exp. colective:** 1957, Moscova, Festivalul Mondial al Tineretului; 1962, București, Sala Dalles; 1963, Paris, Exp. tinerilor artiști; Galați, Craiova, Exp. tinerilor artiști; 1964, București, Muz. de Artă; 1965, Paris, Bienala *La Jeune Sculpture*; 1966, Londra, Exp. artiștilor plastici români; București, Exp. națională; 1967, Middelheim (Anvers), Exp. intern. în aer liber; București, Exp. cu ocazia Colocviului Brâncuși; 1968, Legnano-Castellanza, Fundația Pagani; Copenhaga, *Expoziția de toamnă* de la castelul Charlottenburg și alte participări la expoziții itinerante de artă românească (Moscova, Budapesta, Rijeka); 1969, București, Sala Galeriilor de Artă; Haga, exp. *Opt artiști români*; exp. itinerante (Tel Aviv, Moscova, Tallin, Helsinki); Sao Paulo, Bienala intern.; 1970, Barcelona, a III-a Bienală de sculptură mică; Torino, Palazzo delle Belle Arte, Exp. de artă românească; Veneția, Bienala; 1971, Paris, *La Jeune Sculpture*; Budapesta, Múcsarnok, Bienala de sculptură mică; 1972, Varșovia, exp. *Arta plastică românească din secolul al XX-lea*; Târgul anual de la München; Haga, Gal. Pulchri Studio; Budapesta, Exp. de artă decorativă românească; Roma, Academia di Romania, Exp. de sculptură românească; București, Congresul Internațional de Estetică (exp. Mogoșoia și Sala Dalles); Sala Ateneu și Sala Dalles, Bienala de pictură și sculptură; 1973, Belgrad, Exp. de artă decorativă românească (itinerată la Praga, Brno, Karlovy Vary, Bochum și Hamburg); 1974, Erfurt; Moscova, Exp. de artă decorativă românească; Budapesta, Ernst Muzeum, Exp. de sculptură românească contemporană; Varșovia, Muz. de Arheologie; București, Gal. Nouă; București și Craiova, Congresul al XI-lea al P.C.R.; 1975, București, SM; Berlin Est, Treptow Park, exp. *Plasik und Blumen*; Varșovia, Exp. românească de forme sculpturale mici; Paris, Muz. Galliéra *Hommage de la sculpture roumaine contemporaine à Brancusi* [cat.]; Veneția, Bienala; 1976, București, exp. *Magistralele socialismului*; Gal. Nouă, *Arta și natura*; 1977, București, Gal. Simeza, *Țărâtimea – puternică forță socială și revoluționară*; Moscova, Gal. Tretyakov, exp. *Sculptura românească din secolul al XX-lea* [cat.]; Padova, Bienala de sculptură mică; 1978, exp. de grup itinerante în Cuba și Cehoslovacia; 1979, New Delhi, Trienala de pictură și sculptură; Atena, Muz. Skironio, Bienala Intern. de sculptură în aer liber; Plovdiv, Exp. de grup de sculptură și artă decorativă; București, SM, exp. *A 35-a*

aniversare a Eliberării; 1980, București, SM, exp. *2050 de ani de la crearea statului dac*; Moscova, Praga, Bratislava și Rostock, Exp. de sculptură contemporană românească; 1981, Atena, Muz. Skironio, Bienala intern.; Montreal, Exp. de artă contemporană românească; 1982, Erfurt, Quadriennale de artă decorativă a țărilor socialiste; 1983, Paris, *Salon de mai*; *Salon des grands et jeunes artistes d'aujourd'hui*; 1984, Paris, *Salon des grands et jeunes artistes d'aujourd'hui*; Exp. artiștilor români aflați la Paris; 1985, Paris, *Salon de mai*; *Salon d'art sacré*; Gal. Gérard Laubie, *Les Têtes de l'art*; St. Cloud, Centrul Cultural din Boulogne, *Cent sculpteurs face au public*; 1986, Paris, *Salon de mai*; *Salon d'art sacré*; *Salon réalités nouvelles*; Château royal de Colliure, „Association pour le développement des arts à Colliure”.

Artă publică: 1968, Grenoble, Parcul Mistral, *Tatăl și fiul*; 1974, Lindabrunn (Austria), *Tată și fiu și Lapone*; 1978, Suwako (Japonia), *Oglinda soarelui*; 1979, Costinești *Fructul soarelui și Fluturi* (distrusă); 1981, Brăila, *Păsări de foc*; 1985, Aix-en-Provence, *Apeducte*; Limousin, *Cruci și Tată și fiu*; 2007, București, Parcul Kisselef, Ansamblu de sculpturi (piatră).

Simpozioane: 1967, Grenoble; 1970, 1975, Măgura; 1973, Siklos, Ungaria; 1974, Lindabrunn, Austria; 1976, Căsoaia; Krapina (Iugoslavia); 1978, Suwako, Japonia; 1979, Galați; Zarand (lângă Arad); 1981, Brăila; 1985, Aix-en-Provence.

Muzee: București, MNAC (*Tată și fiu, Fluture, Christ*); Bacău, Centrul Cultural „George Apostu”; Muz. Jud. Râmnicu-Vâlcea.

Scieri ale artistului: „*Oglinda soarelui*” – *Trăirea fraternă a unui spațiu*, în *Secolul XX*, 225, nr. 10, 1979. **Bibl.:** Chevalier 1970; Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001; AKL; Bénézit 1999. – Grozdea 1974; Șimândan 1981; Florea 1982; Jianu 1986; Frunzetti 1997; Dumitrescu 2002, p. 109–126; Șerban 2005; I.M. Enescu, *Arhitect sub comunism*, Paideia, București, 2006; Dragu Dimitriu 2010. – Mihai Oroveanu (ed.), *G.A.*, Noi Media Print, București, f.a.; O. Barbosa, *G.A.*, Meridiane, București, 1968; I. Jianou și G. Ionesco (coord.), *Témoignages sur Apostu. Les Amis de G.A.*, Paris, 1987; Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism*, Paideia, 2006, p. 275, 292. – P. Comarnescu, în *România liberă*, 17 octombrie 1967; M. Lovinescu, în *Unde scurte*, Humanitas, București, 1978; Vlasiu 1978; D. Hăulică, în *Secolul XX*, 225, nr. 10, 1979; S. Dumitrescu, în *Memoria. Revista gândirii arestate*, nr. 1, 1990. A.Ș.

ARĂMESCU Constantin-Emil (Ticu), 6.05.1914, Galați – 19.04.1966, Miami, Florida. Soră – Georgeta-Gigi Arămescu-Anderson. **Studii:** absolvent în 1938 al Facultății de Drept București. Între 1939–1947 este jurist al Șantierelor navale de la Galați. Se instalează în America în 1948. În 1955 urmează cursurile Institutului Național de Radio și în același an obține diploma de Master of Arts (The American University, Washington D.C.). Între 1950–1957 este consilier juridic la Biblioteca Congresului din Washington. **Premii:** pr. II la Festivalul de Primăvară din Miami.

Carierea de sculptor a lui **C.-E.A.** a fost scurtă, desfășurându-se între 1959–1966, dar deosebit de fecundă: sculptorul a realizat 175 de lucrări din lemn și metal în 7 ani. La sfârșitul anilor 1950, **C.-E.A.** inițiază seria de „sculpturi electronice”, asamblate din piese ale aparatelor radio și televiziune, sau din părți ale mașinilor de tăiat iarba. Influențe din arta pop și importanța acordată conceptului de „ready-made” vor străbate cariera artistului. Între 1962–1964 face sculpturi cu tematică și stilistică „românească”, iar între 1964–1965 creează o serie de „sculpto-construcții” din metal. Tehnica asamblajului este predilectă în opera lui: bucăți din lemn sau din fier aparținând unor corăbii naufragiate, diverse obiecte și fiare vechi găsite pe plajele Floridei sau provenind din propriul său atelier de electronică (**C.-E.A.** a fost și tehnician de televiziune). Coloanele sale (*Coloana strămoșilor*, 1962, *Coloana românească*, 1964, *Coloana dacică*, 1965), troițele, precum și

icoanele din lemn pe care le pictează sora sa, Georgeta-Gigi Arănescu-Anderson, sunt create în spiritul artei populare românești. Vestigiile trecutului umanității dar și viziunile folclorice au reprezentat o sursă constantă de inspirație pentru C.-E.A., a cărei operă a fost caracterizată de P. Comarnescu drept o sinteză „dintre arhaic și modern, dintre uneltele primitive și cele ale tehnologiei înaintate” (P. Comarnescu, *Frații Arănescu*, 1972).

Constantin Arănescu, *Autoportret*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1962, Palm Beach; 1968–1969, Galați, Iași, Cluj (cu Georgeta-Gigi Arănescu-Anderson) [cat., prefață P. Comarnescu]. **Exp. colective:** 1961, Miami, Festivalul de artă; Miami 1962–1965; 1964, Woodstock; 1977, Iași. **Muzee:** București, MNAR, Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Chevalier 1970; Bénézit 1999; *Un secol de sculptură* 2001. – Jianu 1986. – P. Comarnescu, *Frații Arănescu*, București, 1972. – H.H., în *Arta*, 19, nr. 1–2, 1973, p. 7. A.Ș.

ATANASE Marius, 13.07.1957, Sibiu. Locuiește în Calgari, Canada. **Studii:** 1976–1980, IAP Cluj-Napoca (cu Arthur Vetro, Eugen Gocan, Andras Kos). Membru al Atelierului 35. Activitate în Sibiu și Baia Mare, până în 1988, ca pedagog de artă. **Premii:** 1984, pr. la Exp. tinerilor artiști, Alba-Iulia; 1984–1986, pr. Exp. *Atelier 35*; Rijeka, Bienala de desen.

Pe lângă sculptură se ocupă în anii '80 în special de *mail art*, artă conceptuală și *land art*. Se specializează în arte decorative (ceramică, porțelan, metal).

Marius Atanase, *Portret*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1987, Sibiu, Gal. de Artă. **Exp. colective:** participă din 1978 la numeroase expoziții de grup. Sunt importante cele în zona experimentalismului: 1985, București; 1986, Cluj-Napoca; 1987, Zalău; 1986, Rijeka, Bienala de desen; 1987, Breda, Exp. de artă românească. **Simpozioane:** 1984, Câmpulung Moldovenesc; 1985, Târgoviște; 1986, Izvorul Mureșului. Din 1997, membru în Albert Crafts Council. **Bibl.:** *Catalogul membrilor Atelierului 35*, București, 1988; *Un secol de sculptură* 2001; *AKL. G.V.*

AXINTE Liana Cornelia, 23.07.1943, Ploiești. **Studii:** 1962–1968, IAP București, cu Ion Lucian Murnu. 1969–1971, bursa Frederic Storck. Creează măști de factură expresionistă pentru spectacole de teatru (*Bacantele* de Euripide, *Bolnavul închipuit* de Molière) și pentru spectacole de marionete, printre care cele remarcate în mod special la Festivalul de la Charleville-Mezières în 1979. În 1982 emigrează în Germania și se stabilește la Deggendorf.

L.C.A. sculptează în lemn și piatră, trecând de la un figurativism esențializat la expresia abstractă. În anii '80, începe să modeleze analitic portrete ale unor figuri interiorizate. Materialul ales, teracota, trimite prin natura sa primordială la sculptura etruscă sau egipteană, la un arhaism generic de la care modernitatea a avut mereu de învățat. Tot din anii '80 datează un ciclu de pasteluri *Desene de lumină*. Modelează remarcabile portrete (teracotă) de un realism pregnant (*George Călinescu*). Perioada germană a **L.C.A.** a însemnat în primul rând o mare diversificare a mijloacelor

și tehnicilor de producere a vizualului. Alături de sculptură sau împreună cu cercetarea spațiului tridimensional, pictează, desenează, compune decorații paretale, face instalații. Lucrează reliefuri în ceramică, medalii de bronz, ilustrează poezii de Rainer Maria Rilke. Revine în 2008 la Teatrul de Comedie, București, cu măști pentru un spectacol regizat de Cătălina Buzoianu.

Liana Cornelia Axinte, *Fată cu oglindă*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: București, 1969, *Măști și desene*; 1972, Gal. Orizont [cat.]; 1979, Căminul Artei, *Marionete pentru Till Eulenspiegel* [cat.]; 1989, 1991, 1994, 1999, Deggendorf, Muz. Municipal. **Exp. colective:** București, exp. anuale de stat; Deggendorf, exp. de grup. **Artă publică:** 1989, Plattling, Germania – reliefuri în ceramică. **Simpozioane:** 1970, 1974, Măgura, *Icar și Veghe*, piatră; 1971, Arad, *Pieta*; 1976, Moravany, Cehoslovacia; 1983, Iserlohn, Germania; organizează Simpozionul de sculptură de la Bogenbach-Deggendorf. **Muzee:** Bacău, Centrul Intern. de Artă și Cultură „George Apostu”, *Memorial George Apostu*; Bacău, Muz. de Artă; București, MNAC; Constanța, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; Jianu 1986; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – *Tabăra de sculptură Măgura Buzău 1976*. – N. Steinhardt, *Critica la persoana întâi*, București, 1983, p. 189. – ***, în *Arta*, nr. 11, 1970, p. 14; ***, în *Arta*, nr. 3, 1973, p. 34. – www.axinte.de. **I.V.**

B

BACIU Călin Tudorel, 1982, Oradea. **Studii:** absolvă IAP Cluj-Napoca, profesor Egon Marc Lovith. Stabilizat la Sibiu, profesor la Liceul de Artă.

Sculptură figurativă modelată în lut, forme abstracte în lemn lustruit.

Exp. personale: 1989, Sibiu. **Exp. colective:** 1981–1984, participă la diverse exp. din Oradea; 1984–1995, Sibiu; 1986, București; 1987, Bacău, Moinești, Suceava, Dorohoi; 1989, Arad. **Simpozioane:** 1985, Târgoviște; 1987, Sângeorz Băi; 1988, Covasna; 1993, Sibiu; 1994, Valea Doftanei; 1997, Râmnicu Vâlcea; 1998, Bucium. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **I.V.**

BALASKO Ferdinand (Nandor), 30.08.1918, com. Sălacea, jud. Sălaj – 28.06.1996, Germania. **Studii:** 1937–1940, Academia de Belle-Arte București, cu Oscar Han; 1940–1942, Budapesta, Academia de Arte Frumoase. În 1968 se stabilește în Occident. 1986, lucrează în Portugalia.

Sculptură în marmură, bronz, teracotă, piatră, dar mai ales în lemn. Comemorarea victimei lagărelor de concentrare este una din temele importante ale sculpturii sale.

Exp. personale: 1940, București; 1941, 1942, Budapesta; 1943, 1944, 1947, Cluj; 1948–1968, numeroase exp. la Cluj, București, Oradea, Tg.-Mureș; după 1968, numeroase exp. în Portugalia, Belgia, Luxembourg, Franța, Elveția, Polonia, SUA, America Latină. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976. – Rus 1998, p. 18, 39. **I.V.**

BALKO Judit, 12.08.1978, București. Soț – sculptorul Mihai Balko. **Studii:** 2002, absolvă UNAB, profesor Vasile Gorduz; 2004, masterat în arte vizuale, UNAB. **Premii:** 2004, bursă UAP.

Judit Balko, *Natură statică cu mere*, foto Judit Balko

Lucrează adesea alături de Mihai Balko, având un interes constant pentru mediul sculpturii urbane. Propunerile sale pentru spațiul public vizează inserarea unor elemente inspirate de mediul natural reprezentat de-a lungul istoriei artelor în pictură (naturi statice) sau extrase din sfera cotidiană. Sculptura destinată spațiului privat este și ea supusă aceluiași reguli de transpunere în sculptură a tematicilor din pictura clasică (*Natură statică olandeză*, 2003).

Exp. personale: 2003, București, Gal. ArTei; 2005, București, Gal. Orizont; 2007, București, Gal. Mora, *Atelier de sculptură*. **Exp. colective:** 2001, București, Gal. Apollo, exp. *Accente și Amprente*; 2002, București, MNLR; 2003, București, Gal. Orizont, Gal. Apollo; 2004, București, TNB, Gal. etaj ¾; București, Gal. Apollo, *Cocktail*; 2005, București, Gal. Artis și Gal. Apollo; 2006, București, Gal. Orizont, *Insertie*; București, Gal. Simeza, *Sculpturograma și Sculpturograma 2*; București, Gal. Căminul Artei; 2007, București, Romexpo, Târgul intern. de arte vizuale; 2008, București, proiecții video pe clădirea Facultății de Arhitectură, *Roll-up Art*; București, Cabina de Telefon, *Exist/Urban Traces*; București, *Atelier în tranziție – Tranziție în atelier*; 2011, București, Muz. Țăranului Român, *Migrare și reșezare*. **Simpozioane:** 2000, 2001, Petroșani, Universitatea de Vară; 2007, Bistra, jud. Mureș, A III-a ediție a *Simpozionului Ion Vlasiu*. **Proiecte curatoriale:** 2006, București, Gal. Simeza, co-curatoare a seriei de expoziții *Sculpturograma și Sculpturograma 2*; 2008, București, exp. *Atelier în tranziție – Tranziție în atelier*; 2011, București, Muz. Țăranului Român, *Migrare și reșezare*. **Bibl.:** Guță 2009. – D. Hașegan, în *Ziarul financiar (Ziarul de duminică)*, 17 martie 2006; L. Barcan, în *Adevărul literar și artistic*, 4 martie 2006; O. Botezatu, în *Evenimentul zilei*, 14 mai 2008. **O.N.**

BALKO Mihai, 14.02.1977, București. Soție – sculptorița Judit Balko. **Studii:** 2002, absolvă UNAB, profesor Napoleon Tiron; 2003, studii aprofundate, UNAB; 2005, master arte în vizuale, UNAB; restaurator sculptură la MNAR. **Premii:** 2003, bursa *Nemțoi*; 2003, bursă UAP; 2006, pr. UAP pentru încurajarea tinerei creații.

Mihai Balko, *Rechini*, gips, foto Mihai Balko

Latura conceptuală a sculpturilor lui Mihai Balko, ca și a lui Judit Balko alături de care lucrează adesea, anunță și la nivel formal o direcție contemporană în care temele și compozițiile clasice sunt înlocuite de preocupări apropiate de *land art* și *environment*. O serie de lucrări cu implicație socio-politică sunt până în prezent simulări, proiecte posibile pentru spațiul public (*Rechinii roșii* din fața Casei Presei, fotomontaj, 2006). Ieșind din sfera privată, sculptura urbană ridică probleme variate, de la mediu la arhitectură, de la materiale la tehnici de execuție, toate acestea intrând în sfera de interes a sculptorului, antrenat de mecanismele de elaborare și implementare a proiectelor de sculptură menite să înglobeze publicul ca pe un personaj cheie în procesul de integrare a sculpturii în spațiul public.

Exp. personale: 2002, București, Gal. Galeria, *Pătratul alb*; 2003, București, Gal. ArTei; 2005, București, Gal. Orizont. **Exp. colective:** 2001, 2002, București, Gal. Apollo, *Accente – Amprente*; 2002, București, MNLR; 2002, București, Gal. Orizont; 2004, București, Gal. Apollo, SM; 2004, București, Gal. Apollo, *Cocktail*; 2005, București, Gal. Apollo și Gal. Artis; 2006, București, Gal. Orizont, *Insertie*; 2006, București, Gal. Simeza, *Sculpturograma* și *Sculpturograma 2*; 2006, București, Gal. Căminul Artei; 2006, București, Palatul Parlamentului; 2007, București, Romexpo, Târgul intern. de arte vizuale; 2007, Belgia, La Louvière, Muz. Ianchelevici; 2008, București, proiecții video pe clădirea Facultății de Arhitectură, *Roll-up Art*; 2008, București, Cabina de Telefon–*EXIST/Urban Traces*; 2008, București, *Atelier în tranziție – Tranziție în atelier*; 2011, București, Muz. Țăranului Român, *Migrare și reșezare*. **Simpozioane:** 1999, 2000, 2001, Hunedoara, Universitatea de Vară, *Castelul Corvineștilor*; 2006, Bulgaria, Pavlikeni, *Rustika*; 2007, Bistra, jud. Mureș, A III-a ediție a *Simpozionului Ion Vlasiu*. **Proiecte curatoriale:** 2006, București, Gal. Simeza, co-curator al seriei de exp. *Sculpturograma* și *Sculpturograma 2*; 2008, București, *Atelier în tranziție – Tranziție în atelier*; 2011, București, Muz. Țăranului Român, *Migrare și reșezare*. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Guță 2007; Guță 2009. – L. Barcan, în *Adevărul literar și artistic*, 4 martie 2006; S. Vilău, în *Time Out București*, 22 mai 2008; M. Plămădeală, în *Observatorul cultural*, nr. 425, mai 2008. **O.N.**

BALOGH Péter, 30.06.1920, Mișca, jud. Bihor – 4.03.1994, București. **Studii:** 1941, Școala de la Baia Mare; 1941–1943, Școala Superioară de Arte Decorative de la Budapesta, cu Béla Ohmann; 1945, Școala de Arte din Oradea, cu Iosif Fekete; 1948–1953, IAP București, cu Boris Caragea și Constantin Baraschi. Între 1953–1954 a fost asistentul prof. C. Baraschi. **Premii:** 1953, pr. II la Festivalul Mondial al Tineretului de la București.

Opera sculpturală a lui **P.B.**, după ce depășește faza unui figurativ de tip convențional, își găsește un drum propriu și sub influența lui Henry Moore, prezentat la București cu o amplă expoziție în 1966, ce a avut un rol de catalizator pentru o întreagă generație de sculptori. Lucrările artistului din anii '60 (*Cantata Humana*, bronz; *Metamorfoză*, bronz, ambele din 1969) probează această nouă orientare axată în principal pe problematica încorporării golului în ecuația formală a plasticii sale. În anii 1970, păstrând aceeași gândire, artistul elaborează compoziții mai echilibrate și mai masive (*Imn*, bronz, 1970; *Armonie*, bronz, 1971; *Canon*, bronz, 1972) deși, în alte lucrări, precum *Proiect de fântână* (gips, 1972), mizează pe o viziune centrată pe

gracilitate. **P.B.** își adaptează concepția la caracteristicile materialului ales. Un excelent exemplu în acest sens este lucrarea din lemn *Opera vieții* (1973), unde revine la o interpretare mai veche a figurii umane, păstrând unitatea în verticală a bușteanului de lemn, sculptură apropiată și de stilul unui Jenő Szervatiusz. În operele sale monumentale de for public (Sfântu Gheorghe, *Mon. ostașului român*, 1974, bronz) are o concepție mai convențională, conform cererii comanditarului.

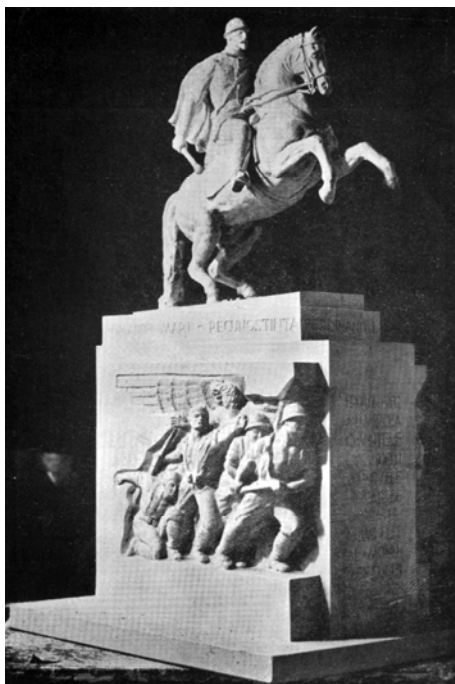

Péter Balogh, *Bihor*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: București, 1958; 1962, Sala din Bd. Magheru 20 [cat.]; 1965 [cat. cu un poem de Titel Constantinescu]; 1968; 1970; 1971; 1974; martie 1975 [cat. cu Angela Balogh]; 1976, 1978 [cat. cu Angela Balogh]; 1980, Sala Dalles exp. retr. [cat. cu bibl.]; 1989, Gal. Orizont (cu Angela Balogh); 1977, Cluj, Gal. Korunk; 1969, Milano, Gal. Pagani; 1972, Paris, Gal. Bernheim Jeune; Uppsala (cu Angela Balogh), 1994, Uppsala, Konstsalongen Kavalatten; 1976; 1978; 1980, Bonn; 1983 Budapesta, exp. retr. **Exp. colective:** din 1953 participă la majoritatea exp. anuale și tematice din țară. Începând din 1959 participă la exp. românești din străinătate și la alte manifestări internaționale din care menționăm selectiv: 1968, Milano, Muz. Pagani; Milano, Trienala de arte decorative; 1972, Paris, Salon des indépendants; 1972, 1974, Salon de la jeune sculpture, Jardin du Luxembourg; 1975, Budapesta, Bienala de plastică mică. **Artă publică:** *Odihna*, piatră de Banpotok, 1961, Eforie Nord; *Viața fermecată*, bronz, 1965, Oradea Ștrandul 1 Mai; *Stâlp*, piatră, 1966, Galați; *Trei generații*, piatră, 1969, Ploiești; *Ștefan Ludwig Roth*, bronz, 1973, Blaj; *Omagiu lui Ovidius*, bronz, 1974, Băile Felix Oradea; *Monumentul ostașului român*, bronz, 1974, Sfântu Gheorghe; *Pe meridianele lumii*, inox, 1979, Atena; *Țara Bihorului*, bronz, 1980, Budapesta; *Bustul*

lui *Petőfi Sándor*, bronz, 1992, Marghita. **Muzee:** București, MNAR; Muz. Militar; fostul Muz. A. Simu; Miercurea Ciuc, Muz. Jud.; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Iași, Muz. de Artă; Constanța, Muz. de Artă; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Târgu-Mureș, Muz. de Artă; Baia Mare, Muz. de Artă; Oradea, Muz. Țării Crișurilor; Sfântu Gheorghe, Muz. Județean. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Romániai Magyar Irodalmi Lexikon*, vol. 1, București, 1981; Prut 1982; Z. Banner, *Erdélyi Magyar Művészet a XX Században*, Budapeșt, 1990, p. 117–119; *AKL*; *Encicl. art. rom. cont.* 1; *KMML*; *Un secol de sculptură* 2001; *50 Contemp. Sculpt.* 1979. – J. Mezei, **B.P.**, *Kriterion*, 1976 (cu bibl.); F. Mégret, în *Le Figaro*, 13.10.1972; R. Ionescu, în *Arta*, nr.12, 1980, p. 5; N. Macovei, în *Arta*, nr. 11, 1989, p. 31. **G.V.**

BARASCHI (MUȘAT) Constantin, 17.11.1902, Câmpulung-Muscel – 22.03.1966, București. **Studii:** 1921–1923, București, Școala de Belle-Arte, cu Fritz Storck și Dimitrie Paciurea; 1927–1928, Paris, Academiile Grande-Chaumière și Julian, cu Henri Bouchard și, probabil, cu Antoine Bourdelle. În 1929 călătorește în Grecia, Italia și Iugoslavia unde ia contact cu opera lui Ivan Mestrovic. A fost membru în mai multe asociații artistice: 1930–1940, Grupul nostru; 1932, Salonul de toamnă; 1939, președinte al Sindicatului artelor frumoase. Din 1950, profesor la IAP București. În atelierul său, mai mulți viitori sculptori, printre care Paul Vasilescu și Peter Jacobi, au primit primele îndrumări. **Premii:** 1927, bursa SO pentru Paris; 1929, Barcelona Exp. intern., diploma de onoare; 1937, Paris, Exp. universală *Arts et Techniques dans la Vie Moderne*, medalia de aur; 1940, Milano, Trienala, medalia de argint pentru sculptura *Sfântul Gheorghe*; 1949, 1951, 1953, pr. de stat; 1954, artist al poporului; 1955, membru corespondent al Academiei Române.

Constantin Baraschi, *Regele Ferdinand I*,
machetă, gips, foto IIA

Sculptura sa se plasează sub semnul unui realism academizant care a răspuns gustului oficial atât în anii interbelici cât și în perioada stalinistă. Autorul unor busturi și statui ale lui Carol II. A preferat bronzul și marmura, mai adecvate intențiilor de glorificare ale sculpturii. În anii '30 sculptează nuduri feminine viguroase (*Tors*, bronz, Muz. de Artă, Constanța) și portrete feminine grațioase în care parafrazează portretele renașcentiste. Polemica din jurul statuii lui *Eminescu*, declanșată de articolul lui Dan Hăulică din 1965, care a antrenat un număr mare de artiști și oameni de cultură, a fost semnalul abandonării oficiale a realismului socialist.

Exp. personale: București, 1928, 1931, 1936, 1938, Sala Dalles [cat.], 1941. **Exp. colective:** București, 1925–1938, 1940, 1942–1945, 1947, SO; între 1931–1947, frecvent la TA; 1932, Grupul nostru; 1948, exp. *Flacăra*; exp. anuale de stat; 1957, exp. *10 ani de creație plastică 1947–1957*, MNAR [cat.]; 1957, exp. Concursul pentru monumentul George Enescu; exp. de artă rom. în străinătate: 1929, Barcelona, Exp. universală; 1937, Paris, Exp. universală; 1940, Milano, Trienala. **Artă publică:** 1931–1932, Predeal, *Mon. Eroilor*; 1938, Iași, Universitate, statuile în bronz ale lui *Vasile Conta*, *Titu Maiorescu*, *Alexandru Xenopol*; 1938, București, *Arcul de Triumf*, basorelieful; 1939, Parcul Herăstrău, *Fântâna Modura* (demolată și reconstruită în 2006, bronz); 1940, fațada Facultății de Drept, *Solon*, piatră; 1945, București, Piața Victoriei, *Mon. Ostașului Sovietic*, bronz (1990 reamplasat în Cimitirul sovietic, Pipera); 1964, Constanța, Parcul Teatrului, *Satir și nimfă*, marmură; Mamaia, *Satir și nimfă*, bronz; anii 1990, București, *Caragiale*, bronz, reamplasată de două ori ca urmare a unei polemici cu substrat politic. **Muzee:** Arad, Muz. de Artă; București, MNAR, MNAC; Constanța, Muz. de artă; Galați, Muz. de Arte Vizuale; Iași, Muz. de Artă. **Scrieri ale artistului:** *Tratat despre sculptură*, 2 vol., București, 1962, 1966. **Bibl.:** Vollmer; Barbosa 1976; Bénézit 1966; Bénézit 1999; *AKL*; Deac 2000; *Un secol de sculptură* 2001; Oprea 2004; Oprea 2006; Oprea 2007. – Blazian 1932; G. Oprescu, *Anul artistic la noi și la alții*, București, 1934; Grozdea 1974; *Artele plastice* 1959; Florea 1982; Busuiocanu 1980; Oprescu 1954; Oprescu 1965; Cârnci 2000; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004; Dragu Dimitriu 2010. – T. Măinescu, *Plastica românească. B.*, 48 reproduceri și o notiță biografică [București 1937]; R. Șorban, *C.B.*, București, 1966. – Vianu 1938; D. Hăulică, în *Contemporanul*, 5 febr. 1965; Vlasiu 1978. **I.V.**

BARBU Mihai, 1.09.1937, Arad – 20.02.1992, Cluj-Napoca. **Studii:** 1957–1963, IAP Cluj-Napoca; profesor la Catedra de sculptură a Liceului de Artă „Romulus Ladea”, Cluj-Napoca; membru UAP. **Premii:** 1969, pr. Uniunii Profesorilor pentru bustul lui *Ștefan Luchian*; 1979, pr. revistei *Tribuna*, Cluj-Napoca, pentru compoziția *Semn pentru o vale liniștită*.

Pentru o vreme designer la fabrica „Porțelanul” din Cluj, **M.B.** are revelația plasticității materialelor, desăvârșindu-și formația de sculptor în direcția artelor decorative. Realizează numeroase busturi, portrete, reliefuri, piese decorative; se manifestă în grafică și pictură. Stăpânește tehnici diverse de cioplire, șlefuire, modelaj, relief, pe care le folosește cu inteligență artistică

și manualitate de artizan. Otează pentru un limbaj figurativ substanțial, de nuanță lirică. Compozițiile sale ingenioase sunt puse în valoare de modelajul cu valențe impresioniste (portrete sculptate în piatră sau marmură) și de prelucrările texturale diverse ale suprafețelor (plastica mică, reliefuri din lemn sau ceramică – *Madrigal, Sentiment, Tandrețe*). Artistul se inspiră adesea din iconografia medievală, dezvoltând pe parcurs o preferință pentru temele animaliere și ecvestre (*Menestrel, Cal, Cavalcadă*).

Mihai Barbu, *Compoziție*, lemn, 1980, foto Rus 1998

Exp. personale: 1968, 1976, 1977, 1979, 1983, 1985–1988, 1992, exp. retr., Cluj-Napoca; 1993, Bistrița Năsăud; 1994, Budapesta, ICR; 1997, Cluj-Napoca, Muz. de Artă, exp. aniversară; 1999, Paris, ICR. **Exp. colective:** participă începând din 1963 la exp. republicane și județene la București și Cluj-Napoca; în străinătate: 1988, Toronto; 1989, Berlin; 1990, Bruxelles; 1994, Budapesta. **Artă publică:** 1971, Dej, *Alecu Russo*; școli din Cluj-Napoca, *G. Coșbuc, Șt. Luchian, Alex. Vlahuță*, busturi; Bistrița Năsăud, Silversmith's House, *Petru Rareș*; Cluj-Napoca, Arhivele Statului, *Avram Iancu*; Cluj-Napoca, RadioTV Studio, *Coloană în istorie – Mihai Viteazul*; Cluj-Napoca, Policlinica II, *Mountain Goat*; 1982, Universitatea „Babeș-Bolyai”, *Victor Babeș*; Institutul de Lingvistică și Istorie Literară *Sextil Pușcariu*; Pănade (Arad), *Timotei Cipariu*; Zalău, Sala Municipală, *Gheorghe Pop de Băsești*; Budapesta, Centrul Cultural Român, *Căii Soarelui*; Bistrița Năsăud, Muz. Jud., *Elegie*. **Simpozioane:** 1973, Măgura. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *Un secol de sculptură* 2001; *Men and Women of Distinction*, Cambridge, 1991. – Țoca 1978; Rus 1998. **V.B.**

BASSARAB Ioana (Joana), 23.08.1907–1967. Fiica pictorului Ludovic Bassarab. **Studii:** la Galați, București și Paris (1922–1927), cu Antoine Bourdelle.

Autoare a unor reliefuri cu temă istorică, elaborat compuse, cu forme clar structurate, monumentale. Portrete în bronz. A făcut și pictură, artă decorativă, scenografie pentru spectacole de marionete (1931).

Ioana Bassarab, *Romani*, relief, piatră, foto IIA

Exp. personale: 1933, București, Sala Dalles. **Exp. colective:** 1925–1928, Paris, Salon d'automne; 1928, Salon des Tuileries; 1929, 1930, București, SO; 1930, 1931, 1937, București, SO gr.; 1934, 1936, București, TA; 1935, București, Salonul Ateneului Român. **Bibl.:** Bénézit 1966; Bénézit 1999; Oprea 2004; Oprea 2006; Oprea 2007 (cu bibl.). – I. Jianu, în *Rampa*, 18.2.1933; P. Comarnescu, în *Vremea*, 19.2.1933; H. Blazian, în *Adevărul literar și artistic*, 26.2.1933; Dan Botta, în *Calendarul*, 25.2.1933; Vianu 1938; P. Comarnescu, în *Arta plastică*, nr. 7, 1968. **I.V.**

BASSARAB Mircea, activ în prima jumătate a sec. XX. **Exp. colective:** 1930–1934, Paris, Salon d'automne. **Bibl.:** Bénézit 1966; Bénézit 1999. **I.V.**

BĂICOIANU Zoe, 15.08.1910, Predeal – 8.03.1987, București. **Studii:** 1930–1937, Paris, École des Beaux-Arts, în paralel studii de pictură cu André Lhote. Debutază la Paris în 1931. Din 1936, membră în Société des Artistes Français; 1938–1947, membră a societății TA, membră UAP. Profesoară la Catedra de ceramică și sticlă, IAP București. **Premii:** 1933, 1936, Salon des artistes français pentru lucrările *Chinezoaica* și *Eva*; 1938, pr. Simu pentru lucrarea *Maternitate*; 1952, pr. de stat; 1964, artist emerit; 1966, Stuttgart, A III-a exp. intern. de artizanat de artă pentru *Întâlnirea* (sticlă).

Z.B. s-a format în ambianța artistică franceză din perioada interbelică. Sculptura ei se înscrie în marele curent al modernismului clasicizant, dominant în epocă. De aici interesul pentru expresia echilibrată a corpului uman și

respectul integrității corporale. *Maternitatea* (1938), o temă asupra căreia revine, este o încercare de a introduce un plus de expresivitate și emoție într-o sculptură precumpănită orientată spre configurarea formei armonioase. Lucrările din anii 1950 se înscriu în limitele iconografiei realist-socialiste. În lucrările decorative de după 1960 predomină interesul pentru varietatea tehnicilor, materialelor și potențialului lor expresiv. **Z.B.** experimentează acum mai ales virtuțile ceramicii și sticlei, atât în zona obiectelor funcționale, cât și a decorației paretale de mari dimensiuni.

Zoe Băicoianu, *Relief*, gips, foto IIA

Exp. personale: 1963, București. **Exp. colective:** 1957, București, exp. *10 ani de creație plastică 1947–1957*, MNAR [cat.]; 1938, Bienala de la Veneția; 1938, Roma, Exp. Școlii Române; 1947, Budapesta; 1964, Sofia; 1965, 1970, Moscova; 1966, 1969, Stuttgart, *Ausstellung fur Kunsthandwerk*; 1966, 1967, München, exp. *Form und Qualität*; 1967, Antwerpen-Middelheim [cat.]; 1967, Köln; 1967, Varșovia; 1970, Viena; 1971, Roma, Düsseldorf; 1972, Tokyo; 1973, Paris; 1976, Atena. **Artă publică:** 1959, București, fațada Operei, relieful *Muzica* (împreună cu Boris Caragea); București, Academia Militară, *Mon. Eroilor Patriei* (împreună cu Marius Butunoiu, Tene Ionescu, I. Dămăceanu); București, fațada Institutului Botanic, relief decorativ sticlă (împreună cu Dan Parocescu). **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** Vollmer; Barbosa 1976; Bénézit 1966; *AKL*; Deac 2000. – *Artele plastice 1959*; *Muzeul de artă al R.P.R.*, Galeria Națională, f.a.; Oprescu 1965; *Repertoriul graficii rom. XX*; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Florea 1982; Grigorescu 1991, p. 81. – M. Ioniță, în *Arta*, nr. 9, 1989, p. 25. **I.V.**

BĂLĂCESCU Constantin, 18.04.1865, Balboși, Gorj – 3.07.1913, București. **Studii:** 1887, absolvă Școala de Arte și Meserii din Craiova, 1892–1894, Veneția Academia de Arte Frumoase, cu Luigi Ferrari; 1894–1897, Milano, Academia de Arte Frumoase; timp de mai mulți ani are un atelier în Italia. Din 1906 succede lui Dimitrie Tronescu ca profesor de sculptură la Școala de Belle-Arte de la Iași; în 1911 se transferă la Școala de Belle-Arte de la București; din 1911 este numit „sculptor pe lângă Comisiunea Monumentelor Istorice”. **Premii:** 1900, Paris, Exp. universală, medalia de bronz; 1909, pr. III, SO, București (pentru *Fată din Munții Gorjului*); 1911, pr. II, SO, București.

Constantin Bălăcescu, *Bust de femeie*, marmură, foto IIA

Sculptura lui **C.B.** se plasează la confluența clasicismului tardiv cu naturalismul, integrând totuși multiple elemente ale complicatei estetici din jurul anilor 1900. Dacă inițial expune și copii (după Canova și după sculpturi antice romane), **C.B.** se remarcă prin lucrări originale, capete de expresie reprezentând tipologii venețiene (*Cap de venețiancă*, MNAR, sau *Bust de bătrân garibaldian*, bustul lui *Dante*). Este autorul a numeroase reliefuri cu temă antică (unele probabil copii), printre care *Faustina imperatrice romana*, 1893 (lucrare dispărută), sau istorică – *Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia*, după un tablou de Constantin Lecca. Portretist de succes al societății timpului său, **C.B.** lucrează busturi ale unor oameni politici sau de cultură

contemporani, executate cu profesionalism și uneori cu sensibilitate – cântăreața *Elena Theodorini* (marmură de Carrara, 1901), *Grigore Cobălcescu* (marmură, 1903), *Gheorghe Chițu* (bronz, 1903). Este interesat și de tipologii psihologice, la limita dintre realism și simbolism, cum o indică titluri ca *Mândrie*, *Sâc* sau *Fericitul fumător*. Monumentul lui *Tudor Vladimirescu* de la Târgu-Jiu, aflat încă la locul său, este caracteristic pentru eclectismul sfârșitului de secol XIX, în care fuzionează elemente simboliste, istoriste și realiste, atât ca subiect cât și ca soluții formale – inspirația din portretul bine cunoscut al lui Th. Aman, amestecul eteroclit de elemente ornamental-simbolice care completează soclul. Soclul din piatră brută, o stâncă mai exact, poate fi văzut ca o intenție polemică la adresa clasicismului. Monumentul era suficient de cunoscut de vreme ce a atras și atenția lui Brâncuși care l-a desenat într-un caiet de schițe din tinerețe.

Exp. personale: 1893, București, Ateneu (împreună cu pictorul Oscar Obedeau). **Exp. colective:** 1899, București EAV [cat.]; 1902, 1909–1911, București, SO; 1900, Paris, Exp. universală. **Artă publică:** 1894, Baia de Aramă, *Tudor Vladimirescu*, bust bronz; 1898, Târgu-Jiu, *Tudor Vladimirescu*; 1900, Tulcea, *Mon. Independenței* (început de Giorgio Vasilescu); 1901, Graz, Austria, *Gheorghe Candrea*, bust, bronz; 1903, Tulcea, *Mircea cel Bătrân*, distrus în Primul Război Mondial; 1903, com. Grivița, jud. Vaslui, *Al.I. Cuza*, bust, bronz. Mon. funerare: 1901, București, Cimitirul Șerban-Vodă, *Mon. funerar al lui G. Iliescu*, marmură, numeroase busturi, relieful *Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia* (după un tablou de Constantin Lecca). **Muzee:** București, MNAR; Muz. Militar (*Lupta de la Călugăreni*, relief); Muz. Operei Române. **Bibl.:** Thieme-Becker; Bénézit 1966; Bénézit 1999; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – *Colecția artistică a Statului din Palatul Ateneului*, București, 1915, p. 19; *Scurtă istorie*, 1958; Oprescu 1965, p. 73–75; Rezeanu 1980, p. 49–56; Florea 1982, p. 228, 290. – ***, *Achizițiile Pinacotecii statului în perioada anilor 1864–1900*, în *Studii muzeale*, vol. 5, 1971, p. 114; P. Rezeanu, în *Historica*, nr. 2, 1971, p. 287–316; V.Z. Teodorescu, E.V. Teodorescu, în *Materiale de istorie și muzeografie*, XV, 2001, p. 201–219. **I.V.**

BĂNDĂRĂU Neculai, 19.12.1949, Botoșani. **Studii:** 1972–1976, IAP București **Premii:** 1996, bursa Soros; 2002, București, Salonul anual de artă.

N.B. mânuiește cu egală pricepere atât limbajul abstract, cât și pe cel figurativ. În cazul celui din urmă, este vorba de o tratare de factură tradițională care prețuiește cu precădere reprezentarea corpului uman. Cele două limbaje nu sunt întotdeauna imediat departajabile. Corpul poate fi însoțit de negativul său transformat în configurație abstractă (*Corpuri*, 1991) sau poate fi doar un detaliu minim adosat unui obiect geometric (*Rostogolire*). Unele lucrări aflate mai degrabă în zona abstractă primesc trimiteri figurative prin titlu (*Pom și fruct*, Târgu-Jiu, 2007; *Ochiul cosmic*, Slănic-Prahova, 2009). Simpozioanele de sculptură au fost pentru **N.B.**, ca și pentru majoritatea colegilor lui de generație, ocazii de a participa la circulația unor idei sau elemente formale, precum și de experimentare personală a sculpturii monumentale. Aici **N.B.** lucrează în lemn și în piatră, sculpturi ce dau impresia că

intenția primară a artistului a fost intervenția minimală asupra materialului și a formei lui „naturale”. Combinațiile de materiale (piele-ceramică sau bronz-lemn) sunt destinate obiectelor de mai mici dimensiuni.

Neculai Bândărașu, *Obiect*, lemn și textil, foto MNAC

Exp. personale: 1996, București, Gal. Simeza; 1998, București, Gal. Orizont; 2002, București, Gal. Căminul Artei. **Exp. colective:** din 1976, SM; 1980, București, Gal. Orizont, Exp. de sculptură mică; 1985, 1986, București, Atelier 35, exp. *Alternative* (Secțiunea Atelier); 1986, București, Institutul de Arhitectură, *Spațiul Oglindă*; 1991, București, Gal. Simeza, exp. *Posibilitățile suprafeței* [cat. Carmen Popescu]; 1992, Sevilla, Spania, *Expo '92*; 1993, București, Gal. Artexpo TNB, *Sexul lui Mozart* [cat.]; 2000, București, Gal. Orizont, *Contrapuncte*; 2000, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 2003, București, Gal. Apollo [cat.]. **Artă publică:** 2008, Târgu-Jiu, *Constantin Stanciovici-Brănișteanu* (bronz). **Simpozioane:** 1978, Arcuș (*Măria sa*, lemn); 1981, Hobița; 1980, Măgura (*Val*); 1983, Cluj; 1984, Timișoara (*Tronul*); 1988, Covasna (*Oglindă*); 1990, Soveja; 1991, Ciucea; 1995, 1997, Oarba de Mureș; 1998, Galați; 2008, Slănic-Prahova. **Muzee:** Alba Iulia, Muz. Unirii. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – *Contemp. Rom. Sculpt.* 1999. – ***, în *Arta*, nr. 12, 1978; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 9, 1983. **I.C.**

BÂRLEANU Iftimie, 6.10.1916, Măzănești, jud. Suceava – 16.01.1986, Iași. **Studii:** absolvent în 1945 al Școlii de Arte Frumoase Iași, specializare cu Ion Irimescu, al cărui asistent devine. Membru al UAP din 1950, președinte al Filialei Iași (1964 și 1975), vice-președinte al UAP pe țară (1977–1986). **Premii:** 1964, artist emerit; 1981, pr. „Ion Andreescu” al Academiei Române; 1984, „Meritul Cultural”.

Multe din operele sale sunt inspirate din sculptura populară, din folclorul bucovinean, fie chipuri de țărani, fie acelea ale unor mari scriitori: Creangă, Sadoveanu, Ibrăileanu, Iorga. Figura lui Ștefan cel Mare revine de mai multe ori în opera sa. Monumentele închinat faimosului domnitor se află la Câmpulung Moldovenesc, Suceava și Vaslui. **I.B.** a realizat și un alt tip de sculpturi, de inspirație mai intimă ca *Elegie*, *Maternitate*, *Sărbătoare*, *Epilog*.

Iftimie Bârleanu, *Olga Bancic*, bronz, foto IIA

Exp. colective: 1950–1986, Iași, exp. anuale ale Filialei UAP; 1948–1950, 1954, 1959, 1961, 1963, 1964, 1966, 1970, 1973–1975, București, exp. anuale; 1963, București, Sala Dalles, exp. *Pacea ocrotește viața*; 1970, Iași, Festivalul Eminescu; 1973, București, Sala Dalles, exp. *125 de ani de la Revoluția de la 1848*; 1975, București, Sala Dalles, exp. *Artiști plastici ieșeni*; 1983, București, Sala Dalles, exp. *Balcanii – zonă a păcii*. **Artă publică:** 1958, Iași, *Ciprian Porumbescu*; 1968, Iași, *Ion Creangă*; Huși, *Dimitrie Cantemir*; 1972, Vaslui, *Ștefan cel Mare*; 1973, Iași, *Dosoștei*; 1977, Suceava, *Ștefan cel Mare*. **Muzee:** București, MNAR; Iași, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1974; Grozdea 1987. – Bogdan Bârleanu, **I.B.** *Un sculptor, o viață*, 2008 (teză de doctorat Universitatea de Artă București). **A.Ș.**

BÂSCĂ-NELEANU Maria (Mara), 12.(29?)12.1923, Măcin, Tulcea. **Studii:** 1944–1950, IAP București. Emigrează la începutul anilor '70 și se stabilește la Paris unde studiază arhitectura. **Premii:** 1955, pr. pentru sculptură la Festivalul tineretului și studenților de la Varșovia.

În anii '50 – portrete de copii și busturi monumentale. Ulterior, sub impactul sculpturii lui Brâncuși și al artei populare, sculptura ei tinde spre simplificare și expresie lapidară. A reunit o colecție bogată de icoane pe sticlă din zona Făgăraș, în prezent la Muz. Colecțiilor de Artă, București.

Maria Bâscă-Neleanu, *Cap de copil*, marmură, foto IIA

Exp. personale: 1964, București, Gal. Orizont; 1967, Sala Dalles. **Exp. colective:** din 1949, exp. anuale de stat; 1967, Anvers-Middelheim [cat.]; 1970, Paris, Salon de la jeune sculpture. **Muzee:** București, MNAR, MNAC. **Bibl.:** Vollmer; Bénézit 1966; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – *Artele plastice* 1959. **I.V.**

BECKER Emil Wilhelm von, 7.07.1881–1952. **Studii:** absolvă în 1900 Școala de Belle-Arte, București; 1900–1903, École des Beaux-Arts, Paris; 1903–1906, Kunstakademie, München.

E.W.B. este cunoscut ca unul dintre portretiștii Regelui Carol al II-lea. A fost extrem de activ, în special în domeniul medalisticii. Este autorul următoarelor medalii: 1933, *Luna Bucureștilor*; *Mausoleul de la Mărășești*; *Biserica din Bușteni*; *Congresul și expoziția numismatică a lui Carol al II-lea*;

1935, *Reînființarea Monetăriei naționale*; 1938, *Uniunea Fundațiilor Culturale Regale – Expoziția cărții*; 1938, *Regina Maria Stella Maris*; 1940, *Digul Regele Carol al II-lea de la Balcic*. A executat comenzi pentru statul român, implicându-se în execuția de monumente comemorative dedicate eroilor Primului Război Mondial. Promovează un stil viguros, cu accente realiste în special în portretistică.

Emil Wilhelm von Becker, *Avântul Țării*, bronz, 1921, București, Piața Valter Mărăcineanu, foto Ruxanda Beldiman

Exp. colective: București, SO, 1937, SO gr., 1929. **Artă publică:** *Reliefuri florale*, 1908–1911, București, fațada fostului Palat al Bursei (astăzi Biblioteca Națională); Piatra tombală a *Mormântului Ostașului Necunoscut*, 1922, piatră, București, Parcul Carol; mon. *Avântul Țării*, bronz, București, Piața Valter Mărăcineanu; *Mon. Eroilor comunei Băneasa*, căzuți în Primul Război Mondial, bronz, Băneasa; decorațiunile criptei centrale a Mausoleului de la Mărășești (altar, sarcofage); *Mon. Eroilor*, bronz, Breaza de Jos, *Mon. Eroilor*, bronz, Sighișoara, *Mon. Eroilor*, bronz, 1934, Prunaru, jud. Teleorman; decorațiunile sarcofagului, cripta dedicată eroilor români căzuți în Primul Război Mondial în cadrul *Memorialului Interaliat*, marmură, Liège, Belgia. **Muzee:** București, BAR, MIAMB, MNAR, MNIR; Iași, Muz. de Istorie; Sinaia, MNP; Vaslui, Muz. Județean de Istorie „Ștefan cel Mare”. **Bibl.:** Bénézit 1966; Deac 2000; Oprea 2004; Dragu Dimitriu 2010. – Florea 2007; Han 1970; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004. – M. Popa, N. Curdov, în *Buletinul Societății Numismatică Române*, 1992–1993 [1996], 86–87, nr. 140–141, p. 263–264; Virgiliu Z. Theodorescu, *Contribuții la cunoașterea activității sculptorului Emil W. Becker*, în *Studii și articole de istorie și istoria artei*, Muzeul Național Cotroceni, Sigma, București, 2001. **R.B.**

BEDIVAN Cristian Paul, 25.02.1951, București. **Studii:** 1968–1974, IAP București, cu Ilica Veturia. Este membru UAP din 1980. Din 2002 până în 2006 a fost președintele Filialei de Sculptură-București a UAP. **Premii:** 1973, laureat al Concursului național de artă pentru studenți; 1974, pr. revistei *Amfiteatru*; 1986, pr. I al Simpozionului de la Târgoviște; 1990, medalia de aur de la Ravenna (Italia); 2000, medalia de argint la Simpozionul de la Râmnicu-Vâlcea; 2002, pr. UAP pentru sculptură ambientală; 2004, pr. Muzeelor; 2006, medalia de argint pentru sculptură „Le Salon 2006 Grand Palais”, Paris.

Sculpturile lui **C.P.B.** se prezintă, după cum o spune chiar artistul, sub forma unui „cortegiu mereu înprospătat cu personaje noi, spațiul contribuind în mod esențial la realitatea pe care o aduce”. Repertoriul său fantastic, hibrid, zoomorf și antropomorf, aparține unui univers imaginar, decorativ, uneori ludic, sculptat de preferință în lemn. *Vânătorul de vârcolaci* sau *Dirijorul viselor* sunt creaturi ale acestei lumi fabuloase și misterioase. Din 1969 și până în prezent, a participat la numeroase expoziții de sculptură și grafică organizate de Consiliul Local, de Ministerul Culturii, de UAP și de galerii particulare.

Cristian Paul Bedivan, *Obstacol*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1978, 1985, București, Atelier 35; 1984, București, Căminul Artei; 1986 Roma; 2004, 2009, Galați, Muz. de Artă Vizuală [cat.]; 2005, București Gal. Simeza, *Antesculpturi*; Constanța, Muz. de Artă; București, Alliantz Gallery; 2007, Ploiești, Muz. de Artă. **Exp. colective:** din 1975 participă la exp. de grup și colective, municipale sau republicane; 1980, 1982, 1983, Elveția; 1982, Norvegia, Olanda, Iugoslavia; 1983, Anglia;

1985, Italia; 1993, București, Gal. ¾, TNB, *Sculptura în lemn*; 1999, Grecia, *Sculptori români contemporani*; 2006, Paris, Grand Palais, exp. *Univers des Arts. Le pays invité: La Roumanie* [cat.]; 2007, La Louvière, Muz. Ianchelevici *Sculpture contemporaine roumaine*. **Artă publică:** Orșova, Constanța, Târgoviște, Tulcea, Pitești, București, Bogați, Ploeni. **Simpozioane:** 1976–1984, Măgura; 1980, Arcuș; 1981, Hobița; 1982, Costinești; 1983, Săliște. Între 1976 și 2008 a mai participat la diverse simpozioane la Târgoviște, Galați, Râmnicu-Vâlcea, Tulcea, Oarba de Mureș, Bacău, Pitești, Baia Mare, Bogați, Bistrița, București, Ploeni. **Muzee:** București, Muz. Național Militar, Galați, Muz. de Artă Vizuală; Tulcea, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; *Contemp. Rom. Sculpt.* 1999. – Grozdea 1984; Șerban 2005. **A.Ș.**

BEJU Gabriela Silvia, 30.05.1947, Turnu Măgurele, Teleorman. Din 1973 trăiește în Franța. **Studii:** 1965–1971, IAP București, cu Ion Lucian Murnu; bursa UAP pentru sculptură; 1972, Școala specială de desen Cologne; 1978, Școala Superioară Națională de Arte Frumoase, Paris, arhitectură și sculptura cu Robert Couturier. 1984, profesoară la Universitatea Paris V și cercetătoare la Centrul de Cercetări ale Mediului și ale Arhitecturii Rurale, Paris. **Premii:** 1971, pr. Tineretului al UAP; 1973, pr. de onoare pentru sculptură la Saar; 1974, pr. Seneyra, Valencia; 1975, Prix de la Vocation, Fondation de France.

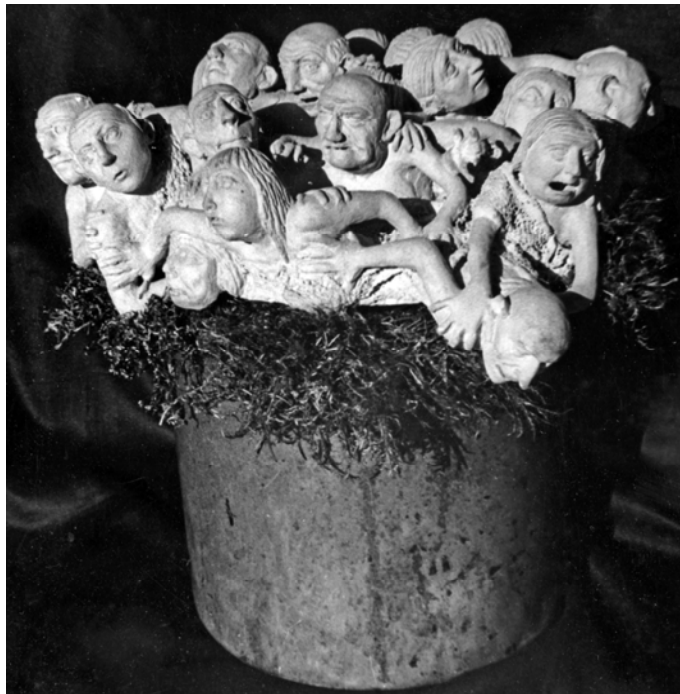
Gabriela Silvia Beju, *Stăpâna pădurii*, piatră, 1971, Măgura, foto MNAC

I. Jianu caracteriza astfel opera sculpturală a **G.S.B.:** „Ea practică tăietura directă, atacând blocul de marmură sau de granit, imprimându-le voința, sentimentele și dinamismul ei, ascultând în același timp de gândirea intimă a materiei. Ea dăltuiește în masă trasee și linii de forță, accentuând mișcările, cadențele și ritmurile ce animă ansamblul”. Criticul a sesizat excelent modul

în care **G.S.B.**, ca exponentă a unei întregi generații de sculptori, a trecut odată cu deschiderea taberelor de sculptură din România la prelucrarea directă a materialelor, respectându-le specificitatea și extrăgând din particularitățile acestora noi surse expresive.

Exp. personale: 1972, Atena, Gal. Provoli [cat., prefață de I.Jianou]; 1974, Paris, Cité des Arts; Houston Rivers, Oak Gal.; 1985, Gèneve, Gal. Quatre Contemporains; Penil, Chateau de Vaux. **Simpozioane:** 1971, Măgura, *Tronul pădurii*, piatră; 1972, Medgidia, *Portic*, ceramică; Sankt Wendel, Germania, *Vestigii ateniene*, piatră; 1980, Carrara, *Piatră și resturi*, marmură; Hecho, Spania, *Piramidă*, ciment; 1982, Plivicze, Croația, *Infinit I*. **Artă publică:** 1978, Paris, Groupe Scolaire Vercingétorix, *Moulin de la Vierge*, basorelief, piatră; Maternelle, *Basorelief*, rășină și poliester; École primaire *Decorație murală*, ceramică; Asturion, *Fântână*, bronz; 1984, Cenon, Bordeaux, *Basorelief*, poliester; Seattle, *Basorelief*, bronz; 1985, Paris, Groupe Scolaire, *Basorelief*, rășină și poliester. **Muzee:** București, MNAC, *Victorie*, 1971, bronz; Kiel, col. dr. Smith, *Iarba*, 1973, granit roz; Ulm, col. dr. Hartmann, *Draperie*, marmură de Carrara. **Scrieri ale artistului:** *Les Maisons en bois de Maramouresh*, Paris, 1984. **Bibl.:** I. Jianou, *Artistes roumains en France*, Paris, 1984; Jianu 1986. **G.V.**

BENCZÉDI Iлона (Ileana), 6.01.1948, Corund, jud. Harghita. Fiica sculptorului Sándor Benczédi. Din 1987 lucrează în Suedia, la Östersund și Skåne. **Studii:** 1967–1973, IAP Cluj-Napoca, Secția sculptură, cu Kós András. **Premii:** 2008, pr. revistei *Länstidningen* din Östersund.

Iлона Benczédi, *Teracotă*, lut, foto MNAC

Sculptura mică realizată de **I.B.** transferă într-o altă cheie stilistică și ideatică unele elemente prezente în operele tatălui ei, bazate în mod esențial pe observația realității. **I.B.** creează o lume grotescă, plină de umor și farmec benign, aducând în scenă personaje specifice unui univers carnavalesc. Ea acordă o mare atenție detaliului menit să caracterizeze personajele (costume, cromatică, accesorii), instaurând o atmosferă de seninătate, plină de haz. Artistul preferă mai ales materialul ceramic, dar uneori utilizează și lemnul sau metalul. Decorațiile ei parietale de mari dimensiuni, ce vehiculează același repertoriu tematic, demonstrează și calități reale de monumentalist.

Exp. personale: 1973, 1978, Gal. Korunk [cat., Zoltán Veress]; 1981, 1986, Cluj-Napoca; 1974, Miercurea Ciuc, Satu Mare; 1975, Sibiu; 1978, Târgu-Mureș; 1977, București Gal. Galatea [cat.]; 1981, 1986, București; 1978, Amsterdam, Gal. Lieve Hemel; Strassbourg; 1981, Stuttgart; 1983, 1987 [cat.], Zalău; 1998, Stockholm; 06.12.2002–03.01.2003, Gal. Remi, Östersund; 2006, Hännösands, Konsthall; 2008, Ahlbergshallen, Östersund, Muz. de Stat. **Exp. colective:** 1978, 1981, 1985, Gabrovo, Bulgaria, Festivalul de umor; 1981, exp. de sculptură mică, Boblingen; 1978, Faenza, Italia, Bienala de ceramică; 2008, Helsingborg, Salonul de artă străină; Doetinchem, Olanda, Târgul intern. de artă. **Artă publică:** 1962, Cluj-Napoca, Barul restaurantului Metropol, ceramică decorativă (10 m, împreună cu Sándor Benczédi); 1974, Cluj-Napoca, Spitalul de boli infecțioase, *Femeie dansând*, lemn; 1989, Östersund, fațada Spitalului municipal, ceramică decorativă (6 m); 2002, Östersund, Centrul Cultural, ceramică. **Simpozioane:** 1975, Makó, Ungaria; 1977, Praid; 1978, Lázarea; Heusden, Olanda, Centrul Intern. de Ceramică; 2008, Bangkok Art Fair, Academia de Artă. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Makó, Muz. de Artă; Östersund, Teatrul orășenesc; Olanda, Gal. de artă din Boeken și Gruitport; Poh-Chang Academy of Arts, Bangkok. **Bibl.:** Țoca 1978, p. 114; Z. Banner, *Erdélyi Magyar Művészet a XX Században*, Budapeșt, 1990, p. 115; *Un secol de sculptură* 2001. – Szépréti L., *Két szobrász egy családban*, Uj Elet, 1976. **G.V.**

BENCZÉDI (BENCSEDI, BENCZEDY) Sándor (Alexandru), 16.09.1912, Târcești, jud. Mureș – 3.01.1997, Cluj-Napoca; stabilit la Cluj-Napoca. **Studii:** 1937–1942, Budapeșta, Academia de Arte Frumoase, cu Jozsef Prene și Zsigmond Strobl. 1949–1951, profesor la IAP Cluj. **Premii:** 1952, pr. de stat; 1962, Praga, med. de argint la Exp. intern. de artă aplicată.

Sándor Benczédi, *Conversație*, teracotă, foto IIA

Preocupat de satiră și grotesc, **S.B.** lucrează mai ales plastică mică în piatră, lemn, ceramică, teracotă. Personaje alese cu precădere din lumea satului, privite cu umor, se mișcă în registrul anecdoticului și pitorescului. A realizat și decorații murale în tehnici diferite: mozaic, ceramică, metal.

Exp. personale: numeroase exp. între 1937–1984, printre care: 1937, Cluj-Napoca; 1943, 1971, Budapesta, Gal. Prietenilor Artei; 1946, 1957, Târgu-Mureș; 1956, 1961, 1970, 1972, București; 1972, Cluj-Napoca, Muz. de Artă, exp. retr. **Exp. colective:** 1946–1998, Cluj-Napoca, exp. anuale ale UAP; din 1952, București, exp. bienale și republicane; 1962, Praga, Exp. intern. de artă decorativă; 1973, Budapesta, Bienala intern. de sculptură mică. **Artă publică:** București, Casa de Cultură Petöfi, decorație murală; Corund, *Mon. în cinstea eroilor din al Doilea Război Mondial*; Târgu-Mureș, *Dans modern, Anotimpurile*; Cluj-Napoca, *Beșug*; Brașov, *Odihna*. **Muzee:** Baia Mare, Muz. de Artă; București, MNAR (23 lucrări teracotă), MNAC; Budapesta, Gal. națională; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Țoca 1978; Rus 1998. **I.V.**

BENȚE (BENTZE) Tiberiu (Tibor), 21.07.1947, Satu Mare – 2004, Debrețin, Ungaria. Viorica Bențe (Bentze Ibby) – soție. **Studii:** absolvă în 1973 IAP București; 1974–1976, specializare restaurare lemn, București, MNAR. **Premii:** 1973, bursa IAP București; 1975, bursa Friedrich Storck.

Tiberiu Bențe, *Spațiu de joacă vegetal*, 1977, foto MNAC

Coordonatele carierei artistice a lui **T.B.** țin, pe de-o parte, de explorarea calităților diverselor materiale și, pe de alta, de unele interese tematice care îl acaparează pe perioade mai întinse de timp. În anii 1970, lucrează cu precădere pornind de la tema proceselor naturale, a germinăției și vieții plantelor. Simpoziioanele de sculptură marchează această preocupare prin lucrări de mari dimensiuni în lemn (*Vegetală*, Lăzarea; *Dialog vegetal*, Arcuș) sau metal (*Spațiu de joacă vegetal*, Galați). Fără a avea un aspect similar, acestea utilizează o serie de elemente comune, precum formele abstracte de factură organică ce trimit mai degrabă la o structură interioară a plantei decât la forma ei vizibilă. În paralel, sculptura „de expoziție” rămâne în registrul nonfigurativ, însă tematica ocupă aici un rol secundar, privilegiat fiind dialogul între materiale, metal – piatră – lemn. Texturile, prelucrarea când netedă și polisată, când rugoasă, juxtapunerea culorilor specifice fiecărui material ghidează concepția obiectului sculptural ce primește adesea titluri cu caracter poetic (*Dâmbul amintirilor*, *Cărarea Meduzei*). Anii 1980 stau, în principal, sub semnul figurativului și interesului pentru reprezentarea corpului feminin. În 1982 imigrează la New York împreună cu soția sa, iar în 1996 se stabilesc la Debrețin în Ungaria.

Exp. personale: 1974, București, Muz. Kalinderu; 1978, București, Gal. Orizont; 1983, New York, Magyar Klub; 1989, New York, Gal. Morrin Millers; 1993, New York, Gal. Westbeth; 1997, Debrețin, Gal. Kiss; 2004, Budapesta, Gal. Erlin (cu Ibby Bentze). **Exp. colective:** 1974, Erfurt, Trienala de arte decorative; 1976, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și natură*; 1977–1981, București, Casa Friedrich Schiller, Exp. de plastică mică. **Simpoziioane:** 1973, Măgura (*Dialog arhaic*); 1974, Arcuș (*Dialog vegetal*, lemn); 1976, Lăzarea; 1977, Galați; 1978, Sângeorz-Băi (*Contemplație*, piatră); 1979, Piatra Neamț; 1980, Slatina; 1981, Moneasa. **Muzee:** București, MNAC; Craiova, Muz. de Artă; Oradea, Muz. Țării Crișurilor; Pitești, Muz. de Artă; Sîngeorz-Băi, Muz. de Artă Comparată. **Bibl.:** *AKL; Un secol de sculptură* 2001. – MD [Mihai Drișcu], în *Arta*, nr. 10, 1974; C. Suter, în *Arta*, nr. 11, 1974; ***, în *Arta*, nr. 6, 1976; ***, în *Arta*, nr. 12, 1978 [tabere, simpoziioane, documentări]. – www.artportal.hu. **I.C.**

BERINDEI Ilie, 20.07.1946, Câmpeni. **Studii:** 1971, IAP București, cu Ion-Lucian Murnu. 1982, bursă de studii la École Supérieure d'Arts Visuels, Geneva. 1971–1982, predă sculptura la Liceul de Artă din Craiova. În 1982 se stabilește în Elveția. 1982–1983, lucrează ca sculptor-gravor la Geneva. După 1985 este profesor la École Protestante d'Altitude de Saint-Cergue-Nyon.

Discurs plastic ce pendulează între figurativ și abstract. Tematic, se raportează la două zone majore ale culturii naționale, folclorul și istoria, ce furnizează premisele unor stilizări interesante (*Mesagerii luminii*, ghips, 1971; *Floarea recunoștinței*, lemn, 1983). Adept al austerității formale, sacrifică detaliul în favoarea clarității și ritmului. Excepție face monumentul de la Cluj-Napoca, unde calitățile perioadei de început sunt anulate de incoerența conceptuală și compozițională.

Exp. personale: 1973, București, Muz. Kalinderu; 1974, Craiova, Teatrul Național; 1979, Craiova, Muz. de Artă; 1984, Chambessy-Génève, Gal. Les Trois Mousquetaires.
Artă publică: *Mon. lui Avram Iancu*, Cluj-Napoca. **Bibl.:** Jianu 1986; *AKL.* – Dragu Dimitriu 2010. **C.T.**

Ilie Berindei, *Compoziție cu personaje*, metal, foto IIA

BICIOLA Eugenia, 27.11.1901, București – 20.01.1998. **Studii:** 1939–1941, Madrid, cu Angel Florez; 1947–1949, București, cu Mihai Onofrei. 1937, călătorește în Grecia. Debutază în 1948 la Exp. anuală de stat.

Eugenia Biciola, *La câmp*, gips, foto MNAC

A colaborat cu sculptură decorativă la Opera Română, Teatrul Național, fostul Palat al Pionierilor, Cotroceni.

Exp. personale: 1958, București. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; AKL; *Un secol de sculptură* 2001. – ***, în *Arta*, nr. 11, 1985, p. 39; ***, în *Arta*, nr. 11, 1988, p. 41. **I.V.**

BITZAN (BIȚAN) Ion, 12.05.1924, Limanu (Constanța) – 15.09.1997, București. **Studii:** 1945–1951, IAP București; diploma 1963. **Premii:** 1965, pr. UAP; 1971, Ordinul „Meritul Cultural” cl. I; 1972, pr. criticii al UAP; 1974, pr. Bienalei de desen, Rijeka; 1988, pr. UAP.

După ce devenise deja cunoscut ca pictor, **I.B.** începe să fie interesat de materialitate, materiale, obiect și posibilități de asamblare. Modelele sale asumate sunt colajele și obiectele suprarealiste ale lui Max Ernst, căruia îi dedică de altfel și o serie, și *combine-paintings* ale lui Robert Rauschenberg, cu care intră în contact la Bienala de la Veneția din 1964. Pe lângă neo-avangarda americană, o referință semnificativă, chiar dacă indirectă, a fost și *Nouveau Réalisme*, ale cărui idei circulau în țările blocului comunist datorită legăturilor pe care teoreticianul Pierre Restany le avea cu artiști din acest spațiu. Începuturile producției proprii de obiecte sunt situate de artist în perioada imediat următoare lui 1964. Existau și în spațiul românesc preocupări similare la Horia Bernea sau Paul Neagu, ale căror obiecte, ca și cele ale lui **I.B.**, se înscriau într-o practică de factură neoavangardistă. Prima expoziție în care **I.B.** a inclus colaje și obiecte și care a avut loc în 1970 (împreună cu H. Bernea și Vladimir Șetran) a intenționat să deturneze căile obișnuite ale raportării privitorului la opera de artă: obiectele introduse în saci invitau la o apropiere tactilă. Interacțiunea materialelor, texturile, căutarea materialelor rare și prețioase vor deveni constante ale obiectelor lui. Speciile artistice conexe pe care **I.B.** le adoptă și experimentează în paralel cu pictura – colajul, obiectul, asamblajul, instalația – deschid, prin introducerea unor materiale și obiecte considerate în mod tradițional nonartistice, problema relaționării artistului/artei cu realitatea. Este vorba de o combinație de obiecte făcute de artist și obiecte *ready-made* de toate categoriile, blană, sticle, textile, cărți, imagini de ziar, tipărituri vechi, cutii, mobilier etc. Valențele poetice ale acestora sunt sugerate uneori direct de titlu – *Obiect poetic* sau *Farmecul lucrurilor desuete*. Corespondențele între obiecte și materiale se stabilesc nu numai la nivel poetic, ci implică referințe culturale mai mult sau mai puțin aparente ce acoperă o istorie relativ îndelungată, de la cabinetele de curiozități până la obiectul suprarealist. **I.B.** este atras de sistemele de depozitare a cunoașterii, în primul rând cartea și apoi harta, insectarul și ierbarul. Scrierea adeseori inventată și textul sunt aplicate și altor obiecte decât cele cu care sunt în mod obișnuit asociate. Cărțile, bibliotecile, albumele, hărțile lui **I.B.** disturbă poziționarea temporală a obiectului și a receptării sale: pe de-o parte, înfățișarea lor trimite la prețioase

exemplare din epoci îndepărtate, iar, pe de alta, materialele din care sunt confeccionate, mai ales hârtia, sunt eminentamente perisabile. După 1990, producția de obiecte îi acaparează preocupările; imaginea artistului va fi de acum legată cu precădere de obiect, excluzând alte dimensiuni ale practicii sale artistice. Între 1963 și 1997, a fost profesor la IAP/Universitatea de Arte București, mare parte din perioadă la Catedra de design.

Ion Bitzan, *Biblioteca*, metal și lemn, 1997, foto MNAC

Exp. personale: 1966, Poznan, Gal. Arsenal; 1967, București, Sala Dalles; 1970, Haga, Gal. Panorama Mesdag; 1972, Edinburgh, Gal. Richard Demarco; 1981, New York, Gal. P.S. 1, *Exhibitions and Installations*; 1983, București, Gal. Căminul Artei; 1985, Belfast, Arts Council; 1992–1993, București, Gal. Artexpo TNB, *Obiecte, scriituri*; 1996, București, MNAR, *Obiecte, scrieri, cărți de autor*; 1998, București, MNAR, *Hommage to Ion Bitzan*. **Exp. colective:** 1969, Hamburg, Gal. Bauzentrum; Aberdeen, Gal. Aberdeen Art; 1974, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și energie*; 1974, Erfurt, Cvadriena de arte decorative; 1976, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și natură*; 1977, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Realitatea și formele ei de expresie*; 1977–1978, Düsseldorf, Städtische Kunsthalle; 1978, Timișoara, Gal. Bastion, exp. *Studiu I*; 1980, București, Institutul de Arhitectură, exp. *Scrierea*; 1981, Sao Paolo, Bienala; 1982, București, Institutul de Arhitectură, exp. *Spațiu-Obiect*; 1991, Bistrița, Muz. Jud.; Cluj-Napoca, Gal. de Artă; București, Muz. Colecțiilor de Artă, exp. *Carte*; 1992, Timișoara, Festivalul Intermedia; București, Gal. Artexpo TNB, exp. *Sexul lui Mozart*; 1993, Amersfoort, Olanda, *Objects-books*; 1996, Budapesta, Gal. Vigadó, exp. *Carte de artist*; 1997, București, Gal. Artexpo TNB, exp. *Experiment în arta românească*; 1997, Veneția Bienala; 2005, București, MNAC, exp. *Depozit*; 2007, București, MNAC; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro*. **Muzee:** Amsterdam, Muz. Stedelijk; București, MNAC; Constanța, Muz. de Artă; Craiova, Muz. de Artă; Edinburgh, Scottish National Gallery; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Geneva, Muz. Ariana; Hamburg, Kunsthalle; Iași, Muz. de Artă; New York, MOMA; Poznan, Muz. Național. **Bibl.:** *AKL; Un secol de sculptură* 2001; Cruțeru 2005. – *Hommage to Ion Bitzan*, MNAR, București, 1998. – Anca Arghir, în *Arta*, nr. 2, 1971; ***, în *Arta*, nr. 5, 1972; I. Mereuță, în *Arta*, nr. 4–5, 1973; ***, în *Arta* 5, 1991 [interviu]; ***, în *Arta* 2, 1993 [chestionar despre instalație]. **I.C.**

BLENDEA Vasile, 5.11.1895, Peștișani, Gorj – 8.04.1988, București. **Studii:** 1920–1924, Școala de Arte Frumoase București, cu Dimitrie Paciurea, Frederic Storek și Costin Petrescu; 1928–1930, bursier la Școala Română de la Fontenay-aux-Roses, Franța. 1928–1929, Paris, Salon des artistes français. Profesor la Școala Normală din Târgoviște. **Premii:** 1924, pr. Horia Boombă la Exp. absolvenților Școlii de Belle-Arte pentru sculptura *Făt-Frumos*, lucrată sub îndrumarea lui Paciurea; 1938, pr. Anastase Simu.

Vasile Blendea, *Monumentul eroilor din Primul Război Mondial*,
bronz, Răzvad, foto MNAC

Lucrările de început ale lui **V.B.**, *Piramida jertfelor*, *Luna mâncată de vârcolaci*, trimit, prin subiect și tratare, la simbolismul lui Paciurea. Pentru orientarea lui ulterioară spre sculptura istorică întâlnirea cu Nicolae Iorga la Paris a fost decisivă. În urma unei misiuni încredințate de Academia Română, **V.B.** face copii în muzeele din Austria, Elveția și Germania după portrete ale domnitorilor români (Portretul lui Vlad Țepeș din castelul de la Ambras, Tirol). Este autorul a numeroase portrete, busturi, reliefuri, compoziții cu temă istorică, proiecte de monument, majoritatea în gips (dar și în bronz sau piatră), unele modelate analitic, descriptiv, altele manifestând un interes sporit pentru simplificarea și monumentalitatea volumelor – *Ștefan cel Mare*

strângând oastea, Matei Basarab, Badea Cârțan, Tudor Vladimirescu, Vlad Țepeș, Regele Ferdinand (ecvestru), Ienăchiță Văcărescu, Nicolae Iorga, Generalul Berthelot. A avut, de asemenea, o bogată activitate de pictor și restaurator (Brănești, Curtea Domnească – Târgoviște, Doicești). În 2002 se inaugurează la Târgoviște Casa Memorială „Vasile și Emilia Blendea” într-o casă de secol XVIII cu valoare istorică.

Exp. personale: 1932, Târgoviște [cat., prefață prof. I. Negoescu]; 1977, București, Sala Dalles, Exp. retr. [cat.]; 1978, Târgoviște, Exp. retr.; 1994, Tulcea, Muz. de Artă; 1995, Târgoviște, Muz. de Arheologie și Târgu-Jiu, Muz. de Artă, exp. *Centenar V.B.* **Exp. colective:** 1926, 1927, 1938, 1940, București, SO; 1928–1929, Paris, Salon des artistes français; după 1950, exp. anuale de stat. **Artă publică:** 1934, Răzvadul de Sus, *Mon. eroilor*; comunele Voinești, Ocnîța, Valea Lungă-Cricov, *Mon. ale eroilor din Primul Război Mondial*; 1939, Târgoviște, *Vasile Cârlova*, bust, bronz. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Târgoviște, Casa Memorială „Vasile și Emilia Blendea” **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001; Oprea 2004. – Vasile Florea, *V.B.*, Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște. Consultant artistic: Constantin Blendea, „Bibliotheca”, Târgoviște, 2002. – Mircea Iliescu, în *Arta*, nr. 10–11, 1977, p. 48. **I.V.**

BOAMBĂ Horia, 5.04.1889 – 26.06.1923, București. **Studii:** 1911, absolvă Școala de Arte Frumoase București, profesor Dimitrie Paciurea. Ia parte la Primul Război Mondial și este luat prizonier în Bulgaria. După moartea lui prematură, familia instituie pr. Horia Boambă al Salonului oficial. Membru al societății Tinerimea Artistică și al Asociației artistice (1913–1916).

Modelează cu vervă impresionistă și sensibilitate remarcabilă portrete, capete de expresie, nuduri feminine. Amprenta lui Paciurea și, indirect, a lui Rodin, este incontestabilă. Lucrări cu teme precum *Gânditorul* (gips patinat, MNAR), *Idee sfârâmată*, *Sărutul* (marmură, MNAR) țin de iconografia simbolistă și anunță un talent promițător. MNAR mai posedă *Nud* (bronz), *Băiat cu pălărie* (bronz) și *Figurină*, provenind din fosta colecție regală.

Exp. personale: 1920, București (împreună cu pictorul George Chirovici); 1969, București, MIAMB, exp. *Horia Boambă în Colecția Indra și Dan Constantinescu* [cat., prefață Constantin Gâlcă]; 2005, Muzeul Militar Național. **Exp. colective:** 1912–1916, București, EAV; 1913, Ateneul Român, Asociația artistică; 1914–1916, 1919, 1922, TA; 1915, Ateneul Român, exp. *Cenaclului idealist*; 1919, Salonul sculptorilor români. **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** *Enciclopedia română Minerva*, Cluj, 1929; Deac 2000; *Un secol de sculptură* 2001. – P. Oprea, *Societăți artistice bucureștene*, Meridiane, București, 1969, p. 68; V. Neagu, C. König, *Destin... Horia Boambă. 1889–1923*. Oscar Print, București 2005; Șotropa 2009, p. 60–66; A. Constantin, *Meditații între portrete. Grafică de Horia Boambă din colecțiile Indra și Dan Constantin și ale Muzeului militar național*, Total Publishing, București, 2004. – N. Tonitza, în *Avântul*, 28 ian. 1920; F. Șirato, în *Sburătorul*, 31 ian. 1920; L. Karnabatt, în *Izbânda*, 4 martie 1922; H. Igiroșianu, în *Clipa*, 8 iulie 1923. **I.V.**

BOBLETEC Octavian, 16.08.1898, Nazna, com. Sâncraia, jud. Mureș – 10.03.1921. Frați – Traian Bobletec, autorul ornamentelor ușilor și mobilierului catedralei ortodoxe din

Târgu-Mureș, și arh. Gh. Bobletec. **Studii:** 1911–1915, Târgu-Mureș, Școala de Arte și Meserii; 1915–1918, Budapesta, Școala Superioară de Arte Decorative (Imparmüvészeti Iskola), unde primește două diplome de merit pentru desen și sculptură. Este încorporat și trimis pe front. 1920, se înscrie la Școala de Belle-Arte din București. Câștigă bursa pentru Italia a Ministerului Cultelor și Artelor pe care nu o mai poate onora.

A lăsat o operă restrânsă – pictură și sculptură, care anunța un talent. Este autorul unui proiect în desen pentru un monument al *Unirii*, cu statuia ecvestră a lui *Mihai Viteazul* în centrul unui ansamblu statuar, precum și al câtorva schițe cu teme din războiul în care luptase, al unor portrete în gips modelate cu sensibilitate. Remarcabil este autoportretul (gips patinat) cu inscripția *Eu la 20 de ani*, care denotă sinceritate și un cert profesionalism, în ciuda vârstei tinere și experienței sale artistice limitate.

Octavian Bobletec, *Autoportret*, gips patinat, foto IIA

Exp. colective: 1921, Cluj, Salonul de artă ardeleană. **Artă publică:** colaborează la realizarea statuii *Omul de fier*, instalată la Sibiu în 1915 (azi la Muz. Brukenthal); ca student, a colaborat la lucrări de plastică ornamentală pentru clădiri din Budapesta. Muzee: Sibiu, Muz. Brukenthal; Târgu-Mureș, Muz. Jud. **Bibl.:** *Repere ale artei plastice mureșene* 2006. – Traian Dușa, *O.B. (un artist uitat)*, Comitetul pentru cultură și artă al mun. Târgu-Mureș, 1970. I.V.

BOCHIȘ Mircea, 16.02.1950, Borșa, Cluj. **Studii:** 1972, IAP Cluj-Napoca. **Premii:** 2003, Taller de Artes Plasticas Visuales et Investigation EL FAROL, Montevideo, Uruguay; 2002, pr. Margareta Sterian, România; 1984, pr. II la Concursul Internațional de Acuarelă, Roma, Fondazione Ghi; pr. II la Concursul Internațional de Ex-Libris, Fundația Tzedaka, Buenos Aires, Argentina.

În calitate de sculptor, **M.B.** a susținut încă din anii 1980 artiștii din mediul local băimărean, organizând și încurajând taberele de sculptură, eforturi desăvârșite prin implicarea directă în constituirea Muzeului Florean de la Baia Mare. Sculpturile lui **M.B.** dezvăluie vocația artistului pentru monumental, în construcții volumetrice austere realizate în materiale dure, cu formule aflate la confluența dintre sculptură și arhitectură, viziune tributară lui Brâncuși. Suprafețele ample sunt supuse formelor geometrice și expresivității blocului de materie care permite intervenții figurative, extrase din propriul discurs pictural.

Mircea Bochiș, *Compoziție*, calcar, 2005, foto Mircea Bochiș

Exp. personale: 1978, Baia Mare; 1981, Miercurea Ciuc; 1984, Olegio, Italia; 1989, București; 1992, 1991, Apeldoorn, Olanda; 1993, Sarrebourg, Franța; 1995, 1994, Baia Mare; 1996, Timișoara, First; 1999, Baia Mare, Muz. de Artă; 2001, Baia Mare, Fauve; 2008, Baia Mare, Gal. de Artă UAP; 2009, București, Gal. Dialog. **Exp. colective:** 1982, Monte Carlo; 1984, Roma; 1984, Utrecht; 1989, Fondation Taylor, Paris; 1989, A.B.C., Grandfresnoy, Franța; 1990, Polonia; 1990, exp. *Eroticul*, Halle, Germania; 1990, exp. *Man Ray*, Huntington Beach; 1990, exp. *Miths and Legends of the Postmodern Era*, Baltimore, SUA; 1992, Ungaria, exp. *Artiști români din Baia Mare*; 1993, Groot Schuylenburg, Apeldoorn, Olanda, exp. *mail-art. The Living of Mental Handicapped People*; 1994, Arlon, exp. *Tarock and Alchemy Exhibition*; 1996, Gdank, exp. *Veterinary, Sanitas Animalium Pro Salute Homini*; 1996, Ensenada, exp. *Fish Project*; 1998, Viena, exp. *Against Racism*; 1999, Viena, exp.

Good Bye Century; 2001, Conception, exp. *International Mail-Art Project*; 2009, Buenos Aires, exp. *Corpul*; 2009, Krasnodar, exp. *Cele 12 munci ale lui Hercule*; 2009, Sete, exp. *Indiana Jones și cu mine*; 2009, Cairo, Montenotte, exp. fluXus; 2009, Caillouel-Crepigny, exp. *Corpul nostru*; 2009, Paris, exp. *Medicaments imaginaires*, Transignum group. **Simpozioane**: Tabăra de sculptură românească, marmură, 1991, Groot-Schuylenburg, Apeldoorn, Olanda; Cărbunari, Maramureș, marmură de Rușchița, 1998–2009. **Muzee**: București, MNAC; Baia Mare, Muz. de Artă. **Bibl.**: Pavel Șușară, în *România literară*, nr. 51–52, 21 decembrie 2006. – <http://www.cmc.ro>; <http://www.sintec.ro/bochis>. **O.N.**

BOCU Barbu, 9.07.1948, Beiuș – 1991. **Studii**: 1966–1973, IAP Cluj-Napoca. Profesor de desen la Arad. Din 1978 se stabilește la Cluj.

Sculptura sa, preponderent în piatră și lemn, privilegiază volumele larg croite, statice, dar care păstrează și o anume vibrație a suprafețelor, capabilă să jongleze cu lumina. Participă la tabăra de sculptură de la Măgura cu lucrarea *Conglomerat*.

Exp. personale: 1974, 1976, 1977, Arad, Sala Alfa; 1978, 1990 (exp. retr.), Cluj-Napoca. **Exp. colective**: până în 1976 participă la exp. județene din Arad; din 1978, exp. județene din Cluj și republicane de la București; 1974, Subotica, Iugoslavia; 1977, Bekescsaba, Ungaria; 1986, Rheinmuseum, Emmerich, Germania, Exp. de artă românească; 1968, Olanda. **Muzee**: Cluj-Napoca, Muz. de Artă. **Bibl.**: Rus 1998, p. 24, 43. **I.V.**

BOEGE Ernest Richard, 6.11.1899 –?. Sculptor german activ în perioada interbelică în România. **Studii**: Universitatea din Halle – studii de filologie și matematică; studiază la Școala Generală de Artă din Burg Giebichenstein sculptura în metal cu Karl Muller, Gustav Weidanz și Erwin Hahs. Absolvă Bauhaus de la Weimar. Din 1927 călătorește în Europa Centrală și de Est și în Asia Mică. 1944, deportat în URSS unde lucrează ca pietrar. 1947, se întoarce la Halle.

Sculptează în lemn nuduri decorative. Autorul unor medalii în bronz reprezentându-i pe Horia, Cloșca și Crișan, inspirate de medalioanele mai vechi ale lui Rudolf Liebhard. Portretist. A restaurat sculpturile din școala lui Peter Parler de la Biserica Neagră din Brașov.

Exp. colective: București, 1931, SO. **Bibl.**: AKL; H. Blazian, *Arta nouă*, Ed. Adevărul, București, 1931; Lăptoiu 1999, p. 21; Oprea 2004 (cu bibl.) – O.W. Cisek, în *Rampa*, 26 febr. 1930; Aurel Broșteanu, în *Gândirea*, martie 1930. **I.V.**

BOJIN Horia, 11.06.1969, Pădureni-Timiș. **Studii**: 1996, absolvă Facultatea de Arte Plastice, Universitatea de Vest Timișoara. **Premii**: 2001, pr. UAP, București.

Interesul pentru zona antropomorfă și pentru cea zoomorfă este marcat de stilizarea formei într-o manieră în care sunt vizibile influențele moderniste. Artistul este preocupat de modelarea formei, de lucrul direct cu materia, păstrând, în linii mari, o regulă clasică în care opera este susținută de soclu. Lucrările dezvăluie în egală măsură intenția de a păstra reperele lumii de sorginte tradițională și de a invita privitorul la descoperirea unor paliere simbolice.

Horia Bojin, *La pas II*, bronz, 2008, foto Horia Bojin

Exp. personale: 2009, Timișoara, Lima (Peru), La Paz (Paraguay); 2008, Timișoara, Fundația Rubin, exp. *Despre Feminin*; 2007, 2006, Timișoara, Gal. Axa Art, exp. *Povești în lemn și piele*; 2005, Timișoara, exp. *Pâinea grea*, în cadrul proiectului *Arta în Stradă și Timișoara Mica Vienă*; 2003, Timișoara, exp. *Piatra*; exp. *Lemnul*, în cadrul proiectului *Arta în Stradă*; 2002, Jud. Timiș, Primăria Dumbrăvița; 1998, Timișoara, Muz. de Artă. **Exp. colective:** 2008, Timișoara, exp. *Pastel Urban*; 2008, Timișoara, Muz. de Artă, Mraconia-Dubova; 2007, Timișoara, Gal. Helios; 2007, Timișoara, Gal. Helios, exp. *Confirmări*; 2005, Arad, *Bienala de sculptură mică*; 2002, Rheinhbach, Germania; 2000, Timișoara, Fundația Academică Culturală; 2000, Timișoara, Catedrala Catolică, exp. *Revelation and Angels*; 1996–1998, Arad, *Bienala de sculptură mică*; 1996, Timișoara, *Salon 96*; 1992, Nîmes, Franța, exp. *Europe Toi*; 1992, Timișoara, *1+2*. **Simpozioane:** 2005, Timișoara, Pepiniera de sculptură, Triade; 2003, Caransebeș, Simpozion internațional de sculptură Gărâna-Teiuș; 2003, Timișoara, *Artuborg*; 2002, Constanța, *Artuborg*; 2001, București, *Artuborg*; 1998, Pănășești, Moldova, *Sinergie*; 1995, Macea; 1995, Alba Iulia; 1993, Ciclova; 1991–1992, Oravița. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **O.N.**

BOLBOCEANU Vlad, 1956, Colicăuți, Briceni. **Studii:** absolvă în 1975 Colegiul de Arte Plastice Chișinău, cu I. Vieru; în 1980, IAP Tallin, cu Leo Rohlin. **Premii:** 1993, pr. revistei *Ateneu*; 1998, pr. UAP din Moldova.

A fost șef de catedră, specialitatea ceramică la Institutul de Arte Plastice din Chișinău.

Vlad Bolboceanu, din ciclul *Necuvântătoare*, porțelan, 1994, MNAP

Exp. colective: Bacău, Galați, Saloanele Moldovei; Saloanele oficiale din Republica Moldova; 1981, Oslo, Norvegia; 1993, Bulgaria, Estonia, Rusia; 1994, Olanda. **Artă publică:** 1982, Chișinău, *Fizica*, panou decorativ în incinta Academiei de Științe a Moldovei (cu Nelli Sajin); 1986, Chișinău, *Rodnicie*, Academia de Studii Economice; 1996, Chișinău, *Panouri cinetice*, Magazinul Cricova. **Bibl.:** <http://arhiva.art.md/>. **T.S.**

BOLBOREA Ioan, 24.03.1956, Hunedoara. **Studii:** 1981, IAP București. **Premii:** 1988, pr. Bienalei Dantesca, Ravenna, Italia; 1995, București, pr. pentru macheta Mon. Infanteristului Român.

Ioan Bolborea, *Lumea lui Caragiale*, bronz, 2011, foto Olivia Nițiș

Sculpturile sale au în centru silueta umană adesea supusă hibridizărilor. Semnul antropomorf operează simbolic prin asocieri zoomorfe sau obiectuale, în contexte mereu legate de realitatea înconjurătoare. În sculptura monumentală optează pentru o direcție expresionist-narativă. Materialele utilizate, metalul polizat sau brut, suportă intervenții cromatice decorative care contrastează adesea printr-o notă exagerată de prețiozitate.

Exp. personale: 1982, București, Gal. Orizont; 1983, Roma, Gal. Valle Giulia; 1988, București, Sala Galateea; 1992, București, Gal. Simeza. **Exp. colective:** 1981, Brașov, Gal. de Artă; București, Gal. Atelier 35; 1982, București, Sala Kalinderu, Exp. *Expresia corpului uman*; 1983, București, Gal. Orizont, Exp. *Secțiune prin atelier*; București, Muz. Satului, Exp. *Locul, fapta și metafora*; 1988, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 1992, București, Muz. Colecțiilor de Artă, Laureții Bienalei *Dantesca* din Ravenna; Ankara, Bienala de sculptură; Sevilla, Expo '92; 1994, 1997, București, Gal. Orizont, exp. *Sculptură mică*; 1995, București, MNAR, Exp. *Pictori și sculptori contemporani*; 1996, București, MNLR, Exp. *Eminescu*; 1998, București, MNAR, Exp. *Pictura și sculptura*. **Artă publică:** București, Mon. *Infanteristului*; Alba-Iulia, Mon. *Horia, Cloșca și Crișan*; Orăștie, *Burebista*; Slatina, *Eugen Ionescu*; Arad, Mon. *Reconcilierii*; 2010, București, *Lumea lui Caragiale*. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Dragu Dimitriu 2010. – www.bolborea.ro. **O.N.**

BOLEA Aurelian, 18.06.1940, Sărățeni – Orhei, Republica Moldova. **Studii:** 1959–1965, IAP București, cu Ion Lucian Murnu. A fost profesor la Liceul de Artă „Nicolae Tonitza” București. **Premii:** 1970, pr. pentru sculptură al UAP împreună cu participanții la Tabăra de sculptură Măgura-Buzău.

Aurelian Bolea, *Nud*, marmură, 1978, foto MNAC

În anii '70 se ocupă mai ales de stilizarea unor nuduri feminine în marmură și piatră. Lucrează de asemenea în domeniul artei monumentale.

Exp. personale: 1973, București. **Exp. colective:** 1972–1973, București, MNAR, exp. *25 de ani de artă plastică* [cat. Dan Hăulică]; Berlin, Altes Museum, *Tineri artiști români* [cat.]; Köln, Primăria, exp. *Artă plastică românească* [cat.]; 1989, București, Muz. de Artă. **Simpozioane:** 1976, Măgura. **Muzee:** București, MNAC, *Nud*, marmură. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Tabăra de sculptură de la Măgura*, București, 1976; *Sculptori români contemporani*, București, 1984; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – ***, în *Arta*, nr. 3, 1989. **G.V.**

BOLOCAN Ion, 1961, Meseni, Orhei, Republica Moldova. **Studii:** 1984–1986, Chișinău, Facultatea de Arte Plastice a Universității Pedagogice „Ion Creangă”. Membru al UAP Moldova.

S-a remarcat mai ales în sculptura mică, aplicând o tratare simbolică și lirică a motivelor (*Portret feminin*, 1986; *Meditație*, 1987; *Strigătul*, 1988; *Rugăciune*, 1991; *Domnișoara, Durere*, 1992).

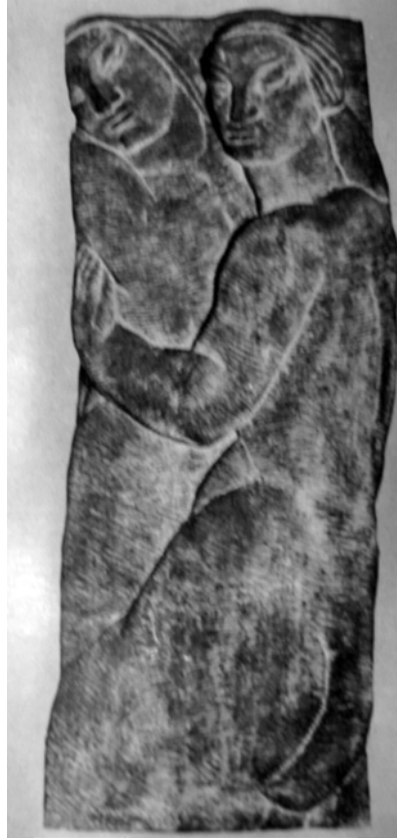
Exp. colective: 1991–1999, Chișinău, Salon. **Bibl.:** <http://bolocan.arta.md/>. **T.S.**

Ion Bolocan, *Gândirea*, bronz, 1987, foto MNAP

BORGO-PRUND (CENCINSCHI, CENCINSKI) Arnold, 16.03.1900, Prundul Bârgăului, Bistrița Năsăud – dispărut în 1944. **Studii:** 1923–1930, Academia de Belle-Arte București, cu Dimitrie Paciurea. În 1930, bursă la Paris. Sculptură în relief în lemn.

Influențat de sculptura din Transilvania, atât de cea rustică cât și de cea religioasă barocă, precum și de expresionism și Art Déco.

Arnold Borgo-Prund, *Nuduri*, relief, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1937, București. **Muzee:** București, MNAR: *Nud de femeie*, gips, *Compoziție*, lemn, *Coborârea de pe cruce*, lemn, *Mamă cu copil*, lemn, 1937, *Pereche*, lemn, 1932, *Pieta*, lemn. **Bibl.:** Vollmer; *AKL*; – Paleolog 1975; – Vianu 1938; ***, în *Arta*, nr. 9, 1971; Rodica Matei, în *Anuarul Muzeului de Artă al RSR*, București, 1983. **G.V.**

BORTNOVSCHI Paul, 17.07.1922, Sinaia – 13.10.2009, București. Frate al arhitectului Nicolae Bortnovschi, unchi al arhitectului Ștefan Bortnovschi. 1949, absolvă Institutul de Arhitectură. **Premii:** 1968, „Meritul Cultural” cl. IV; 1969, artist emerit al R.S.R.; 1975, pr. criticii al UAP; 2003, pr. Academiei Române pentru întreaga activitate; 2003, *doctor honoris causa* oferit de Uniunea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică.

A practicat scenografia, sculptura, arhitectura, pictura, grafica. Creator de păpuși. Profesor la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” și la Catedra de design industrial a IAP București. Personalitate cu interese artistice multiple, excelează și în domeniul sculpturii, materialul preferat fiind piatra. Lucrările sale se caracterizează prin forme geometrice epurate, simple, linii drepte și curbe, care creează ritmuri alerte, conviețuind în mod armonios cu realitatea înconjurătoare.

Paul Bortnovschi, *Vibrație*, piatră, 1974,
Complexul sanatorial Băile Amara, foto IIA

Exp. colective: 1959, București, Sala Magheru; 1971, Trienala de scenografie, București, Sala Dalles; 1972, Cvadriena de scenografie, Praga; 1972, exp. de arte decorative, Budapesta. **Arta publică:** vitraliu pentru Radiodifuziunea Română; machetă panou mural pentru Televiziunea Română; ansamblu statuar Costinești; ansamblu statuar Băile Amara. **Scrieri ale artistului:** articole în: *Arta plastică*, nr. 2, 1962, p. 32; *Arta plastică* nr. 12, 1965, p. 595; *Arta plastică*, nr. 15, 1968, p. 22; *Contemporanul*, 24.X.1969; *Munca*, 28.XII.1969. **R.B.**

BOSTAN Ilie, 22.03.1954, Hilița (Iași). **Studii:** 1978–1982, Institutul de Arte Iași, cu Vladimir Florea. **Premii:** 1994, pr. pentru sculptură al Fundației Academia liberă Iași; 2000, pr. pentru sculptură, Bienala artelor „Ion Andreescu” Buzău; 2004, Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Comandor.

I.B. are ca domeniu predilect sculptura figurativă în bronz de mici dimensiuni. Actul de a modela rămâne deseori aparent în lucrările sale care alternează suprafețe netede cu suprafețe rugoase și frământate. De aici, valențele expresioniste cu care se încarcă sculptura lui, mai ales în perioada anilor 1980. Mai recent, tipul de reprezentare a personajelor umane și animale recuperează trăsături ale artei neolitice. Sculptorul folosește și transformă simplificările specifice obiectelor ceramice figurative de epocă neolitică în instrumente ale burlescului și parodiei. La acest efect contribuie și titlurile ce evocă personaje și situații din mitologia greacă. Arta monumentală

nu-i este totuși străină fie sub forma bustului sau medaliei comemorative, fie, mai personal, sub forma unor personaje amuzante, desprinse din snoave de factură populară (*Sfetnicul târgului*). Din 1990 este profesor la UAP Iași, Secția sculptură.

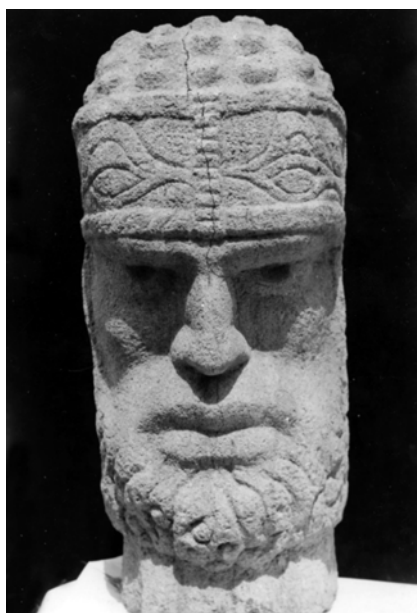
Ilie Bostan, *Pustnic*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1987, Iași, Gal. Trianon; 1995, Sotra, Norvegia, Gal. Haganes; 199, București, Gal. Jean Louis Calderón; 2000, Iași, Gal. Cupola; 2007, Pașcani, Gal. de artă a Casei de Cultură; 2008, Vaslui, Muz. Jud. **Exp. colective:** 1982–1999, Iași, Saloanele anuale ale UAP; 1982, 1986, Suceava, Gal. de artă, exp. *Tineri artiști moldoveni*; 1983, Suceava, Exp. anuală de arte plastice; 1989, Arad, Salonul național de sculptură mică; Arad, Gal. UAP; 1993, Iași, Muz. de Artă, exp. *Portretul contemporan*; 1994, Iași, Gal. Cupola, *Experiment '94*; 1995, București, Gal. Artexpo TNB; 1996, Chișinău, Gal. C. Brâncuși, *Saloanele Moldovei*; 1998, Galați, Muz. de Artă Vizuală, *Sculptura românească contemporană*; 1999, Iași, Gal. Cupola, *Erotica*; Bacău, Centrul Cultural „George Apostu”, *12 plasticieni ieșeni*; 2000, Buzău, Bienala artelor „Ion Andreescu”; 2003, Constanța, Muz. de Artă, *Metamorfozele realului*; 2004, București, Cercul Militar Național, *Pictori de azi la Balcic*; 2006, 2009, Iași, World Trade Center, Salonul Artis; 2008, București, Gal. Apollo și Căminul Artei, Salonul național de sculptură mică; 2009, Piatra Neamț, Muz. de Artă, Salonul național de artă „Lascăr Vorel”. **Simpozioane:** 1986, Izvorul Mureșului (*Izvorul dorului, piatră*); 1996, Bacău (*Ultima copilărie*, marmură); 2001–2002, 2004, Stâncă Costești, Bacău; 2008, Sângeorz-Băi (*Ultima copilărie-leagăn*, lemn). **Artă publică:** 1981, Iași, *Florin Mihai Petrescu* (bust cimitirul Eternitatea); 1997, Iași, Biblioteca Centrală, *Mihai Eminescu* (medalion bronz); 2004, Târgu-Jiu, *Sfetnicul târgului* (marmură); 2006, Pașcani, *Mihail Sadoveanu* (bronz). **Muzee:** Bacău, Centrul Cultural „George Apostu”; Iași, Muz. de

Artă; Piatra Neamț, Muz. de Artă; Sângeorz-Băi, Muz. de Artă Comparată. **Scieri ale artistului:** *Contrast dominant în compoziția desenului*, Ed. Artes, Iași, 2008. **Bibl.:** AKL Nachtrag; *Encicl. Art. Rom. Cont. 4.* – Ciucă 2004; *Oameni din Pașcani*, interviuri de L. Gavrilu, Pașcani, 2007. – A.S. Ionescu, în *Observatorul cultural*, 2003, 2004. **I.C.**

BOȘTINĂ Valentina-Elena, 24.10.1940, Oradea, Bihor – 19.10.1994, București. A activat în București, Baia Mare. **Studii:** 1960–1963, IAP București, Secția pedagogie. Plastică figurativă în piatră și bronz. Numeroase lucrări de artă monumentală.

V.-E.B. este adepta unei lumi funciarmente solare, mediteraneene (nelipsind uneori și impactul cu mitologia nordică, de pildă compoziția în bronz *Tristan și Isolda*). În cicluri precum *Maternități*, *Răpirea Europei*, *Perechi* reformulează într-o cheie personală toposuri ale spiritualității europene. Excelentă cioplitoare și modelatoare, ea atacă direct piatra, artefactul născându-se din această confruntare îndârjită. Sculptura lui **V.-E.B.** se distinge printr-o edificare solidă de tip arhitectonic a motivului, fie că este vorba de impunătoare structuri antropomorfe cu intenționalitate simbolică sau de piese abstracte, unde mizează pe expresivitatea nudă a materialului.

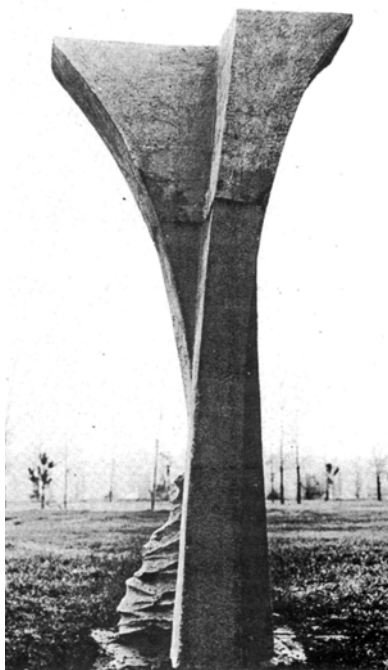
Valentina Boștină, *Decebal*, piatră, foto MNAC

Exp. personale: 1966, Baia Mare; 1986, Hamburg, Saarbrücken; 1987, București, Sala Dalles [cat.]; 1994, București, Gal. Simeza. **Exp. colective:** 1983, București, Gal. Orizont, Salonul de sculptură mică; 1985–1986, București, SM de pictură, sculptură, gravură (*Personaje dantești*); 1987, București, Gal. Căminul Artei, exp. *Portretul*; 1988, Bienala de pictură și sculptură *Ariel*. **Artă publică:** 1976, Onești, *Bustul lui Costache Negri*, bronz; 2008, București, *Bustul lui Mircea Vulcănescu*, bronz. **Simpozioane:** 1972, 1973, Lindabrunn; 1975, 1976, 1980, 1983, 1984, Hamburg, Saar; 1988, Bienala intern. de sculptură *Dantesca*.

Muzee: București, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Dragu Dimitriu 2010. – D. Grigorescu, I. Papuc, Gh. Vida, în *Arta*, nr. 1, 1988; *Caiete critice*, nr. 12, 1994, p. 85. **G.V.**

BOTEZ Alvaro Mircea, 12.06.1944, Lisabona. Din 1980 stabilit la Paris. **Studii:** 1971, absolvă IAP București, cu Mac Constantinescu și Zoe Băicoianu. Profesor de sculptură și ceramică, Școala Populară de Arte Plastice, București.

A executat numeroase sculpturi monumentale pe litoralul Mării Negre și panouri decorative cum este cel de 20 m emailat pentru fațada unei uzine din Ploiești. Este interesat de forma pură, atinsă adesea prin contrastul obținut dintre materie și lumină. Manifestă tandrețe și violență în relație cu materia, cu ritmuri lente parcurse de suprafețe striate și ondulate. Optează pentru materiale precum gresia, marmura, faianța, pentru a obține forme expresive simple într-un discurs aproape poetic al sculpturii, menținându-se în limitele sale formale.

Alvaro Botez, *Cazul special*, piatră, Medgidia, foto IIA

Artă publică: *Cazul singular*, 1972, gresie, 220 cm înălțime, Parcul de sculptură din Medgidia; *Amenințarea*, 1974, gresie, 250 m, Parcul de sculptură din Medgidia; *Panou decorativ*, 1974, gresie emailată, 20 m pătrați, Ploiești; *Echilibru*, 1977, gresie, 200 cm înălțime, Parcul de sculptură, Eforie; *Cinci panouri decorative*, 1978, vitraliu, Litoralul Mării Negre. **Simpozioane:** 1972, 1974, Medgidia; 1977, Eforie, Costinești, Piatra-Neamț, Bistrița Năsăud. **Bibl.:** Jianu 1986; *Un secol de sculptură* 2001. **O.N.**

BOVE (NĂSTĂSESCU) Andreia, 25.11.1935, București. **Studii:** Institutul de Artă Teatrală „I.L. Caragiale”; 1982–1984, lecții particulare cu Zoe Băicoianu; cursuri de specializare în ceramică, lemn, piatră, sticlă în Italia și Elveția; 2005, Cooperativa mosaicisti, Ravenna, cursuri de mozaic roman cu Marco Santi. Stabilită în Elveția. Membră a Verband Schweizer Bildhauer und Steinmetzmeister. **Premii:** 1990, pr. I „Targa d’Oro” – Arte, Mondadori Milano; 1990, „Distinguished Fellow” – Congres I.S.I.N.I – Sorbonne, Paris; 1991, Grand Prix International et Médaille de Vermeil – Académie Européenne des Arts, Luxemburg; 1992, Award of the American-Romanian Academy, California; 1993, Menzione speciale Nanto, Vicenza – Italia.

Andreia Bove, *Dumitra*, bronz,
foto Andreia Bove

Artistă polivalentă evoluând cu eleganță de la un material la altul, de la o tehnică la alta (bronz, marmură, granit, travertin, ceramică, lemn, sticlă, mozaic), dovedind o cunoaștere și înțelegere a subtilităților fiecăruia dintre acestea. Se află într-o permanentă căutare a armoniei formelor, lăsându-se călăuzită de multiple surse de inspirație. Arta portretistică cultivată cu asiduitate, inspirată din tradiția interbelică, se definește prin descompunerea și recompunerea volumelor pentru o înțelegere aprofundată a caracterului personajului (*Eugen Ionesco, Mihai Eminescu, Yehudi Menuhin, Lucian Blaga*). Un important filon de inspirație, chiar definitoriu pentru arta complexă a Andreiei Bove îl reprezintă, în egală măsură arta populară românească, la care pare că revine mereu (*Dumitra*), ca la o sursă. Andreia Bove se inspiră deopotrivă din lumea universului animalier de casă, seriile de *Cocoși* decorativi, sau fructele și legumele (*Le Chou*) executate în diferite tehnici și varietate de culori și materiale, sunt la rândul lor reprezentative pentru arta

acesteia. În ultimii ani și-au făcut loc în creația sa ansambluri statuare figurative reprezentând personaje feminine stilizate, sau ipostaze precum *Sărutul*, în care plinul și golul, strălucirea și rafinamentul blocului de marmură ales se află într-o perfectă armonie.

Exp. personale: Elveția: 1984, Kirchengemeindehaus, Gstaad; 1985, Spaarkasse, Neustadt; Carouge, Gal. Delafontaine; Basel, Gal. Vega. **Simpozioane:** 1992, Riccione, Italia (*Albero*); 1993, Nanto Vicenza, Italia (*Abbraccio*); 1994, Budduso, Italia (*Iubire*); 1995, Carole Venezia, Italia (*All'ombra della madre*). **Arta publică:** 1999, *Yehudi Menuhin*, bust, Gstaad, Elveția; 2000, *Mihai Eminescu*, bust, Vevey, Parcul orașului, Elveția; *Lucian Blaga*, relief, Berna; *Armonia*, Center Elisabeth, Walchwil, Elveția. **Bibl.:** Jianu 1986; *Un secol de sculptură* 2001. – Ionel Jianou, *Andreia Bove*, Ed. Du Borrego, Paris, 1987. – Patrick Schaeffer, în *L'Oeil*, 1988, p. 64–67. – www.andreiaabove.com; www.swissportrait.ch. **R.B.**

BRADEA Grigore, 15.11.1950, com. Sânmiclăuș – ?. **Studii:** 1969–1975, IAP Cluj-Napoca. A trăit la Bistrița. Scriitoarea Ioana Bradea – fiică.

În anii 1970 sculptează un ciclu de lucrări cu temă istorică, de dimensiuni apreciabile, cioplite în lemn, printre care *Voievod* și *Grănicer năsăudean*, animate de un suflu mitic.

Grigore Bradea, *Compoziție*, piatră, 1987, foto MNAC

Exp. colective: participă la exp. județene din Cluj, Bistrița și la bienalele republicane de la București. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Bistrița-Năsăud, Muz. Jud. (una din sălile Muzeului poartă numele lui **G.B.**) **Bibl.:** Rus 1998, p. 30, 154. **I.V.**

BRÂNCUȘI Constantin, 2.03.1876, Hobița, jud. Gorj – 16.03.1957, Paris. **Studii:** 1894–1898, Școala de Meserii a Județului Dolj, Craiova; 1898–1902, Școala de Belle-Arte București, cu Ion Georgescu și Vladislav Hegel. 1904, pleacă, pe jos la Paris, cu opriri în Elveția și Germania muncind pentru a-și câștiga existența, drum devenit parte a legendei brâncușiene. 1905, își continuă studiile timp de un an la École Nationale Supérieure des Beaux-Arts, Paris, cu Antonin Mercié. Frecventează scurtă vreme atelierul lui Auguste Rodin.

Formația lui **C.B.** e ușor de recunoscut doar în lucrările sale de început. **C.B.** își însușește știința modelajului academico-realist care stătea la baza

învățămintului sculpturii în academiile de artă europene. Puținele lucrări rămase de atunci (*Vitellius*, 1898 sau *Portretul lui Ion Georgescu-Gorjan* din 1902) îl arată apt pentru o carieră de sculptor, în măsură să răspundă comenzii sociale, dominată de cerința de portrete. **C.B.** se eliberează într-un răstimp foarte scurt de servituțile unei sculpturi convențional-academice și devine un modelator strălucit în descendența lui Rodin (*Portretul pictorului Dărăscu*, *Orgoliu*, *Supliciu*, *Fiul câmpului*). O înțelegere profundă a maestrului său și a spiritului timpului sunt evidente în aceste de lucrări. **C.B.** amputează ca și Rodin figura umană, uzând de acest procedeu pentru a obține un plus de expresivitate, modelează febril și expresiv portrete emoționante. Estetica fragmentului, impusă de Rodin, este asimilată de sculptorul roman, dar **C.B.** este personal chiar și atunci când funcționează într-o convenție figurativă impusă de un precursor. Este mai puțin patetic, deși câteva din portretele sale sunt în mod explicit embleme ale suferinței. E mai sobru, dar nu sacrifică intensitatea sentimentului. În legătură cu aceste lucrări s-a rostit și numele lui Medardo Rosso. În 1907, odată cu *Rugăciunea*, și imediat după ea, cu *Sărutul* și *Cumințenia pământului*, Brâncuși se desprinde din matca lui Rodin și, atent la spiritul timpului, se instalează cu remarcabilă intuiție la răscrucea aspirațiilor artistice celor mai ambițioase. Primitivismele și exotismele din toate timpurile și ariile geografice oferă acum puncte de sprijin pentru o nouă configurare plastică a realului. Anii 1907–1909 sunt ani de tatonări. Sculpturi care întorc cu totul spatele tradiției artistice europene alternează cu reveniri la formule mai puțin radicale. *Rugăciunea*, care, inițial, străjuia portretul lui *Petre Stănescu* în cimitirul din Buzău, astăzi unanim raportată la stilistica bizantină, îi apărea unui critic al timpului (Leo Bachelin) de o simplitate egipteană. Totuși atunci când portretul lui *Petre Stănescu* este, cu o bună intuiție, comparat de același critic cu El Greco, straniul cretan redescoperit de moderni, este evocată, fie și indirect, tocmai vizualitatea bizantină. Medievalismul aluziv al lui **C.B.** este însă mai complicat pentru că se hrănește din surse multiple. În Franța se entuziasmează la catedrala de la Chartres, la Muzeul de Artă Medievală Cluny sau la Muzeul de Artă Orientală Guimet. Sculptura sa, *Sărutul*, este inițial intitulată *Fragment dintr-un capitel*. Sugestia medievală e transparentă. Capitelurile romanice cu episoadele lor narrative, constrânse a se desfășura într-un spațiu și volum dictate de compoziția arhitectonică îi erau cunoscute. Ceva din elanul vertical al unei coloane are și soclul neobișnuit de înalt și zvelt pe care este plasat portretul lui *Petre Stănescu*, parte a ansamblului funerar de la Buzău, care pare cu atât mai elansat cu cât *Rugăciunea* este plasată jos, pe o platformă scundă, aproape la nivelul solului. E vorba aici de o reformulare a concepției monumentului funerar.

Odată cu *Sărutul și Cumințenia pământului* are loc o altă mare transformare a sculpturii sale. De la modelaj trece la cioplitul în piatră, tehnica prin care sculptura modernă încearcă să recupereze caracterul frust și prospețimea artelor arhaice, dar mai ales sinceritatea și ingenuitatea artistului primitiv. Pentru o bună perioadă de timp ideea de modernitate în sculptură se confundă parțial cu poetica cioplitului („taille directe”, „direct carving”) și tocmai de aceea legenda unei lucrări din 1907, *Cap de fată*, reproducă în revista *This Quarter* preciza în mod expres: „Première pierre directe”. E vorba aici și de ideea reevaluării muncii manuale și a valorii ei formative și etice, care de la Ruskin încolo a cunoscut o excepțională audiență în arta europeană. S-a vorbit pe bună dreptate de o „mistică a lucrului făcut de tine însuși” („do-it-yourself mystique”) în arta începutului de secol, teorie la care **C.B.** a subscris. *Sărutul*, imaginea cuplului etern cum a dorit-o sculptorul, unde geometria blocului de piatră și emoția conviețuiesc miraculos, va cunoaște în timp mai multe variante, ca mai toate sculpturile brâncușiene – *Domnișoara Pogany*, *Muza adormită*, *Păsările*, *Coloanele*.

În 1907–1909 sculptează în marmură un cap de femeie culcat, *Somnul*, cumpărat de Anastase Simu pentru muzeul său, lucrare la mijloc de drum între tradiția clasică și Rodin. Pe jumătate captiv în blocul de marmură, cu ochii închiși, acest chip de femeie participă la iconografia simbolistă a figurilor visătoare, interiorizate, ideale și este punctul de pornire al *Muzelor adormite*, care vor simplifica, esențializa, rafina la extrem prototipul. Tot o privire spre trecutul clasic european este *Portretul lui George*, lucrare de virtuozitate, dar duioasă, caldă în același timp. *Portretul baroanei*, varianta în lut din 1909, dovedește ce mare portretist ar fi putut fi, dacă s-ar fi mulțumit să evolueze în perimetrul artei de tradiție renașcentistă.

Timp de câțiva ani hoinărește prin muzeul imaginar al timpului său în căutare de alternative la tradiția clasică vest-europeană care odată cu Rodin părea să-și fi istovit resursele. Exersează deliberat în diverse direcții stilistice. *Figura antică* din 1909, de la Chicago, lasă chiar impresia unei pastișe. De altfel artistul însuși a repudiat această lucrare. Toate acestea arată că **C.B.** avea un program estetic anticlasic care s-a articulat tot mai coerent într-un răstimp foarte scurt. Nu putea lipsi nici interesul pentru arta neagră, care va lăsa totuși puține urme directe în arta sa – sculpturile *Primul pas* cu cele trei variante, toate trei distruse sau modificate.

Odată cu anii 1909–1910 radicalizarea pozițiilor estetice și etice nu mai înregistrează ezitări. Dacă în primii ani de afirmare cultivă viziunea fragmentară a corpului uman pentru a atribui o anume forță emoțională sculpturii, acum se angajează într-o direcție contrară. Dispare orice urmă de psihologism extravert, dispare motivul suferinței în forma directă a copiilor supliciați care își aveau modelele în lumea modestă pe care o frecventa la începuturile carierei sale pariziene. Etosul brâncușian se orientează acum

spre marile teme omenești – iubirea, nașterea, sexualitatea, împlinirea spirituală, ultima găsindu-și în metafora zborului expresia îndelung căutată în numeroasele variante ale *Păsării*. Corelativul formal al acestor opțiuni este insistența laborioasă asupra materiei, care se rupe din angrenajele ei tradiționale și tinde tot mai mult spre esențializare. Abandonarea imaginii mimetice, naturaliste s-a împlinit întâi prin renunțarea la modelaj, tehnică ce, în afară de mulaj bineînțeles, apropie cel mai tare sculptura de confuzia cu figura umană. Fragmentarea e împinsă și mai departe atunci când capetele, tot mai aproape de perfecțiunea formelor geometrice – ovoide, sfere – nu mai sugerează prin nici un detaliu apartenența la un întreg absent, corpul uman, ci devin obiecte de sine stătătoare, efect intensificat și prin poziționarea lor neortodoxă, pe orizontală. Detaliile anatomice ale figurilor se sublimează, dar nu arbitrar. Ochii halucinant supradimensionați ai *Domnișoarei Pogany* sau ai celui extraordinar *Narcis* (lucrare pierdută), pleoapele închise ale muzelor, reprezintă o focalizare cu clară intenție simbolică asupra privirii întoarse spre înăuntru, preocupare în care trebuie neapărat inclusă și *Sculptura pentru orbi*. Motivul cecității ca semn al trezirii spiritului era larg răspândit la avangardiștii începutului de secol.

Dacă geometrismul brâncușian este perfect consonant cu modernitatea, aspirația spre perfecțiune este mai curând marca unei poetici proprii. **C.B.** a dezvoltat adevărate obsesii legate de calitatea materialelor, de desăvârșirea polisajului lucrărilor în bronz, care captau reflexele ambianței și intrau în rezonanță cu ea, de efectul de ansamblu al lucrărilor sale într-o expoziție și de relaționarea lor față de multitudinea componentelor spațiului înconjurător. Formele aparent perfect geometrice ale lui **C.B.** apelează la deformări imperceptibile, la abateri extrem de subtile care introduc particularul sau imprevizibilul, stabilind un echilibru, dar întreținând în același timp o tensiune între spiritual și sensibil. *Nou născutul* (1915) este un ovoid retezat de planul oblic al gurii; *Sculptura pentru orbi* (1916), alt ovoid, oferă tactilității discrete imperfecțiuni; *Primul strigăt* (1917) este conceput în același mod. Înțeles în mod esențial ca formă originară a lumii, ovoidul poate înregistra variații semnificative. Tot în acest sens trebuie înțeles modul în care **C.B.** colaborează cu materia. Este una din preocupările sale majore, care se regăsește și în aforismele sale, urmată de mulți din sculptorii din sec. XX. Convingerea că materia cu calitățile ei intrinseci de textură, densitate, culoare, trebuie respectată, că materia dictează sculptorului un anume drum de urmat în configurarea formei a fost aproape un comandament al poeticii sculpturii moderne.

De prin 1913–1914 începe să cioplească în lemn, alături de sculpturi, piese uzuale pentru atelierul său – bănci, scaune, o poartă, coloane, socluri care devin sculpturi. Amintirea culturii țărănești a lemnului, absorbită în Hobița natală, dar și mai târziu, în timpul studiilor sale bucureștene, când

profesorul său de istoria artei era Alexandru Tzigara-Samurçaș, inițiatorul cercetării artei țărănești la noi, este persistentă și nu poate fi ignorată în înțelegerea sculpturii brâncușiene. Folclorul devenise o sursă de motive foarte căutată. Întâlnirea cu folclorul cunoaște în ceea ce privește sculptura sa un episod limpede documentat. Prima versiune a *Păsării măiestre* pornește de la un basm popular, cum el însuși a recunoscut.

În ceea ce privește sculptura în lemn nu poate fi trecută cu vederea familiaritatea cu sculptura neagră, pe care Parisul artistic o descoperea cu entuziasm puțin după 1900. Absolutizarea uneia sau alteia dintre surse aparține însă exegeților și în nici un caz artistului. Ceea ce este sigur e că **C.B.** a fost nemulțumit de acele lucrări, destul de stângace, unde trimiterea la sculptura neagră era prea lizibilă și le-a distrus sau modificat radical.

Sculptura brâncușiană în lemn are o iconografie a ei. Lemnul pare a fi socotit apt a încorpora o lume mai puțin senină și uneori grotescă. Își găsesc locul aici *Himera*, *Vrăjitoarea*, *Șeful* și întreaga serie de socluri-sculpturi, frust cioplite, cu suprafața adeseori aspră, rugoasă, închise la culoare, care susțin sculpturi din materiale nobile, perfect lustruite. Cele două registre sunt uneori separate de discuri metalice lucioase ca oglinda (*Peștele*, *Începutul lumii*, *Nou născutul*). Cu toate acestea impresia de unitate a acestor ansambluri, modificate adeseori, potrivit unui principiu combinatoric care subsumează întreaga operă brâncușiană, lasă impresia unui întreg desăvârșit încheiat. Alteori, sculpturile în lemn sunt dimpotrivă foarte simple, dar simplitatea lor e densă și convingătoare. *Animal nocturn* e una din aceste sculpturi unde concentrarea expresiei e invers proporțională cu simplitatea. Simplitatea e complexitatea depășită, îi plăcea lui **C.B.** să spună. Portretele – *Studiu pentru Portretul Doamnei Eugene Meyer*, *Fată sofisticată* – au și ele aceeași calitate.

Tot în lemn au fost cioplite primele coloane. Modulul romboidal, dublat, a format soclul unor sculpturi, triplă, și-a găsit locul în ansamblul alcătuit din trei lucrări, *Copilul în lume*, ansamblu mobil, cum numește Friedrich Teja Bach, aceste combinații de mai multe elemente, apte de a se desface și reface în configurații inedite.

Coloana fără sfârșit a fost, pe rând, numită „ax al lumii” (Siegfried Giedion), „opus magnum” (G.C. Argan), „testament spiritual” (Petru Comarnescu), „verigă de legătură între pământ și spațiul universal” (Werner Hoffman). De la *Coloana recunoștinței fără de sfârșit* cum s-a numit inițial, comandată de Liga națională a femeilor din Gorj, pe care o ridică în 1937–1938 la Târgu-Jiu în memoria eroilor căzuți în luptele de pe malul Jiului în 1916, poate fi trasat un drum înapoi cel puțin până în jur de 1917 când în fotografiile ale atelierului său, făcute chiar de **C.B.**, apare pentru prima oară o coloană compusă din trei moduli. Timp de două decenii experimentează diverse variante ale coloanei sale romboidale. În 1920 ridică o coloană de

lemn în grădina de la Voulangis, în Franța, pentru prietenul său, fotograful Man Ray. În 1933 la expoziția de la New-York, de la Brummer Gallery sunt expuse trei coloane, tot de lemn, cu titlul semnificativ *Coloana fără sfârșit. Proiect de coloane care, mărite, vor susține bolta cerului*. La limita sculpturii cu arhitectura, *Coloana*, ca și *Poarta sărutului* și, foarte explicit, proiectul pentru templul din Indor, India, mărturisesc aspirația lui Brâncuși, ca și a altor sculptori contemporani spre depășirea granițelor dintre artele surori și genurile artistice, spre forme de expresie mai cuprinzătoare, apte să capteze suflul ideilor. Convingerea modernilor că stă în puterea arhitecturii să contribuie la schimbarea lumii îl face pe **C.B.**, pentru care arta este o formă de terapie socială, să privească atent spre arhitectura timpului său. Poate de aceea **C.B.** este autorul celor mai utopice proiecte sculpturale din vremea sa. Ce se întâmplă însă când prin intermediul fostei sale eleve, sculptorița Mihaela Pătrașcu, **C.B.** primește comanda pentru monumentul de la Târgu-Jiu și este nevoit să-și precizeze proiectul în limitele posibilului? Inițial propune doar proiectul *Coloanei*, pentru care alege locul cu multă grijă, luând în considerație toate detaliile ambiantei naturale și construite. Foarte curând, *Coloana* este completată cu o poartă, inițial gândită ca poartă de intrare în parcul de pe malul Jiului, deplasată apoi în interiorul parcului, astfel încât devine mai curând un arc de triumf – *Poarta sărutului*. Porțile cioplite din satele românești pe care **C.B.** le numea porți ale iubirii, Poarta Saint-Denis de la Paris, dar nu în ultimul rând *Poarta infernului* a lui Rodin, în opoziție cu care artistul român și-a definit propria identitate artistică, sunt reperi care ajută la înțelegerea genezei *Porții sărutului*. Ca și *Coloana*, *Poarta* este o revenire și o sinteză a mai vechilor variante pe tema *Sărutului*, (foarte cunoscută este cea din cimitirul Montparnasse de la Paris), care jalonează biografia artistică a lui **C.B.**, începând din 1907. Din 1916 datează o *Coloană a sărutului*, element al unui proiect pentru un templu al iubirii, o alta din 1928–1929, mai elaborată. Există și o stelă, cu același motiv, din 1919. Motivul sărutului este emblematic de vreme ce devine chiar semnătura sa în unele scrisori.

Pe malul Jiului va fi instalată masa, numită ulterior *Masa tăcerii*, cu cele douăsprezece scaune, număr simbolic, deschizând larg drumul conotațiilor și interpretărilor, ca și în cazul celorlalte piese ale ansamblului unde simetriile și dimensiunile conțin multiple valențe simbolice. Concepția tradițională a monumentului comemorativ de sorginte renașcentistă este radical pusă în discuție. Ansamblul arhitectonico-sculptural invită sau obligă la un parcurs de peste un kilometru și jumătate, un parcurs liniar, care include în traseul său și biserica Sfinții Apostoli Petru și Pavel, ridicată tot în anii '30 pentru pomenirea morților din război. Elementele ansamblului de la Târgu-Jiu sunt poate mai puțin destinate contemplării, cât utilizării lor ca jaloane ale unui pelerinaj, care pornește de la momentul comunitar al

reunirii simbolice în jurul mesei, continuă cu traversarea teritoriului iubirii și se încheie cu ascensiunea spirituală pe care *Coloana*, „scară la cer” a numit-o **C.B.**, indicând o direcție de lectură a operei sale, o evocă. Sensul de parcurs, de trecere, este întărit de șirul de scaune pătrate, spre deosebire de cele rotunde din jurul mesei, care jalonează distanța dintre *Masa tăcerii* și *Poartă*. Dintre numeroasele proiecte monumentale, eșuate, fie din motive independente de voința artistului (Fântâna lui Haret, Fântâna din Peștișani, proiectul pentru mausoleul lui Octavian Goga la Ciucea), fie din excesul de exigență sau utopismul proiectelor brâncușiene (*Pasărea în spațiu* pentru Villa Noailles, Hyeres, 1923; *Coloana fără sfârșit* pentru Chicago, 1954, etc.) singurul realizat rămâne cel de la Târgu-Jiu. Despre cum își visa **C.B.** sculpturile continuă să vorbească numeroasele sale fotografii, păstrate la Muz. de Artă Modernă din Paris, care departe de a fi simple înregistrări documentare, sunt o cheie de interpretare a artei sale. Integrarea lucrărilor în spațiu văzut la scară cosmică, dialogul lor cu infinitul, efectul esențial al luminii în configurarea operei, mișcarea, vibrația, sugerată și în fotografii – sunt teme brâncușiene prin excelență, pe care propriile sale fotografii le aduc în discuție.

Constantin Brâncuși, *Coloana infinită*, oțel inoxidabil, 1938, Târgu-Jiu, foto IIA

C.B. a absorbit și sintetizat în sculptura sa tot ceea ce epoca putea oferi în materie de cultură vizuală. Alături de elementele arhaice, medievale, folclorice, românești sau africane sau tot atât de bine extrem orientale – un veritabil program universalist – au fost identificate ecouri sau atitudini care țin de mișcările novatoare ale începutului de secol cu care a fost contemporan, fără a face parte propriu-zis din diversele grupări care le susțineau. Symbolism, Art Nouveau, cubism, expresionism, dadaism, constructivism, Art Déco au fost pe rând evocate de exegeză pentru a înțelege mai bine arta sa originală, cu influență durabilă asupra artei universale a secolului al XX-lea. Prin adeseori citatele lui aforisme, un mic tezaur de înțelepciune și îndreptar etic, a ținut să întărească impresia de atemporalitate și caracterul obiectiv al artei sale. Prin unitatea neobișnuită a operei, deliberat urmărită prin limitarea numărului de lucrări, reluate de-a lungul întregii vieți în variante suficient de diferite pentru a nu se putea vorbi de replici, și-a afirmat voința de sinteză. Coincidența contrariilor, de pus în legătură cu gândirea ezoterică ce a marcat profund avangarda de la început de secol, a fost poate chiar tema privilegiată a sculpturii sale – ultramodernă, cu aluzii și premoniții tehnologice (*Pasărea în zbor* are forma unei rachete spațiale), și arhaică, contemporană și din toate timpurile. **C.B.** apropie și reunește natura, materia și spiritul, teluricul și celestul, particularul și universalul, femininul și masculinul (lucrări ca *Adam și Eva* sau *Prințesa X*) sau, în zona imediat formală, alături materiale prețioase, nobile, rafinate (bronzul, marmura) și altele rustice, fruste, primitive (lemnul), forma îndelung șlefuită și cea brută obținută prin cioplire, anulează distanța dintre sculptură și soclu. Chiar și titlurile lucrărilor sale, un oximoron ca *Negresa blondă* de pildă, sugerează voința de depășire a contradicțiilor.

Constantin Brâncuși, *Poarta sărutului*, piatră, 1938, Târgu-Jiu, foto IIA

Recunoașterea sa universală se datorează nu doar operei, ci și modelului existențial pe care l-a construit, la antipodul „artistului blestemat” care pre-valează în tipologia modernității. Un rol important în acest proces a revenit atelierului conceput ca operă de artă, în care temele sale etice și estetice puteau fi experimentate pe viu de vizitatorii deveniți tot mai numeroși odată cu consolidarea reputației sale. Oază de seninătate în mijlocul Parisului, insulă, templu, cum a fost descris, în care oficia, atelierul opera în mic efectul terapeutic pe care el îl atribuia artei. Arta trebuia să aducă bucurie oamenilor. Ipostazierea mitică a atelierului ca spațiu privilegiat, impregnat de o religiozitate difuză, dincolo de religii, a fost parțial eficientă. Donat de **C.B.** cu clauza expresă de a fi păstrat întocmai, atelierul a fost reconstituit la Muzeul de Artă Modernă, Centrul Georges Pompidou de la Paris.

Constantin Brâncuși, *Masa tăcerii*, piatră, 1938, Târgu-Jiu, foto IIA

Exp. personale: 1914, 1916, 1926, 1933, 1954, 1955, 1960, 1969, 1976, 1978, 1989, 1996, New-York; 1926–1927, Chicago; 1955–1956, 1995, Philadelphia; 1956, București, MNAR; 1958, Târgu-Jiu; 1967, Paris, București, MNAR; 1970, București, MNAR, Haga; 1975, Paris; 1976, București, Craiova, Duisburg, Wilhelm Lehmbruck Museum Klassiker Moderner Plastik, Zurich; 1977, Paris, Tokio; 1978, Tokio; 1980, Londra; 1982, Cardiff; 1984, Hamburg; 1985, 1991, 1995, Paris. **Exp. colective:** 1906–1909, Paris, Salon d’automne; 1907, 1908, Paris, Société Nationale des Beaux-Arts; 1910, 1912, Paris, Salon des artistes indépendants; 1907–1910, 1913, 1914, 1928, București, TA; 1913, München, Internationale Kunstaussstellung Glasspalast; New York, Armory Show; 1920, 1928, București, Arta Română; 1924, Veneția Bienala; 1929, București, SO; 1924, Contimporanul; 1927, *Exposition d’art roumain*. Congres de la Presse Latine; 1930, Haga, Amsterdam, Bruxelles, exp. de artă românească; 1933, New York, Brummer Gallery; 1942, București, Căminul Artei; 1956–1957, Craiova, Muz. de Artă; 1959, Belgrad, Budapesta, exp. de artă românească; 1960, Bratislava, Praga, Berlin, exp. de artă românească; 1969, Chicago, The Art Institute, A Retrospective Exhibition; 1943, Craiova, Săptămâna Olteniei; 1957, Milano, Trienala; 1961, Paris, Exposition internationale de sculpture, Musée Rodin; 1961, Paris, *L’Art roumain du XIXe siècle à nos jours*; 1963, Viena Künstlerhaus; 1966, Londra Royal College of Art, *Romanian Art of the XXth Century*; 1969, The Solomon R. Guggenheim Museum, *A Retrospective Exhibition*; 1974, Londra, Hayward Gallery, exp. *Pioneers of Modern Sculpture*; 1978, Londra, *Hundred Years of Romanian Art 1870–1970*, Somerset House și Victoria and

Albert Museum; 1986, Paris, *Qu'est que la sculpture moderne?* Musée National d'Art Moderne; 1990, New York, Gagosian Gal., *Masterpieces from Romanian Museums*; 1995, Paris, Musée National d'Art Moderne, Exposition retrospective; Philadelphia Museum of Art, exp. retr.; 1996, New York, Museum of Modern Art. **Artă publică:** 1908, Paris, Cimitirul Montparnasse, *Sărutul*, piatră; 1912, București, Spitalul Militar Central, *General Dr. Carol Davila*, bust, bronz; 1914, Buzău, *Mon. funerar al lui Petre Stănescu – bustul lui P.S. și Rugăciunea*, bronz; 1938, Târgu-Jiu, *Masa Tăcerii, Poarta Sărutului, Coloana infinită*, piatră, metal; 1988, *Marele cocoș*, oțel inoxidabil, 477 cm, Martigny Sion, Elveția, grădina Fundației Pierre Gianadda. **Muzee:** București, MNAR; Basel, Kunstmuseum; Cambridge Mass., Fogg Art Museum; Chicago, The Art Institute; Craiova, Muz. de Artă; Dallas, Museum of Art; Houston, Texas, The Museum of Fine Arts; Londra, Tate Gallery; New-Haven Conn., Yale University of Art; New-York, The Solomon Guggenheim Museum, Museum of Modern Art; Paris, Musée National d'Art Moderne; Philadelphia Museum of Art; Rio de Janeiro, Museu de Arte Moderna; Stockholm, Moderna Museet; Washington, National Gallery of Art; Toronto, Art Gallery of Ontario; Veneția, Peggy Guggenheim Collection; Winterthur, Kunstverein. **Bibl.:** *AKL*; Grove. – C. Giedion-Welcker, **C.B.**, Basel, 1958; F.T. Bach, **B.:** *Metamorphosen plastischer Form*, Köln, 1987; A. Chave, **C.B.:** *Shifting the Basis of Art*, New York, 1993; F.T. Bach, M. Rowell, A. Temkin, **C.B. 1876–1957**, Philadelphia Museum of Art 1995 [cat.]; B. Brezianu, **B. en Roumanie**, Ed. All, București, 1998; *La Dation B. Dessins et archives*, Centre Pompidou 15 juin – 15 septembre 2003; D. Lemny, C. Velescu, **B. inedit. Însemnări și corespondență românească**, Humanitas, București, 2004. **I.V.**

BRÂNDUȘESCU (ȘERBAN) Delia, 12.10.1954, Arad. Activează din 1988 în Rheinland-Pfalz, Germania. **Studii:** 1972–1977, IAP București, cu Vladimir Predescu; 2005, doctorand la Universitatea de Vest, Timișoara.

Delia Brândușescu, *Compoziție*, lemn, foto MNAC

Lucrările **D.B.** (mai ales cele din lemn) se pot încadra *grosso modo* în categoria unui minimalism *sui generis*. Vezi, de exemplu, lucrările din ciclul *Interferențe*, centrate pe o problemă general umană: cea a mâinilor

împreunate în rugăciune, dar și în semn de solidaritate. În alte compoziții sculpturale se desfășoară o multitudine de elemente primordiale, preluate direct din natură, cu intervenții minime, ce sunt organizate într-un parcurs ideatic ce mizează pe o simbolică a lapidarității.

Exp. personale: 1988, 1989, Arad, Gal. Alfa; 1991, Worms, Biserica Sf. Petru; Deidesheim, Gal. Reichart von Buhl; 1992, Grunstadt, Gal. Taubengarten; 1997, Kaiserslauten, Stadtparkasse; Enckenbach-Alsenborn, Gal. Municipală; 1998, Kaiserslauten, Palatul Justiției; 1999, Saabrücken, Sediul Crucii Roșii; 2003, Homburg, Saarland, Gal. Monika Beck; 2005, Kaiserslauten, Gal. Zeitstrahl; 2007, Arad, Gal. Delta. **Exp. colective:** 1978–1988, Arad, Atelier 35; 1980–1986, Arad, exp. *Estetica Urbană*; 1981, Bekéscsaba, Orosháza, Ungaria; 1984, Alba Iulia, Bienala tineretului; 1985, Târgu-Mureș, Bienala tineretului; 1988, Baia Mare, Bienala tineretului [cat.]; Ravenna, Bienala *Dantesca*; 1990, Hohr-Grenzhausen, Muzeul Ceramicii; 1993, Pirmasens, Hambacher (Germania), Târgurile de artă; 1994–2002, Kaiserslauten, Muz. Theodor Yink; 1995, Kaiserslauten, Galeria Pfalz; 1998, Londra, Waterman Art Center; Muz. Warberg, Suedia; 1999–2001, Arad, Gal. Delta, Bienala intern. de desen; 2001, Chateau d'Oupeye, Belgia, Bienala de sculptură monumentală; Vicenza, Italia, Utopia Mailart; Jockgrimm, Germania, Zehthaus Gal.; 2005–2007, Blaj, Muz. Jud.; 2006, București, Gal. Senso, Gal. Orizont; 2007, Mail Art, Majdanpek, Serbia; Sibiu, Muz. Brukenthal. **Simpozioane:** 1980–1981, Arad, Valea Mureșului; 1984, Căsoaia, Zarand; 1985, Villany, Ungaria; 1990, Karlsta, Skulpturenweg, Rheinland-Pfalz, Germania; 1993, Kandel, Germania; 1995, Bobenheim; Roxheim, Germania; 2001, Sprimont, Belgia; 2005, Blaj; 2006, Cogealac, Constanța, Blaj; Terra Kikinda, Serbia; Blaj; Sibiel. **Artă publică:** 1993, Ludwigshafen, Casa pentru handicapați; 1994, Kaiserslauten, *Sf. Cristofor*; 1995, Heidelberg, Max Planck Institut; *Drepturile omului și ale popoarelor*. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; H. Medeleanu, *Culoare și formă*, 1996; *Encicl. art. rom. cont. 3*; *Arad Art 2001*, Arad, 2001; *Arad Biennial 2007*, Arad, 2008, p. 60; *Arad Art 2007: 50 de ani de activitate artistică*, Arad, 2008. – M. Ispir, în *Arta*, nr. 8, 1988, p. 26; C. Dan, în *Arta*, nr. 8, 1988, p. 27. **G.V.**

BREAZU Cristian, 14.02.1943, Adâncata, jud. Ilfov. Emigrează în Franța în 1987. **Studii:** 1960–1966, IAP București, cu Constantin Baraschi. **Premii:** bursa Dimitrie Paciurea 1967–1968; 1970, pr. UAP pentru Tabăra de la Măgura; 1971, pr. tineretului al UAP; 1979, pr. UAP pentru sculptură.

Sculptura lui **C.B.** din anii afirmării sale, mai ales cea cioplită în piatră, reușea performanța de a se afirma ca materie densă și grea, refractară intervenției mâinii omenești, dar și de a fi în același timp vie, sensibilă, vibrantă. Cercetarea formală se desfășura într-un cadru relativ fix, dat de tema corpului uman, temă privilegiată a sculpturii sale într-o primă etapă. Dar mișcarea, varietatea atitudinilor, construcția și ritmul întâlnirii volumelor ofereau un câmp de interpretare inepuizabil. Individualitatea sa artistică se exprimă atât în formă sensibilă, cât și în geometrism, ca decantare a sensibilului, ca descoperire pe cont propriu, cu trimiteri bine asimilate la arhaismul medieval sau la artele orientale. **C.B.** are intuiția infinității în confruntarea cu spațiul naturii și capacitatea de a-l capta în arcele sculpturii sale, vezi structura din lemn și oțel inoxidabil cu o deschidere de 11 metri pe 6 pe care o construiește la Simpozionul de sculptură de la Sighet din 1985,

un fel de plasă aruncată peste lume sau o ciudată unealtă de măsurare a spațiului pe care îl îmbrățișează și îl califică. După emigrarea în Franța, antropocentrismul, care pentru o bună bucată de timp fusese axul de referință al sculpturii sale, se estompează treptat, se travestește într-un fel de geometrie însuflețită. Metalul, materialele sintetice îi sugerează posibilități și soluții formale noi. Lucrările sale recente sunt mai aproape de ideea de măsură, de exactitate, de rigoare pe care o presupune geometria, dar reușesc, parcă împotriva voinței de geometrie a sculptorului însuși, să păstreze o calitate sensibilă. Ceea ce rămâne constant și explicit totodată în cercetarea lui Breazu este tocmai metamorfoza, meandrele pe care le parcurge forma în drumul ei misterios, imprezvizibil, din care sculptorul încearcă să fixeze momente privilegiate prin echilibru și ritm. Paradoxala alcătuire a sculpturilor lui Cristian Breazu, simultan geometrică și vie, i-a atras pe arhitecții Marina Neagu-Sadoveanu, Cristian și Corina Teodorescu, Noura El-Saed, Radu Mârza, într-o colaborare originală, o tentativă interesantă de simbioză între sculptură și arhitectură, care s-a concretizat în expoziția *Cărămizile spațiului* din 2005. Sculptura a acționat în acest caz ca o constrângere binefăcătoare, stimulând cercetarea arhitecturală. Din multele soluții de măsurare și definire a spațiului exterior pe care geometria sculpturii lui Breazu le sugerează, arhitecții au identificat câteva, imaginându-le și proiectându-le în detaliu ca spații locuibile.

Cristian Breazu, *Compoziție*, lemn și metal, foto MNAC

Exp. personale: 1990, Evry, Franța, Gal. Air Libre; 1992, Saint-Cloud, Île-de-France; 2000, București, Gal. Orizont; 2005, București, Sala Octav Doicescu, exp. *Cărămizile spațiului*, Uniunea Arhitecților [cat., prefață Ioana Vlasiu]. **Exp. colective:** din 1964, exp. anuale de stat; 1966–1986, exp. de artă românească în străinătate: Atena, Belgrad, Dortmund, Istanbul, Limoges, Ljubljana, Mannheim, Milano, Moscova, Paris, Poitiers, Sofia, Roma, Torino, Varșovia; 1970, Praga, Bratislava, exp. *Tineri artiști plastici români*; 1975, Berlin, Exp. intern. *Plastik und Blumen*; 1976, Veneția, Bienala [cat., prefață Ion Frunzetti]; Paris,

Hommage à Brancusi 1976 [cat.]; 1978, Amiens, Exp. intern. de peinture et de sculpture; 1985, Budapesta, Trienala de sculptură; 1987, 1988, Paris, *Grands et jeunes d'aujourd'hui*; 1988, 1989, Paris, *Art Sacré*; 1989–2010, Paris, *Réalités Nouvelles*; 1991, Noisy-le-Grand, *Ciel Ouvert*; 1993, Repentigny, Canada, *6 artistes d'Evry*. **Artă publică:** Rudăria, jud. Timiș, *Eftimie Murgu*, bust, bronz; Brăila, Parcul orașului, două nuduri, marmură; Galați, fosta Casă de Cultură a Sindicatelor; Tulcea, Muz. de Artă și Arheologie, *Nud*, marmură; Versailles, *Cantini, grădinar al lui Ludovic XIV*, bust, bronz; 1989, Montpellier, *Trei efebi* pentru Fântâna din Piața Thessalie; 1995, Orchaise, Loir-et-Cher, Grădina botanică, *La Transparente*, piatră (h 2 m); Berlin, Treptower Park, *Nud*, marmură. **Simpozioane:** 1970, 1974, Măgura; 1972, Vysne Ruzbachy, Slovacia; 1973, București, Balta Albă; 1976, Medgidia; 1981, Hoyerswerda, Germania; 1982, Varadero, Cuba; 1986, Sighet. **Muzee:** Alba Iulia; Bacău, Muz. de Artă (*Nud*, marmură); București, MNAC, MNAR; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Scrieri ale artistului:** *De sculpteur à sculpteur*, în *Ligeia* (Paris), no. 57–60, 2005. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; Prut 2002; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1974; Grigorescu 1991. – ***, în *Arta*, nr. 11, 1970, p. 14; ***, în *Arta*, nr. 12, 1975, p. 14; Ioana Vlasiu, în *Ligeia* (Paris), no. 61–64, 2005, p. 1–5. – www.cristianbreazu.com. **I.V.**

BREZA Bogdan, 12.11.1971, București. **Studii:** 1997, absolvă Universitatea de Arte București; din 2002, profesor la Liceul de Artă „Nicolae Tonitza” din București. **Premii:** 1999, pr. pentru tineret al Salonului de artă București; 1999, 2000, pr. UAP în cadrul Salonului de artă București *Semnele anului 2000*.

Bogdan Breza, *Work 8*, bronz, 2006, foto Bogdan Breza

Sculptura lui îmbină antropomorfismul cu structurile zoomorfe pentru a interveni asupra acestui rezultat combinatoriu cu un filon cromatic care îi transformă sculpturile în picto-sculpturi. Siluete filiforme, construcții verticale,

decupaje anatomice conturează o direcție de implicare plastică spre o iconografie a straniului în care straturile culturale nu sunt clar delimitate și în care predomină mai degrabă polimorfismul cultural și religios. Foarte apropiat de viziunea egipteană la nivel compozițional, sculptorul optează formal pentru bronz, dar și pentru mixaj (bronz, sticlă, lemn, marmură). Sculptura sa este o *ars combinatoria* atât la nivel conceptual cât și tehnic. Simbolistica egipteană stă laolaltă cu elemente alchimice, medievale, cu forme anatomice de factură europeană. Sculptorul își manifestă interesul pentru mister și ezoteric, opțiunile sale artistice de natură suprarealistă fiind apropiate de stilul lui Victor Brauner.

Exp. personale: 2003, București; 2004, București, Gal. Galatea; 2005, Bușteni, Hotel Silva. **Exp. colective:** 1994, 1998, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 1995, București, Gal. Galla, exp. *Assos Art*; 1997, București, MNLR, *Sculptură*; Gal. Orizont, exp. *Sculptură mică*; 1998, București, Gal. Simeza, exp. *Dantesca de la Ravenna/Desene de sculptor*; MNLR, exp. *Accente amprente* (curator); 1999, București, Gal. Apollo, *Salonul de artă*; 2000, București, MIAMB, *Sculptură*; Sala Dalles, *Salonul de sculptură*; 2001, București, Gal. Apollo, *Salonul de artă*; 2002, București, Gal. Căminul Artei, parter, *Sculptură (B.B. curator)*; Gal. Căminul Artei, etaj, *Desen de artist (B.B. curator)*; 2003, București, Gal. Orizont, *Sculptură mică* (co-organizator și membru de juriu); 2004, București, Gal. Apollo, exp. *Sculptori români contemporani 30/40* [cat.]; 2007, Muz. Ianchelevici, La Louvière, Belgia [cat.]; 2011, București, Gal. Simeza, *Bronz 2011*. **Simpozioane:** 1993, Pucioasa, România; 1999, Samothrace, Grecia; 2000, Hamangia, România; 2001, Vidin și Troian, Bulgaria; Costinești, România. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Guță 2007. – Corneliu Antim, în *Curentul*, 27 martie 1998; Aurelia Mocanu, în *Ziarul de duminică*, 23 ianuarie 2004. **O.N.**

BREZEANU Liviu, 3.07.1958, Vârfuri, Dâmbovița. **Studii:** 1984, IAP București, profesoară Geta Caragiu. **Premii:** 1995, pr. special al juriului la Bienala „Gh. Tattarescu”.

Liviu Brezeanu, *Mama și fiica*, lemn nuc, foto Liviu Brezeanu

Sculptorul optează pentru lemn care îi permite armonizarea raportului dintre plin și gol, ținând cont de maleabilitatea materialului. În taberele de sculptură lucrează în piatră sau în marmură, alternând suprafețele polisate cu cele rugoase. Figura umană este adesea subiect al unei viziuni erotice, în care trupurile se contopesc într-o manieră modernistă susținută de substanța tematică apropiată de tradiție pe filon ortodox.

Exp. personale: 1992, Târgoviște, UAP; 1993, București, Gal. Galatea; 1994, București, Gal. Căminul Artei; 1995, 1996, 1997, 1998, București, Gal. de Artă a Municipiului București; 2002, București, Gal. Orizont; 2003, București, Gal. Căminul Artei; 2005, București, Simeza; București, Academia de Studii Economice, *Ritmuri*. **Exp. colective:** 1984, București, Sala Dalles, Exp. municipală de pictură și sculptură; 1985, București, Sala Dalles, Exp. de sculptură mică; 1986, Buzău; 1987, Târgoviște, Exp. interjudețeană; 1988, Târgoviște, Bienala de pictură și sculptură „Gh. Petrașcu”; 1989, București, Târgul de arte; Exp. republicană de tineret; 1991, 1992, Târgoviște, Exp. jud.; 1996, București, Gal. Căminul Artei; 1997, 1998, București, Gal. de Artă a Municipiului București; 1999, București, Ministerul de Interne; 2000, Târgoviște, Alba; 2004, București, Gal. Orizont; 2005, Târgoviște, Sever, Bienala de iarnă; 2006, București, Gal. Simeza. **Artă publică:** 1985, Bocșani, Dâmbovița; 1986, Covasna; 1987, Sângeorz Băi, Bistrița Năsăud; 1990, Oarba de Mureș; 1991–1993, Pucioasa (organizator). **Simpozioane:** 1998, Changchun, China, *Simpozionul de sculptură în marmură*. **Artă monumentală:** 1998, Pucioasa, Dâmbovița, *Mon. Eroilor*; 2002, Pucioasa, Dâmbovița, *Mon. Dascălilor*; 2003, Doicești, Dâmbovița, grup statuar *Brâncoveanu și fiii*; 2004, Târgoviște, grup statuar (colaborare), *Martiriul Sf. Constantin Brâncoveanu și al fiilor săi*; 2008, București, *Omagiu lui Constantin Brâncuși* (piatra de Vistea); 2009, Corbii Mari, Dâmbovița, *Vultur monumental, Mon. Eroilor* (bronz). **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **O.N.**

BUCULEI Mihai, 22.12.1940, Mihoveni, Suceava. Profesor la Universitatea Națională de Arte, București. **Studii:** 1964–1970, IAP București cu Boris Caragea. **Premii:** 1979, medalia de aur la Bienala *Dantesca* de la Ravenna. 1982, 1987, pr. UAP din România.

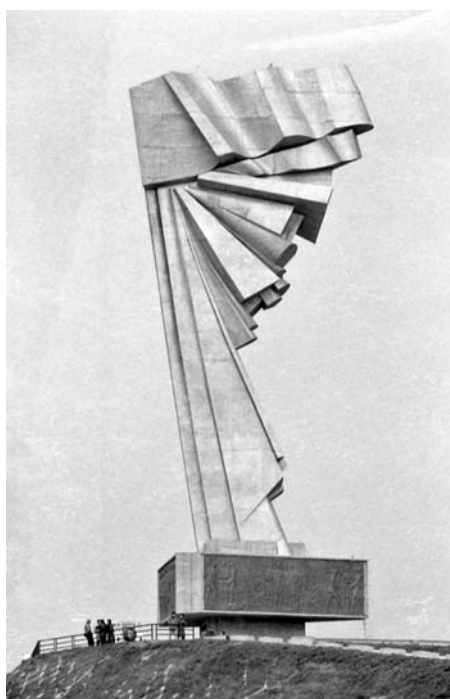

Mihai Buculei, *Compoziție*, lemn, foto IIA

Sculptură figurativă și abstractă cu elemente monumentale arhaizante din lemn, piatră și marmură. Lucrează începând din 1980 la Buteni, Arad, la un complex sculptural în piatră de mari dimensiuni (*Fereastră către Dorul Iancului; În amintirea strămoșilor; Sanctuar; Jertfa; Fântâni*).

Exp. colective: 1976, Bienala de la Veneția [cat]; 1986, Londra [cat]; 1990, München [cat]; 1994, Veneția [cat.]. **Simpozioane:** Măgura, 1970; Beratzhausen, Germania, 1992 [cat.]. **Artă publică:** 1995, București, *Corneliu Coposu*, bronz; 1996, *Simon Bolivar*, bronz; 1992, Beratzhausen, *Paracelsus*, bronz. **Muzee:** Bacău, Muz. de artă, *Jertfa*, lemn; București, MNAC, MNAR (*Bustul lui Anton Pann, Bustul lui Apollinaire*, marmură); Galați, Muz. de Artă Vizuală, *Cinstirea Eroilor*, lemn; Sofia, Muz. de Artă Modernă, *Calendar I și II*, lemn. **Bibl.:** Barbosa 1976; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; *AKL; Un secol de sculptură* 2001. – *Contemporary Romanian Painting and Sculpture*, Londra, 1986; *Holzskulptur aus Rumänien*, München 1990; *Bizanț după Bizanț*, Veneția, 1994; Dragu Dimitriu 2101. – ***, în *Sonntag*, 1988, nr. 34, p. 10; ***, în *Arta*, nr. 4, 1989; ***, în *Arta*, nr. 7, 1989. **G.V.**

BUCUR Pavel, 1.11.1945, Bistrița. Soțul Sandei Bucur. **Studii:** 1965–1971, IAP București, cu Ioan Lucian Murnu. **Premii:** 1971, bursa Ion Andreescu; 1971, pr. colectiv de sculptură Măgura; 1972, bursa UAP; 1973–1975, bursa Dimitrie Paciurea; 1975, pr. Internațional al taberei Oronsko, Polonia; 1986, pr. UAP pentru artă monumentală.

Pavel Bucur, *Monumentul tinereții*, 1986, Straja, foto MNAC

P.B. inventează o strategie reprezentatională careia îi rămâne fidel întreaga sa carieră, adaptând-o la materiale (piatră, metal) și dimensiuni variabile. Construcția se desfășoară de-a lungul unui ax vertical în jurul căruia

se organizează volumele și care, printre alte elemente, indică obiectul reprezentării, și anume figura umană. Aceasta este descompusă în planuri orientate diferit, sugerând părțile trupului în mișcare. Există o tensiune între fragmentare și volumul general compact, între dinamismul planurilor și imobilitatea unei forme unice. De asemenea, se instaurează o graniță fragilă între figurativ și abstract, corpul uman păstrându-și anevoie, în unele cazuri, limitele și reperele. Tema zborului a prilejuit, la începutul anilor 1970, acest tip de elaborare formală și a rămas o constantă a producției sale artistice (seria *Înariate*, seria *Victorii*, *Icar*). Este interesat și de tapiserie și a colaborat la tapiserii tridimensionale cu Cella Neamțu (1973).

Exp. personale: 1969, București, Casa de cultură a studenților; 1974, București, Gal. Simeza; 1981, Roma, Accademia di Romania; Milano Fundația Pagani; 1981, 1988–1989, București, Gal. Orizont [cat.]; 1982, Gorla Minore, Italia, Gal. Jardan's Club; Warendorf, Germania, Gal. Fine Arts; Bielefeld, Germania, Gal. Zif, UNESCO; 1983, Würzburg, Gal. Tivoli; 1984, Modena, Gal. Farini 23; 1987, Düsseldorf, Gal. Lily Iochels; 1988, Paris, Gal. Salambô; Geneva, Gal. Atlante; Aachen, Gal. Severin Rautenberg; 1989, Bielefeld, Gal. Rosengarten; 1990, Würzburg, Camera de Comerț; 1991, Fanano, Italia, Gal. Comunală; 1994, București, Centrul Cultural al Republicii Ungare; 2004, București, Centrul Italian de Cultură (cu Sanda Bucur); 2009, București, Muz. Cotroceni, *Porți cerești*. **Exp. colective:** 1969, București, Sala Dalles, Bienala tineretului (*Micul labirint*); 1973, București, Sala Dalles, exp. *125 de ani de la Revoluția de la 1848*; București, Sala Dalles, Trienala de arte decorative; 1974, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și energie*; 1975, București, Gal. Nouă, *Ziua Internațională a Femeii*; București, Atelier 35, exp. *Portretul*; 1975, Varșovia, exp. *Sculptura mică*; Castellanza, Muz. de Artă Modernă, exp. *Sculptura monumentală*; 1977, Cluj-Napoca, Bienala tineretului; 1979, Galați, Muz. de Artă Vizuală, Exp. contemporană de sculptură și desen; 1980, București, Sala Dalles, exp. *2050 de ani de la crearea statului dac centralizat și independent*; 1983, Udine, Centrul Internațional de Artă Modernă, exp. *Materia și spațiul*; 1992, 1994, București, SM; 1995, București, Gal. Apollo, exp. *Diversitatea formei II*; 2004, Viena, Opera de stat. **Artă publică:** 1973, Buzău, *Eroica* (piatră); 1975, Bistrița, *Veronica Micle* (marmură); 1977, Buzău, *Muzica* (piatră); 1978, Obreja, Caraș-Severin, *Moise Groza* (bronz); 1980, Calafat, *Mon. Independenței* (travertin, bronz); 1981, Castellanza, Muz. de Artă Modernă, *Poarta Soarelui*; 1986, Straja (Canalul Dunărea-Marea Neagră), *Mon. Tineretului*; 1991, Fanano, Italia, *Fiul risipitor* (piatră); 1994, Scandiano, Italia, *Cavaler* (marmură de Carrara). **Simpozioane:** 1971, 1974, Măgura (*Înariată*, piatră); 1972, Balta Albă, București, (*Tăcuta*); 1975, Oronsco, Polonia (*Arlechin*, piatră); 1987–1988, Carrara și Campogaliano; 1991, Fanano, Italia. **Muzee:** Bacău, Centrul cultural „George Apostu”; Bistrița, Muz. de Artă; București, MNAC, Col. de artă a Camerei Deputaților [cat. E. Florescu]; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1984. – M. Drișcu, Gh. Vida, în *Arta*, nr. 10–11–12, 1971; M.D. [Mihai Drișcu], în *Arta*, nr. 12, 1974; ***, în *Arta*, nr. 12, 1978; [interviu], în *Adevărul*, 27.07.2002. **I.C.**

BUGA Alina, 30.11.1971, Ruginești, Vrancea. **Studii:** 1991–1997, Universitatea de Arte București, profesori Mircea Spătaru și Darie Dup; 1997–2002, Universitatea de Arte București, Secția foto – video – procesare computerizată a imaginii. Din anul 1999 până în 2001 este membră a Grupului Rostopasca. **Premii:** 1995, pr. Rectorului Academiei de Artă pentru instalația din subsolul Palatului de la Alba-Iulia; 1999, pr. pentru tinerii artiști oferit

de Fundatia ArtExpo, ca parte a premiilor anuale oferite de UAP, pentru activitatea grupului Rostopasca în 1998; pr. pentru tinerii artiști oferit de Secția sculptură a UAP/bursă 1999.

Este o artistă interesată de dimensiunea conceptuală a artei, lipsită de constrângeri convenționale. Sculptura este un instrument de lucru și expresie neseplat de alte forme precum performance, video, fotografie, instalație, obiect, ambient, ceea ce demonstrează o deschidere către mobilitatea discursului artistic. Spațiul public este loc de interacțiune dintre obiect și oameni, așa cum se întâmplă cu intervenția *Oamenii Balon* (2007, Sibiu) în care sculpturi gonflabile animă orașul creând o formă de spectacol urban.

Alina Buga, *Baloane*, plastic, foto Alina Buga

Exp. personale: 2000, *Rostopasca cultural weeks*, 22.02.2000, *Animal Farm*, instalație, București, Gal. Eforie; 2002, București, Inst. Goethe; 2004 *Doggy Fashion*, instalație, obiect, Gal. H'Art, București; 2007, *Oamenii Balon*, performance cu obiecte gonflabile, *Ambient Urban/Sibiu, Capitala Culturală Europeană 2007*; 2008, NAG#2, performance, desen, București, atelierul din str. Mircea Vulcanescu 2-4. **Exp. colective:** 1993, București, Sala Dalles; 1995, exp. *130 de ani de la înființarea Academiei de Artă*, București, Gal. ArtExpo; București, Gal. Apollo; 1995-1996, Timișoara, Student Fest; 1996, exp. grupului *Urma (1995-1996)*, instalație, obiect, fotografie, *Bienala de arhitectură*, Institutul de Arhitectură Ion Mincu, București, Sala Stijl; 1997, *Bucharest Nach 89 – Kunst im Rumanien Heute*, exp. studenților, Ludwig Forum, Aachen, Germania; București, Ambasada Mexicului; București, Gal. Orizont și Gal. Eforie; 1998, București, Gal. Căminul Artei; Kunstverein Hurt, Germania; *Dante în România*, București, Gal. Apollo; 1999, *Zilele României*, performance, Chișinău, Republica Moldova; Salonul de toamnă, *Final Reconstruction*, audio, București, Gal. Căminul Artei; fotografie, București, Sala Dalles; Annart Festival, *Total Blinds*, performance, București și Sfânta Ana; *Amintiri de când eram studinte*, performance, București; Târgu-Mureș, *Zilele Europei*, street art, *Ștampile pe asfalt*, performance; Grupul Rostopasca, București, MNLR; București, Atelier 35, Gal. Eforie; 2000, *Transferatu*, video 5' insert, proiect Dan Mihălțeanu, I.F.A. Berlin, Bonn, Stockholm, București; *Bienala de la*

Veneția, *insert Rostemplation; Vevey' Festival, Rostemplation*, Elveția; *Periferic 4, Banana's performance*, Iași; *Transitionland / Ekokillers*, panouri luminoase, București, MNAR; 2001, *Periferic 5, Toxicomania*, Iași; 2002, *Art and Law*, multimedia, Mediavision Festival, Amsterdam, București, Arad; 2005, *FAQ about Steve the Great*, obiect, desen, Gal. H'Art, București; 2006, *The Tram No Five*, proiect video prezentat în cadrul proiectului *Nomad Load*, componentă a ciclului de evenimente *Nomad*, București; 2009, NAG#3, *Alert studio și invitații*, București, Atelierul din str. Mircea Vulcanescu 2–4. **Artă publică**: 1995, Tabăra de Sculptură, Alba-Iulia; 1996, *Sighișoara Experiment*, grupul URMA, Sighișoara; 1998 fotografie, Letea, Delta Dunării; 1999, fotografie, Borșa, jud. Maramureș. **Muzee**: București, MNAC. **Bibl.**: *Un secol de sculptură* 2001. – <http://alinabuga.com/>. **O.N.**

BUJOREANU Silviu, 17.04.1928, Cordeni, Fălciu-Vaslui. **Studii**: 1948–1950, Institutul de Artă Iași, cu Ion Irimescu; 1950–1951, 1955–1958, IAP București, cu Cornel Medrea și Constantin Baraschi; 1970–1990, profesor la Liceul de Artă „N. Tonitza”, București.

S.B. a debutat ca specialist modelator în cadrul Combinatului Fondului Plastic. Activitatea sa profesorală funcționează în paralel cu cea de sculptor care face trecerea de la palierul figurativ cu dimensiune realistă în portrete și în subiectele social-istorice, la zona figurativ-abstractă, în care predomină interesul pentru metafizic (*Meteoritul roșu*, 1968). Este atras de expresivitatea altor culturi precum cea niponă (*Priveghi de zi – priveghi de noapte*).

Exp. colective: 1954, Iași, Exp. anuală UAP; 1955, Iași, Exp. anuală dedicată portretului, UAP; 1958, București, Exp. absolvenților IAP; 1962, 1963, 1964, București, exp. anuale, Muz. de Artă și Sala Dalles; 1967, București, A 60-a aniversare 1907–1967, Muz. Simu; 1968, București, Bienala artelor plastice, Sala Dalles. **Bibl.**: Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. **O.N.**

BUNUȘ Ioan, 1952, Reghin. **Studii**: 1978, absolvă IAP Cluj-Napoca. 1982, emigrează în Germania. **Premii**: 1980, București, pr. pentru grafică al UAP; 1987, Köln, pr. „Das runde Format als Aktionsfeld”.

Grafician, pictor și sculptor. Sculptură abstract-geometrică.

Exp. personale: din 1985, numeroase exp. în gal. din Karlsruhe, Paris, Tokio, Bruxelles, Pecs, Luxemburg, Frankfurt a.M.; 2003, Ettlingen, Gal. Emilia Suciu, *Torsades*; 2004, Ettlingen, Gal. Emilia Suciu, exp. *Skulpturen aus Holz und Kupfer*. **Exp. colective**: 1999, Ettlingen, Gal. Emilia Suciu; Strasbourg, Gal. Hors Lieux, exp. *Constructive Art in Europe at the Threshold of the Third Millenium*; 2006, Budapesta, Ernst Museum, exp. *Common Space*; 2009, Ettlingen Gal. Emilia Suciu, exp. *Geometrisch-abstrakt-kinetisch*. **Bibl.**: **I.B.**, *A Pori Aperti*, Rimini, Italia, 1988; **I.B.**, *Werke aus den Jahren 1989–1991*, Galerie Emilia Suciu, Karlsruhe; *Transilvania*. Licitație de Crăciun, Gal. Quadro, Cluj-Napoca, 2010, p. 115. – http://bbk-karlsruhe.de/bbk_seiten/kuenstler-einzel.php. **I.V.**

BURCĂ Teodor, 25.02.1889, Slatina – 8.10.1950, București. **Studii**: Școala de Arte și Meserii din Craiova și Școala Națională de Arte Frumoase din București, cu Dimitrie Paciurea. 1907–1910, studii de sculptură la Școala de Arte Decorative din Viena. Între 1910–1912 își continuă studiile la Academia Julian din Paris (bursier al statului român). Participă la campania militară din Bulgaria între 1916 și 1917. Începând cu 1937 este numit director al Pinacotecii din București.

În mare măsură inspirate de tehnica impresionistă a lui Auguste Rodin, majoritatea sculpturilor lui **T.B.** – *Fără popas*, *Pocăința*, *Proiect pentru o fântână* – au fost remarcate și laudate de critica vremii. De reținut interesul artistului pentru surprinderea stărilor sufletești, pentru „Idee” și sugestie, dar și intenția psihologică a lucrărilor sale. Prezentat drept un artist-poet, prieten cu Alexandru Macedonski, al cărui portret îl realizează la sfârșitul anilor 1910, **T.B.** este în același timp autorul unor lucrări cu substrat moralizator (*Prăbușirea*, *Dezolarea*). Sugerând decadența iremediabilă a făpturii umane, de cele mai multe ori reprezentată de un personaj feminin, aceste sculpturi ilustrează teme privilegiate de mișcarea simbolistă precum moartea, tentația sau desfrâul.

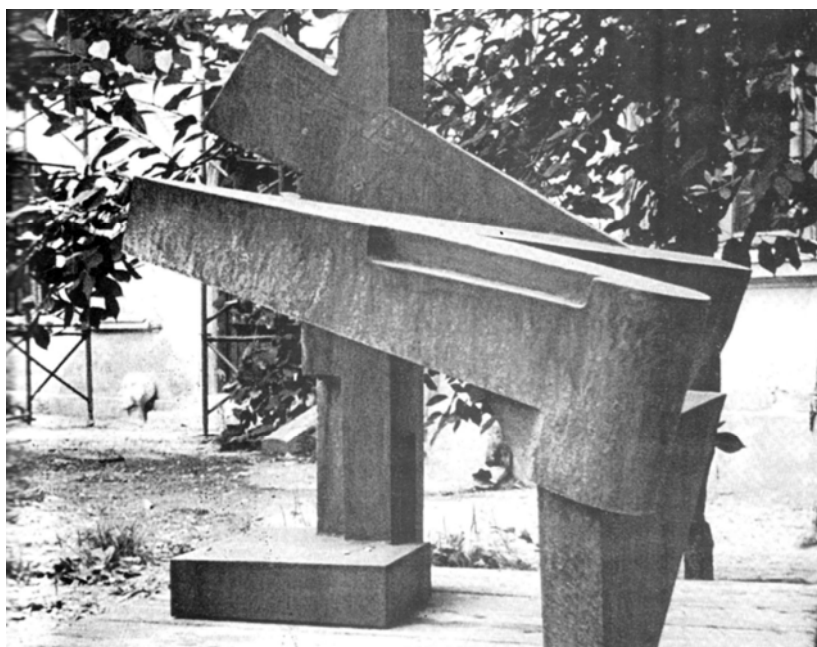
Teodor Burcă, *Dorința*, bronz, foto IIA

Exp. colective: 1916, 1924, 1926, 1932, 1943, București, SO; 1919, București, Salonul Sculptorilor; 1937–1942, București, TA. **Artă publică:** 1926, Călărași, *Mon. eroilor din Primul Război Mondial*; 1933, Drobeta-Turnu Severin, *Mon. Eroilor*; 1937, Cahul, *Bustul lui Ion Voievod*; 1939, Târgu Neamț, *Mon.-mausoleu al Vânătorilor de munte*. **Muzee:** București, MNAR, Muzeul Militar Național, Academia Română. **Bibl.:** L. Predescu, *Enciclopedia Cugetarea. Material românesc. Oameni și înfăptuiri*, București, Cugetarea.

– Oprea 2004; Oprea 2006; Șotropa 2009; Dragu Dimitriu 2010. – A. Agnese, în *Steagul*, nr. 370, 1919; Nes., în *Adevărul literar și artistic*, nr. 14, 1921; N. Iorga, în *Ilustrația*, nr. 143–147, 1928, p. 462. **A.Ș.**

BURUIANĂ Cătălin Lucian, 22.01.1964, Vaslui. **Studii:** 1996, Universitatea de Arte București. Este profesor la Palatul Copiilor din Galați, la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” și la Liceul particular „Marin Coman” din Galați.

Cultivă o abordare de tip constructivist cu accent pe geometria formelor. Este atras de compozițiile și ansamblurile echilibrate urmărind raporturi armonice dintre plinuri și goluri.

Cătălin Buruiană, *Încrucișări*, lemn, foto MNAC

Exp. colective: 1994, București, Sala Dalles; 1995, București, Gal. Galla; București, TNB, exp. *100 de ani de la fondarea Academiei de Artă*; 1997, Galați, Gal. Nicoale Mantu, Salonul de toamnă; 1998, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Sculptura contemporană românească*; Buzău, Bienala artelor plastice „Ion Andreescu”; 1999, Galați, Muz. de Artă Vizuală, Salonul Anual; Galați, Gal. Nicolae Mantu, exp. Atelier 35; Galați, Gal. Nicolae Mantu, Exp. colectivă 2000, Galați, Muz. de Artă Vizuală, *International Danubian Art 2000*. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; Stoica 2007. **O.N.**

BUȘTIUC Rodica, 1956, Deva. **Studii:** IAP București.

Viziunea plastică a artistei este transpusă cu deosebire în piatră. Propune volume robuste, dar elegante.

Rodica Buștiuc, *Poarta apelor*, lemn, 1982, Săliște, foto MNAC

Exp. colective: din 1975, Lugoj, Gal. de Artă UAP; Timișoara, Gal. de Artă UAP; 1987, München, Gal. der Künstler. **Muzee:** București, MNAC (*Poarta apelor*, *Formă*, *Erou*). **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **R.B.**

BUTUNOIU Marius, 22.10.1919, Turtucaia – 1999, București. **Studii:** 1945–1947, Academia liberă de arte frumoase Guguianu (cf. Alina Șerbu; după Barbosa, **M.B.** o frecventează între 1944–1946). Din 1945 până în 1976 (1980, cf. A. Șerbu) conduce Studioul de artă plastică al armatei. **Premii:** 1951, Ordinul Muncii clasa a III-a; 1952, pr. de stat; 1958, Ordinul Muncii clasa I; 1959, Ordinul 23 August clasa a V-a; 1965, artist emerit; 1968, „Meritul Cultural” clasa a III-a; „Meritul Militar” clasa I.

Marius Butunoiu, *Pace*, gips, foto MNAC

Sculptor extrem de fecund, **M.B.** este autorul unei vaste galerii de portrete și monumente reprezentând eroii și marii oameni ai istoriei României: de la Decebal și Burebista, Dimitrie Cantemir, Ștefan cel Mare, Mircea cel Bătrân, Ioan Vodă cel Viteaz până la Alexandru Ioan Cuza și generalul Eremia Grigorescu. Dacă aceste lucrări au fost executate într-o vână realistă, **M.B.** a realizat și o sculptură diferită, de dimensiuni mai mici, majoritatea în gips sau ceramică, eliberată de constrângerile sculpturii oficiale. Accente vag constructiviste (*Meșterul Manole*) pot fi sesizate în această sculptură diferită de restul creației artistului. Evocarea istorică într-o viziune grandilocventă rămâne însă domeniul predilect al lui **M.B.**

Exp. personale: 1947, București; 1969, Budapesta; 1970, Varșovia; 1981, București, Gal. Galateea; 1993, Kansas, Denver. **Exp. colective:** din 1948 expune în mod regulat la exp. de stat și regionale; 1954, Bienala de la Veneția, Bulgaria, Turcia și Grecia; 1966, Berlin, exp. intern. a Ministerului Apărării; 1968, București, exp. *Armata română în arta plastică*; 1969, Cehoslovacia; 1970, Varșovia, exp. *Victoria împotriva fascismului*. **Artă publică:** 1957, Jiliște (Slobozia), *Ion Vodă* (bust, bronz); 1958, București, *Mon. Eroilor* (cu Zoe Băicoianu, T.N. Ionescu, Ion Dămăceanu, V. Barabas); 1959, Dumbrăveni (Vrancea), *Suvorov* (bronz); 1971, Drobeta-Turnu Severin, *Decebal*; Constanța, *Mircea cel Bătrân*; 1974, Miercurea Ciuc și Nyiregyhaza (Ungaria), *Mon. Ostașului Român* (bronz); 1978, Cluj-Napoca, *Mihai Viteazul*; Caracal, *Eremia Grigorescu*; 1985, Constanța, *Mon. Independenței*; 1985, Rădăuți *Complexul monumental Radu Vodă*. **Muzee:** București, MNAC, MNAR. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *Un secol de sculptură* 2001. – Oprescu 1954; M. Mihalache, *Artă și istorie*, București, 1970; Grozdea 1974; Grozdea 1987. – A. Șerbu, **M.B.**, București, 1983. – A. Rus, în *Tribuna*, noiembrie 1975. **A.Ș.**

BUZDUGAN Constanța, 25.01.1912, București – 19.10.1965, București. Călătorii de studii: Italia.

Sculptează portrete, capete de expresie (*Chinezoaică*), nuduri în marmură (*Nud*, marmură, 1947). sculptură decorativă (*Poartă pentru cavoul familiei G.*, bronz, 1947). Participă la saloanele de grafică cu desene colorate.

Exp. personale: 1939, 1942. **Exp. colective:** București 1937, 1938, 1940, 1942, 1945, 1947, SO; 1941, 1943, SO gr.; 1938, 1939, TA; 1939, Grupul nostru; 1942, Milano, Gal. Duomo (împreună cu Dimitrie Berea, Eugen Drăguțescu). **Bibl.:** Alice Voinescu, *Jurnal*, București, 1997; Oprea 2004 (cu bibl.), Oprea 2006; Oprea 2007; Dan Bogdan, *Eugen Drăguțescu*, România Press, București, 2006, p. 14; Dragu Dimitriu 2010. – G. Nichita, în *Curentul*, 24 febr. 1939; N. Argintescu-Amza, în *Azi*, 5 martie 1939; Ioan Mirea, în *Viața*, 30 mai 1942. **I.V.**

BUZDUGAN Ioan, 15.06.1935, Aroneanu, Iași – 2000, Iași. **Studii:** 1955–1961, IAP București. Profesor la Liceul de Artă „Octav Băncilă”, Iași. **Premii:** pr. revistei *Cronica*, Iași; 1999, pr. la concursul pentru statuia Mihai Viteazul, Iași.

Sculptorul se dedică realizării portretelor și compozițiilor care evocă personalități istorice și culturale. Maniera este realist-convențională.

Ioan Buzdugan, *Portret de fată*, piatră, foto Ioan Buzdugan

Exp. personale: 1973, 1981, Iași, Gal. Cupola; 1988, Iași, Sala Televiziunii. **Exp. colective:** 1962, București, Exp. tineretului; 1968, București, Sala Dalles; 1969, București, Sala Dalles, Exp. filialei UAP Iași; **Artă publică:** basoreliefuli la Casa Tineretului, Iași; *Calistrat Hogaș, Garabet Ibrăileanu, Grigore Moisil*, Iași; *Ion Creangă, I.C. Brătianu, Costache Negruzzi*; 1984, *Vasile Alecsandri*, bronz, Muz. Pogor, Iași; *V. Pogor, H. Ganea, Scarlat Pastia, Osvald Racoviță, Dr. Gusti*, Primăria Iași; *Petru Rareș*, Hârlău; *Mihail Kogălniceanu*, Vatra Dornei; *Mihai Viteazul*, Iași, 2000. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. **O.N.**

C

CAMAROSCHI Corneliu, 10.08.1942, Bârlad. **Studii:** absolvă în 1969 IAP București, cu Ion Irimescu. **Premii:** 1969–1971, bursa Dimitrie Paciurea; 1972, pr. UTC acordat participanților la Tabăra de sculptură Măgura. În 1998 imigrează în Franța.

Lucrează, mai ales la începuturile carierei, portrete în piatră destinate spațiului public. Taberele de sculptură la care participă constant constituie prilejuri de a investiga raporturile dintre formele geometrice simple, dintre pozitiv și negativ, dintre plin și gol. Din acțiunea de restrângere a vocabularului formal face parte și stabilizarea unui modul cu care va opera în mai multe dintre lucrările sale: un bloc subțire de piatră pătrat perforat de un cerc. Prin articularea diferită a mai multor module rezultă sculpturi bipolare, cu forme deschise. În 1998 imigrează în Franța. Ultima expoziție înaintea imigrării se îndepărtează de acest tip de limbaj, ce amintește de unele experimente constructive, propunând prelucrări ale lemnului, astfel încât formele abstracte să evoce universul organic.

Corneliu Camaroschi, *Planta carnivoră*, 1986, Sighet, foto MNAC

Exp. personale: 1988, București, Gal. Orizont. **Exp. colective:** 1969–1976, exp. anuale și omagiale, mai ales Bienala de pictură și sculptură București; 1974, Erfurt, Cvadriena de arte decorative. **Artă publică:** 1969, Orșova, *Neptun* (piatră); 1972, București, *Leonte Filipescu*. **Simpozioane:** 1971, Măgura (*Echilibru dinamic*, piatră); 1972, București Titan; 1974, Măgura (*Trecerea de la cerc la pătrat*, piatră); 1975, Arcuș (*Zbor*, metal); 1977, Hajnowka, Polonia; 1976, Arcuș; 1977, Sfântu Gheorghe; 1979, Măgura (*Mihai Viteazul*, piatră); 1985, Măgura (*Contemplare*, piatră); 1986, Sighet (*Plante carnivore*, lemn); 1987, Scânteia, Iași (*Semn istoric*, piatră). **Muzee:** Bârlad, Muz. Vasile Pârvan; Botoșani, Muz. de artă; București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Tulcea, Muz. de Artă. **Bibl.:** AKL; Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2; Un secol de sculptură* 2001. – Florea 1982; Grozdea 1984. – M. Drișcu, Gh. Vida, în *Arta*, nr. 10–11–12, 1971. **I.C.**

CANAȘIN Iurie, 1927, Raceica, Nijni-Novgorod, Rusia. **Studii:** 1957–1962, Școala de Arte Plastice, Chișinău; 1962–1968, Școala Superioară de Desen, Sculptură și Arhitectură „Strogonov”, Moscova. **Premii:** 1981, pr. Tineretului din Moldova.

Cele mai valoroase realizări ale artistului se încadrează în categoria sculpturii mici, care include numeroase compoziții și portrete cum ar fi *Corneliu Baba* (1978), *Constantin Brâncuși* (1982), *Preot spaniol* (1983), *S. Ciocolov*, *Amadeus Mozart* (ambele din 1984), *Pictorul și Modelul* (1984), *Mona Lisa și Leonardo da Vinci* (1985). Între 1974–1979 a deținut funcția de director al Școlii de Arte Plastice din Chișinău. Este membru al UAP din Moldova.

Iurie Canașin, *Inspirație. Serghei Ciocolov la fereastră*, bronz, 1976, foto MNAP

Exp. personale: 1990, Chișinău; 1997, Iași. **Exp. colective:** 1970–1998, Chișinău, Franța, Italia, Iugoslavia, India și Finlanda. **Artă publică:** 1975, Chișinău, *M. Orlo*; 1999, Chișinău, *Ion și Doina Aldea-Teodorovici*. **Simpozioane:** 1972, 1989, Riga; 1975, Iugoslavia; 1979, Nadiotag, Ungaria. **Bibl.:** S. Bogdănaș, *Ion și Doina Aldea-Teodorovici vor fi eternizați în bronz*, în *Flux*, 29 iulie 1998. – <http://canasin.arta.md/>. **T.S.**

CARAGEA Boris, 24.01.1906, Balci (eronat, 1912, Câmpulung Muscel, în *Un secol de sculptură* 2001) – 8.08.1982, București. 1926, ia lecții de desen cu Hrandt Avachian, apoi

se înscrie la Academia de Belle-Arte (sculptură cu Frederic Storck, Oscar Han și Dimitrie Paciurea, desen cu Constantin Artachino), pe care o absolvă în 1932. În 1936 îl vizitează pe Ivan Mestrovic. În 1949 este numit profesor de sculptură la IAP București. În 1951 este ales președinte al UAP (până în 1957). În 1962 este numit președinte al Consiliului artelor plastice (până în 1968) din Comitetul de stat pentru cultură și artă, iar în 1963 este ales membru corespondent al Academiei Române. **Premii:** 1937, pr. pentru sculptură al Ministerului Artelor; 1951, pr. de stat cl. I și titlul de maestru emerit al artei; 1953, pr. de stat cl. a II-a; 1954, Ordinul Muncii cl. a II-a; 1956, Ordinul Muncii cl. I; 1959, Ordinul 23 August cl. a IV-a; 1962, artist al poporului; 1968, „Meritul Cultural” cl. I.

Începuturile lui **B.C.**, ca și, mai de mult, cele ale lui Jalea, vădesc un interes major pentru teme folclorice (*Strâmbă-lemne*, *Sfarmă-piatră* sau *Făt-Frumos luptând cu balaurul*). Sculptorul va reveni la această tematică mai târziu, în anii 1960, realizând ansamblul *Legenda lui Făt-Frumos*. Construcția viguroasă a formelor sculpturale îl apropie uneori de Aristide Maillol, iar influența lui Ivan Mestrovic, pe care îl admira, se resimte în câteva lucrări (*Maternitate*, *Nud*, *Mama*). Sculptor apreciat în timpul regimului comunist, Caragea este autorul mai multor sculpturi a căror tematică corespundea cerințelor epocii (*Lenin*, *Descătușare*).

Boris Caragea, *Cap*, bronz, foto IIA

Exp. personale: 1933, București atelierul lui Dimitrie Paciurea din curtea Muzeului Aman; 1936, București, Sala Dalles; 1963, Viena (cu Alexandru Ciucurencu). **Exp. colective:** 1933–1938, 1940, București, SO; 1936–1938, 1940, 1941, 1944, București, TA; 1939, expune

cu Grupul Nostru; 1947, Plovdiv; 1948 București, Exp. *Flacăra*; 1958, Moscova, Exp. țărilor socialiste; 1964, Bienala de la Veneția. **Artă publică:** fațada Operei din București (cu Zoe Băicoianu); 1968, Constanța, *Mon. Victoriei*; 1960, Constanța, *Discobolul*; 1961, București, Casa Științei, *Lenin* (demolat 1990); 1980, Craiova, *Frații Buzești*. **Muzee:** București, BAR, MNAC, MNAR; Constanța, Muz. de artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; J. Mackay, *The Dictionary of Western Sculptors in Bronze*, Woodbridge, 1977; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Prut 1982; *AKL*; Bénézit 1999; *Un secol de sculptură* 2001. – Oprescu 1954; Oprescu 1939; Grozdea 1974; Grozdea 1987; Frunzetti 1997; Oprea 2006; Dragu Dimitriu 2010. – A. Pavel, *B.C.*, București, Meridiane, 1970. – Vianu 1938. **A.Ș.**

CARAGIU-GHEORGHITĂ Georgeta, 6.08.1929, Sarsânlar, Bulgaria. Sculptorul Alexandru Gheorghită – soț. **Studii:** 1950–1956, IAP București, cu Boris Caragea. 1958–1962, asistentă la Catedra de anatomie artistică a IAP București, unde, sub îndrumarea prof. Gh. Ghițescu, realizează un ecorșeu; 1962–1986, lector și conferențiar la același institut. **Premii:** 1960, pr. Ministerului Culturii; 1962, pr. Ministerului Învățământului pentru *Ecorșeu*.

Cioplește în lemn și piatră figuri sever stilizate, monumentale, de inspirație mitologică și folclorică. Ciclul *Paparudelor* în bronz, cu intervenții de culoare, reprezintă ultima etapă, în care interesul pentru efecte de factură și modelaj domină.

Georgeta Caragiu-Gheorghită, *Compoziție*, piatră, foto IIA

Exp. personale: 1969, București, Sala Dalles [cat., prefață V. Drăguț]; 1974, Bacău, exp. de desen în cerapastel *Imagini din Italia*; 1997, București, Gal. Simeza, exp. de sculptură și desen *Lacul și paparudele* [cat., prefață Aurelia Mocanu]. **Exp. colective:** din 1957, exp.

anuale de stat; 1969, Torino, Belgrad, Exp. de artă românească; 1972, București, Mogoșoaia, Exp. de sculptură în aer liber; München, Exp. de sculptură contemporană; 1975, Berlin, exp. *Plastik und Blumen*; 1976, Paris, Musée Galliera, *Hommage à Brancusi* [cat., prefață Ion Vlasiu]; 1984, București, Muz. Satului, exp. *Locul, faptă și metaforă*; 1992 București, Gal. 3/4, TNB, exp. *6 artiști români contemporani*. **Artă publică**: 1960, Arad, Hotel Astoria *Muzica*, piatră; 1970, 1976, București, Parcul Herăstrău, *Joc de copii*, piatră și *Miorița*; Oradea, Piața Centrală, *Mihai Viteazul* (statuie ecvestră în colaborare cu A. Gheorghiuță); 1994, Bacău, Muz. de Arheologie *Vasile Pârvan*, bronz (în colaborare cu Alexandru Gheorghiuță). **Simpozioane**: 1994, Bacău, Centrul Intern. de Sculptură „George Apostu”. **Muzee**: Bacău, Muz. de Artă; Botoșani; București, MNAR, MNAC, Muzeul Militar Central; Constanța, Muz. de Artă; Ploiești, Muz. de Artă. **Bibl.**: Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – ***, în *Arta*, nr. 12, 1969, p. 38; Constantinescu 2008, p. 38–39. ***, în *Arta*, nr. 4–5, 1971, p. 56–57. **I.V.**

CARANICA Mihai, 13.12.1943, Deva. Din 1982 se stabilește în Germania, apoi la Towaco/New Jersey, Statele Unite. **Studii**: 1968–1970, București, Școala Populară de Artă, cu Gabriela Manole-Adoc. **Premii**: 1976, pr. Gheorghe Anghel pentru sculptură.

Sculptează în marmură colorată și lustruită forme abstracte, elegante, amintind anatomia umană. Preferința pentru o morfologie bazată pe linii curbe trimite la sculptura lui Hans Arp și Brâncuși.

Mihai Caranica, *Somnul*, marmură, foto Jianu 1986

Exp. personale: 1979, București, Casa de cultură „Friedrich Schiller”; 1980, Cluj-Napoca, Galeria UAP; 1981, București, Institutul de Arhitectură; 1983, Frankfurt (Main), Gal. Raphael. **Exp. colective:** mai multe în România, Elveția și Germania. **Bibl.:** Jianu 1986; *AKL; Un secol de sculptură* 2001. **I.V.**

CATARAGĂ Tudor, 1956, Seliște, Nisporeni. **Studii:** absolvă în 1990 Academia de Arte Frumoase, Sankt-Petersburg. Din 1992 este lector la Facultatea de Arte Plastice a Universității Pedagogice „I. Creangă”, Chișinău. Este membru UAP Moldova. **Premii:** 1998, pr. UAP la Saloanele Moldovei.

Lucrările lui Cataragă se disting printr-o modalitate specifică de realizare a formei cu tangență la simbol și metaforă, prezentă în majoritatea operelor.

Exp. personale: 1997, București; 1998, Iași. **Exp. colective:** 1987, Sankt-Petersburg; 1990, Tbilisi; 1990–1999, Chișinău; 1992, Alba-Iulia, București; 1993, Bacău; 1994, Düsseldorf; 1996, Budapesta. **Artă publică:** 1994, Chișinău, bustul savantului *Ion Dumeniuc*; Chișinău, *Îngerul de veghe*; 1996, Chișinău, Teatrul „Mihai Eminescu”, *Mihai Eminescu*. **Simpozioane:** 1992, Alba Iulia; 1993, Bacău; Chișinău, Moldoexpo. **Bibl.:** Oana Tănase, *T.C.*, Arc, Chișinău; A. Gromov, în *Lanternă magică*, mai–iunie 1996; C. Ciopraga, în *Independentul*, nr. 3, 1999, Iași. <http://arhiva.art.md/>. **T.S.**

CATARGIU Silviu, 8.01.1939, Capul Codrului (Suceava). **Studii:** absolvă în 1965 IAP Cluj-Napoca, cu Romul Ladea. **Premii:** 2004, Medalia „Meritul Cultural” cl. I.

S.C. mănuieste toate materialele tradiționale ale sculpturii: gips, lemn, piatră, metal. Două direcții formale principale îi pot fi atribuite: pe de-o parte, construcția unui sistem binar de volume cu calități arhitecturale și, pe de alta, dezvoltarea verticală a masei sculpturale, legată adesea de tema zborului (*Pasărea apelor*, 1976; *Icar*, 1988).

Silviu Catargiu, *Pasărea apelor*, Galați, foto MNAC

Exp. colective: din 1966, exp. UAP Galați; 1969, București, Sala Dalles, Bienala tineretului; 2004, Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Artă publică:** 1976, Galați, *Pasărea apelor* (metal); 1980, Vasile Alecsandri, jud. Tulcea, *Vasile Alecsandri*; 2000, Cuca, Galați, *Petru Rareș*. **Simpozioane:** 1972, Măgura (*Aurora*); 1976, Galați (*Pasărea apelor*); 1978, Galați. **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Florea 1982; Crișan 1986. – O. Bușneag, în *Arta*, nr. 4, 1974; ***, în *Arta*, nr. 3, nr. 8, nr. 12, 1978. **I.C.**

CĂDERE Andrei, 20.05.1934, Varșovia, Polonia – 2.08.1978, Paris. 1966, devine membru al UAP. 1967, emigrează în Franța. 1973, Bruxelles, participă la Congresul de artă conceptuală; 1974, conferință la Facultatea de Filozofie și Litere a Universității Catolice din Louvain, Belgia; 1977, conferință la Galeria Ghislain Mollet-Vieville, Paris, cu titlul „Établir le desordre” când invită publicul să părăsească sala.

Autodidact. Audiază unele cursuri la IAP București, este prieten cu Octav Grigorescu și Caius Ovidiu Pascu. Pozează pentru portrete de muncitori în atelierul unor pictori consacrați. În anii '60 pictează tablouri viu colorate în căutarea unor soluții formale abstractizante, geometrice. Își creează reputația unui artist nonconformist și lucrările îi sunt cumpărate de colecționari (Gh. Rădulescu). În 1968–1971, lucrează tablouri și reliefuri cu motive abstracte compuse din șipci de lemn cu profil rotunjit. Formele în relief se autonomizează până la limita unor tije alcătuite din segmente cilindrice diferit colorate. Din aceste tatonări se cristalizează în final *bara de lemn rotund* cum și-a intitulat **A.C.** obiectul care l-a însoțit în peregrinările, performanțele sale europene și americane. *Bara de lemn rotund*, multiplicabilă la infinit, este o juxtapunere de elemente cilindrice de lemn, diferit colorate, asamblate după un sistem de permutări care conține de fiecare dată o eroare. *Bara de lemn rotund* a fost comparată cu toiagul pelerinului, Malstock-ul pictorului de pe vremuri sau cu *Coloana fără sfârșit* a lui Brâncuși, asociere sugerată chiar de artist. Referința la Brâncuși era foarte răspândită atunci printre conceptualiștii americani. Ca „operă de artă” *bara de lemn rotund* rămâne precară, săracă, potențialul ei semantic revelându-se abia în scenariile acțiunilor imaginate de **A.C.**, de unde și definirea activității lui ca artă comportamentală (Bernard Marcelis). Tipologia manifestărilor sale include plimbări izolate, itinerarii urbane programate, participarea la exp. colective, utilizarea galeriilor de artă prin parazitarea lor și dezbaterele. Toate converg în intenția de a sparge monopolul galeriilor de artă și de a construi noi relații între spațiul artificial al galeriei și realitatea vie a orașului. **A.C.** readuce în actualitate și redimensionează conceptul de boemă artistică, inventează moduri noi de contestare a sistemului instituțional. Este considerat printre inițiatorii conceptualismului francez din anii '70; a lucrat printre alții cu Christian Boltanski. Este acceptat la Documenta Kassel în 1975 cu acțiunea *Drumețul de la Kassel* și apoi respins pentru nerespectarea proiectului inițial.

Andrei Cădere, *Bară de lemn rotund*

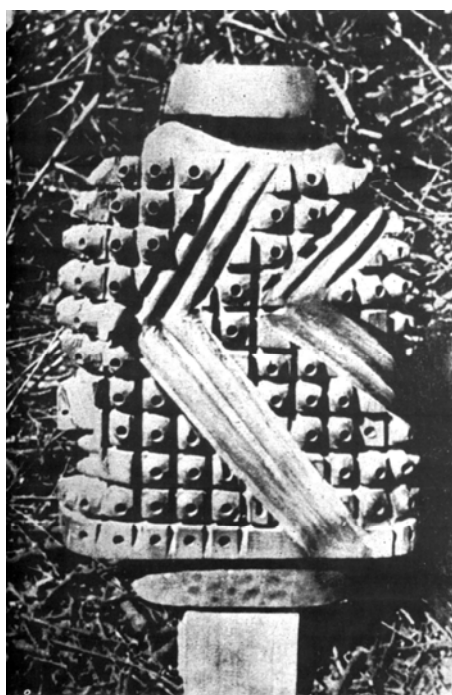
Exp. personale: din 1973, numeroase exp. la Paris, Bruxelles, Liège, Gand, Anvers, Roma, Milano, Genova, Bari, Brescia, Torino, Napoli, Londra, Berlin, Düsseldorf, New-York; 1988, Bruxelles, Gal. des Beaux-Arts (cu Kopke și Palermo) [cat.]; 1989, New York, P.S.1 Museum; 1992, Paris, Musée d'Art Moderne de la Ville [cat.]; Baden-Baden; 2007, Baden-Baden, Staatliche Kunsthalle, *Peinture sans fin* [cat.]; 2008, București, MNAC (Simpozion *In and Out of the Territory*). **Exp. colective:** 1978, Gand, *Matisse en de Hedendaagse Franse Kunst* [cat.]; Paris, Musée d'Art Moderne de la Ville, exp. *Tendances de L'Art en France. 1968–1978* [cat.]; Centre Culturel du Marais, exp. *Focus 78* [cat.]; 1979, Waregem, Belgia, Cultureel Centrum; Antwerpen, Charleroi, Biennale de la Critique [cat.]; 1983, Coutances, Franța, exp. *Art en France. 1960–1980*. [cat.]; 1989, Viena, Wiener Secesión, exp. *Das Spiel des Unsagbaren* [cat.]; Paris, Musée d'Art Moderne de la Ville, exp. *L'Art conceptuel, une perspective* [cat.]; Bruxelles, Palais des Beaux-Arts, *Le Jeu de l'indicible* [cat.]; 1991, Rennes, Université Rennes 2, *Une scène parisienne* [cat.]; 1992, Villeneuve d'Asq, Musée d'Art Moderne, exp. *Yvon Lambert collectionne* [cat.]; Paris, Centre Georges Pompidou – Musée National d'Art Moderne, *Manifeste* [cat.]. **Muzee:** Londra, Tate Modern; New York, The Museum of Modern Art; Paris, Musée National d'Art Moderne. **Scrieri ale artistului:** *Boy with Stick*, Semiotext(e), vol. III, nr. 2, Columbia University, New-York; *Opus International* (Paris), no. 43, nov. 1973; *Studio International* (Londra), no. 961, dec. 1973; ± 0 (Bruxelles), no. 4, avril 1974; *Flash Art* (Milano), no. 44–45, apr. 1974; *Présentation d'un travail/Utilisation d'un travail*, Hossman, Hamburg/MTL, 1977; *Domus* (Milano), no. 573, aug. 1977; *Saman*, no. 11, nov.–dec. 1977; *NDRL* (Paris), no. 5–6, 1980; *Histoire d'un travail*, Herbert Gewad, Gent, 1982. **Bibl.:** Bénézit 1999; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – C. Lauf, B. Marcelis, J.P. Criqui, *A.C.*, The Institute for Contemporary Art, P.S.1 Museum, New York, Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris [cat.]; *Experiment* 1997 [cat.]. – F. Pamfil, în *Arta*, nr. 1–2, 1993; S. Agalidi, în *Observatorul cultural*, nr. 402, dec. 2007. **I.V.**

CĂILEANU Dumitru, 10.01(06).1930, Stupca (Iași) –? **Studii**: absolvă în 1955 IAP Cluj-Napoca, cu Ion Irimescu și Arthur Vetro.

În prima parte a carierei, **D.C.** construiește personaje individuale mai ales în piatră reprezentând cu precădere țărani și muncitori. În anii 1970, tematica sa virează spre lumea satului, iar în anii 1980 sculptează nuduri și ajunge, pornind de aici, la elaborarea unor forme abstracte. Materialul său preferat este piatra, ocazional lucrează și în lemn sau metal (reliefuri în metal ciocănit).

Exp. personale: 1967, Iași, Gal. Victoria (cu Gh. Popovici). **Exp. colective**: 1954, București, Exp. anuală de stat; 1955–1963, Iași, Exp. interregională; 1968–1970; 1982, București, Bienala de pictură și sculptură; 1973, București, exp. *125 de ani de la 1948*. **Artă publică**: 1956, Iași, *Ciobani cu fluiere* (piatră; cu Filireanu și A. Dumitriu); 1959, Iași, *Matei Millo* (bronz); Gura Humorului, *Mon. Victoriei* (bronz). **Simpozioane**: 1986, Scânteia, Iași (*Trilogie*, piatră); 1988, Scânteia, Iași. **Muzee**: București, MNAR; Iași, Muz. de artă. **Bibl.**: AKL; *Un secol de sculptură* 2001. – Ciucă 2004. – G. Popa, în *Arta*, nr. 8, 1967. **I.C.**

CĂLĂRĂȘANU Ștefan, 9.03.1947, Drobeta-Turnu Severin. **Studii**: 1970–1973, Facultatea de Arte Timișoara. 1973–1975, studii libere în atelierul lui George Apostu. Membru UAP. **Premii**: 1998, marele pr. național „George Apostu”, Arad.

Ștefan Călărășanu, *Conifer*, foto Fundația Meta

Își adaptează repertoriul formal, de obicei abstract, la diverse solicitări ale reprezentării, fie în relație cu un subiect (martiri, Christ, clopote), fie cu ambianța naturală. Urmărește ritmuri echilibrate de volume, în general simple,

căroră le adaugă elemente structurale – ornamente incizate, aplicații din metal etc. care preiau sarcina figurativă sau simbolică. Uneori, în aceste elemente suprastructurale integrează textul sau aluzii abstracte la scriere, mai cu seamă la caracterele orientale. Cele mai multe lucrări sunt în lemn, uneori în dialog cu metalul, dar utilizează și alte materiale tradiționale (piatra). Experiența în atelierul lui Apostu i-a imprimat o preferință pentru volumele ample, monumentale, dar înclinația narativă îl face să adopte o sumă de accesorii care supralicitează forma.

Exp. personale: 1982, 1985, 1987, 1992, 1996, 1998, 1999, Timișoara, Gal. Helios; 1986, Lugoj, Gal. Pro Arte; 1991, Paris; 1992, Timișoara, Salonul Vega; 1993, München; 1997, 1999, Haga; 2008, Bacău, Centrul de Cultură „George Apostu” (împreună cu Sorin Nicodim). **Exp. colective:** 1990, Essen; 1991, 1992, 1999 Szeged; 1995, Nürnberg; 1998, Viena; 1999, Springs-Silds; 1999, Veneția, Bienala; 2004, București, MNLR; 2008, Timișoara, Gal. Calina, *Grupul 5* [cat.]; 2010, Tg.-Mureș, Gal. Kromart, *FORMAT 8*. **Artă publică:** 1991, Lugoj, *Martir* (piatră); 1992, Lugoj, *Isus Hristos*; 1994, Timișoara, *Clopotul Libertății* (piatră); 1995, Cehia, *Cruce* (lemn); 1997, Drobeta-Turnu Severin, *Mon. Deținuților Politici* (marmură și fier); 2009, Timișoara, Parcul Central, *Stan Vidrighin* (bust, bronz). **Simpozioane:** 1981, Hobîța; 1982, Sf. Gheorghe; 1982, Reci (*Conifer*); 1983, Deva; 1984, Timișoara (*Lacustră*); 1998, Reșița; 1999, Sângeoz-Băi. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1974. – <http://www.modernism.ro/2010/05/16/stefan-calarasanu/>. **A.T.** și **C.T.**

CĂLIN ELS (SIEGLER) Linica, 28.09.1925, Moreni (Câmpina) – ?. **Studii:** 1942–1945, Școala de artă pentru evrei, București, cu M.H. Maxy; 1945–1948, Academia de Belle-Arte București, cu Cornel Medrea.

Linica Călin Els, *Compoziție*, lemn, foto IIA

Debutază în 1945 la SO de toamnă cu *Portret de fată*. Lucrează busturi și portrete cu tematică realist-socialistă: *Muncitor de la Grivița*, portretul lui *Dan Deșliu*, *Miner*. Face și grafică cu aceeași tematică, dar și peisaje. Ca însoțitoare ale tematicii oficiale, apar lucrări de mai mici dimensiuni cu forme mai libere (*Pasăre fără zbor*, *Fluture*, *Stabil-mobil*). În mod similar, lucrările în ceramică se pot clasifica în două categorii: pe de-o parte, obiecte de mici dimensiuni, iar pe de alta, reliefuri cu funcțiune decorativă monumentală în care valorifică motive ale artei populare românești. În 1972 se stabilește în Israel, la Haifa, unde practică mai ales pictura îndreptându-se spre peisaj.

Exp. personale: 1969, București, Gal. Mihai Vodă; 1976, Kiriat Motkin, Israel, exp. *Picturi și monotipuri*; 1978, Haifa, Centrul Cultural Francez, exp. *Forme sculpturale și ceramice*. **Exp. colective:** 1945–1947, București, SO; 1948, București, exp. *Flacăra*; 1949–1954, 1957, București, Exp. anuală de stat; 1968, Faenza, Exp. intern. de ceramică. **Artă publică:** 1969, Caracal, basorelief ceramic; 1973, Bialik, Israel. **Bibl.:** AKL; Jianu 1986; *Un secol de sculptură* 2001; Adrian M. Darmon, *Autour de l'art juif: Encyclopédie des peintres, photographes et sculpteurs*, Paris, 2003. – ***, în *Arta*, nr. 3, 1969; nr. 8, 1969; nr. 9, 1970. **I.V.** și **I.C.**

CĂLINESCU Alexandru, 18.05.1889 (eronat 1890), Râmnicu Vâlcea – 3.02.1978. Fiul arh. Grigore Călinescu și fratele arh. Emil Călinescu. 1931–1963, prof. de modelaj la Școala Superioară de Arhitectură, București. **Studii:** București, Școala de Belle-Arte, cu Vladislav Hegel și Dimitrie Paciurea; 1913–1915, bursier al statului român la Paris, École Nationale Supérieure des Beaux-Arts, cu Antonin Mercié; 1922–1928, Paris își continuă studiile cu Jean Boucher. Din 1928, membru al asociațiilor Cenaclul Idealist și Tinerimea Artistică.

Alexandru Călinescu, *Portret de femeie*, gips, foto MNAC

Începuturile artistice ale lui **A.C.** stau sub semnul iconografiei simboliste și Art Nouveau (*Fetița tristă, Tânăr suferind, Învinsul*). Sculptează numeroase figuri feminine, portrete sau capete de expresie exprimând visarea, melancolia, misterul, extazul. În portretele masculine se simte un accent realist și interesul pentru reprezentarea individualității (arh. *Petre Antonescu*, pictorul *Rudolf Schweitzer-Cumpăna*, arheologul *Bărcăcilă*). Neliniștea și patetismul *fin-de-siècle* sunt temperate în cazul lui **A.C.** prin contaminarea cu expresia echilibrată, armonioasă, în spiritul unui modernism temperat de nuanță clasicizantă. Este și autorul unor sculpturi decorative – cariatide, reliefuri, figuri alegorice.

Exp. personale: 1918, Iași (cu Olga Greceanu și Ion Mateescu); 1921, 1929, 1930, 1947, București, Ateneul Român; 1931, 1936, 1943, București, Sala Dalles. **Exp. colective:** 1918, Iași, *Exp. de pictură și sculptură a Marelui Cartier General*; 1923, 1928, Paris; 1929–1947, București, SO; 1916, 1919, 1920, 1922, 1931, 1933–1944, 1947, București, TA; 1927, București, Ateneul Român, *Exp. retr. a artiștilor pictori și sculptori români din ultimii 50 de ani* [cat.]; 1935, Bruxelles, exp. *La Roumanie à l'exposition de Bruxelles* [cat.]; 1948, București, Sala Dalles, exp. *Flacăra*; după 1948, exp. anuale de stat, republicane, saloane municipale; 1975, Cracovia, Bienala intern. de medalii. **Artă publică:** București, clădirea Creditul Agricol, *Cariatide*; 1927, bazinul hotelului Lido, *Pe plajă, Baia de soare*, bronz; Palatul Cotroceni, reliefuri în fostul maneaj; Arcul de triumf, *Regele Ferdinand, Regina Maria*, reliefuri; 1939, Cișmigiu, Rotonda scriitorilor, *Duiliu Zamfirescu*, bust; Academia de Educație Fizică și Sport, altorelieful pe fațadă; Facultatea de Arhitectură, busturile *Paul Smărăndescu și Petre Antonescu*. **Muzee:** București, fosta Pinacotecă a Statului [cat.], MNAR, Muz. Militar, Muz. Teatrului Național, Muz. Zambaccian; Constanța, Muz. de Artă; Ploiești, Muz. Jud. de Artă Prahova „I. Ionescu-Quintus”; Tulcea, Muz. de Artă. **Bibl.:** R. Edouard Joseph, *Dictionnaire biographique des artistes contemporains*. 1910–1930, I–IV, Paris, 1930–1937; Barbosa 1976; *AKL*; Deac 2000; Oprea 2004, Oprea 2006; Oprea 2007. – Blazian 1932; M.S. Rădulescu, *Sculptorul A.C. și familia sa*, în idem, *Cu gândul la lumea de altă dată*, Albatros, București, 2005, p. 161–178; Dragu Dimitriu 2101. – A. Nanu, F. Cruceru, *A.C.*, Meridiane, București, 1988. – Vianu 1938. **I.V.**

CĂLINESCU-ARGHIRA Alexandru, 23.05.1935, București. **Studii:** absolvent în 1962 al IAP București, cu Cornel Medrea. Între 1983–1985 obține o bursă-atelier la Cité Internationale des Arts, Paris; între 1990–1991 are o bursă-atelier a orașului Mannheim, Germania. Membru UAP, Association internationale des artistes plastiques, din 1985 membru al Solidarității Culturale Franceze, din 1991 membru de onoare al Academiei de Artă Madrid, membru al grupului Logos, Paris. **Premii:** 1983, diploma de onoare la a VI-a bienală intern. de sculptură, Ravenna; 1985, pr. II pentru sculptură, Bienala intern. *France-Expo-Deauville*, medalia de aur a Federației Naționale a culturii franceze, pr. pentru sculptură la al XV-lea Salon intern. al Fundației Michelangelo (Corsica), „Crucea de argint” pentru merit și devotament francez; 1986, „Grand prix” (Nisa), pr. I pentru sculptură la Simpozionul intern. de la Pognana Como (Italia); 1991, pr. UAP pentru sculptură monumentală; 2008, Ordinul Național în grad de Comandor.

A.C.-A. renunță destul de timpuriu la sculptura figurativă și se concentrează asupra analizării volumelor pe care le studiază în raport cu spațiul înconjurător. Detaliile sunt abandonate în favoarea esenței și a unei geometrii

pure (*Fereastră*). Atât structurile abstracte cât și cele împrumutate din realitate (*Pat nupțial pentru doi arbori*), supradimensionate, se integrează în mod armonios cadrului natural în care sunt expuse.

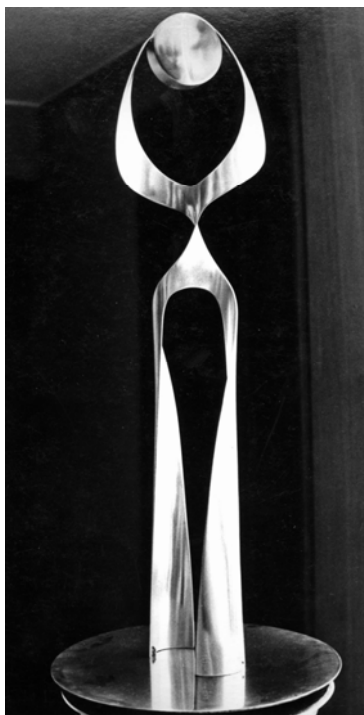

Alexandru Călinescu-Arghira, *Sunet captiv*, lemn și metal, foto IIA

Exp. personale: 1968, 1971, 1974, 1982, 1993, București, Gal. Simeza; 1970, Italia, Gal. Gaeta; 1984, Paris, Cité Internationale des Arts; Elancourt (Franța), Gal. Municipală; 1991, Mannheim, Kulturzentrum. **Exp. colective:** din 1962 participă la toate saloanele UAP, București; 1970, Milano, Fundația Pagani, Bienala intern. de sculptură; 1971, Paris, Salon de la jeune sculpture; 1983, Ravenna, Bienala intern. de sculptură; 1984, Paris, Grand Palais, Salon des independants; Salon de la jeune sculpture; Gal. Sculptures; castelul Puyguilhem (Franța); exp. intern. organizată de Cité Internationale des Arts; 1985, Paris, Centrul Internațional de Artă Contemporană, Salonul națiunilor; Stuttgart, Exp. de artă contemporană românească; Milano, Fundația Pagani, Exp. intern. de sculptură mică; Cannes, Bienala intern.; Corsica, Bienala intern. *France-Expo-Deauville*; Paris, Fundația Michelangelo; 1986, Nisa, Salonul intern. de artă contemporană; 1987, Seul (Coreea de Sud), Exp. intern. de sculptură de la Centrul Olimpic; 1990, Franța, Fundația Henry Crews; Paris, Salonul intern. al sculpturii contemporane; 1991, Madrid, Centrul Cultural al Orașului; 1992, Barcelona, exp *Artă contemporană românească*; Hallein, Austria, Salonul de sculptură mică; 1998, București, Gal. Apollo, *Dante în România*; 2008, București, Gal. Apollo, Salonul de Artă; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro*. **Simpozioane:** 1978, Arcuș; 1979, Măgura; 1980, Hobița; 1981, Brăila; 1982, Săliște; 1983, Hoyerswerda (Germania); 1984, Carrara și Fanano (Italia); 1985, Lindabrunn (Austria); 1986, Aubagne (Franța), Pognana Lario, Como (Italia); 1987, Seul; 1989, Digne-les-Bains (Franța); 1990, Oloron (Franța); 1991, „Madrid, capitală europeană a culturii 1992”; 1992, Adnet, Salzburg; 1995, Maalot, Israel; 2000, Plovdiv, Ilidentci (Bulgaria); 2008, Negrești-Oaș. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Paleolog 1975; Florea 1982; Grozdea 1984; Drăguț 1988. – G. Xuriguera, *Arghira InterArts-Promotion*, Seoul, 1987; A. Glibota, *Olympiade des Arts*, Seoul, 1988. – *Ateliere de artiști din București*, 2. A.Ș.

CĂRĂMIDAR Ion, 27.07.1927, Ocna Sibiului – 1990, Sibiu. **Studii:** absolvă în 1941 Școala de Arte și Meserii Zlatna, Secția cioplit în piatră.

Artist autodidact, **I.C.** elaborează într-o primă etapă lucrări în piatră cu sugestii brâncușiene. Ulterior, adoptă combinația lemn-metal în piese abstracte ce pornesc adesea de la un miez străpuns de terminații curbilinii, orientate în direcții spațiale diferite.

Ion Căramidar, *Triumf*, 1973, foto MNAC

Exp. personale: 1957, Brașov, Sibiu; 1967, Brașov, Gal. de Artă [cat.]; 1970, București, Gal. Apollo [cat.]; 1974, Sibiu, Sala Sirius. **Exp. colective:** 1952, Sibiu, Exp. jud.; 1963, Brașov, Exp. regională; 1969, București, Sala Dalles; 1970, București, Gal. Apollo. **Muzee:** Brașov, Muz. de artă; Sibiu, Muz. Brukenthal. **Bibl.:** *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – P.O. Dumbrăveanu (ed.), *Sibiul etern*, Sibiu, 2008. **I.C.**

CÂMPEANU Dinu, 4.02.1946, București. **Studii:** Absolvent al IAP București în 1973. Membru al UAP. **Premii:** 1982, pr. Tineretului; 1996, pr. 2 „Gh. Petrașcu”; 1999, pr. juriului, Morges (Elveția); 2002, pr. UAP; 2007, pr. UAP pentru artă monumentală.

Ciclul *Ferestre, Rod, Ferecături*, precum și seria *Stupilor* ilustrează interesul lui **D.C.** pentru valențele monumentale ale sculpturii. Arhaicul, stilizarea și abstractul se completează într-un limbaj sugestiv, din care nu lipsește o subtilă referire la arta vechilor cioplitori în lemn. Tradiția și modernitatea, sacrul și profanul, simplitatea și abundența se completează într-o geometrie impunătoare a formelor.

Dinu Câmpeanu, *Compoziție*, lemn, foto Fundația Meta

Exp. personale: 1983, București, Gal. Simeza [cat.]; 1985, Stuttgart, Gal. Experiment; 1986, Geltrop (Olanda), Gal. Gigzenrooi; 1987, Maastricht, Gal. Dis; 1988, Aachen, Gal. Severin-Rautenberg; 1992, Colombes (Franța), Gal. Teatrului; 1993, Paris, Grand Palais *MAC 2000* [cat.]. **Exp. colective:** din 1972 participă la exp. municipale, republicane și comemorative; 1972, București, Ateneul român; 1973, 1974, 1976, 1977, București, Atelier 35; 1978, București, Gal. Orizont; 1979, Galați, Muz. de Artă Vizuală; București, Gal. Orizont; Sofia, Moscova, Barcelona; 1980, București, Casa „Friedrich Schiller”; Berlin, Praga; 1981, Brașov; Belgrad; 1982, Haga, Lausanne, Geneva; București, Gal. Căminul Artei; 1983 [cat.], Ierusalim; 1984, Budapesta; 1989–1991, București; 1991, Ravenna; 1996, București, Gal. Simeza; 1991, 1994–1996, București, Gal. $\frac{3}{4}$, TNB; 1997, Beiruth; 1998, București, Gal. Orizont; 1999, București, Palatul Prezidențial; Atena; 2004, București, Gal. Apollo. **Simpozioane:** 1973; 1977; 1979, Măgura; 1976, Arcuș; 1978, Sângeorz Băi; 1980, Slatina; 1981, Prilep (Macedonia); 1984, Maramureș; 1986, Săliște; 1988, *Forma Viva* (Slovenia); 1990, Lumsden (Scoția); 1991; 1994, Oarba de Mureș; 1993, Dumbrava Sibiului; 1996, Borken en Shaft (Olanda); Galați; 1997, Rachana (Liban); 1998, Irdning (Austria); 1999; 2003, Cărbunari; 2000, Simppetra (Portugalia); 2001, Pitești; 2002, Tulcea; 2003, Bogați; 2004, Târgu-Jiu; 2005, Caransebeș; 2006, București; 2008, Târgu-Jiu. **Artă publică:** 1973, Turnu Severin, *Solidaritate*; 1980, Slatina, *Cariatide*; 1982, Balș, *Dansul*; 1992, Huși, *In memoriam*; 1995, Comănești, *In memoriam*; 2001, Pitești, *Beehive*; 2002, Tulcea, *Primăvara vieții*; 2008, *Liviu Rebreanu*, bust. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Drăguț 1988; Grozdea 1984; Șerban 2005. – *MAC 2000. Manifestation d'art contemporain*, 1993 [cat.]. **A.Ș.**

CÂNDEA Ioan, 1.09.1957, Sibiu. **Studii:** absolvă în 1986 Institutul de Arte Iași, cu Vasile Condurache.

Lucrează în lemn, piatră, teracotă sau combinații, preferând cu precădere repertoriul abstract. Are o activitate bogată în sculptura monumentală. Lucrează și în restaurare sculptură (printre altele, în 2002, a restaurat 35 de piese aparținând sculptorului Ion Cărămidar aflate la Ocna Sibiului) și este profesor la Liceul de Artă din Sibiu.

Ioan Căndea, *Pastorală*, lemn și metal, 1987, Săliște, foto MNAC

Exp. colective: 1987–2002, Sibiu, Salonul jud.; 1985; 1988; 1989, Sibiu, Salonul anual Atelier 35; 1987, București, Exp. de sculptură mică; 1990, București, Gal. Artexpo, Exp. tineretului; 1996, 2000, Arad, Salonul de sculptură mică; 1997, 1999, Arad, Bienala de desen; 2002–2009, Arad, Salonul jud. de artă. **Artă publică:** 1984, Târgu Neamț, *Mihail Sadoveanu* (piatră); 1986, Iași, *Mihail Jora* (ciment); 1995, Sibiu, *Lucian Blaga* (bust); 1995, Sibiu, *Onisifor Ghibu* (relief în bronz); 1997, Mediaș, *Mihai Eminescu*; 1999, Pănade, *Timotei Cipariu* (bust); 1999, Șelimbăr, *Mihai Viteazul* (bust); 2001, București, Ambasada Slovaciei, *Gen. M.R. Stefanik* (relief în bronz); 2001, Dârlos, *Mon. Eroilor*; 2003, Sibiu, *Milan Hodza* (relief în bronz); 2003, Sibiu, *Dr. Bilinsky Lajos* (relief în bronz); 2005, Blaj, *Timotei Cipariu și discipolii*; 2009, Sibiu, *Simion Bărnuțiu* (bust bronz); *Cohnrad Haas* (relief în bronz). **Simpozioane:** 1985, Gurghiu; 1987, Săliște (*Pastorală*); 1994, Sibiu; 1996, Nordborg, Danemarca; 1997, Râmnicu Vâlcea; 2002, Târgu-Jiu; 2007, Drăgășani. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **I.C.**

CEARĂ Titi, 28.11.1957, Techirghiol (Constanța). **Studii:** 1978–1983, Institutul de Arte Iași. **Premii:** 1991, bursa Ministerului Afacerilor Externe din Italia; 1991, pr. Academiei de Arte Pietro Vanucci, Perugia; 2000, pr. UAP pentru artă ambientală.

Modalitatea de a concepe sculptura ca asamblaj definește parcursul artistic al lui **T.C.** Nu numai că fiecare piesă rezultă în urma îmbinărilor, uneori lăsate aparente, între părți disparate de lemn, dar sculptura sa se prezintă, în multe cazuri, în unități colective. Este vorba fie de utilizarea repetiției ca în *Ambalaje umane*, fie de punerea în scenă a mai multor stadii ale formei, ce poartă un înțeles ambivalent: pe de-o parte, de atelier al facerii, pe de alta, de destructurare, de dezasamblare (*Roata*, MNAC). *Ambalaje umane* (1996) este lucrarea care i-a adus notorietate, rezumând o viziune asupra corpului uman (și animal) pe care **T.C.** o conturase încă din anii 1980. Corpuri schematice, geometrice, neterminate, deșirate, lipsite de interior și cap și aproape identice au fost aglomerate într-un spațiu restrâns. Sugestia unei umanități suferinde, ciuntite, fără spațiu vital, precum și felul de a trata forma și de a lăsa materialul într-o stare simili-brută au condus mai mulți comentatori la a-l integra pe artist preocupărilor neoexpresioniste, prezente în spațiul românesc începând cu anii 1980. Titlul acestei lucrări impune deja

o cale de interpretare – umanitatea secătuită al cărei corp a regresat la stadiul unui cofraj – și totodată semnalizează un detaliu al producției, și anume reutilizarea unor ambalaje reale care devin material al sculpturii. T.C. intervine cu culoare în unele din lucrările sale, iar în altele sculptura se constituie, de fapt, din mai multe panouri articulate în spațiu, pictate cu figuri umane individuale. În afara reprezentării figurii umane, repertoriul tematic al operei lui trimite, prin elementele sale animate (calul, lupoaica) sau inanimate (roata, spirala, drumul), la o lume cu caracter mitic. Alte teme trimit explicit la episoade biblice (*Cain și Abel*). În alte serii, se concentrează asupra procesului de construcție, alcătuind armături de mari dimensiuni, transparente față de mediul ambiant, ce par a precede ridicarea unor arhitecturi imaginare. Deși lemnul constituie materialul preferat de sculptor, a lucrat și în metal (București), marmură (Sângeorz-Băi) și ceramică (Eforie Nord) mai ales în cadrul simpoziunilor.

Titi Ceară, *Wooden People*, lemn, foto IIA

Exp. pers.: 1992, Valencia, Gal. del Este; 1993, București, Gal. Orizont [cat.]; 1994, București, Gal. Orizont; Roma, Accademia di Romania; Madrid, ICR; 1995, Requena, Spania, Sala Antiquo Mercado; 1996, București, Gal. Simeza, exp. *Ambalaje umane*; 1997, Mogoșoaia, Cuhnia; 2009, București, Gal. Simeza (cu François Felten, cat.). **Exp. colective:** 1984–1996, București, Gal. Orizont, Salonul de sculptură; 1986, București, MNAR; 1989, București, Gal. Orizont, exp. *Schițe și obiecte în sculptură*; 1990, Szombathely, Ungaria, exp. *Așteptare și izbucnire*; 1991, Perugia, Gal. municipală; 1992, București, Gal. Apollo, exp. *Corpul uman*; 1994, Madrid, Galeria Novart *Opțiuni*; București, Gal. Simeza *Sculptura în marmură*; 1995, București, Gal. Catacomba, exp. *Figuri de lemn colorat*; 1996, București, Gal. Apollo, exp. *Memoria durerii*; 1997, București, Gal. C. Brâncuși, Parlamentul României, exp. *Sacrul în artă* [cat., prefață Alexandra Titu]; 1998, Budapesta, Muz. Mücsarnok, exp. *Versions of Transfiguration* [cat., prefață Laszlo Beke, Sorin Dumitrescu]; Amsterdam, Muz. Cobra

[cat., prefață Sorin Alexandrescu]; 1999, La Louvière, Belgia, Muz. Idel Ianchelevici, exp. *Artistes de Bucharest à la Louvière* [cat., Arian Guță]; 2000, București, Gal. Orizont, *Contrapuncte*; 2001, București, Muz. Satului, exp. *Starea crucii*; 2001, București, Gal. Meta, *Arta bate arta*; 2003, București, Gal. Apollo [cat.]; 2006–2007, Constanța, Muz. de Artă; 2007, Sângeorz-Băi, Muzeul de Artă Comparată; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro. Artă publică*: 2004, Slovenia, *Coloana*; 2005, Techirghiol, *Păstorul cu măgarul Tekir*. **Simpozioane**: 1984, Câmpulung Moldovenesc; 1985, Săliște; 1987; 1994, Sângeorz-Băi; 1988, Sighet; 1995, Luxemburg, Parc Belair; 1997, București; 2000, Eforie Nord; 2003, Caransebeș. **Muzee**: București, MNAC; Constanța, Muz. de Artă; Sângeorz-Băi, Muz. de Artă Comparată. **Bibl.**: *Un secol de sculptură* 2001; Cruceru 2005. – Șerban 2005; *Versions of Transfiguration* 1998; *Sângeorz* 2006. – <http://paneuropa.ro/albums/titiceara/index.htm>. **I.C.**

CERNAT-POPP Theodora, 25.09.1897, București – 16.11.1980, București. Soția pictorului Sabin Popp. A activat și ca pedagog în atelierul Ceciliei Cuțescu-Storck precum și în propriul atelier. 1948–1950, a lucrat în secretariatul UAP. **Studii**: studii libere cu Cecilia Cuțescu-Storck (pictura monumentală) și sculptura cu Ion Jalea; după 1921 a studiat la Academia liberă înființată de Arthur Verona. În 1923, la Salonul de toamnă, obține o bursă de studii în Italia.

Opera sculpturală a **Th.C.-P.** evoluează între doi poli ce corespund unor tendințe stilistice proprii perioadei interbelice: pe de o parte construcția formei de o serenitate clasică apropiată și de arta unui Bourdelle (*Portretul pictoriței Magdalena Rădulescu*, 1924, gips patinat, *Portret de femeie cu gâtul lung*, 1924, gips, *Victorie*, 1924, gips, expusă și sub numele de *Fragment*) și pe de altă parte, probabil și sub influența lui Sabin Popp, dar și a revirimentului artei religioase (colaborările cu Nina Arbore sau Olga Greceanu) o reinterpretare a decorației sacre de sursă bizantină (*Jeluitoare*, 1924, relief, gips patinat; *Elegie*, 1925, gips patinat; *Bunavestire* [1925], gips colorat, *Toamna*, 1941–1945, gips patinat). La aceste influențe se adaugă o serie de note personale ce țin de siguranța meșteșugului și de un deosebit simț al decorativului.

Theodora Cernat-Popp, *Maternitate*, relief, piatră, foto MNAC

Exp. personale: 1938, București, exp. în atelierul propriu din str. I.G. Duca nr. 54. **Exp. colective:** 1924, 1925, 1926, 1930, 1931, București, SO; 1925, București, Exp. artistelor femei pictorițe și sculptorițe; 1948, Exp. de ziua femeii; 12.12.2004 – 25.02. 2005, exp. retr., Palatele Brâncovenești, Mogoșoaia [cat. de Adina Nanu]. **Artă publică:** 1934, București, colaborează cu Cecilia Cuțescu-Storck la pictarea Aulei de la Academia Comercială; 1936, colaborează cu Nina Arbore la decorarea mausoleului de la Mateiaș în memoria eroilor din Primul Război Mondial; 1938, colaborează cu Eduard Săulescu la decorarea mausoleului de la Mărășești; cu Olga Greceanu, mai multe lucrări în București: 1938, frescele de la Primăria Banu Manta; frescele de la Gara regală, Mogoșoaia (azi Băneasa); 1942, fresca de la Institutul pentru Studiul Istoriei Universale (azi Institutul de Istorie „N. Iorga”); 1949, mozaicul de la Biserica Mănăstirii Antim. **Muzee:** București, col. Adina Nanu. **Bibl.:** Șt. Nenițescu, în *Adevărul*, 23.05.1926; A. Nanu, *Th.C.-P.*, în *Arta*, nr. 9, 1988. **G.V.**

CERNENSCHI (CERNESKY) Livia, 7.05.1922, Timișoara – ? **Studii:** absolvă în 1955 IAP București, cu Constantin Baraschi.

În prima parte a carierei, **L.C.** se înscrie în registrul tematic și formal al realismului socialist. Ulterior, reprezentarea corpului se desprinde de principiile clasicizante, urmărind înscrierea lui într-un volum abstract sinuos ce evocă microuniversul organic. În paralel, produce și piese abstracte în piatră sau gips și mozaicuri din plăci ceramice.

Exp. personale: 1975, Arad, Gal. Alfa. **Exp. colective:** 1955, București, Exp. anuală de stat; 1957, Arad, Exp. de primăvară. **Artă publică:** 1962, Arad, frontonul Teatrului (în colaborare cu Ion Tolan, E. Vitroel, Valeriu Brudașcu). **Simpozioane:** 1982, Medgidia (*Spre zări albastre*). **Muzee:** Arad, Muz. Țării Crișurilor; București, MNAR. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. – ***, în *Arta*, nr. 9, 1975. **I.C.**

CHENDE Valer, 17.01.1934, Mirsid, jud. Sălaj – 8.07.1972, Toronto. **Studii:** 1955–1957, IAP Cluj-Napoca, cu Virgil Fulicea – sculptura. 1957–1961 IAP București, cu Boris Caragea. 1963, membru UAP. **Premii:** 1964, pr. II UAP. Călătorește în URSS (Moscova și Leningrad), Bulgaria și Franța. 1969, se stabilește în Toronto, Canada.

Valer Chende, *Lucian Blaga*, fotografie din colecția familiei

Debutază cu sculptură figurativă realizată într-un limbaj realist (*Beethoven*). Parcursul său artistic dezvăluie în permanență preocupări legate de actualizarea vocabularului plastic (*Hemingway*, piatră, *Torso*, piatră; *Torso*, gips, toate în col. familiei). În anii '60 creația sa ia o nouă turnură; sub influența sculpturii lui Henri Moore se naște o serie de stilizări cu caracter decorativ, care descrie lapidar volumetria și ritmurile formei umane (*Torso*, Muz. de Artă Cluj-Napoca, *Cuplu*, col. familiei).

Exp. personale: 1965, Cluj-Napoca, Sălile UAP; 1991, Cluj-Napoca, Muz. de Artă, exp. retr. [cat.]. **Exp. colective:** 1966, Budapesta, Novi-Sad, Belgrad, Zagreb, Exp. itinerantă de artă modernă și contemporană românească; 1967, București, Sala Dalles, în cadrul Simpozionului „Brâncuși” (împreună cu Peter Jacobi, Gheorghe Iliescu-Călinești și Spiru Săbiescu). **Artă publică:** Galați, Parcul Central, *Cuplu* (travertin); Craiova, Parcul Romanescu, *Traian Demetrescu* (bust, piatră); Cluj-Napoca, Liceul Gheorghe Șincai, *Gheorghe Șincai* (bust, bronz); Deva, Parcul central, *Simion Bărnuțiu* (bust, piatră); București, Institutul de Științe Sociale, *Dimitrie Gusti* (bust, piatră); Deva, Parcul central, Mon. lui *Lucian Blaga* (bronz); Toronto, Parcul Scarborough, *Totem* (calcar). **Muzee:** București, MNAR (*Victorie*, *Torso*); Cluj-Napoca, Muz. de Artă (*Torso*, *Bacantă*, *Cariatidă*); Galați, Muz. de Artă Vizuală (*Portret de femeie*); Suceava, Muz. de artă (*Cap de femeie*); col. Emil Chendea, Toronto. **Bibl.:** <http://www.valchende.com>. **C.T.**

CHEPTĂNARU Iosif, 1907, Tulcea – 1991, Chișinău. **Studii:** 1933, absolvă Academia de Belle-Arte București, cu O. Han și D. Paciurea.

Iosif Cheptănanu, *Alexandru Hașdeu*, bronz, 1958, Chișinău, Aleea Clasicilor

Exp. personale: 1983, Chișinău. **Exp. colective:** 1942, Așhabad, Tadgikistan; 1950–1985, Chișinău; 1960, 1964, 1975, 1976, Moscova. **Artă publică:** 1953, busturile scriitorilor români de pe Aleea Clasicilor, Chișinău, *B.-P. Hașdeu* și *A. Donici*. **Bibl.:** S. Bobernaga, *I.C.*, Chișinău, 1973. **T.S.**

CHICIU (KICIU) Anghel, 7.11.1883, Craiova – 1963. **Studii:** 1899–1905, Craiova Școala de Arte și Meserii. 1905–1909, București, Școala de Belle-Arte. Frecventează un an École Nationale des Beaux-Arts din Paris. **Premii:** 1913, pr. III la SO.

Anghel Chiciu, *Tors*, marmură, foto Muzeul de Artă Craiova

Sculptura sa, inegală, cunoaște și unele reușite incontestabile. *Artistul în pribegie*, un portret, figură întreagă, al pictorului și gravorului Horațiu Dimitriu, este una dintre puținele opera din sculptura românească ce surprinde condiția tragică a artistului, într-un spirit psihologizant și cu certe calități de modelaj pe care și le-a putut însuși din contactul cu sculptura lui Rodin. Studiile de mâini (*Mâna smulgătoare* sau *Mâna de avar* cumpărată de Anastase Simu pentru muzeul său) și capetele de expresie (*Avarul*) sunt revelatoare pentru estetica începutului de secol.

Exp. colective: 1912 (*Gândirea mizantropă, Sărutul de adio*), 1941, București, SO; 1913, Paris, Salonul Societății Artiștilor Francezi (*Doux reveil*); 1918, Iași, *Exp. de pictură și sculptură a Marelui Cartier General*. **Artă publică:** 1927, Oradea, *Iosif Vulcan*, bust. **Muzee:** București, Col. Tiberiu Postelnicu (*Fată cu mărgelă*, bronz, 1923); Craiova, Muz. de Artă. **Bibl.:** AKL; Oprea 2004. – *Muzeul A. Simu*, p. 40; A. Mândrescu, *Le Musée d'Art de Craiova*, București, 1966, p. 31–32; M. Matache, *Colecția de artă Postelnicu*, Agenția de publicitate Antet, București, 2005, p. 234, 369; Rezeanu 1980; Șotropa 2009. **I.V.**

CHIFU Panaite, 24.05.1953, Siliștea Gumești. Pictorița Vasilica Chifu – soție. **Studii:** absolvă în 1979 IAP București.

Fie că este vorba de bronz sau lemn, sculpturile abstracte ale lui **P.C.** trimit la forme organice fosile a căror proveniență nu se mai poate reconstitui, dar care sunt valorificate pentru calitățile lor estetice. Sculptorul recrează, de fapt, urme, amprente, procese de fosilizare ale unor organisme ale imaginației, preocupându-se totodată de similaritatea cu ceea ce poate fi identificat drept natural. În cazul corpusului de sculptură în piatră, obsesia fosilei este concurată de teme de un univers ce pare, pentru artist, extrem de înrudit, și anume cosmosul, galaxia, organizarea materiei celeste.

Panaite Chifu, *Galaxie*, piatră, 1986, foto MNAC

Exp. personale: 1999, București, TNB; București Gal. $\frac{3}{4}$, TNB (cu Vasilica Chifu).
Exp. colective: 1980–1990, București, exp. republicane și municipale; 1988, 1990, 1992, 2003, Ravenna, *Dantesca*; 1991, Győr, Bienala de grafică; 1994, Budapesta, Bienala de desene de sculptori; 1994, 2001, Baden, Elveția, Gal. Anixis; 1995, București, Gal. Apollo; 2001, Lyon Gal. du triangle; 2005, Toyamura, Bienala intern. de sculptură; 2008, Monterrey, Mexic, Muz. de Artă. **Artă publică:** 2007, Suceava, Muz. de Artă, *George Löwendal*.
Simpozioane: 1985, Babadag; 1986, Covasna; 1996, Oarba de Mureș; 1997, Woerden, Olanda; 2000, St. Blasien, Germania; 2003, Verona; 2008, Arrone, Italia; 2010, Luxemburg.
Muzee: București, MNAC. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Veronica Marinescu, în *Curierul național*, 6–7.03.1999; Pavel Șușară, în *România literară*, 11.08.2006. – www.chifusculpture.ro; www.sculptura.org. **I.C.**

CHIPERI Marieta, 1946, Cigoreni, Orhei. **Studii:** 1967, absolvă Colegiul de Arte Plastice „A. Plămădeală”, Chișinău, cu A. Levin și V. Novicov.

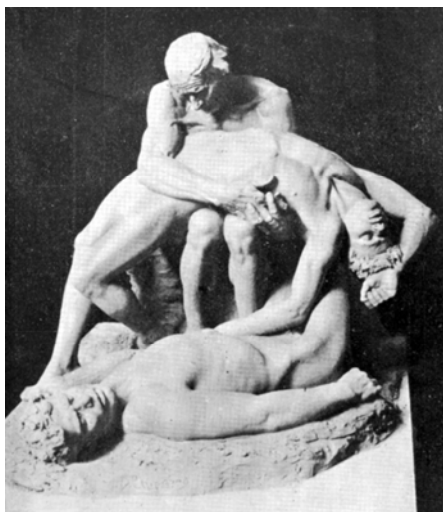
Marieta Chiperi, *Bufnițe*, relief decorativ, tehnică mixtă, lemn, 1968

Practică ceramica decorativă, utilizată pentru decorul interioarelor și exterioarelor edificiilor publice. Este autoarea panourilor decorative *Instrumente muzicale* (1984), *Flori ornamentale* (1986) și *Copacul cu daruri* (1989), toate la Chișinău. Preferă o tratare tradițională a formei, preluată din arealul motivelor populare.

Exp. colective: 1968, debut. 1970–1995, Rusia, Letonia, Germania. T.S.

CHIPĂRUȘ Dimitrie, 16.09.1886, Dorohoi – 22.01.1947, Paris. **Studii:** în 1909 pleacă în Italia unde lucrează în atelierul florentin al sculptorului Raffaello Romanelli. În 1912 se înscrie la École des Beaux-Arts din Paris unde studiază cu Antonin Mercié și Jean Boucher.

Puțin cunoscută, prima sa perioadă, aflată sub semnul unui academism cu unele nuanțe intimiste, este una de reflecție asupra vieții lăuntrice a personajelor (seria portretelor de copii). Compozițiile *Amândoi* (interpretare a temei dantești *Ugolino* în maniera sculpturii elenistice – *Laocoon*), *Triumful viciului*, precum și un *Cap de expresie*, lucrate tot în perioada florentină, dezvăluie interesul pentru portretizarea stărilor-limită. Începând cu anii 1920, în căutarea succesului, părăsește acest teritoriu devenit într-o oarecare măsură desuet, în favoarea unor prospecțiuni în zona decorativismului: realizează atunci o serie de mici statuete în tehnica chryselefantină, episod care avea să facă uitate realizările primei sale perioade, asigurându-i o certă notorietate în context Art Déco. O tehnică similară, cu origini în antichitate, fusese utilizată de sculptorul german Max Klinger la sfârșitul secolului XIX. În cazul lui D.C. dialogul cu trecutul imediat al artei este însă limitat: atât sursele lucrărilor (baletul rus al lui Serghei Diaghilev, teatrul francez și arta egipteană – subiect de actualitate după descoperirea mormântului lui Tutankhamon în 1922), cât și spiritul lor descind din viziunea decorativistă cultivată în epocă.

Dimitrie Chipăruș, *Amândoi*, gips, reprodus după revista *Arta română*, nr. 8, 1910

Dimitrie Chipăruș, *Cap de expresie*, gips, reprodus după revista *Arta română*, nr. 8, 1910

Exp. colective: 1914, Paris, SO [cat.]. **Muzee:** Ploiești, Muz. Jud. de Artă „Ion Ionescu-Quintus”. **Bibl.:** AKL. – Victor Arwas, *Art Deco Sculpture: Chryselephantine Statuettes of the Twenties and Thirties*, London, 1975; Bryan Catley, *Art Deco and Other Figures*, Woodbridge, Suffolk, 1978; Victor Arwas, *Art Deco*, London, 1992. – Alberto Shayo, *Chiparus – Master of Art Deco*, New York, 1993. – I. Aramă, *Pe când D.H. Chiparus semna Chipăruș*, în *Revistă pentru pasionați*, 6 decembrie 2005, p. 58; reproduceri, în *Arta română*, nr. 8, 1910. **C.T.**

CHIRA Alexandru, 29.10.1947, Tăușeni, jud. Cluj – 11.07.2011, București. **Studii:** 1964–1968, IAP Cluj-Napoca, cu Miklossy Gábor; 1968–1972, IAP București, cu Alexandru Ciucurencu. Din 1990 este profesor la Catedra de pictură a UNAB. Din 1977 este membru fondator al Atelierului 35. **Premii:** 1992, pr. UAP pentru pictură; 1994, pr. „Ioan Andreescu” al Academiei Române; 1994, pr. Centrului Soros pentru Artă Contemporană; 2004, Ordinul „Meritul Cultural” în grad de Comandor.

Este reprezentantul unei arte orientate simbolic cu deosebită grijă de a exprima arhetipuri importante ale vieții rurale într-un limbaj vizual original cu un accentuat conținut sacru. Utilizează mijloace neconvenționale precum mălai, cenușă etc. Lucrează din 1994 în satul său natal la o instalație monumentală simbolică constituită din 14 elemente, purtând titlul *De-Semne pe cer pentru ploaie și curcubeu*.

Alexandru Chira, *Compoziție*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1992, București; 1993, New York. **Exp. colective:** 1974, 1975, Barcelona, Concursul de desen Joan Miró; 1981, Sao Paulo Bienala; 1988, Rjeka Bienala; 1993, Osnabrück, Europäische Media Art. **Muzee:** București, MNAC; Slobozia, Muz. Naț. al

Agriculturii. **Scrieri ale artistului:** *Redescoperirea cuvintelor: cuvinte pentru orbi*, în *Arta*, nr. 9, 1987; *Simetria după chipul și asemănarea omului*, în *Arta*, nr. 2, 1990, p. 12–13; interviuri: în *Arta*, nr. 9–10, 1990, p. 23–24; 1992, nr. 6, p. 20–24; 2006, susține teza de doctorat cu titlul *Proiect și utopie în artă. Demers autopoetic; Cuvinte pentru ochi*, Carmides, București, 2007. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – A. Titu, *13 pictori români contemporani*, București, 1983. – M. Ispir, în *Arta*, nr. 7, 1979, p. 30–31; R. Procopovici, în *Flash Art*, 1988, nr. 143, nov.–dec., p. 83–85; P. Ghelmez, în *Arta*, nr. 5, 1989, p. 10–11; M. Mihalevski, în *Arta*, nr. 2, 1990, p. 13–15; I. Horga, în *Arta*, nr. 6, 1992, p. 25–27. **G.V.**

CHITMAN Iosif, 1936, Chișinău. **Studii:** 1943–1954, Școala de Arte Plastice, Chișinău; 1954–1960, Institutul de Stat de Arte Plastice „V. Surikov”, Moscova. **Premii:** 1968, pr. Tineretului din Moldova.

Este cunoscut ca autor de compoziții sculptural-decorative și excelent portretist cu tratare figurativă. Între 1961–1962 a fost profesor la Școala de Arte Plastice din Chișinău. Membru al UAP din Moldova.

Iosif Chitman, *Portretul academicianului D. Saharov*,
bronz, 1992, MNAP

Exp. colective: 1960–1990, Chișinău; 1961–1985, Moscova; 1963, Estonia; 1965, Azerbaidjan; 1966, Letonia; 1967, Canada; 1972, Franța; 1975, Italia. **T.S.**

CILIANU Camelia, 6.04.1971, București. **Studii:** 1991–1997, București Acad. de Arte Frumoase, cu Mircea Spătaru și Darie Dup. 1997, bursă UAP. Premii: 1997, Piatra Neamț, pr. Lascăr Vorel; 1998, Arad, Bienala de sculptură mică, pr. Constantin Popovici; pr. la concursul de proiecte pentru mon. *Câmpina 500 – istorie și spiritualitate*.

C.C. inventează forme și cuvinte. Formele sunt când miniaturale și fragile, un fel de grațioase și sugestive vignete tridimensionale, când monumentale, la scara orașului sau peisajului pentru care au fost gândite. Sculptura mică este cel mai adesea caligrafică, un desen baroc care sfidează volumul și captează spațiul. Pentru formele ei, **C.C.** inventează cuvinte

valiză, transparente sau sibilnice, menite să atragă privitorul în jocul descifrării corespondențelor și să orienteze sensul lecturii. Bestiarul fantastic – *Miriapod țestos*, *Fossilomida* – oferă repertoriul cel mai adecvat capacității imaginative a sculptoriței. În sculptura monumentală se petrece o redirecționare destul de neașteptată a intereselor artistei spre volumetria puternică, spre severitatea constrângătoare a geometriei stricte. Lucrarea *7 Grafeme*, de pildă, este compusă din structuri uriașe de ciment colorat pe care C.C. le-a conceput în cadrul unui proiect al Fundației HAR din anii 1998–1999 pentru o școală din Râmnicul-Vâlcea, din păcate demolată (2005) de autoritățile locale.

Camelia Cilianu, bronz, 2011, foto IIA, Sorin Chițu

Exp. personale: 1995, București, Casa de Cultură „Friedrich Schiller”; 2000, Râmnicu-Vâlcea, Gal. UAP; Gal. UNARTE. **Exp. colective:** 1994, 1996, 1997, București, Gal. Orizont, Salonul de sculptură mică; 1995, 1996, 1999, SM, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, TNB; 1994, Budapesta, Gal. Acad. de Arte Frumoase; Viena, Centrul Cultural Român; Gal. Căminul Artei, exp. *Jocul-Joaca*; 1997, Aachen, Gal. Fundației Ludwig; București, Gal. Simeza, exp. *Desenele sculptorilor* (și 1998); 1999, Râmnicu-Vâlcea, Gal. UAP, exp. *Arta în drum spre muzeu* [cat.]; 1999, Ravenna, exp. *Dantesca in Romania* [cat.]; Atena, Exp. de artă românească. **Artă publică:** Stânceni, jud. Mureș, Schitul Carmelitelor. **Simpozioane:** 1995, Sozopol Bulgaria; 1997, Constanța; 1998, Durău; 1998, Râmnicu-Vâlcea. **Bibl.:** *Contemp. Rom. Sculpt.* 1999; *Un secol de sculptură* 2001. – Barcan 2003. **I.V.**

CINGHIȚĂ Ionel, 28.03.1946, Timișoara. **Studii:** 1965–1968, Facultatea de Desen, Timișoara. **Premii:** 1967, pr. II la Festivalul de artă studențească.

Interesat de arta publică, **I.C.** exersează în arii diverse, de la bust comemorativ la relief decorativ și mozaic. Un corolar al acestei preocupări este activitatea de restaurator monumental (1987, sculptura decorativă a fațadei Operei, Timișoara). Reliefurile lucrate în piatră, întotdeauna figurative, trimit la un clasicism modern, de tipul celui practicat de Antoine Bourdelle. Este foarte activ la Cenaclul Tineretului din Timișoara și participă la multe

expoziții organizate de acesta. Pentru expoziții își construiește o carieră paralelă cu cea care răspundea comenzii publice. În seria *Zbor* (anii 1970–1980), avem de-a face cu un repertoriu de forme abstracte în continuă expansiune și transformare. **I.C.** își concepe opera ca cercetare ce pornește de la o formă rezultată din intersecția a patru brațe orientate diferit. Posibilitățile de mobilitate ale acestei forme reprezintă prima preocupare a artistului și, de aceea, ea nu apare niciodată singular, ci în serii care o integrează unui proces transformațional. Nu numai direcțiile spațiale ale formei se schimbă, ci și materialul și dimensiunile în care sunt transpuse. Desenul pe care el însuși îl numește *Inventar de forme* este inclus în investigația artistică, fără a avea în mod necesar rolul de premergător al sculpturii. Modulul lui **I.C.** oscilează între repere arhaice, în cazul folosirii lemnului, și repere mecanice, în cazul metalului. Piesele în piatră, produse în marea lor majoritate în tabere de sculptură, sunt cele mai legate de tema zborului datorită strategiilor, atent gândite, de amplasare în spațiul natural. La sfârșitul anilor 1980 și ulterior, sculptorul pornește de la aceeași formă pentru a construi torsuri feminine conotate erotic.

Ionel Cinghiță, din seria *Zbor*, anii 1980, foto MNAC

Exp. personale: 1977, Timișoara, Muz. Banatului (crochiuri); 1981, Lugoj, Gal. Pro Arte [cat.]; 1988 [cat.]; 1999, Timișoara, Gal. Orhideea. **Exp. colective:** 1970, Tulcea, Salonul jud.; 1975, Timișoara, Gal. Helios și Gal. Bastion; 1976, București, Gal. Amfora, exp. *Omul și orașul*; 1979, Cluj-Napoca, Iași, Galați, exp. *Particularități zonale în arta plastică românească*; Timișoara, Gal. Helios, *Portret*; 1983, Buzău, Gal. de Artă, exp. *16 sculptori*; 1988, Arad, Salonul de desen; 1991, București, Chișinău, Paris, Madrid, *Lemnul – Omagiu lui Apostu*; 1992, Sevilla, Expo '92; 1993, Timișoara, Gal. Bastion; Szeged, Ungaria, Gal. Kálvária; 1996, București, Gal. Apollo. **Artă publică:** 1976, Carei, *Fântână ornamentală* (cu Molnár Zoltán); 1979, Sighet, *Fântână*; 1982, Oradea, fațada Casei tineretului, *Tinerete, muzică, dans* (relief); 1987, Lugoj, Muz. de Istorie; 1988, Timișoara, fațada Muz. de Artă; 1991, Oravița, *Mihai Novac*; 1996, Timișoara, *Mitropolitul Vasile Lăzărescu*.

Simpozioane: 1977, Medgidia (*Figură șezând*, piatră); 1979, Arcuș (*Compoziție*, lemn); 1981, Măgura (*Zbor*, piatră); 1982, Reci (*Zbor*, lemn); 1983, Măgura (*Zbor*, piatră); 1985, Dinaș; 1987, Sighet; 1988, Cluj (*Zbor*, piatră); 1992, Oarba de Mureș. **Muzee:** Timișoara, Muz. de artă. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont.* 3; *Un secol de sculptură* 2001. – D. Marian, în *Arta*, nr. 3, 1984; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 1, 1986; C. Dan, în *Arta*, nr. 10, 1987; ***, în *Arta*, nr. 1, 1988; I. Arieșanu, în *Orizont*, nr. 15, 1985. **I.C.**

CIOBANU Radu, 20.03.1963, Brașov. **Studii:** 1986, absolvă Institutul de Arte Iași, cu Vasile Condurache. **Premii:** 1987, bursa republicană UAP.

Corpul fragmentat și schingiuit reprezintă una din temele principale ale sculpturii în bronz a lui **R.C.** Personajele sale, aflate uneori la intersecția dintre uman și regnul animal sau vegetal, provin din familiaritatea sculptorului cu culturile Antichității, mai ales cu lumea egipteană și mitologia greco-romană. Nu este vorba de întruchipări nemijlocit recognoscibile ale unei figuri anume, ci de înglobarea unor elemente formale sau de identitate care trimit către repere antice. Fragmentul arheologic a jucat un rol important în constituirea unor tipologii corporale, dar și în sculptura în piatră. Aceasta din urmă, preferată la simpozioanele la care a participat, se îndepărtează de figurativ, prelucrând tema ruinei arhitecturale (*Lespede pe memoria eroului*, 1987). Din 2004, colaborează cu atelierul sculptorului spaniol Eduardo Soriano (*Edoba Bellas Artes*, Madrid) la diverse comenzi în bronz.

Radu Ciobanu, *Lespede pe memoria eroului*, piatră, 1987, Oarba de Mureș

Exp. personale: 1986, Iași, Gal. Trianon; 1991; 1993; 1995; 2003; 2006, Satu Mare, Muz. de Artă; 1995, Budapesta, Centrul Cultural Român; 1997, Cluj-Napoca, Muz. de Artă; 2000, Kaeweler, Germania, Gal. Stadelmaier; 2004, Toronto, Gal. Art's on King; 2007, Ulm, Kulturzentrum; 2009, Roma, Accademia di Romania (cu Valer Sasu), exp. *Imago Mundi*. **Exp. colective:** din 1986, exp. UAP, Satu Mare; din 1990, exp. UAP, Brașov; din 2006, exp. UAP, Baia Mare; 1986; 1988, București, Sala Dalles, Bienala de pictură și sculptură; 1992; 1998, Satu Mare, Muz. de Artă, exp. *Eseu interior* [cat.]; 1993, Ravenna *Dantesca*; 1995; 1997, Arad, Salonul național bienal de desen; 1996, 1998, Arad, Salonul național bienal de sculptură mică; 2003, Satu Mare, Muz. de Artă, *Interart2*; 2006, București, Gal. Apollo. **Artă publică:** 1993, Satu Mare, *Iuliu Maniu* (bronz); 1994, Satu Mare, *Lucian Blaga* (bronz); 1996, Satu Mare, *Mon. Foștilor Deținuți Politici*; 1997, Satu Mare, *Corneliu Coposu* (bronz). **Simpozioane:** 1986, Săliște; 1987, Oarba de Mureș (*Lespede pe memoria eroului, piatră*); 1988, Stăulești (*Metamorfoză*); 1990, Satu Mare; 2004, Vama Buzăului; 2006; 2008, Hărman. **Muzee:** Baia Mare, Brașov, Satu Mare, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont 3; Un secol de sculptură* 2001. – ***, în *Arta*, nr. 3, 1988; [Interviu], în *Cotidianul*, 11.06.1997. – www.raduciobanu.ro. **I.C.**

CIOBANU Vlad, 11.04.1948, Pungești (Vaslui). **Studii:** 1981, IAP București. **Premii:** 1982, bursa UAP pentru sculptură; 1997, Amici dei Pomero, Milano; 1999, pr. pentru artă ambientală UAP (Simpozionul de sculptură în metal, Călărași); medalia de aur Dantesca; 2005, pr. UAP pentru sculptură.

Sculptura lui **V.C.** se exersează în materiale diverse, lemn, gips și bronz, fără a fixa o preferință pentru unul sau altul dintre ele. Sculptura funerară constituie o sursă importantă pentru multe lucrări. Mai mult, această trimitere se permanentizează și devine un fel de „fundal” ce încarcă mare parte din opera lui cu valențe funerare. În poziționarea orizontală a multora dintre personajele sale – sprijinite fie de elemente de arhitectură, tot de amintire medievală, fie de corpul altor figuri umane – se poate citi un astfel de recul funerar (*Brâncoveanu; Dante cu Virgiliu*). Prin orizontalitate, care marchează, de altfel, și piese ce pot fi considerate mai degrabă abstracte (*Aici șezum și plânsu*), este chemată în prezență, pe de-o parte, structura de sarcofag și, pe de alta, tipologia gisantului. După propriile afirmații, interesul pentru arta medievală ține de dorința înscrierii într-o tradiție spirituală și totodată de unele trăsături pe care sculptura sa le va recupera, și anume „raportul subtil dintre figurativ și abstract”. După 1990, iconografia se va extinde în mod deschis și în zona religioasă. Unele piese reiau, cu mijloacele sculpturii, fragmente de biserică, încercând să refacă, dintr-o perspectivă ce aparține modernității, unitatea medievală dintre sculptură, arhitectură și pictură murală. Desenul este un acompaniament permanent al sculpturii cu care dialoghează, dar cu care nu se suprapune cu exactitate. Mai recent, **V.C.** propune lucrări în care obiectul sculptural devine suport al picturii. Din 1990, predă la Catedra de ceramică a Universității Naționale de Arte București.

Vlad Ciobanu, *Brâncoveanu*, lut, 1986, foto MNAC

Exp. personale: 1994, 2000, Onești, Fundația G. Călinescu; 1997, 2001, București, Gal. Simeza; 2004, București, Gal. Artis. **Exp. colective:** 1978–1981; 1983, București, Salonul de sculptură mică; 1982, București, Gal. Orizont *Secțiune în atelier*; 1983, București, Muz. Satului, exp. *Locul, faptă și metaforă*; 1984, București, Căminul Artei, exp. *16 sculptori de la Măgura*; 1984, Budapesta, Exp. de artă românească; 1985, Barcelona, Concursul Intern. Joan Miró; 1991, București, Gal. Artexpo TNB, exp. *51 de artiști români contemporani*; 1992, Chișinău, Muz. de Artă; Sevilla, Expo '92; 1993, Belgrad, Muz. Național; 1994, București, Gal. Artexpo TNB, SM; 1996, Budapesta, Trienala de desene de sculptori; 2000, București, Gal. Orizont, exp. *Contrapuncte*; 2001, București, Gal. Simeza; 2004, Viena, Opera de Stat, Exp. de sculptură contemporană românească; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro*. **Simpozioane:** 1981, Hobița; 1982, Săliște (*Jugul apelor*, lemn); 1983, Măgura (*Apărător de colină*, piatră); 1986, Medgidia (*Învățăturile lui Neagoe Basarab*, piatră); 1986, Oarba de Mureș (*Aici șezum și plânsam*, piatră); 1987, Sighet (*Lăcaș pentru Pinteza Viteazul*), 1990, Oarba de Mureș; 1991, Bacău; 1994, Bor, Iugoslavia; 1996, Oarba de Mureș; 1997, Gărâna (*Incinta*); 2001; 2003; 2004, Trojan, Bulgaria. **Artă publică:** Alexandria, *Mon. Eroului Necunoscut*; Alba Iulia, *Regele Ferdinand*; Onești, *Dimitrie Cantemir*. **Muzee:** Bacău, Centrul Cultural „George Apostu”; București, MNAC. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; *Encicl. art. rom. cont.* 5. – D. Marian, în *Arta*, 3, 1984; [Interviu], în *Curierul național*, 22.04.1997; [Interviu], în *Adevărul literar și artistic*, 17.05.2005; [Interviu], în *Cotidianul*, 24.04.2010. **I.C.**

CIOCOLOV Serghei, 1892, Moscova – 1977, Chișinău. Se stabilește în Basarabia în 1918. **Studii:** Școala Superioară de Desen, Sculptură și Arhitectură „Stroganov”, Moscova. Membru UAP Moldova. **Premii:** 1967, artist al poporului; 1972, pr. de stat al Moldovei.

În perioada interbelică abandonează pictura fiind nevoit să creeze piese de mobilier, covoare și ceramică. Începând cu sfârșitul anilor '50, S.C. realizează cele mai fascinante experimente în domeniul artei basarabene. Operele sale cumulează formele specifice sculpturii și ceramicii, obținând o expresivitate deosebită a volumului, căutările sale amintind construcțiile spaniolului Gaudi.

Serghei Ciocolov, *Capricorn*, argilă, foto MNAP

Exp. colective: 1939, Societatea de Arte Frumoase (pasteluri); 1959–1962, Chișinău; Moscova; 1960–1980, Bulgaria; Polonia; Germania; Spania; Grecia; Italia; Finlanda. **Bibl.:** *Literatura și arta Moldovei. Enciclopedie*, vol. 2, Chișinău, 1986. – Natalia Vasileva, S.C., Arc, Chișinău. T.S.

CIREȘESCU George, 1875, Șimnicu de Sus, Dolj – 1942, București. **Studii:** absolvent al Școlii de Arte și Meserii din Craiova (1891–1896). Între 1903 și 1906 studiază la Academia de Belle-Arte din Roma. **Premii:** 1913, pr. al III-lea la SO.

Sculptor a cărui activitate este foarte puțin documentată, numele lui G.C. este astăzi asociat producției de busturi: *Decebal* (1911), *Seneca* (1913?), precum și alte portrete ale unor personalități din lumea politică sau a magistraturii românești.

George Cireșescu, *Decebal*, bronz, 1911,
foto Fundația Meta

Exp. colective: 1911, Roma, Exp. intern. (*Decebal*); 1913, 1916, București, SO; 1914, București, exp. Asociației artistice. **Muzee:** București, MNAR, Muz. Național Militar; Craiova, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Rezeanu 1980, p. 110–112; V. Velisaratu, *Destine de artiști în secolul XX*, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, București, 2007, p. 261. – C.D. Fortunescu, în *Arhivele Olteniei*, nr. 125–130, 1943; P. Rezeanu, în *Ramuri*, nr. 11, 15 noiembrie 1972, p. 13. **A.Ș.**

CIUBOTARU Ovidiu, 25.05.1967, Iași. Sculptor și pictor. **Studii:** 1996, Universitatea de Arte „George Enescu”, Iași.

Sculpturile lui Ovidiu Ciubotaru îmbină tradiția și modernitatea, ceea ce îi conferă o amprentă specifică. Se remarcă, de asemenea, printr-o manieră personală de tratare a materiei, fie că este vorba de lut, bronz sau marmură.

Exp. colective: 1993, Iași, hotel Unirea. **Artă publică:** *Bustul lui Ștefan cel Mare*, piatră, Hârlău, rond la hanul „Rareșoia”, 1992; *Maternitate*, piatră, Hârlău, Parcul Central, 1993; *Bustul lui Dimitrie Sturdza*, marmură, Iași, 1995; *Monumentul lui Ion Creangă*, marmură, Târgu Neamț, 1996; *Bustul lui Mihai Eminescu*, Iași, Biserica Trei Ierarhi, 1996; *Bustul Regelui Carol I*, Segarcea, domeniul viticol Domeniile Coroanei, 2010. **Bibl.:** Ciucă 2004. **R.B.**

CIUCĂ Eugen, 27.02.1913, Miluan (Miluani), Sălaj. Stabilît la Mira/Veneția din 1967. **Studii:** 1934–1938, Cluj, studii economice; 1942–1946, Seminarul pedagogic al Universității București. **Premii:** 1967, bursă oferită de Societatea Dante Alighieri din Roma; 1968, pr. I Kostanjievica, Iugoslavia.

Sculptează, într-o primă etapă, compoziții și portrete naturaliste, apoi forme abstracte de inspirație arhaică sau brâncușiană (*Coloana* din Parcul Herăstrău, București). Speculează varietatea materialelor – marmură, bazalt, bronz, lemn – și disponibilitățile lor estetice. Practică și pictura, mozaicul și ceramica.

Eugen Ciucă, *Anuța*, gips, foto IIA

Artă publică: 1945–1946, Piestany, Cehoslovacia, *Mon. Eroilor Armatei Române*; 1953, lucrări cu temă sportivă pentru stadioanele 23 August și Giulești din București și Hunedoara; 1964 București, Parcul Herăstrău, *Coloană comemorativă*, ciment, 20 m; Open Air Museum, Ljubljana; 1966, Pontelongo/Padua, *Mon. lui Dante Alighieri*. **Simpozioane:** 1968, Kostanjevica, *Forma Viva*. **Exp. personale:** numeroase printre care 1957, 1965, București, Sala Dalles; 1967, Roma, Palazzo Firenze; 1967–1968, Roma, Gal. Il Babuino (împreună cu Eugen Drăguțescu și Florica Fărcașu) [cat.]; 1977, Roma [cat.]. **Muzee:** București, MNAR; Budapesta, Muz. Național; Piestany, Gal. Moderna; Veneția, Muz. de Istorie Navală: bustul lui *Dante Alighieri*; Washington DC, Casa Albă. **Scriseri ale artistului:** *My Outlook and Work*, în *Leonardo*, nr. 7, 1974, p. 239–243. **Bibl.:** Vollmer; *Dizionario E.S.A. Gli anni '60 e '70 dell'arte italiana*, Piacenza; *Dizionario biografico dei meridionali*, I–III, N. 1974; *Catalogo Veneto II*, 1974; *Who's Who in American Art*, 1978, 1980, 1984; *AKL*; *Un secol de sculptură 2001*. **I.V.**

CIUTUREANU Alexandru, 24.03.1951, Bârca. **Studii:** absolvă în 1982 IAP București, cu Marin Iliescu și Ilarion Voinea.

A.C. este interesat de fragmentul de arhitectură cu caracter arheologic. Sculpturile sale par ruine rătăcite ale unor construcții medievale. Folosește blocuri mari de piatră semiprelucrate pe care aplică uneori un relief plat abstract. O altă preocupare o constituie relația între forme și corpuri geometrice primare, reluată în momente diferite ale parcursului artistic atât în piatră, cât și în lemn. Inserarea în ambient face parte integrantă din concepția unor lucrări care presupun o relație semnificativă cu natura. Expoziția pe care o

deschide în 1984 împreună cu alți trei sculptori în care fiecare artist propunea o lucrare pusă sub semnul unui element natural primordial (A.C. a expus *Focul*) confirmă această direcție.

Alexandru Ciutoreanu, *Solară*, piatră, 1984, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1984, București, Gal. Orizont (cu Sergiu Dumitrescu, Gheorghe Marcu, Mircea Popescu). **Exp. colective:** 1982, București, Teatrul Nottara; 1982, 1984, 1986, 1988, București, Sala Dalles; București, Gal. Artexpo, TNB, 1983, 1986, 1987–1989, București, Gal. Orizont; 1990, Budapesta, Gal. Szombathely; Chișinău, Muz. Național de Artă; 2009, Cluj-Napoca, Muz. de Artă, Bienala națională de plastică mică, Vârsta de bronz. **Simpozioane:** 1983, Piatra Neamț; 1984, Măgura (*Solară*, piatră); 1986, Covasna (*Somnul sferelor*); 1987, Sighet; 1988, Scânteia, Iași; 1990, Kaisersteinbruch, Austria; 2002, Târgu-Jiu (*Căutătorul de lumină*). **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** M. Drișcu, în *Arta*, nr. 8, 1984; ***, în *Arta*, nr. 2, 1985; ***, în *Arta*, nr. 5, 1987; ***, în *Arta*, nr. 6, 1988. **I.C.**

COBIZEVA Claudia, 1905, Sadova, Călărași – 1955, Chișinău; **Studii:** 1926–1931, Chișinău, Școala de Arte Frumoase, cu A. Plămădeală; 1931–1934, Academia Regală de Arte din Bruxelles, cu V. Russo; 1935–1940, Academia de Belle-Arte, București, cu Cornel Medrea și Constantin Baraschi. Între 1940–1941 și 1945–1952 a fost profesor de sculptură la Școala de Arte Plastice, Chișinău. A fost membră UAP Moldova. **Premii:** 1937, pr. Anastase Simu; 1965, artist al poporului; 1968, laureat al pr. de stat al Moldovei.

Foarte promițătoare în perioada interbelică – reliefurile *Adormirea Maicii Domnului*, *Sfântul Gheorghe* (anii 1930), portretul *Ana-Maria* (1939), C.C. se conformează în anii postbelici noilor cerințe ideologice, profesând o tratare aproape naturalistă și declarativă a motivelor (6 basoreliefuli realizate pentru Pavilionul moldovenesc al Expoziției agricole de la Moscova, 1951–1952; *Fericirea*, 1975; *Victorie*, 1981; *Moldova mea*, 1981), cele mai valoroase fiind considerate portretele (*Moldoveancă*, 1947; *Portretul mamei*, 1950 etc.).

Claudia Cobizeva, *Buna Vestire*, lemn

Exp. colective: 1930, Societatea de Arte Frumoase din Basarabia (debut); 1934, 1937, București, SO; 1951–1981, Chișinău, Moscova; 1963, Ungaria; 1968, Mongolia; 1969, Italia; **Bibl.:** Oprea 2004. – L. Cezza, *C.C.*, Moscova, 1959; L. Toma, *C.C.*, Chișinău, 1978. – www.monument.md. **T.S.**

COCEA Maria, 21.12.1935, București. După 1990 s-a stabilit la Sighișoara. **Studii:** IAP București (1954–1961). Membră UAP din 1966. **Premii:** 1966, pr. pentru sculptură la *Exp. tinerilor artiști*.

Maria Cocea, *Personaj*, gips, foto MNAC

O bună parte a operei sale stă sub semnul unui figurativ (preponderent antropomorf) cu nuanțe paseiste. Debutază cu sculpturi în piatră (*Maria de Mangop, Femeie cu copil*) în care se întrezărește amintirea sculpturii gotice târzii. Apetit pentru forma colorată în linia plasticii clasice grecești. În ciuda rapelului la istorie, originea acestor forme colorate nu trebuie căutată în zona artei antice, ci în cea a artei pop. Obține efecte expresive atât prin utilizarea unui cromatism delicat cât și a fragmentului, ambele sugerând transformarea, eroziunea materiei și inducând astfel ideea unei imersiuni în trecut. Asemenea altor artiști ai generației sale – Vasile Gorduz sau Silvia Radu, artista experimentează în perimetrul falselor arheologii. Departe de a-și propune reeditări ale formei ideale, sculpturile sale evocă într-un limbaj deopotrivă contemporan și clasic, timpul ca energie subtilă ce transfigurează materia. Pe de altă parte, **M.C.** este atrasă și de zona abstracționismului. Din piatra poroasă a carierei de la Măgura se nasc volume ample, de o sobră elocvență, puternic contrastante cu intimismul (simulat al) sculpturii figurative.

Exp. personale: 1969, București, Gal. Simeza (expune *Maria de Mangop*, piatră). **Exp. colective:** 1973, București, Gal. Apollo (împreună cu Teodor Moraru și George Leolea); 1987, București, Gal. Căminul Artei, Exp. *Portretul*; 1995, Veneția, Bienala [cat.]. **Artă publică:** Stațiunea Jupiter, *Jupiter* (piatră); Piatra-Neamț, *Mon. Unirii* (piatră); 1985, Măgura, *Compoziție* (piatră). **Simpozioane:** 1985, Măgura. **Muzee:** Bârlad, Muz. de Artă (*Maria de Mangop*, ciment, 1970); Becker, Belgia; București, MNAR (*Victorie*, piatră, 1972); Constanța, Muz. de Artă (1968, *Ciclista*, piatră; 1975, *Fata cu flori*, gips); Galați, Muz. de Artă Vizuală (1970, *Maternitate*, piatră; 1970, *Fluxul*, piatră); Hazelaar, Olanda; Tulcea, Muz. de Artă (*Portret istoric*). **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL; Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1984; Guță 2009. – Anca Arghir, în *Arta*, nr. 8, 1975, p. 29; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 1, 1984, p. 14; M. Tătaru, în *Arta*, nr. 4, 1987, p. 28; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 5, 1987, p. 29. **C.T.**

CODRE Florin, 18.04.1943, Brașov. **Studii:** IAP București, promoția 1970; elev al lui Boris Caragea. Emigrează în Franța de unde revine în 1990. În 1991 **F.C.** regizează filmul *Șobolanii roșii*, un rechizitoriu al anilor de dictatură. **Premii:** 1972, 1973, 1975, pr. ale UAP pentru sculptură. În 1975 câștigă concursul pentru statuia ecvestră *Avram Iancu* de la Târgu-Mureș.

Apartine generației de sculptori care valorifică și dezvoltă poetica brâncușiană din perspectivă minimalistă. Structurile primare, care domină sculptura lui în anii '70, se desfășoară la scară monumentală, și tehnica cioplitelui pe care o preferă le atribuie arhaicitate, dar și modernitate. Gestul însuși, dătător de formă, își are valoarea sa rituală pe care **F.C.** știe să o pună în evidență. Materia, de preferință piatră și lemn, este chemată ca partener într-o confruntare în care voința și energia creatoare își supun în cele din urmă un adversar pe măsură. **F.C.** tratează adeseori materia împotriva „voinței ei formale”, speculând asupra relației interiorului cu exteriorul, de pildă variațiunile pe tema cilindrului și a miezului său. În statuia ecvestră a lui *Carol I* revine la un realism de factură academică.

Florin Codre, *Vatră*, lemn, foto IIA

Exp. personale: 1971, Braşov, Gal. Arta; Bucureşti, 1972, Gal. Simeza [cat.]; 1975, Gal. Orizont [cat., prefaţă de Andrei Pleşu]; 1979, Roma, Gal. Gregoriana 42 și Gal. Rondanini (sculptură și desen); 1980, Rieti, Palazzo Vescovile (sculptură și desen); 1981, Milano, Giardini Pubblici di Via Palestro, *Sculture 1971–1981* [cat., prefaţă de Giulio Carlo Argan și Maurizio Faggiolo dell'Arco]; 1982, Veneția; 1985, 1989, Roma, Gal. L'Isola. **Exp. colective:** 1973, Bucureşti, Gal. Nouă, exp. *Ipostaze. Peisaj-ambient-artă monumentală*; 1973, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Artistul contemporan și universul său*; 1975, Barcelona, Concursul intern. de desen Joan Miró; 1976, Bienala de la Veneția [cat.]; 1980, 1983, 1999, Bucureşti, *Exp. de sculptură mică*. **Artă publică:** 1978, Târgu-Mureş, în fața catedralei ortodoxe, *Avram Iancu*, statuie ecvestră (bronz, 12 m); 2010, Bucureşti, în fața Bibliotecii Universitare, statuia ecvestră **Carol I**, bronz. **Simpozioane:** 1971, 1974, Măgura, *Omagiu lui Tudor, Fântânile lui Tudor*; 1972, Buzău, *Vatra*. **Muzee:** Bucureşti, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Paleolog 1975, p. 42; *Tabăra de sculptură Măgura. 1970–1975*, Bucureşti, f.a.; Florea 1982; Grozdea 1984. **I.V.**

CODREANU (CODREANU-KING) Irina, 18.07.1896, Bucureşti – 12.01.1985, Nogent-sur-Marne. **Studii:** Absolventă în 1918 a Școlii de Belle-Arte din Bucureşti, cu Dimitrie Serafim, Ipolit Strâmbulescu și Cecilia Cuțescu-Storck. Din 1919 se instalează la Paris. Urmează cursurile Academiei La Grande Chaumière, sub îndrumarea lui Antoine Bourdelle. În 1922 îl întâlnește pe Brâncuși, în atelierul căruia va lucra între 1924–1928. Colaborează la revistele de avangardă din România (*Contemporanul*, *Integral*) și participă la exp. organizate de Asociația *Arta*. Între 1932–1934 se va dedica picturii. Între 1940–1945 se refugiază la Cannes, în sudul Franței, împreună cu familia. În 1967 participă la Colocviul intern. Brâncuși, Bucureşti. **Premii:** 1968, medalia de argint a oraşului Paris; 1969, Cavaler al Ordinului Artelor și Literelor; 1970, marele premiu al Exp. intern. de pictură, sculptură și artă decorativă feminină de la Paris și medalia de argint la Exp. intern. culturală a femeilor de la Köln; 1977, Ofițer al Ordinului Artelor și Literelor; 1978, marele pr. pentru sculptură la Bienala intern. de la Vichy.

Conceptul brâncușian de sculptură și-a pus amprenta în opera I.C. la începutul carierei sale. Sculptorița se va detașa de aceasta influență, precum și de cea a lui Bourdelle, reîntorcându-se la modelaj, la o sculptură plină de vibrație și de sensibilitate. După 1930 formele clasice, de un echilibru savant, vor constitui un centru major de interes în opera sa. Sculptura animalieră (*Foca*, seria păsărilor, a peștilor, *Zbeng*), nudurile (*Persefona*, *Nud*, *Léone*, *Muzică*, *Orizont*, *Fecioara*), dar mai ales portretistica – I.C. a realizat peste 200 de portrete în bronz, gips, marmură, teracotă – au ocupat un loc de seamă în cariera sa. Depărtându-se de puritatea, șlefuirea și stilizarea brâncușiană, perceptibilă în *Eileen* sau *Chinezoaica*, portretele ulterioare sunt modelate într-un gips sau o teracotă poroasă, epiderma modelelor păstrând amprenta mâinilor artistei.

Irina Codreanu, *Chinezoaica*, marmură, foto IIA

Exp. personale: 1926, 1930, Paris; 1929, Bruxelles; 1930, Haga; 1937, Paris (cu pictorița Odette des Garet); București, Ateneul Român; 1949, Paris (cu pictorul Pickelny).
Exp. colective: 1927, Berlin; 1928, Salonul trienal din Liège; 1929–1931, 1938, 1939, București, SO; 1930, București (cu Marcel Iancu, Milița Petrașcu și Merica Rîmniceanu); 1932, București, SO de toamnă, desen și gravură; 1937, București, exp. Asociației Arta; 1938, București, Exp. femeilor artiste din statele Micii Înțelegeri; 1939, Bienala de la Veneția; Paris, Salonul de artă decorativă; Trienala de la Milano; 1945, Paris, Salonul intern. de pictură și sculptură feminină; 1949, Paris, Uniunea artiștilor moderni; 1959, Florența; 1968, București, exp. retr.; 1970, Köln, Exp. intern. culturală a femeilor; 1971, Paris, Exp. Uniunii feminine artistice și culturale; 1975, Paris, Salonul de toamnă; 1976, București, MNAR (exp. cu opt lucrări din colecțiile sale); Paris, Salonul de toamnă; 1977, Paris, Salonul de toamnă; 1978, Paris, Salonul Federației intern., Uniunea feminină artistică și culturală.

Muzee: București, MNAR; Paris, Musée d'Art Moderne. **Bibl.:** R. Edouard-Joseph, *Dictionnaire biographique des artistes contemporains 1910–1930*, 1930; J. Mackay, *The Dictionary of Western Sculptors in Bronze*, Woodbridge, 1977; *AKL*; Bénézit 1999; *Un secol de sculptură* 2001; Prut 2002. – Florea 1982; M. Mihalovici, *Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni*, București, Eminescu, 1990. – S. Nistor, *I.C.*, București, 1979; Vlasiu 2006. – Vianu 1938; P. Comarnescu, în *Informația Bucureștiului*, 1968; R. Ionescu, în *Viața românească*, 1968; A. Iotzu, în *Arta*, 24, nr. 1–2, 1977, p. 33. **A.Ș.**

COGAN Moise, 1879, Orhei, Basarabia – 1943, Osvenzin. **Studii:** 1903–1907, Academia de Artă din München.

A profesat sculptură cu amprente postimpresioniste, cu diverse trimiteri la formele antice. A lucrat la Weimar, cu Henry van de Velde. În 1910 a plecat la Paris, unde a colaborat cu Rodin și Maillol. Printre prietenii săi s-au numărat V. Kandinsky, Bernheim Jr., A. Flechtheim, Brummer.

Exp. personale: 1934, Amsterdam; 1947, Paris; **Exp. colective:** debut Cabinetul de stampe, München; 1908, Paris, Salonul de toamnă; 1909, 1911, 1912, 1926, Berlin, Secession; 1912, Köbner Secession; Bremen, Gal. de Arte; 1913, Goltz; 1923, Freie; 1926, Dresda; 1933, exp. Societății de Arte Frumoase din Basarabia. **Artă publică:** 1914 basorelieful pentru arhitectul W. Gropius. **Muzee:** Essen, Muz. Folkwang; Köln, Muz. Wallraf-Richartz. **T.S.**

COJOCARU Dumitru, 10.01.1965, Brăila. **Studii:** 1996–2000, București, Academia de Arte Frumoase, cu Neculai Păduraru; 2000, studii aprofundate în pedagogia artei, cu Henri Mavrodin. **Premii:** 1993, pr. pentru sculptură al Fundației Marcel Guguianu; 1995, pr. Fundației Artexpo; 1998, pr. pentru tineret al UAP; 1999, pr. pentru sculptură Dimitrie Paciurea.

Interesul său merge spre obiect, instalație, dar și spre genuri tradiționale ca portretul. Abordează cu îndrăzneală tehnici și materiale eteroclite în cuprinsul aceleiași lucrări.

Dumitru Cojocaru, *Peria*, metal și piele, foto Aurelia Mocanu

Exp. personale: șase exp. între 1996–2002, București. **Exp. colective:** numeroase printre care 1998, Leipzig, Târgul de carte; 1999, București, MNLR, exp. *Amprente*; 2004, Artexpo TNB, exp. *Invitație la Velasquez*; Cluj-Napoca, exp. *În oglinda Meninelor*; 2007, București, Palatele Brâncovenești, Mogoșoaia, exp. *Deceniul 1 – generația 96* [cat., prefață Aurelia Mocanu]; 2007, La Louvière, Belgia Musée Jankelevici [cat., prefață Adrian Guță]. **Artă publică:** 2004, Focșani, Bibl. Jud. Vrancea, *Duiliu Zamfirescu*, bust, bronz. **Simpozioane:** 1993, Poiana cu Schit, jud. Iași; 1995, 1996, Blasova, Brăila; 2002, Costinești, Tabăra națională de sculptură în piatră. **Bibl.:** Guță 2007. **I.V.**

COJOCARU Trandafira, 1.05.1961, Negrilești, com. Munteni, jud. Galați. **Studii:** absolvă în 1984 Institutul de Arte, Iași, profesori: Dumitru Căileanu, Vladimir Florea. 1984–2000, profesoară la Școala Populară de Artă, Brăila; din 1990 până în prezent profesoară la Liceul de Artă „Haricleea Hartulary Darclée”, Brăila. **Premii:** 1985, pr. pentru tineret la Simpozionul de sculptură Bucșani; 2003, nominalizată pentru pr. UNAPR de sculptură; 2006, pr. „Gheorghe Lazăr” pentru activitate didactică.

Asociază adeseori în aceeași lucrare piatra cu bronzul ori marmura, alteleori integrează inserții de metal în lemn. Este preocupată în special de universul corpului uman, pe care-l tratează în viziuni abstracte, dar și figurative; și nu de puține ori obține efecte aproape picturale.

Trandafira Cojocaru, *Compoziție*, piatră, 2007, foto IIA

Exp. personale: 1998, Brăila, Gal de Artă; 2000, București, Gal. Căminul Artei; 2003, Galați, Gal. „Nicolae Mantu”. **Exp. colective:** 1984, Iași, exp. *Debut*; 1996, 1997, București, Gal. Orizont, Salonul de sculptură mică; 1997, Bacău, Muz. de Artă al Complexului Muzeal „Iulian Antonescu”, Saloanele Moldovei; 2000, București, Gal. Hanul cu Tei; 2001, București, Gal. Apollo, exp. *Oul*; 2005, Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Artă publică:** 1991,

Mon. Eroilor (coautoare), bronz, Făurei, jud. Brăila; 2004, *Mon. Eroilor* (coautoare), bronz, Surdila Găiseanca, jud. Brăila. **Simpozioane:** 1985, Bucșani; 1985, „Donaris 2”, Brăila; 1987, Sângeorz Băi; 1993, Poiana cu Schit-Iași; 1994–1996, Blasova, Brăila. **Muzee:** Brăila, Muz. de Artă. **Bibl.:** Stoica 2007. –www.brailachirei.wordpress.com. **R.B.**

COMAN Gheorghe, 8.09.1925, Ploiești – 9.08.2005. **Studii:** 1945–1950, IAP București. A trăit la Ploiești. Din 1951, președinte al Filialei UAP Ploiești, iar din 1968, președinte al Filialei UAP Buzău. A fost inițiatorul taberei de sculptură în aer liber de la Măgura, una dintre primele acțiuni de acest fel din țară și cea mai longevivă (1970–1985). **Premii:** 1965, 1970, pr. pentru sculptură al UAP; 1971, pr. tineretului; 1976, pr. UAP pentru artă monumentală (pentru relieful de pe *Fântâna lui Mihai Viteazul*); 1998, 2002, pr. pentru sculptură al Bienalei „Ion Andreescu” Buzău.

G.C. alternează sculptura cu temă istorică, unde cultivă forma sintetică, rezumativă, cu cea abstractă. Compoziția este cel mai adesea clară, simplă, ordonată conform principiilor simetriei. Din diversitatea materialelor utilizate – piatră, metal, bronz – **G.C.** a știut să dezvolte și o diversitate stilistică în acord cu destinația lucrării și tema tratată.

Gheorghe Coman, *Compoziție*, piatră, foto IIA

Exp. personale: 1965, Vălenii de Munte, Ploiești; 1991, Lumsden (Scoția); 2000, Ploiești, București, Gal. Simeza. **Exp. colective:** din 1949, la exp. de stat anuale, bienale și triennale din București și pe plan local; 1962, Praga; 1970, Varșovia; 1992, Aberdeen, Scoția. **Artă publică:** 1965, Ploiești, Uzinele 1 Mai, *Munca*, relief, bronz; 1967, Ploiești Nord, Complexul comercial, *Grup sculptural*, metal; 1968, Brazi, Combinatul petro-chimic, *Sculptură decorativă*, metal; Buzău, *Fântâna lui Mihai Viteazul*. **Simpozioane:** ia parte la cele mai multe de la Măgura printre care: 1970, *Piatră de izvor*; 1971, *Zbor*; 1972, *Ambient*; 1973, *Doamna Neaga*; 1974, *Jertfa Brâncoveanului*; 1975, *Șipotul*; 1982, *Trecere*; 1989, Ineu, *Menemorut*; 1991, Lumsden (Scoția). **Muzee:** Ploiești, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL. – Tabăra de sculptură Măgura Buzău 1970–1975*, f.a.; Florea 1982; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Drăguț 1988; Grigorescu 1991. – ***, în *Arta*, nr. 11, 1970, p. 14; ***, în *Arta*, nr. 10–12, 1971, p. 82; A. Mocanu, în *Arta*, 1989, nr. 9, p. 26. – Wikipedia. **I.V.**

CONDIESCU Ion, 19.05.1943, București. Stabilit la Paris din 1977. **Studii:** 1962–1968, IAP București, cu Ion Lucian Murnu. **Premii:** 1971, pr. Ministerului Culturii pentru portretul lui C. Dobrogeanu-Gherea și *Partizantul căzut*.

Sculptură abstractă în lemn și piatră, cu minime aluzii figurative uneori (*Tors*, lemn, expus la Bienala de la Veneția, 1976). La începutul anilor '70 realizează ansamblul monumental de la Costinești (piatră, 7 elemente), amplasat pe o platformă la malul mării, o foarte elaborată compoziție funcțional-simbolică, care se întemeiază pe o atentă și subtilă evaluare a relațiilor volumului cu spațiul. Originală este statuia lui *Eminescu*, expusă în 1974 la expoziția de la Gal. Apollo, care utilizează, într-un colaj sui-generis, masca mortuară poetului (idee reluată mai târziu într-o altă sinteză plastică de către Vasile Gorduz). Placarea fragmentelor de mulaje în gips (fața, picioarele), naturaliste ca orice copie prin amprentare, pe un trunchi de lemn cioplit rudimentar este o soluție inedită și foarte îndrăzneță atât în ceea ce privește iconografia „poetului național”, grevată de atâtea efigii neconvingătoare, cât și raportat la sculptura momentului. Este și o critică la adresa retoricii monumentelor comemorative din epocă. În anii '80 decorații murale la Paris – str. Foubourg-Saint Martin; bd. Strasbourg.

Ion Condiescu, *Compoziție*, piatră, Costinești, foto IIA

Artă publică: 1976, Bacău, *Costache Negri*, bust, bronz; 1973, Costinești, *Ansamblu ambiental*, piatră. **Exp. personale:** 1973, 1974 (cat., împreună cu Grigorescu Ion, Gal. Apollo) București. **Exp. colective:** exp. de artă rom. în străinătate: 1970, Varșovia; 1973, Eastborne și Southampton; București, MNAR, exp. *25 de ani de artă plastică românească* [cat., prefață Dan Hăulică]; 1974, Berlin; 1975, Ravenna, Exp. intern.; 1976, Bienala de la Veneția [cat.]. **Muzee:** București, MNAR, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Dictionnaire des monuments de Paris*, Paris, 1992, p. 286, 767; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Paleolog 1975, p. 42; Grigorescu 1991, p. 78; *Experiment*, 1997, p. 47; Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism*, Paideia, București, 2006. – Anca Arghir, în *Arta*, nr. 1, 1974, p. 24–25; Olga Bușneag, în *Arta*, nr. 5–6, 1974, p. 54–55; Vlasiu 1978, p. 37–57; Ioana Vlasiu, în *Arta*, nr. 7, 1974. **I.V.**

CONDURACHE Vasile, 1.08.1919, Costinești, jud. Vaslui – 1999, Bacău. **Studii:** Școala de Arte Frumoase de la Iași, cu Ion Irimescu. Profesor de sculptură și anatomie artistică la Universitatea de Arte și Facultatea de Teologie din Iași. Membru al UAP.

Imaginea corpului feminin, în special în compoziții reprezentând maternități, este frecventă în opera artistului, care lucrează cu precădere în teracotă. Prin material și tematică, V.C. încearcă să transmită sugestia purității și tandreței. Practică o sculptură figurativă, portretele și compozițiile sale având un caracter sintetic, simbolic, din care detaliile inutile au fost eliminate.

Vasile Condurache, *Barbu Lăutaru*, gips, foto MNAC

Exp. personale: 1959, București, Gal. Simeza; 1986, Iași, Palatul Culturii. **Exp. colective:** din 1948 participă la saloanele de artă din Iași. Din 1986 participă la saloanele de sculptură din București; 1986, Paris, *Art découvert – peintres et sculpteurs moldaves de Roumanie* [cat.]. **Muzee:** București, MNAC; Iași, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. A.Ș.

CONSTANTINESCU Athanasie, 1865– ?. **Studii:** București, Școala de Belle-Arte, bursă de studii în Franța.

Artist cu potențial remarcabil, dispărut relativ repede, coleg de generație cu sculptorul Paul Focșeneanu. S-a evidențiat în special în portretistică, începând cu lucrările executate în Franța în timpul studiilor. Portretul lui *Hamlet* (*Portretul actorului Grigore Manolescu*) este considerat de către George Oprescu a fi lucrarea cea mai reprezentativă pentru creația acestuia. Dovedește un interes special pentru model și o înțelegere perfectă a contextului și a sentimentelor actorului în timpul actului artistic.

Exp. personale: 1893, *Hamlet*, *Portretul actorului Grigore Manolescu*, 1894, *Andromeda*, 1896, *Alexandru și Diogene* (copie după Puget), *Bustul lui Horia*, *Bustul Cloșca*, *Bustul lui Crișan*, *Bustul lui Grigore Asachi*, *Bustul lui Tudor Vladimirescu*. **Muzee:** București, MNAR (*Studiu de bătrân*, *Studiu de tânăr*, *Bust de femeie*, *Bust de bărbat* – gips); Muz. Teatrului Național; București, col. Tiberiu Postelnicu (*Descătușarea*, bronz, Paris, 1894). **Bibl.:** Oprescu 1954; Oprescu 1965; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004, p. 10, 41, 43, 57–58; M. Matache, *Colecția Tiberiu Postelnicu*, Antet, București, 2005, p. 233, 368. **R.B.**

CONSTANTINESCU Mihail Filip (Mac, Marc), 29.06.1900, Berlin-Charlottenburg – 21.06.1979, Câmpina. **Studii:** 1920–1923, București, Școala de Belle-Arte, cu Ion Jalea și Academia liberă de pictură, desen și sculptură, cu I. Jalea, J.Al. Steriadi, A.G. Verona, Ș. Popescu; 1924–1926, Paris, École des Beaux-Arts, cu Jean Boucher; Academie Grande Chaumière, cu Antoine Bourdelle; Academia Julian, cu J. Boucher și Paul Landowski; audiază cursuri la Sorbona și École du Louvre (istoria artei cu Louis Hautecoeur); 1926, stagiul la manufactura Sevres; 1927–1928, membru al Școlii Române de la Roma (studii de arheologie și restaurare). 1945–1964, profesor de istoria artei la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”; 1964–1970, profesor la Catedra de arte decorative la IAP București. **Premii:** 1935, Bruxelles, Exp. universală – medalia de argint; 1937, Paris, Exp. universală – medalia de argint; 1957, artist emerit; 1969, 1971, participă la Congresul și Conferința AIAP de la Amsterdam și Belgrad.

Mac Constantinescu, *Cap de femeie*, piatră, foto IIA

Cu o formație foarte serioasă și multilaterală, **M.C.** a fost o prezență activă în cultura românească timp de o jumătate de secol. Sculptor, decorator, ceramist, ilustrator, restaurator, pedagog, a lăsat o operă vastă. Ca sculptor **M.C.** se plasează între sculptura cu vocație arhitecturală pe care a deprins-o de la Bourdelle și eleganța de tip Art Déco, evidentă în numeroasele sale portrete și busturi. Ca decorator, **M.C.** a utilizat la maximum efectele

specifice ale diferitelor materiale (piatră, lemn, teracotă, metal) și tehnici în lucrări care, la vremea lor, s-au impus ca repere ale gustului artistic; este autorul a numeroase decorații arhitecturale – reliefuri, frontoane, fântâni. A ilustrat ediția Alexandru Marcu a *Divinei Comedii*, 1932. Mai ales între 1930-1940 publică cronici de artă, articole teoretice, note de călătorie.

Exp. personale: 1932, Roma; numeroase în București – 1976, exp. retr. **Exp. colective:** 1925, Paris, Salon des artistes français; 1926, Salon d'automne; 1928–1929, Salon des indépendants; 1935, Bruxelles, Exp. universală; 1937, Paris, Exp. universală (medalia de argint); 1940, Milano, Trienala; 1957, București, exp. *10 ani de creație plastică 1947–1957*, Muz. de Artă [cat.]. **Artă publică:** București, fostul Minister de Externe, Facultatea de Drept, Arcul de Triumf, reliefuri; Galați, Teatrul de Stat; Mamaia, Hotel Modern; Murfatlar; *Fântâna Miorița*, București, 1927 (împreună cu Milița Petrașcu, arh. Octav Doicescu). **Muzee:** București, MNAC, MNAR, Muz. Zambaccian, MIAMB; Oradea, Muz. Țării Crișurilor; Suceava, Muz. Jud.; Tulcea, Muz. Jud.; Maryhill Museum of Art, Washington. **Bibl.:** R. Edouard-Joseph, *Dictionnaire biographique des artistes contemporains 1900–1930*, Paris, 1930 (Constantinesco Marc); Vollmer; Barbosa 1976; J. Mackay, *The Dictionary of estern Sculptors in Bronze*, Woodbridge, 1977 (Constantinesco Marc); Prut 1982; *AKL. – Artele plastice* 1959; Oprescu 1954; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Florea 1982; Grigorescu 1991, p. 31; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004; Dragu Dimitriu 2010. – M. Grozdea, *M.C.*, București, 1972. – Vianu 1938; M.D. [Mihai Drișcu], în *Arta*, nr. 9, 1971, p. 16–17; Horia Horșia, în *Arta*, nr. 1, 1976, p. 12–13; Mircea Grozdea, în *Arta*, nr. 10, 1979, p. 34–35. **I.V.**

CONTRAȘ Aurel, 12.06.1938, Cățelul Românesc, jud. Sălaj. **Studii:** 1973, absolvă IAP Cluj-Napoca, profesori Arthur Vetro și Mircea Spătaru. A lucrat un timp ca restaurator pentru lemn la Muz. Satului. **Premii:** 1988, pr. II și medalia de argint, Ravenna; 2001, diploma de „Cetățean de onoare” al orașului Zalău; 2008, pr. I, Târgu-Jiu, Brâncușiana.

Aurel Contraș, *Pomelnic*, lemn și bronz, foto IIA

Pentru A.C. sculptura nu gravitează în jurul ideii de purism formal, ci privilegiază fuziunea materialelor – bronzul și lemnul, de pildă, fac mereu casă bună – în alcătuirii eteroclite care își propun să capteze semnificații simbolice, adeseori religioase. A.C. concepe sculptura ca semn, adică refuză desfășurări explicite, narrative, tinzând spre expresia concisă, lapidară. Chiar și atunci când înfățișează subiecte dantești pentru expozițiile *Dantesca* de la Ravenna, din anii '80, recurgând mai ales la bronz, sculptorul preferă modul aluziv celui direct ilustrativ. Participă la concursuri pentru monumente – 1977, București, Monumentul independenței; 2001, Târgoviște, Monumentul Mihai Viteazul, ecvestră (locul IV).

Exp. personale: 1986, București; 1988, Zalău, Muz. Jud. de Istorie și Artă; 1989, Sibiu; 1998, București, Gal. Simeza; 1999, Constanța; 2000, Zalău; 2010, București, ICR; 2010, Zalău, Muz. Jud. de Istorie și Artă, Gal. de artă „Ion Sima”. **Exp. colective:** din 1974, participă la saloanele anuale, municipale și județene din București; 1977, Iran, 1981, Belgrad, 1984, Paris, 1983, 1985, 1987, București, Gal. Căminul Artei, exp. *Portretul*; 1999, Ravenna, exp. *Dante in Romania* [cat.]; 1999, Olanda, exp. *2000 de motive pentru a iubi pământul*, org. de The Millenium Art Collection; 2001, 2003, București, Gal. Apollo, *Sculptori români contemporani* [cat.]; 2007, București, exp. *Artă sacră contemporană*. **Artă publică:** 1981, Șimleul Silvaniei, *Simion Bărnuțiu*, bust, bronz; 1985, Zalău, *Gheorghe Șincai*, bust, piatră; 1988, Alba Iulia, *Vasile Goldiș*, bust, bronz; 2002, Bistrița Năsăud, *Veronica Micle*, bust, bronz; 2006, Windsor, Ontario Canada, în fața catedralei ortodoxe Sf. Gheorghe, *Eminescu*, bust, bronz; 2007, București, Carol Parc Hotel, *Ambient*. **Simpozioane:** 1980, Măgura; 1985, Zalău; 1996, Oarba de Mureș; 2001, Pavlikeni, Bulgaria; 2003, Târgu-Jiu, Brâncușiana. **Muzee:** Alba Iulia, Muz. Național al Unirii; Arad, Muz. de Artă; Botoșani, Muz. de Artă; București, MNAC; Zalău, Muz. Jud. de Istorie și Artă, Gal. de artă „Ion Sima”. **Bibl.:** Dragu Dimitriu 2010. – P. Petrescu, în *Arta*, nr. 3, 1986, p. 35; C. Antim, în *Curentul Cultural*; M. Tătaru, *Arta*, nr. 4, 1987, p. 28; C. Angelescu, în *Info Art*, nr. 20–29; A. Mocanu, în *Ziarul financiar*, 27 ian. 2010; *Caiete Silvane* (Zalău) nr. 63. **I.V.**

CORCESCU Naum, 21.11.1922, Lipnic – 11.05.1989, București. **Studii:** absolvent în 1946 al Academiei de Belle-Arte din Iași, cu Ion Irimescu. Studiază cu Cornel Medrea la București. **Premii:** 1969, pr. UAP pentru artă monumentală (*Avram Iancu*); 1971, pr. Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă (*Eroism*).

Naum Corcescu, *Muncitori*, bronz, foto MNAC

Cunoscut mai ales pentru lucrările sale monumentale, **N.C.** este fidel unei concepții sculpturale realiste. Compozițiile eroic-monumentale și portretele sunt o constantă în opera sculptorului. Expune la saloanele oficiale, la expozițiile de sculptură cu caracter național și la manifestările românești din străinătate.

Exp. colective: 1958, Moscova; 1959, Vașovia, Budapesta, Minsk; 1961, Moscova; 1969, Rijeka, Titograd, Tel Aviv, Moscova, Varșovia; 1971, Vilnius, Moscou, Sofia; 1972, Varșovia, Sankt Petersburg, Praga; București, MNAR, exp. *25 de ani de artă plastică românească* [cat., prefață Dan Hăulică]; 1973, Roma. **Artă publică:** 1956, Stupca, Suceava, *Ciprian Porumbescu*; 1962, Mamaia, *Grup sportiv*; 1966, București, Parcul Dinamo, *Jucătoarea de tenis*; 1969, Brad, *Avram Iancu*; 1969, Bacău, *Știința*; 1970, București, *Constantin Dobrogeanu-Gherea*; 1972, București, *Mon. 1907* (inițial amplasat lângă Piața Obor, București, mutat în Parcul Florilor). **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; Prut 1982; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1974; *Artele plastice* 1959; Grozdea 1987. – Vlasiu 1978. **A.Ș.**

COSĂCEANU-LAVRILLIER Margareta, 6.01.1893, București – oct. 1980, Paris. Soția sculptorului medalist André Lavrillier. **Studii:** 1917–1919, Școala de Belle-Arte București, cu Dimitrie Paciurea. 1919, stagiul la Colonia de pictură de la Baia Mare. 1920–1922, bursieră la Academia de Arte Frumoase din Roma; 1922–1929, lucrează în atelierul lui Bourdelle împreună cu soțul ei; 1924, urmează cursuri la Académie de la Grande Chaumière, Paris; 1925, studiază și în atelierul lui Constantin Brâncuși. **Premii:** 1922, marele pr. al Școlii de Arte Frumoase din Roma; 1937, medalia de onoare la Exp. internațională de la Paris; 1960, medalia de argint a orașului Paris.

Opera **M.C.-L.**, în formula sa profund originală, se înscrie în două direcții importante, care au jalonat universul stilistic al sculpturii primei jumătăți a secolului XX și anume, forțele imaginative ale simbolismului (prin D. Paciurea) și reevaluarea statuarei grecești (prin intermediul lui Bourdelle). Deși a frecventat atelierul lui Brâncuși, **M.C.-L.** este puțin îndatorată stilistic maestrului de la Hobîța. De la Paciurea ea și-a însușit componenta alegorică și meditația asupra formei, care se supune ideii. În schimb de la Bourdelle a asimilat voința și forța unei expresii personale, axată pe construcție, pe observația naturii în elaborarea formelor. Există de asemenea în creația ei un fel de vibrație calmă a suprafețelor de inspirație rodiniană. După 1925, în consens cu noul revival al artelor antichității, **M.C.-L.**, departe de un naționalism promovat de culturile dictatoriale, idealiza istoria și legendele românești. O altă epocă stilistică este inaugurată după 1945, când opera artistei trece printr-un semnificativ proces de condensare și abstractizare. În anii '60, poate și sub influența lui A. Giacometti, cu care era în relații apropiate, figurile ei devin elansate, dar ca factură și ca modalitate de prelucrare a suprafețelor, ele se revendică mai degrabă, ca un omagiu târziu, la plastica lui Honoré Daumier.

Margareta Cosăceanu-Lavrillier, *Cap de femeie*,
teracotă, [1938], MNAR

Exp. personale: 1952, Paris, Gal. Bernheim Jeune; 1993, Paris, Gal. Vallois, exp. retr.
Exp. colective: 1921, 1922, 1926, 1961, Paris, Salon d'automne; 1923, Salon des femmes peintres et sculpteurs; 1924, 1938, 1942, Salon des Tuileries; 1925, Musée Jeu de Paume, *Exp. d'art roumain ancien et moderne (Pieta, ciment, Tête d'enfant, gips)*; 1929, 1931, București, SO; 1930, Haga, Amsterdam, Bruxelles, Exp. de artă românească modernă; 1935, Bruxelles, Exp. universală, Pavilionul românesc; 1937, Paris, exp. intern.; 1939, New York, Exp. intern., *Dacii*, basoreliev; 1964, Paris, Musée Bourdelle, exp. *Autour de Bourdelle*; 1971, 1964, Paris, Musée Bourdelle, exp. *Polychromies à travers les âges et les civilisations*; 2006, București, MNAR, exp. *Antoine Bourdelle vector al modernității* [cat.]. **Artă publică:** 1937, Craiova, *Tudor Vladimirescu*; 1938–1940. Paris, Facultatea de Farmacie, ansamblu de patru statui în piatră și două în bronz; Colegiul tehnic din Virre, Franța, *Tânăra fată*; 1945, Paris, Muz. Marinei, *Bustul amiralului Jean Charcot*; 1950, Paris, Conservatorul de muzică, *Mon. lui George Enescu*; 4.05.1955, mlașul pentru mâna și masca mortuară ale lui George Enescu. **Muzee:** București, MNAR (*Walkirie*, bronz, 1926; *Nud*, teracotă, 1929; *Rugăciune*, teracotă [1930]; *Cap de femeie*, teracotă [1938]); Paris, Musée Orsay (portretul criticului de artă Francis Jourdain și André Lavrillier); Musée Saint Briec. **Bibl.:** Vollmer; Bénézit 1966; *AKL; The Dictionary of Western Sculpture in Bronze*, Mackay, 1977; *Encicl. art. rom. cont. 5.* – Sándor Kémeri (Otilia Cosmutza-Bölöni), *Visage de Bourdelle*, Paris, 1931, p. 14, 130; L. Réau, *L'Art roumain*, Paris, 1946; M. Cristea-Vieru, *La Sculpture féminine d'entre les deux guerres. Repères*, București, 1999, p. 24–36; Vlasiu 2006. – M. Vida, în *Observatorul cultural*, nr. 60–61, 20.04 – 03.05.2006. **G.V.**

COSTANDACHE Eduard, 27.05.1975, Galați. **Studii:** absolvă în 2001 UAD Cluj-Napoca; 2004–2005, UNAB, studii aprofundate. Profesori: Aurel Panăite, Adrian Popovici. Coordonator al taberei de sculptură *Alandala* a grupului *Athanor*. Din anul 2007 este muzeograf la Muz. de Artă Vizuală din Galați. **Premii:** 2009, pr. Colegiului Republican de Arte Plastice „Alexandru Pământădeală”, Galați.

Eduard Costandache, *Moara*, lemn, foto IIA

Artistul preferă lemnul și metalul, materiale ușor maleabile, ce permit tratări mai fluide, execută însă și lucrări în piatră. Optează pentru formule estetice sintetice (*Autoportret, Coif, Catedrală*), abordează însă și tematici de inspirație religioasă (*Lazăr*) și este preocupat de metamorfoza obiectelor influențate de unii factori meteorologici (*Formări – Deformări*).

Exp. personale: 2003, Galați, Banca Românească. **Exp. colective:** 1999, 2000, 2001, 2002, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Student Art*; 2001, Cluj-Napoca, Casa Matei; 2001, Salonul anual al Filialei UAP Cluj-Napoca; 2004–2006, Galați, Gal. Atelier 35; 2004–2010, Saloanele anuale ale filialei UAP, Galați; 2007, Brăila, Gal. de Artă „Nicolae Mantu”, Grupul *Ața*. **Simpozioane:** 1997, Baia Sprie; 2001, Șimleul Silvaniei; 2004, Galați. **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Stoica 2007. – www.artevizuale.ro. **R.B.**

COSTANDE (CONSTANDE) Ion, pictor, litograf, sculptor, 9.12.1819, Rahău, Sebeș – probabil după 1880. **Studii:** 9 ani la Budapesta și Viena. 1841–1879, profesor de desen la Orfelinatul Terezian de la Sibiu.

A proiectat editarea mai multor manuale printre care unul de arhitectură. A litografiat în 1848 portretele lui Avram Iancu, Gh. Barițiu, Horia, Cloșca. Era recomandat în presa timpului ca sculptor în piatră și marmură („albă, neagră și cu vine”) care primește comenzi de statui, monumente și orice alt fel de sculptură. „Între lucrările sale se află un monument ce a făcut grafului Lazăr care astăzi se socotește un cap de operă de sculptură în tot cuprinsul Transilvaniei” (*Curierul românesc*, 1845, p. 311). Când, în 1846, profesorii de la Liceul Sf. Sava din București decid să ridice un monument lui Gh. Lazăr, sculptorul pe care îl au în vedere este I.C. Nu s-a păstrat nici una din sculpturile lui.

Exp. colective: exp. retr. de grafică militantă, MNAR, 1961 [cat.]; exp. *Pagini de artă închinată Transilvaniei*, MNAR, 1968 [pliant]. **Scieri ale artistului:** articol autobiografic, în *Gazeta de Transilvania*, 1846, p. 43–44, 47–48, 52–56. **Bibl.:** *Repertoriul graficii rom. XIX.* – J. Bieltz, *Die Graphik in Siebenburgen*, Hermannstadt, 1947; *Scurtă istorie* 1958, p. 51; Niculescu 1954. **I.V.**

COȘAN Mihai, 24.01.1925, Slatina (Maramureș) – 1992, București. **Studii:** 1950, IAP București, cu Cornel Medrea.

Artist cu viziune clasic-realistă, axat pe portretistică. S-a remarcat la expoziția personală din 1976, cu portretul riguros, plin de forță, al lui George Coșbuc (bronz).

Exp. personale: 1956, 1976, București. **Exp. colective:** participă la exp. anuale de stat începând din 1950; 1969, Moscova, *Exp. de artă românească*. **Artă publică:** 1969, Strehaiia, *Mihai Viteazul*, piatră; 1970, Galați, *Gh. Gheorgiu-Dej*, bronz; 1970, Constanța, *Alexandru Vlahuță*, bronz. **Muzee:** Arad, Muz. de Artă; București, MLR. **Bibl.:** Barbosa 1976; Postolache 1973. **V.B.**

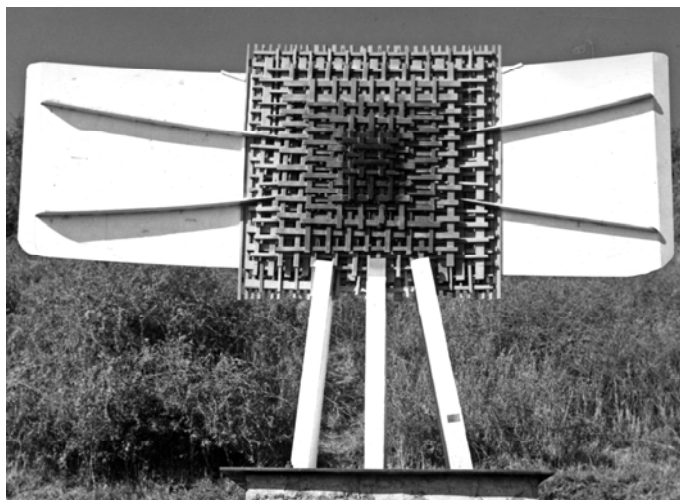
COVALSCHI Gavril, 11.06.1925, Gemeni (Suceava). **Studii:** 1947–1950, Academia de Belle-Arte Iași; 1952, IAP Cluj-Napoca.

Carierea lui **G.C.** stă, de la începuturile sale, sub semnul realismului socialist, producând atât pentru expoziții, cât și pentru spațiul public lucrări cu o tematică prescrisă, extrasă din imaginarul comunist al muncitorului sau din istoria autohtonă. După renunțarea la realismul socialist, rămâne ancorat în sistemul comenzilor de stat și se profilează pe busturi comemorative și sculpturi decorative reprezentând figuri feminine.

Exp. colective: din 1953, exp. anuale și regionale; 1955, Varșovia, Festivalul internațional al tineretului; 1967, Pitești, *Gingășie* (piatră); 1968, București, Sala Dalles; 1975, Moscova, exp. *Realizările economiei naționale*. **Artă publică:** 1958, București, Stadionul Dinamo, *Aruncătorul cu sulița*; 1959, Arad, *Mon. Ostașului Român* (bronz); 1963, Mamaia, *Canotaj* (piatră); 1977, Flămânzi, Botoșani, *Mon. Răscoalei din 1907*; 1978, Bistrița, *G. Coșbuc* (bronz). **Simpozioane:** 1974, Moscova. **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** Barbosa 1976. – Florea 1982; Grozdea 1987. – Victoria Dragu Dumitriu, *Povești cu statui și fântâni din București*, Vreamea, București, 2010. – C. Benedict, în *Arta*, nr. 4, 1959; Gh. Poenaru, în *Arta*, nr. 5, 1962. **I.C.**

COVĂTARU Dan, 20.01.1944, Cernăuți. Trăiește la Iași. **Studii:** 1963–1969, IAP București, cu Ion Irimescu. Din 1981 predă sculptura la Școala de Arte George Enescu din Iași. **Premii:** 1987, pr. criticii al revistei *Convorbiri literare*, Iași; 1993, pr. V. Pogor/N. Gane, Iași; 1994, pr. II pentru statuia ecvestră *Ștefan cel Mare* de la Bacău.

Alături de lucrări abstract-geometrice, este autorul mai multor portrete monumentale și busturi plasate în spațiul public: *George Enescu* (1981), *Ion Creangă* (1995), *George Coșbuc* (1996), toate la Iași, *Alecu Russo* la Vaslui, *Ștefan cel Mare* (1998) la Chișinău.

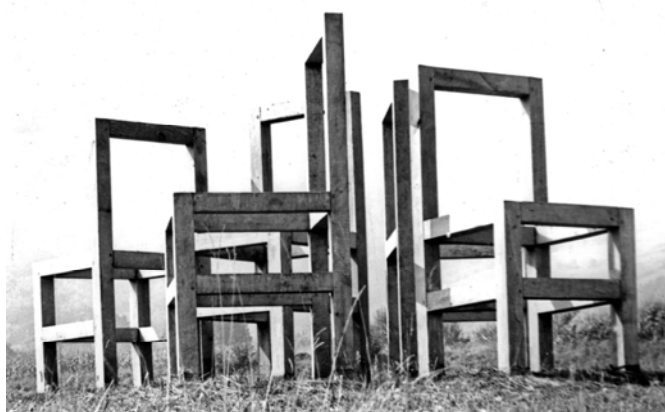
Dan Covătaru, *Compoziție*, metal, foto IIA

Exp. personale: 1971, București, Gal. Apollo; 1973, Gal. Apollo; 1978, 1995, TNB [cat.], 1996; 1979, Nagytad, Ungaria; 1999, Haifa, Israel. **Exp. colective:** din 1969 exp. anuale, bienale la București și Iași; 1974, Skopje; 1975, Barcelona; 1995, București, TNB, exp. *Arta ieșeană contemporană* [cat.]. **Artă publică:** 1981, Iași, *George Enescu*, 1995, *Ion Creangă*, 1996, *George Coșbuc*; Vaslui, *Alecu Russo*; 1998, Chișinău, *Ștefan cel Mare*. **Simpozioane:** inițiator al taberei de sculptură de la Scânteia; 1971, Bacău; 1972, Măgura (*Întoarcerea fiului*); Scânteia; 1973, 1979, Galați; 1974, Arcuș (*Icar*); 1979, Nagytad, Ungaria; 1980, Lăzarea, 1981, Săliște; 1983, Reci; 1986–1988, Scânteia; 1992, Chișinău. **Muzee:** București, MNAC; Iași, Muz. de Artă. **Scrieri ale artistului:** *Simbol și obiect în sculptură*, Timișoara, 2005. **Bibl.:** *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – *Tabăra de sculptură Măgura Buzău, 1970–1975*, București, f.a.; *Paleolog* 1975, p. 42; Grozdea 1984; Grigorescu 1991. – Adrian Silvan Ionescu, în *Arta*, nr. 5, 1987, p. 18–19. **I.V.**

COVRIG Doru, 29.10.1949, Deta (Timiș). **Studii:** absolvă în 1965 Facultatea de Desen, Institutul Pedagogic, București; în 1972, IAP București, cu Ion Irimescu.

Preferința lui **D.C.** de a lucra cu materiale diverse, lemn, gips, aluminiu, ceramică s-a manifestat încă de la debutul său ce se produce aproape imediat după terminarea studiilor. În a doua parte a anilor '70, oscilează între abstract și figurativ, iar acesta din urmă se va instala ca trăsătură predominantă a producției sale artistice. Corpul uman dislocat, secționat conform unor legi independente de configurația sa organică face parte dintr-o sferă mai largă de interes pentru fragment și pentru strategiile de a-l transforma în obiect de sine stătător. Taberele de sculptură la care participă sunt ocazii în care **D.C.** pune pentru prima dată în practică un tip de relație cu spațiul – dintre obiectul sculptural și spațiu, dar și inserția sa în spațiul natural – pe care o va reitera și ulterior. Este vorba de supradimensionarea fragmentului uman și poziționarea lui orizontală, ca un relief destinat să fie privit din aer

(*Copacul*, Arcuș, 1975; *Urme*, Lindabrun, 1979). În 1982 primește o bursă în Scoția și apoi cere azil politic în Franța. Trăiește la Saint-Maur. Dacă, din punct de vedere formal și al modalității de a lucra, se pot identifica multe niveluri de continuitate, tematica se schimbă radical și poate fi pusă în directă legătură cu condiția de exilat dintr-o țară totalitară. Între 1983 și 1991, se concentrează asupra unei singure teme, a unei singure figuri, care devine o obsesie artistică ce subzistă chiar și după ce este declarată epuizată. Seria *Dictatorilor* este compusă din figuri fără față, gigantice și masive, în ciuda materialelor ușoare ce le alcătuiesc, hârtie, carton sau bucățele de lemn. Aceste arhitecturi umanoide covârșesc prin prezență fizică, iar autoritatea pe care o reprezintă pare a se baza pe repetitivitate. Uneori sunt grupate mai multe figuri similare, alteori aceeași figură se descompune, fără a antrena însă și o pierdere a puterii, ci dimpotrivă. În cele mai multe cazuri, aceste sculpturi au fost concepute pentru a fi amplasate în aer liber, cu scopul de a produce o relație mai directă cu privitorul. După 1991, această serie este continuată până în 1995, dar își pierde exclusivitatea, făcând loc și unor tematici din care referința politică este absentă: *Gutenberg* (1991–2008), *Totem* (1999–2004), *Prințesa Loulou* (1994–1995). *Gutenberg* și totemurile, de mici dimensiuni, lucrate în bronz, poartă amintirea dictatorului, propunând aceeași tipologie corporală. *Prințesa Loulou* întruchipează configurații ce indică o figură umană mumificată, ale cărei detalii sunt eludate și a cărei singură structură rămâne rețeaua colorată abstractă pictată cu polimer. În anii 2000, D.C. face serii ale căror nume evocă parodic figuri din folclorul românesc: *Baracudes* (2000–2001), *Bararustres* (2002–2004), *Papousils* (2001–2003), *Sildantes* și *Colodantes* (2004–2005). A lucrat și ca scenograf la Teatrul orașului Paris și la Opera din Paris și Bonn.

Doru Covrig, *Scaune*, lemn, 1980, Kostanjeviča, foto MNAC

Exp. personale: 1975, București, Atelier 35; 1976, Timișoara, Gal. Arta; 1981, București, Gal. Simeza [cat., M. Drișcu]; 1996, București, Artexpo, TNB; Timișoara, Muz. Banatului; 1985, Bordeaux, Gal. Emergence; 1986, Amsterdam, Gal. City Thoughts; 1988, Tokyo, Hillside Gallery; 1996, Paris, Centrul Cultural Român; 2002, Paris, Institutul Cultural Român; Deauville, Franța, Gal. de Tourgéville; 2006, Créteil, Franța, Gal. de Créteil; 2008, Vitry-sur-Seine, Franța, Gal. Municipale; 2009, Saint Maur, Franța, Villa Médicis. **Exp. colective:** 1973, București, exp. *Fantasticul în creația tinerilor*; 1974, București, Gal. Orizont, exp. *Noi probleme ale imaginii*; 1976, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și energie*; 1978, Timișoara, Gal. Bastion, *Studiu I* [cat.]; 1981, București Gal. Simeza Grupul 9+1; Timișoara, Gal. Bastion, *Studiu II* [cat.]; 1982, Sibiu, Gal. de Artă, exp. *Grupul 14. Geometrie și sensibilitate*; 1983–1994, 1999, Paris, *Grands et Jeunes d'Aujourd'hui*; 1985, Bordeaux, Gal. Emergence, Entrepôts Lainé; 1986–1994, 1999, Paris, Salon de mai; 1986, Rouen, FRAC, Haute Normandie; 1987–1988, Kyoto, Centrul internațional de artă contemporană; 1988, Duren, Germania, Bienala intern. a hârtiei; 1989, Nisa, *Art Jonction 89*; 1992, Soissons, Franța, Soissons Carton; 1995, Bienala de la Veneția; 1996, Paris, UNESCO, Centenar T. Tzara; Metz, l'Arsenal, *L'Art du recyclage*; 1997, București, Centrul internațional de artă contemporană, *Experiment* [cat., Al. Titu, A. Guță, Ruxandra Balaci et. al.]; 2000, Calais, Musée de Calais, exp. *Forger l'Espace*; 2004–2008, Champaign-sur-Marne, Franța, Biennale du CRAC; 2006–2009, Paris, Salon Réalités nouvelles; 2009, Vence, Franța, Fond. E. Hugues, exp. *L'Esprit Chave de Dada à demain*. **Artă publică:** Costinești, *Semn pentru B.T.T.* (beton). **Simpozioane:** 1972, Măgura (*Legenda*), 1974, Măgura (*Drum*); 1975, 1976, Arcuș; 1979, Lindabrun, Austria; 1980, Forma Viva, Slovenia; 1981, Hobița; 1982, Landmark, Marea Britanie, Highland Sculpture Park. **Muzee:** București, MNAC; Duren, Leopold Hoesch Museum; Longjumeau, Franța, Col. Municipală; Paris, FNAC; Musée de La Poste; Rouen, FRAC de Haute Normandie; Timișoara, Muz. Banatului; Tokyo, Sagacho, Exhibit Space; Marea Britanie, Scottish Arts Council. **Bibl.:** *AKL*; Bénézit 1999; *Un secol de sculptură* 2001; Prut 2002. – Jianu 1986; Cârnci 2000; Șerban 2005; A. Cârncu, *Povestea zilelor noastre. Artiștii români plecați în lume*, Ed. ICR, București, 2009. – *Experiment* 1997. – I. Mereuță, în *Arta*, nr. 1, 1974; Th. Redlov, în *Arta*, nr. 10–11, 1982; Fr. Bataillon, în *Art Press* 78, 1984; R. Procopovici, în *Flash Art*, no. 143, 1988; I. Vlasiu, în *Ziarul de duminică*, 6.04.2004; C. Bogdan, în *Ligeia*, no. 93–96, 2009. www.covrig.net; www.nostringsattachednews.com [interviu febr. 2009]. **I.C.**

COZMA Dumitru Ioan, 29.11.1964, Sârmaș, jud. Harghita. **Studii:** 1979–1983, Târgu-Mureș, Liceul Pedagogic, Secția de arte plastice. 1989–1995, București, Academia de Arte Frumoase, Secția ceramică, sticlă, metal, specialitatea metal, profesor Nicolae Adrian Adam. **Premii:** 2002, pr. I pentru sculptură, Târgul intern. de artă, București; pr. II pentru sculptură, Salonul de artă București; 2004, pr. pentru sculptură în metal, Bienala *Artele focului*, București.

Între cele două direcții ale activității lui **D.I.C.** – sculptură și decorație – are loc un transfer de procedee și tehnici care este foarte eficient în planul expresiei. Sculptura cioplită în lemn beneficiază de inventivitatea cu care utilizează metalul, cele două materiale fuzionând în structuri coerente. Deșeurile metalice sunt transfigurate prin asamblarea lor în sculpturi figurative și prin atribuirea de semnificații dincolo de simpla lor pregnanță vizuală.

Dumitru Ioan Cozma, *Figură umană*,
metal, foto D.I. Cozma

Exp. personale: 2002, București, Gal. Căminul Artei. **Exp. colective:** 1994, București, Gal. Simeza; 1995, SM, TNB, Gal. $\frac{3}{4}$; 1998, Gal. Căminul Artei; 1999, SM, Sala Dalles; 2002, Târgul intern. de arte vizuale; Gal. ArtClub; SM, Gal. Apollo; 2003, Sofia, Gal. Sipka 6; 2004, București, Gal. Galatea; Bienala *Artele focului*, Gal. Apollo; 2004, Pavlikeni, Bulgaria; 2005, București, Gal. Simeza; 2005, Veliko Târnovo; 2007, București, Gal. Apollo, exp. *Formă, culoare, timp*; Negrești, Muz. Țării Oașului; Vseradice, Cehia; București Muz. Municipiului. **Artă publică:** 1997–1998, Malaysia, Johor Bahru – lucrări de ceramică pentru Austin Hill Hotel. **Simpozioane:** numeroase, printre care: 1999, Hojer (sculptură în lemn), Danemarca; Oddense (sculptură în lemn), Danemarca; 2000, Budduso (sculptură în lemn), Italia; 2002, Troyan (Art Keramika), Bulgaria; 2003, Reghin (sculptură în lemn); 2004, Pavlikeni (Art Rustika), Bulgaria; Bistra Mureșului (Simpozionul „Ion Vlasiu”); 2005, Emen (sculptură în lemn) Bulgaria. **I.V.**

CRENGĂNIȘ Constantin, 1.11.1958, Iași. **Studii:** 1992, Academia de Artă „G. Enescu”, Iași, Secția sculptură; profesor de sculptură la Liceul „Octav Băncilă” din Iași; din 1995 membru UAP.

Se remarcă în arta monumentală prin îndrăzneala proiectelor, construcția dinamică și expresia percutantă. Compozițiile vivace, metamorfotice, desfășurate pe axe diagonale și concentrate prin curbe și contracurbe, investesc lucrările sale cu un patos de tip baroc (*Centaur*, *Don Quijote*, bronz). Pe chipul uman, jocul cubo-futurist al volumelor capătă valențe simbolice de mască, dezvăluind încheștarea pândită de tragismul descompunerii (*Portret*, bronz).

Constantin Crengăniș, *Cavaler*, bronz, foto Ciucă 2004

Exp. colective: 1988–2003, Iași, Galați, exp. anuale UAP; 1992, Galați, *Exp. Internațională de sculptură*; 1993, Bacău, Salonul de sculptură; 1994, Bacău, *Experiment*; 1995, București, *Artiști plastici ieșeni*. **Artă publică:** 1992, Dorohoi, *Dumitru Furtună*; 1992–1993, Iași, *Ion Creangă și Gh. Asachi*; 1994, Iași, *B.P. Hașdeu*, marmură; 1997, Soroca (Republica Moldova), *Mihai Eminescu*, bronz; 1997, Iași, Mănăstirea Cetățuia, *Aurel Vlaicu*, relief, bronz; 1995–1999, *Mon. Unirii din Iași* (reface mon. din 1925 al Olgăi Sturza, demolat în 1947); 2001, Iași, *Mon. Împăcării*, marmură; 2002, Iași, Piața grecească, *Statuia Prieteniei româno-elene*, marmură. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont. 2*; Ciucă 2004. **V.B.**

CREȚOIU Șerban, 17.05.1941, București. **Studii:** 1958–1964, IAP București, cu Boris Caragea. Debutază în 1965 la Exp. de artă decorativă. Profesor la Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza”.

Inițial, sculptură figurativă de pronunțată tendință expresionistă care cultivă un anume umor grotesc. În 1981 deschide o expoziție de *Scaune*, obiecte mai curând fantastice decât utilitare, în care lemnul este tratat ca o materie suplă, maleabilă, ale cărei modulații și torsiuni trimit la repertoriul formal al Art Nouveau și al lui Gaudi. Speculația asupra posibilităților lemnului este continuată și împinsă mai departe în lucrările non-figurative din ultimul deceniu. A lucrat și pentru teatru – măști și decoruri.

Șerban Crețoiu, *Alergător*, lemn, foto Șerban Crețoiu

Exp. personale: 1970, București, Gal. Simeza [cat.]; 1981, București, Gal. Căminul Artei [cat., prefață Constantin Noica]; 1992, Paris, Unesco, L'Espace Bonvin. **Exp. colective:** exp. de artă românească în străinătate: 1969, Tel Aviv, Titograd; 1970, Milano, Legnano-Castellanza; 1980, Poznan, Trienala intern. de design; București, 1983, 1985, 1986, 1988, 1994, 1996, exp. de sculptură mică; exp. de grup: 1992, București, Gal. Simeza, 1994, Gal. Simeza, 1997, Gal. Simeza, 1999, Gal. Orizont. **Artă publică:** 1970, București, Aeroportul Otopeni, două reliefuri în beton și sticlă, h 3 m; Costinești, *Siluate*, beton aparent, h 2,50 m. **Muzee:** București MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. – I. Mereuță, în *Luceafărul*, 7 nov. 1970; ***, în *Arta*, nr. 6, 1970, p. 2; ***, în *Arta*, nr. 11, 1970, p. 39. **I.V.**

CREȚU-MEDELINI Mariana, 11.03.1909, Bârlad – ?. **Studii:** 1927–1929, Academia liberă Guguianu, cu Oscar Han; Paris, Academia Grande Chaumière, cu Antoine Bourdelle; Dresda, Academia de Arte Frumoase. Călătorește în 1920, 1927–1929, 1938 în Franța, 1935, 1936 în Italia, 1937 în Grecia. **Premii:** pr. Simu; 1930, 1932, pr. SO.

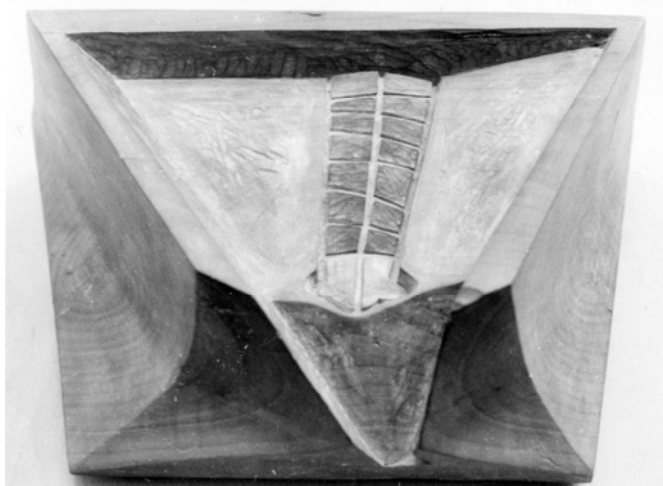
Mariana Crețu-Medeleni, *Utemistul Gheorghiuță din Clembosca*, gips patinat, foto MNAC

Sculptează nuduri feminine, viguros construite, în drapaje clasicizante, dar referințele la marea tradiție sculpturală sunt mai numeroase, mergând de la romanic până la baroc. Este și autoarea unor plăci ceramice cu subiecte istorice (*Ștefan Voievod* și *Maria de Mangop*) și mitologice (*Centaur și nimfă*).

Exp. personale: 1938, București, Sala Dalles, 1946, 1948, 1956; 1970, Gal. Orizont [cat., prefață Demostene Botez]. **Exp. colective:** din 1930, București, SO; din 1948, sporadic la anualele de stat. **Muzee:** București MNAR, MNAC, MIAMB. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001; Oprea 2006. – Oprea 1939, p. 79, 80–81. – Vianu 1938. – www.cimec.ro; www.tudor-art.com. **I.V.**

CRISTEA Simion, 17.11.1959, Bârcea Mică, Hunedoara. Activ până în 1990 la Deva, apoi la Iași unde este și conferențiar la UA. **Studii:** 1982–1986, Institutul de Artă Iași, Secția sculptură, cu Vasile Condurache; 2005, master în antropologie socială și etnologie al Universității „Al. Ioan Cuza”, Iași; 2007, doctor în estetica artelor vizuale al aceleiași universități. **Premii:** 1983, pr. III al Festivalului artei și creației studențești; 2001, „Primăvara studențească” Sibiu; pr. „Constantin Popovici” al Filialei UAP Iași; pr. Muz. de Artă Etnografică Bacău la Salonul moldovenilor; 2004, mențiune la Salonul Artis; 2006, pr. pentru sculptură „Iftimie Bârleanu” al filialei UAP Iași; 2007, pr. de excelență pentru exp. „Heruvica”; 2009, Iași, medalia de aur Europa Week.

C.S. practică o sculptură antiretorică, care refuză orice tip de calofilie, urmând doar legile implacabile ale unor volume închise, impresionante nu prin proporții, ci prin energia lor intrinsecă, pe care o putem denumi a masivității, prin modul în care sunt așezate în spațiu aceste lucrări, integrate într-o categorie a perenității. În ceea ce privește mesajul lor simbolic, dincolo de această poetică a elementarității, apropiată și de minimalism, sculptorul vehiculează o serie de „toposuri”, raliindu-se astfel unei direcții orientate spre recuperarea unor surse ale statorniciei și plenitudinii. Unele dintre piesele sale sunt realizate din tăieturi, reliefări și inclavări precise, mai puțin prin modelaj, altele merg pe linia unui figurativ arhaizant.

Simion Cristea, *Obiect*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1989, Deva, Gal. UAP [cat., prefață de Gheorghe Vida]; 1992, Iași, Gal. Cupola, împreună cu Virgil Parghel și Mihail Tarasi; 1996, Freiburg, Editura Herder; 2000, Iași, Centrul Cultural German; 2005, Bârlad, Muz. Jud. „Vasile Pârvan”; 2007, Iași, Gal. Cupola, exp. *Heruvica*. **Exp. colective:** 1983, Sibiu, *Festivalul artei și creației studențești*; 1985–1990, Deva, Gal. Forma, Saloanele de artă; 1988, București, exp. *Expresivitatea lemnului*; 1989, Arad, Bienala de sculptură mică; 1991, București, Sala Dalles, exp. anuală; 1994, Bacău, Chișinău, Saloanele Moldovei; 1995, București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$ TNB, exp. *Arta ieșeană contemporană* [cat.]; 1996, Poitiers, exp. *Pictură, sculptură, grafică*; 1997, Deva, Gal. Forma, exp. *Patru decenii de artă hunedoreană*; 1999, Cluj, Gal. de Artă, exp. *Doisprezece artiști plastici ieșeni*; 2000, Deva, Muz. Civilizației Dacice și Romane, exp. *Sinteze hunedorene*; Iași, Gal. Cupola, exp. *140 de ani de la înființarea UA Iași*. **Simpozioane:** 2003, Cucuteni, Simpozionul *Artă și sacralitate (Troia, lemn)*; 2008, Iași, Tabăra Națională de Sculptură ARTIS 600; 2010, București, Palatul Parlamentului, exp. retr. a filialei UAP Deva-Hunedoara, *Timpul* [cat.]. **Muzee:** Iași, Muz. de Artă; Bacău, Muz. de Artă și Etnografie. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; Ciucă 2004. **G.V.**

CRISTESCU (-CRISTEȘTI) Constantin, 2.01.1872, Cristești, jud. Botoșani – 23.09.1928, București. Absolvent al Școlii de Belle-Arte din Iași (?).

Apariție trecătoare în câmpul artei românești, **C.C.** a lăsat posterității un număr restrâns de lucrări. Și-a împărțit atenția între portret (portrete ale membrilor Casei Regale) și zona sculpturii animaliere. A creat mici statuete și basoreliefuluri în bronz, modelate cu un remarcabil simț al detaliului.

Exp. de grup: 1909, București, Ateneul român, Exp. oficială (cat.; în catalog apare cu numele Cristescu-Cristești); 1912, București, TA (cat.; în catalog apare cu numele Christescu-Christești și mențiunea: Paris); **Muzee:** București, MNAR (*Cai sărind un obstacol, Cal, Iapă cu mânăz* și două medalii reprezentându-l pe regele Mihai); Anastase Simu. **Bibl.:** *AKL.* – Oprescu 1954. – Cornel T. Durgheu, *Sculptura monumentală din Bihor* (teză de doctorat, Oradea, 2006). **C.T.**

CRÎȘAN Alexandra, 10.03.1932, Oradea – 1989, Cluj-Napoca. **Studii:** 1956–1959, IAP Cluj-Napoca.

Conceptele sale artistice se regăsesc exemplificate deopotrivă în reprezentări de tip figurativ, dar și nonfigurativ, și în interpretări variate ale realității înconjurătoare. Formele și volumele se îmbină în manieră armonioasă, dublate de un modelaj sensibil, generator de suprafețe bogat nuanțate. Operează cu limbajul metaforelor, creând astfel un univers propriu. Artista dă măsura talentului plastic prin compozițiile realizate în lemn (*Pereche, Maternitate, Tinerețe*).

Exp. personale: 1971, Brindisi; 1973, Sibiu; 1986, Cluj-Napoca; 1981, Freiburg; 1983, Dettenhausen, RFG; 1987, Rosenburg, Austria. **Exp. colective:** din 1956 participă la toate exp. organizate sub egida UAP la Cluj-Napoca, Bistrița, București (bienale, regionale, județene). **Artă publică:** 1967, *Axente Sever*, bust, bronz, Blaj; 1969, *Nicolaus Olahus*, bust, bronz,

Cluj-Napoca; 1970, *Victor Babeș*, bust, piatră, Cluj-Napoca. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă (*Maica, Portret de copil, Oșanca*). **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Țoca 1978; Rus 1998. **R.B.**

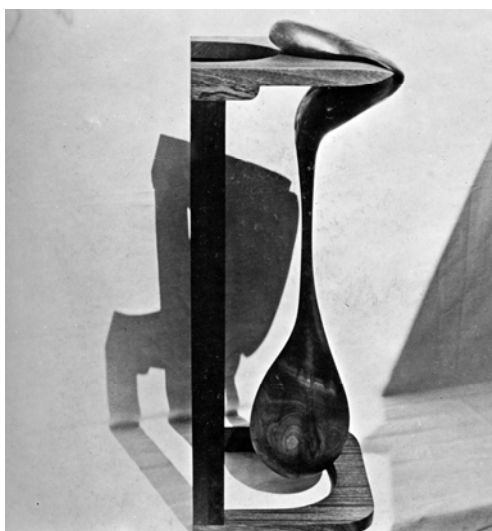

Alexandra Crișan, *Maternitate*, lemn, foto IIA

CRÎȘAN Bela, 25.11.1944, Cluj. Soțul sculptoriței Manuela Siclodi și tatăl artistei Anemona Crișan. **Studii:** 1964–1970, IAP Cluj-Napoca, cu Romul Ladea.

B.C. devine cunoscut în a doua parte a anilor 1970 printr-un interes mai rar în sculptura românească de atunci, și anume materia în ipostaza sa de categorie generică. Seria *Nașterea fluidelor*, din care fac parte atât piese de mari dimensiuni în piatră (Măgura, 1978), cât și piese mici și chiar miniaturale din lemn (expuse în 1980), presupune o dublă implicare a acestui interes pentru materie: pe de-o parte, este vorba de un nivel reprezentational pentru care calitățile cu care materia este în mod obișnuit investită, curgere, mișcare, transformare, joacă rolul principal. Pe de altă parte, este vorba de prelucrarea materialului din care sunt făcute lucrările. Printr-o muncă minuțioasă, mai ales în cazul pieselor de lemn, materialul este deturnat nu numai de la formele sale naturale, ci este obligat să primească forme care aparțin altor stări de agregare. Astfel, granița dintre solid și lichid este perturbată, iar lemnul și piatra par a curge și a lua forma suportului. În această serie, nu se poate face o departajare între suport/soclu și sculptură. Fiecare lucrare se compune, în fapt, dintr-un suport pluripartit asemenea unui mobilier special conceput pentru a susține partea „curgătoare” a sculpturii. Cele două părți nu pot exista independent, fiecare dintre ele modelând structura spațială a celeilalte. Acest lucru este valabil și în cazul lucrării în piatră, căreia mediul natural i-a furnizat suportul. Tentația de a schimba caracterul dat al materialului poate fi citită și în figurile umane de lemn acoperite integral sau parțial cu piele, de la începutul anilor 1980. Combinația

lemn-piele conferă un aspect organic și lucrărilor aflate la limita abstracției. În expoziția personală din 1987, formele neregulate acoperite cu piele și oglindă păreau fragmente de corp a căror proveniență exactă nu mai putea fi identificată. Sub același semn al straniului și al unei anumite cruzimi față de corp, stau lucrări care intră mai degrabă în categoria obiectului decât în cea a sculpturii în sens tradițional și în care fragmentul corporal este pretextul jocului dintre pozitiv și negativ (*Cutia fermecată*). După 1988, când emigrează în Austria și se stabilește la Innsbruck, păstrează preocuparea pentru combinația materialelor, însă se îndreaptă către o reprezentare mai explicită a figurii umane, recuperând anumite strategii artistice cu care debutase chiar la începutul anilor 1970.

Bela Crișan, *Nașterea fluidelor*, tehnică mixtă, 1982, foto MNAC

Exp. personale: 1977, 1982, 1987, București, Gal. Simeza [cat.]; 1980, București, Gal. Căminul Artei [cat., Mihai Drișcu]. **Exp. colective:** 1975, București, Gal. Orizont, exp. *Corpul uman*; 1976, Berlin, Bratislava, Moscova, exp. *Tineri plasticieni români*; 1976, București, Gal. Orizont, exp. *Portretul*; 1978, Budapesta, Bienala de plastică mică; 1979, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 1980–1982, exp. de artă românească în străinătate; 1984, Timișoara, Gal. Bastion, *Studiul II* [cat.]; 1984, 1986, București, Gal. Orizont, *Sculptură mică*; 1985, București, Muz. Satului, exp. *Locul, faptă și metaforă*; 1986, București, Gal. Oglinda; București, Sala Dalles, *Sculptură – tapiserie*; 1991, București, Gal. Artexpo, TNB; 1992, Chișinău, Muz. Naț. de Arte; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro*. **Artă publică:** 1991, (amplasată în 2007) Galați, *Evoluție și revoluție/Căderea comunismului*. **Simpozioane:** 1973, Măgura (*Florile de câmp și natura*); 1975, Arcuș; 1976, Galați (*Evoluție, metal*); 1977, Lăzarea; 1978, Măgura (*Nașterea fluidelor, piatră*); 1979, Piatra Neamț; 1980, Slatina; 1983, Mertingen, Germania; 1984, Babadag (*Somn*); 1985, Brăila. **Muzee:** București MNAC; Galați Muz. de Artă Vizuală; Tulcea, Muz. de Artă. **Bibliografie:** AKL; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1984. – ***, în *Arta*, nr. 12, 1978; P. Frâncu [Francois Pamfil], în *Arta*, 3, 1984; C. Dan, în *Arta*, nr. 4, 1987. **I.C.**

CRÎȘAN Nicolae, 10.10.1923, Târgu-Mureș – 12.06.1999, București. Pictorița Constanța Crișan – soție. **Studii:** 1940–1945, Timișoara, Academia de Arte Frumoase și Aplicate, cu Romul Ladea; 1946–1951, IAP București, cu Cornel Medrea.

Excelează în portret. Modelează o galerie de portrete remarcabile ale unor pictori (*Gh. Iacob, Constantin Crăciun*) și scriitori contemporani (*Nicolae Labiș, Marin Preda, Șerban Cioculescu, Radu Boureanu, Ion Horea, Corneliu Leu*). Compoziții cu temă istorică și socială în bronz și marmură. Ca grafician, s-a ilustrat mai ales în tehnica laviului. A avut o bogată activitate de scriitor, autor al unor romane de succes în epocă, reportaje, scenarii de film, critică literară și de artă.

Nicolae Crișan, *Bustul poetului Octavian Goga*, bronz, 1978, Rășinari, foto IIA

Exp. personale: 1945, 1949, Timișoara; 1946, Cluj; 1948, Târgu-Mureș; 1958, București [cat., prefață de Petru Comarnescu]. **Exp. colective:** din 1950, exp. anuale, interregionale; 1957, Moscova. **Scrieri ale artistului:** *Romul Ladea*, București, 1968; romanele *Caietele cunoștințelor mele*, București, 1964; *Noaptea așteptărilor*, București, 1969; *Aventuri în deltă*, București, 1976; *Voievozi fără morminte*, București, 1979; *Țigani, mit și realitate*, București, 1999. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL.* – Oprescu 1965; Florea 1982. **I.V.**

CUCU Aurel Silviu, 11.05.1954, Galați. Tatăl ceramistei Romana Cucu Mateiaș. **Studii:** Absolvă în 1978 IAP București, cu Ion Irimescu și Ilica Veturia. **Premii:** 1988, medalia de aur la Bienala *Dantesca*, Ravenna (colectiv); 1989, pr. UAP Moscova; 1991, pr. UAP Budapesta; 1997, pr. special de scenografie pentru *Jertfa lui Petre*, Ujgorod, Ucraina; 2002, pr. pentru scenografie originală acordat la Festivalul Internațional „Interdoll”, Ujgorod, Ucraina.

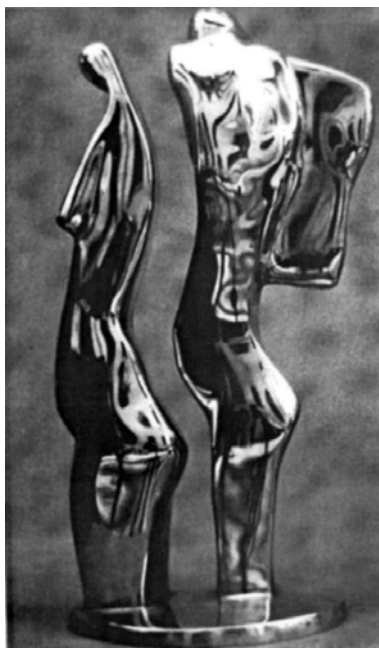
A.S.C. a debutat sub specia figurativului, continuând acest filon și mai târziu. Tema ce leagă mai multe etape ale carierei sale este lumea cercului din care și-a ales, ca personaj preferat, clovnul. Prezența lui în istoria artei datează de la începuturile modernității și a fost legată, printre altele, de reprezentarea indirectă a condiției artistului modern. Lucrările din această bogată serie în bronz, de mici dimensiuni, exploatează pe rând trăsături atribuite clovnului: amuzament, dar și dezabuzare, grotesc, dimensiune tragică sau mobilitate neobișnuită a corpului. Această direcție tematică își găsește o împlinire într-un alt domeniu pe care **A.S.C.** îl practică, și anume scenografia pentru teatrul de păpuși. Din 1995, ocupă funcția de director al Teatrului de Păpuși din Baia Mare. Lucrările făcute în taberele de sculptură la care a participat constant încă din anul absolvirii facultății au o factură diferită de sculptura mică în bronz. Fie de lemn, fie de piatră, acestea ies din figurativ, pentru a se concentra asupra unor structuri care trimit în cele mai multe cazuri la eșafodaje sau chiar la elemente de arhitectură.

Exp. personale: 2004, București, Gal. Căminul Artei. **Exp. colective:** 1977, Galați, Salonul de toamnă; 1979–1986, București SM; 1980, București, Exp. republicană a tineretului; București, Sala Dalles, Cvadriena artelor decorative; 1980–1983; 1985–1986, București, Salonul de sculptură mică; 1980, 1981, 1983, 1984, Baia Mare, Exp. jud.; 1981, Barcelona, Concurs intern. Joan Miró; 1983–1985, Baia Mare, Exp. anuală Atelier 35; 1985, Baia Mare, exp. *Oglinda*; 1985, 1987, Baia Mare, exp. *Retronatura I și II*; 1988, Oradea, exp. *Fitografia*; 1988, 1992, 1994, 1996, Ravenna, *Dantesca*; 1989, Moscova, Exp. românească de tapiserie și sculptură; Riga, Exp. intern. de sculptură; 1990, Viena, Exp. de artă românească; 1991, Nyiregyháza, Ungaria, Exp. de artă românească; 1991, Groot Schylenburg-Apeldoorn, Olanda, *Trei artiști plastici români*; 1991, 1993, Baia Mare, Exp. jud. de artă plastică și decorativă; 1992, București, Gal. Artexpo, TNB, Salonul de grafică și arte decorative; 1992, Sevilla, Expo '92; 1996, Cluj-Napoca, *Academia '70*; 2008; 1996, Paris, Académie des Beaux Arts, Concursul de portrete „Paul-Louis Weiller”; 1998, 2008, Baia Mare, Gal. de Artă, *Muza*; 2010, Cluj-Napoca, Muz. de Artă, Bienala națională de plastică mică *Vârsta de bronz*; 2010, Baia Mare, Muz. de Artă, exp. *Repere europene între tradiții și inovații*. **Simpozioane:** 1978, Arcuș (*Leagăn*, lemn); 1980, Măgura (*Poarta soarelui*, piatră); 1981, Brăila (*Valuri*, oțel); 1983, Săliște (*Vatra*, lemn); 1984, Timișoara (*Portretul unui deal III*, piatră); 1985, Baia Mare (*Construcție*, șamotă); Măgura (*Recuperări arhitecturale*, piatră); 1986, Covasna (*Echilibru I*, lemn); 1987, Săliște (*Poarta soarelui II*, lemn); 1988, Sighetul Marmăției (*Echilibru V*, lemn); 1989, Dzintari, Riga, Letonia, (*Recuperări arhitecturale II*, șamotă); 2004, Tulcea (*Portretul unui deal X*, piatră). **Artă publică:** 2000, Baia Mare *Vasile Lucaciu* (bust, bronz). **Muzee:** Baia Mare, Muz. de artă; București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Nyiregyháza, Ungaria, Col. Gal. Városi; Tulcea, Muz. de artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Florea 1982. – *Dante in Romania* 1999. – ***, *Arta*, nr. 12, 1978; C. Dan, în *Arta*, nr. 9, 1983. **I.C.**

CUJBĂ Mihai, 1956, București. **Studii:** 1983–1988, Institutul de Artă, Iași.

Lucrează mai ales în bronz, pe care-l prelucrează variat, preferând aparența fluidității formei, pentru sugestiile ei poetice. Folosește limbajul figurativ, cu nuanțe expresioniste, într-o portretistică interesată de surprinderea caracterelor și a temperamentelor (*Starea de spirit*, *Răutatea*, *Abulia*). Uneori

modelajul cu efect de evanescență poate lua tente alegorice (*Trecătoarele tinereți*), alteleori formele naturale se împletesc cu cele abstracte, într-o viziune onirică (*Universul*).

Mihai Cujbă, *Trecutele tinereți*, bronz, foto Fundația Meta

Exp. personale: 1994, București, Gal. Galateea; 1995, București, Hotel Sofitel, Casa Americii Latine; 1996, București, Stadionul Național. **Exp. colective:** 1985, Iași, Brașov, Gal. Lăpușneanu; 1987, București, Târgu-Mureș; 1988, București, MNAR, Bienala națională de arte plastice; 1989, Arad, București, Gal. Orizont, Exp. de sculptură în lemn; 1990, București, TNB, Exp. națională a tinerilor; Ravenna, *Dantesca*; Tokyo, exp. *Design Contest-Postage Staps*; 1991, București, TNB, Exp. de sculptură în lemn; Gal. Orizont, Exp. de sculptură mică; 1992, București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, TNB, Exp. națională *Mihai Eminescu*; București, Gal. Apollo, exp. *Corpul uman*; București, Gal. Orizont, Exp. de sculptură mică; 1993, București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, TNB, Exp. națională a tinerilor; 1994, București, Gal. Orizont; 1996–1997, București, Gal. Orizont; 1998, București, MNAR, Târgul intern. de arte vizuale; Ravenna, *Dantesca*. **Simpozioane:** 1985, Iași, Scânteia; 1986, Dumbrava Ciurea; 1988, Străulești, București. **Artă publică:** 1968, Iași, Muzeul Literaturii, *Alexandru Lambrior*; Iași, IFET Ciurea, *Arlechin*; București, Tei-Toboc, *Abulia*. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **V.B.**

CULLURI Nestor, 8.02.1912, București – 19.02.1987, București. **Studii:** până în 1935, Academia de Arte Frumoase București. Activitate didactică la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu” București. **Premii:** 1936, pr. Anastase Simu.

Reprezentări realist patetice ale unor personalități importante ale istoriei și culturii românești. De asemenea, activitate remarcabilă ca medalist (medalia creată cu ocazia Congresului internațional de lingvistică din 1967, București).

Nestor Culluri, *Strâmbă-lemne*, metal, foto MNAC

Exp. colective: 1946, București, SO. **Muzee:** Arad, Muz. de Artă; Brașov, Muz. de Artă; București, MNAC, MNAR. **Bibl.:** Vollmer; *AKL.* – Oprea 2004. **G.V.**

CURCAN-DUMBRAVĂ Adrian, 1951, Dumbrava (Iași). **Studii:** absolvă în 1974 IAP Cluj-Napoca.

Sculptura lui **A.C.-D.** cultivă calitățile și tehnicile reliefului. Procesul artistic se concentrează mai degrabă asupra suprafețelor decât asupra volumelor. Totuși, nu este vorba de un relief în sens tradițional, deoarece piesele sale au propria autonomie spațială și nu aderă la o altă suprafață. Lucrările lui abstracte, foarte rar figurative, în metal, piatră și marmură, propun configurații organizate de forme neregulate în care simetria, repetiția, ritmul joacă rolul esențial.

Adrian Curcan-Dumbravă, *Corp*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1978; 1987, Drobeta-Turnu Severin, Gal. Apollo. **Exp. colective:** 1974–1989, Drobeta-Turnu Severin, saloane jud.; 1990, București, Bienala de plastică mică; 1992, Salonul de pictură-sculptură; 1997, București, Gal. Simeza, Desene de sculptori; 1999, Ravenna, *Dantesca*; 2000, Buzău, Muz. de Artă; 2001, București, Palatul Parlamentului, exp. *Exerciții de stil*; 2004, Câmpulung-Muscel, Gal. Arta. **Artă publică:** 1979, *Șt. Odobleja*. **Simpozioane:** 1994; 1998, Oarba de Mureș; 2004, Voina; 2005, Pitești; 2009, Miroși, Argeș. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; *Encicl. art. rom. cont. 4. – Dante in Romania* 1999. **I.C.**

CUȘA Dumitru, 23.02.1947, Kogălniceanu, jud. Constanța. **Studii:** absolvent IAP București în 1974. În 1975 este prezent cu lucrări la majoritatea expozițiilor regionale și naționale din România. În 1976 obține bursa UAP pentru sculptură. Din 1978, când obține bursa Fundației de întrajutorare intelectuală europeană, se instalează în Franța. **Premii:** 1994, pr. pentru sculptură, Versailles; 1995, pr. Art Dialogue, Levallois.

Figurativă, sculptura lui **D.C.** și-a găsit moduri de exprimare diverse, atât în piatră și alabastru la începutul carierei, precum și în lemn și bronz. Organicul, hibridul, fluidul sunt constante ale unei opere care, fără a aparține universului suprarealiștilor, s-ar putea înscrie în continuitatea acestuia. Personaje împletite, înșurubate se atrag și se resping într-o sfâșietoare luptă-îmbrățișare, se scurg, se continuă, renașc într-o permanentă tensiune existențială care le supune unei condiții antagonice și ambivalente. O viziune sumbră condamnă aceste corpuri convulsionate la o tortură eternă, pe când personaje arhetipale întrupează o metaforă a condiției și a destinului tragic uman.

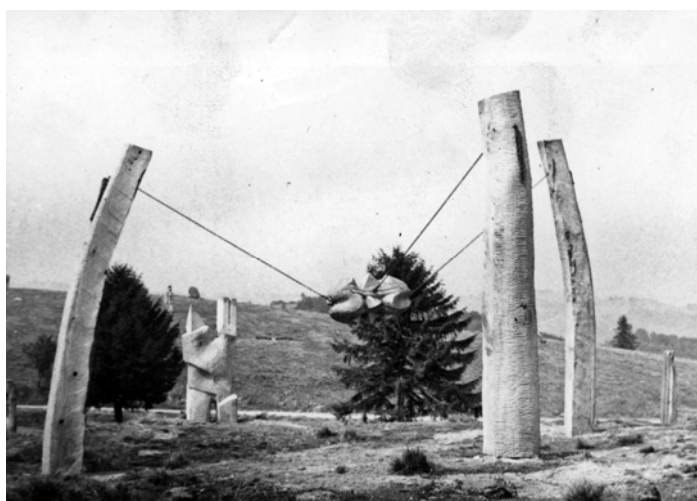

Dumitru Cușa, *Prometeu*, bronz, foto Fundația Meta

Exp. personale: 1976–1977, București, Gal. Orizont; 1987, 1991–1992, 1995, 1998, 2001, Paris, în cadrul Salonului Mac2000, Grand Palais; 1995, Limetz-Villez, Gal. Michèle Guerin; 1998, Belgia, Gal. Vanmeneen. **Exp. colective:** 1979, Paris, exp. *Grands et jeunes d'aujourd'hui*; 1980–1981, Paris, exp. *Art sacré* și saloanele de la Corbeil Essonnes și Evry; 1982, Croissy, Salonul de sculptură contemporană; 1983, Paris, Gal. La Platone, exp.

Opt artiști români; 1986, Paris și Anvers, exp. *Figuration critique*; 1989, Strasbourg, Gal. Nicole Buck; 1990, Paris, Gal. Pierre și Marie Vitoux; 1994, Versailles; 1994, 1998, Gand (Belgia), Târgul intern. de artă al secolului XX; 1996, Seoul (Coreea), exp. *Manif 96*; Limetz-Villez, Gal. Michèle Guerin; 1997, Rosny sur Seine Le Bois; 1999, Gand (Belgia), Târgul intern.; 2002, Bar sur Seine, exp. *Arts Millésimes*; 2003–2004, Brie, A doua bienală de artă actuală, Târgul de artă contemporană de la Strasbourg; 2004, Istanbul, Gal. Alkent Actuel Art, Târgul de artă contemporană de la Istanbul. **Artă publică**: 1982, realizează o sculptură în marmură, comandă a orașului Evry; 1999, Constanța, *Prăbușirea* (bronz); **Simpozioane**: 1975, Măgura, Medgidia; 1976, Arcuș. **Bibl.**: *Un secol de sculptură* 2001. – *Lucrări de artă monumentală contemporană din județul Covasna*, Centrul de Cultură Arcuș, 1999. – Virgil Mocanu, **D.C.**, Alkent Actuel Art Galerie, 2004. **A.Ș.**

CZITROM Béla, 11.11.1951, Câmpulung Moldovenesc. Activează din 1990 la Turku, unde este membru al Uniunii Sculptorilor din Finlanda și al Societății Artiștilor din Turku. **Studii**: 1978–1981, UAD Cluj-Napoca, cu Arthur Vetro, 1996, 1998, bursa Institutului cultural din Turku. **Premii**: 1988, medalie de aur la a 8-a Bienală „Dante Alighieri”, Ravenna; 1997, pr. Universității din Turku; 1998, certificat de merit la prima Exp. anuală de toamnă, Veneția, Palatul Correr.

Béla Czitrom, *Lemn*, 1987, foto MNAC

Sculptura lui **B.C.** (reliefuli, ronde bosse sau artă monumentală) se nutrește din multiple surse ale artei figurative europene, începând cu arhaicul grec sau arta funerară romană, trecând prin goticul internațional sau expresionismul german. Din aceste elemente, interpretate într-un mod personal, utilizând în bronzurile sale un modelaj extrem de rafinat, precum și rupturi și inserturi practice în formă, artistul construiește un panoptic original al lumii ca spectacol. El amintea într-un text ce însoțea cat. exp. de la Gal. Galatea, din 1988, o serie de simboluri caracteristice sculpturii sale: sfera,

piramida, masca, berbecul, palma, Omul suferinței. Portretist cu o vocație autentică el apelează la un repertoriu formal de inspirație clasicizantă de mare sensibilitate. În lucrările de mari dimensiuni, semne-semnale abstracte (mai ales lemn) realizate în taberele de sculptură, **B.C.** acordă o atenție specială integrării armonioase a spațiului. Este deopotrivă și un desenator de o acuitate specială, iar poetica sa vizuală îmbină leonardesc scrierea cu figurația de natură imaginativă.

Exp. personale: 1979, Miercurea Ciuc, Muz. Jud. de Artă; 1982, Miercurea Ciuc, Gal. de Artă; Tușnad-Băi, Gal. de Artă; 1983, București, Casa „Petöfi Sándor”; 1984, București, Teatrul Foarte Mic; Gal. Orizont-Atelier 35 [cat., prefață de I. Frunzetti]; 1988, București, Gal. Galatea [prefață Tudor Octavian, text Béla Czitrom]; 1990, Turku, Biblioteca Runo-smäki, Hotelul Ikituuri; 1991, Helsinki, Institutul Cultural Maghiar; Tampere, Tamperetalo; Turku, Joella Gal.; Biblioteca Raisio; Tuupovaara Ullakko Gallery; 1993, Turku Gal. 1; Centrul Cultural; 1994, Turku, Gal. 1; 1994, La Roche Guyon, Art'ure Gal.; Les Andelys, Tuffier Gal.; 1994, Rouen, Rollin Gal.; Honfleur, Le Fleuron; 1995, Turku, Joella Gal.; Artman Gallery; Budapesta, Muz. Vasarely; 1997, Biblioteca Vehmaa; Turku Just Gal. **Exp. collective:** 1981, 1985, 1988, 1990, 1992, 1994, 1996, Ravenna, Bienalele „Dante Alighieri”; 1984, București, Anuala de sculptură, Gal. Orizont; 1986, București, Sala Dalles, Bienala de pictură și sculptură; 1994, Espace Franklin, Elbeuf, *Salon d'automne*; 1996, Budapesta, F.M.C. Gal., exp. *Șase artiști finlandezi*; 1999 Turku, *Exp. anuală a Societății artiștilor*; 2010, Turku, Gal. Berner; Turku exp. aniversară Jöötti la 20 de ani. **Simpozioane:** 1985, Brăila, piatră; 1986, Câmpulung Moldovenesc, piatră; 1987, Săliște, lemn; 1986, Szeged, Ungaria, desen; 1998, Constanța, ceramică. **Muzee:** Wäinö, Finlanda, Muz. Aaltonen; Turku, Finlanda, Turnul Centrului Cultural; Jouko Colecția Arojoki. **Bibl.:** Șerban 2005; – V. Mocanu, în *România literară*, 26.04.1984; C. Antim, în *Luceafărul*, 28.04.1984; T. Octavian, în *Flacăra*, 04.03.1988; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 4, 1988; H. Hanhinen, în *Turun Sanomat*, 27.07.2010. **G.V.**

D

DAICU Nicolae, 10.02.1952, Braşov. **Studii:** 1971–1975, IAP Cluj-Napoca. Bursa de merit „Ioan Andreescu” (1974–1975). Profesor la Liceul de Artă din Braşov.

Sculptura practică de **N.D.** se distinge prin atenţia acordată atât modelajului, cât şi construcţiei volumelor într-o cheie clasicizantă. Uneori (*Cal în oglindă*, 2000) mizează pe efecte ludice şi de şocare a privitorului.

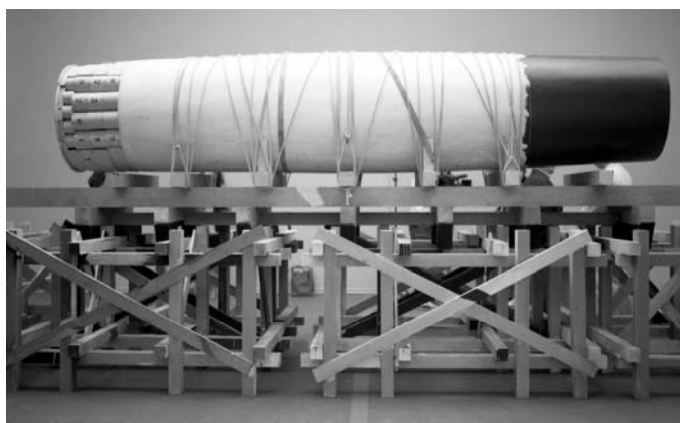

Nicolae Daicu, *Micul porumbar*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 13 exp. la Cluj, Braşov, Luxemburg; exp. retr. la Muz. de Artă Braşov. **Exp. colective:** 2005–2007, Salonul jud., Braşov. **Artă publică:** Braşov, *Avram Iancu*, *Andrei Şaguna*; Prejmer, *Mihai Viteazul*; Bucureşti, *Profesor Segărceanu*. **Simpozioane:** 1998, Bran, Reşiţa; 2004, Vama Buzăului. **Muzee:** Bucureşti, MNAC. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont. 3*; *Un secol de sculptură* 2001; Petre Matei, *Artişti plastici braşoveni contemporani*, Braşov, Editura Orientul latin. – *Salonul judeţean de artă Braşov*, Editura Artfilco, Braşov, 2007. **G.V.**

DAMIAN Horia, 27.02.1922, Bucureşti. **Studii:** 1940, se înscrie la Facultatea de Arhitectură din Bucureşti; un an mai târziu renunţă la studiile de arhitectură pentru a se înscrie la Facultatea de Drept. În 1946 obţine o bursă de studii la Paris şi se stabileşte acolo. Studiază câteva luni cu André Lhote, apoi lucrează alături de Fernand Léger; între 1949–1950 studiază cu Auguste Herbin, co-fondator al asociaţiei „Abstraction Création”. **Premii:** 1973, pr. Comunicaçao, Bienala de la Sao Paolo.

Este atras încă din adolescență de desen și pictură. Realizează copii după lucrările unor mari artiști precum Rembrandt, Velasquez, Ribera, Delacroix etc., dar și desene și schițe după natură, experiențe ce îi antrenează atât spiritul de observație cât și capacitatea de expresie plastică. Nu se fixează stilistic, ci traversează cu egal interes diverse zone. În acest sens, putem aminti dintre lucrările timpurii, un portret de băiat (datat 1943) aflat în col. Zambaccian, portret în care este lesne de citit influența lui Cézanne; altele, se fac simțite ecourile tușelor dense și rafinamentul cromaticii lui Petrașcu din anii maturității sale creatoare. Pe de altă parte, desenul acestei perioade este caracterizat printr-o remarcabilă spontaneitate și forță evocatoare. Debutează în 1941 la SO. Anii 1950 constituie pentru artist o perioadă de experimente. Lucrările de atunci au fost în mare parte distruse de autor. Puținele piese cunoscute datând din acești ani (*Heptagon*, *Cer înstelat*, 1951), indică momentul unei sciziuni radicale față de etapa precedentă, cantonarea în zona abstracției și geometrismului probabil sub influența întâlnirii cu Auguste Herbin. Nu este doar o reconsiderare a zonei tematice, ci și o reaşezare pe alte coordonate, din perspectiva expresivității artistice. Dispar definitiv verva și lirismul perioadei timpurii. În anii următori creația sa va fi dominată de geometrism sever și solemnitate, consonante cu preocupările sale pentru formele arhitectonice. Pictura trece pe un plan secundar, locul său fiind luat de sculptură/obiect. Elemente arhitectonice purtătoare de o anume încărcătură simbolică precum fântâna, coloana, templul, dar și elemente de peisaj ce predispun la interpretări în cheie filozofică (*Colina*) construiesc un discurs pe tema centrului și a axei lumii din care lipsește subiectul uman. Nu doar aria tematică este supusă periodic interogării ci și mijloacele: **H.D.** se arată deschis către posibilitățile expresive ale unor materiale noi precum rășina, acrilul, poliesterii, combinate uneori cu pânza sau lemnul.

Horia Damian, *Întoarcerea acasă*, lemn și textil, foto MNAC

Urmează apoi o redescoperire a personajului uman emblematic, integrat unui context simbolic (*Lancelot adormit*, 2003; *Filozoful*, 2004, *Eva adormită*, 2006). În această serie, obiectul și fundalul bidimensional, reminiscență a preocupărilor sale pentru pictură, fuzionează. Pictura devine cu acest prilej, un ecran ce absoarbe obiectul. Cele mai recente expoziții relevă reîntoarcerea artistului la obiectul tridimensional.

Exp. personale: 1942, 1945, București, Ateneul Român; 1943, București, Sala Dalles; 1952, Paris, Gal. Arnaud; 1964, Paris, Gal. Stadler [cat. P. Restany]; 1968, Paris, Gal. Stadler [cat., R. Varia]; 1976, New York, The Solomon R. Guggenheim Museum, *The Hill* [cat.]; 2009, Mogoșoaia, Palatele Brâncovenești [cat., R. Varia]; 2009, București, MNAC [cat.]. **Exp. colective:** 1941, București, SO; 1973, Sao Paolo, Bienala; 1983, Paris, *Les Symboles du lieu: l'habitation de l'homme*. **Artă publică:** 1952, realizează 17 vitralii destinate decorării bisericii din Audincourt; 1974, proiectează și asistă la execuția intrării monumentale a muzeului-teatru *Salvador Dali* din Figueras, Spania. **Muzee:** Aachen Neue Galerie (*Galaxie*, 1974); București, MNAR, Muz. Zambaccian; Buffalo Albright Knox Art Gallery; Figueras, Teatro Museo Dali; New York, Guggenheim Museum; New York, MOMA; Oslo, Sonia Henie & Niels Onstand Museum; Paris, Centre National d'Art Contemporain; Pittsburgh, Carnegie Institute; Torino, Collection International Center of Aesthetics; Torino, Museo Civico. **Bibl.:** Bénézit 1966; Jianu 1986; Grove; *Un secol de sculptură* 2001; *AKL*; Dragu Dimitriu 2010. – H. Horșia, în *Arta*, nr. 12, 1969, p. 2; Radu Varia, în *Arta*, nr. 9, 1970, p. 25. – [http:// www.horiadamian.com](http://www.horiadamian.com). **C.T.**

DĂIAN Călin, 16.07.1968, Cluj-Napoca. **Studii:** 1983–1987, IAP Cluj-Napoca; 1988–1994, studii aprofundate în cadrul aceleiași instituții; 1994–1995, master la University of East London, Anglia. 1998–1999, profesor de desen la Școala Generală nr. 6 Turda, jud. Cluj; din 1998 este cadru didactic al UAD Cluj-Napoca.

Lucrează cu precădere în bronz și piatră, pe care uneori le îmbină, creând structuri complexe. Pornind de la forme geometrice creează universuri noi și structuri organice, caracterizate prin robustețe sau eleganță.

Călin Dăian, *Compoziție*, calcar, foto IIA

Exp. personale: 1994, Cluj, Muz. Colecțiilor, exp. *Restaurus*; 2006, Cluj, Casa Peter, exp. *Transilvanian Kiss*; 1992, Barcelona, Gal. ACAP. **Exp. colective:** 1990, 1991, 1996, Cluj, Gal. UAP, Salonul anual de pictură și sculptură; 1993, Cluj-Napoca, exp. *Postscriptum*, Festivalul intern. studențesc de arte vizuale; 1995, Cluj-Napoca, Muz. de Artă; 1996, Cluj-Napoca, Banca București; 2000, Cluj-Napoca, Gal. UAP, *Sculptori clujeni*; 2007, Cluj-Napoca, Muz. de Artă; 2008, Cluj, Muz. de Artă, exp. *Neo real*, exp. cadrelor didactice ale UAD Cluj-Napoca în cadrul ediției a VII-a a Academiei de toamnă *Europa Artium*; 1999, Elveția, Ziegelbruecke, Gal. Gartenfluegel; 2002, Grecia, Creta, Hania, Gal. Omnia. **Artă publică:** 2003–2005, Cluj-Napoca, Catedrala mitropolitană, elemente decorative pentru cele patru cupole; *Angel*, bronz, 1997, Jurbarkas, Primăria orașului, Lituania; *Pillows* (ansamblu monumental compus din șase sculpturi), bronz, 2000, Londra, Delta House. **Simpozioane:** 1991, Costinești, *International video-art camp*; 1997, Jurbarkas, Lituania. **Muzee:** Cluj-Napoca, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; – www.uad.ro. **R.B.**

DAVID Aurel, 1934, Chișinău – 1984, Chișinău. **Studii:** absolvă în 1954 Colegiul de Arte Plastice „A. Plămădeală”, Chișinău; 1960, Institutul de Arte Plastice „V. Surikov”, Moscova. **Premii:** 1969, bursă de studii, Suedia; 1990, pr. de stat (post-mortem), Republica Moldova.

Între 1961–1969 a fost expert al Secției de patrimoniu, Ministerul Culturii, Moldova. Membru UAP din Moldova.

Exp. personale: 1995, Chișinău; **Exp. colective:** 1960, Chișinău (debut); Moscova, Sankt-Petersburg, Tallin, Vilnius, Minsk. **Artă publică:** 1971, Chișinău, mozaicul de pe fațada Centrului Republican al Tineretului; 1978, Chișinău, Mon. Victimelor Războiului. **Bibl.:** Gh. Vrabie, David Aurel, în *Arta '95*, p. 18–31. <http://www.arta.neonet.md/pictura/adavid/>. **T.S.**

DĂMĂCEANU Ion, 5.09.1924, Iași –?. **Studii:** IAP Iași. Face parte un timp din Studioul de arte plastice al Armatei.

A practicat o sculptură realist-convențională, în calitate de coautor al unor monumente importante din anii 1950.

Exp. colective: București, din 1953, exp. anuale de stat; 1996, Gal. Orizont, exp. de sculptură mică. **Artă publică:** 1956, București, în fața Academiei Militare, *Mon. Eroilor Patriei* (împreună cu Zoe Băicoianu, T.N. Ionescu, Marius Butunoiu); 1966, Golești, în fața Muz. Golești, *Dinicu Goleșcu*, bust; 1972, Iași, *G. Enescu*; 1971, Botoșani, *Petru Rareș*, bust. **Exp. colective:** București, din 1953, exp. anuale de stat. **Muzee:** București, MNAC, MNAR. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. – *Artele plastice* 1959. **I.V.**

DEAC Maria (Mia), 19.07.1946, Bistrița-Năsăud. Sculptorul Ioan Deac-Bistrița – frate. **Studii:** 1964–1970, IAP București, cu Ion Irimescu. 1970–1984, profesoară la Școala Medie de Arte Plastice din Constanța. În 1984 se stabilește la Essen, Germania.

Optează în lucrările ei, în piatră și lemn, pentru abstracția geometrică, cu trimiteri la vocabularul formal al arhitecturii medievale din Transilvania.

Maria Deac, *Figură feminină*, piatră, foto MNAC

Simpozioane: 1972, Măgura (*Aluzie*), Hobița, Piatra Neamț, Medgidia. **Muzee:** București, MNAC; Constanța, Muz. de Artă. **Bibl.:** *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001. – Florea 1982; Grozdea 1984. – *Tabăra de sculptură Măgura Buzău 1970–1975*, București, f.a. **I.V.**

DEAC-BISTRIȚA Ioan, 4.02.1940, Bistrița-Năsăud. Sculptorița Maria Deac – soră. **Studii:** 1958–1964, IAP București, cu Andrei Szobotka și Boris Caragea. 1990–2003, 2006–2007, profesor la Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza”; 2005–2006, profesor la Școala de Arte și Meserii „Dimitrie Paciurea”. 1981–1998, București – organizează și participă la cele 15 ediții ale Exp. de plastică mică. **Premii:** 1975, pr. I la Simpozionul de sculptură de la Burgas, Bulgaria; 1993, marele pr. UAP pentru tapiserie.

Se remarcă în 1978 prin portrete în lemn de mari dimensiuni. Cu mijloace extrem de simple, creștături de bardă și daltă care despică și hașurează lemnul cu o energie amintind de xilogravurile expresioniștilor germani de la început de secol, dar și de Baselitz, **I.D.-B.** reușește să imprime într-un mod neconvențional, antiacademic, individualitate figurilor sale. În acest sens e un premergător al sculpturii generațiilor mai tinere. Din aceeași perioadă datează reliefurile în lemn, abstracte, un inventar al posibilităților expresive ale unei tehnici asociate unui anumit material, un fel de alfabet al cioplirii.

O altă direcție a sculpturii lui **I.D.-B.** este cea care descoperă valoarea plastică a spațiului interior, care speculează convingerea că volumul nu numai că ocupă spațiul, dar îl și conține. Tema pe care s-a sprijinit **I.D.-B.** în această încercare este tema vegetalului, organicului, viului, a metamorfozelor încolțirii și creșterii. De aceea motivul multor sculpturi în bronz și marmură

este capacitatea formei de a se autogenera. Volumul nu este pentru **I.D.-B.** plin și opac, nu este nici gol și nu se rezumă la relația cu spațiul exterior. Forma se naște din tensiunea ei internă, materia proliferează în chip natural. Semințele și fructele, mugurii, lumea vegetală cu uimitoarele ei transformări, pentru care preferă docilitatea lutului și bronzului, sunt referințele care particularizează sculptura lui **I.D.-B.** În registru non-figurativ produce la unele din simpozioanele de sculptură construcții mobile în lemn, un fel de arbori cu coroană mobilă unde sunt evidente afinitățile cu tehnologia arhaică. Sugestia este dublă – vegetală și arhaic-tehnologică. Temele sculpturii sale se regăsesc adeseori în tapiserie, tehnică pe care a practicat-o constant în paralel cu activitatea sa de sculptor.

Ioan Deac-Bistrița, *Constructorul*, bronz, foto Ioan Deac-Bistrița

Exp. personale: 1978, București, Gal. Orizont [cat.]; 2006, Gal. Simeza. Mai multe exp. de grup între 1992–1999, la București, Gal. Apollo, Gal. Orizont (1999, cu C. Breazu, Ș. Crețoiu, Gh. Mureșan, F. Tănăsescu) și Gal. Simeza (1997, cu A. Bolea, Ș. Crețoiu, A. Eberwein, Gh. Mureșan, D. Rădulescu). **Exp. colective:** București, din 1965, exp. anuale și bienale; 1973, București, Gal. Nouă, exp. *Ipostaze. Peisaj-ambient-artă monumentală* [cat.]; 1976, București, Gal. Nouă, exp. *Artă și natură*; 1979, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Conținut și formă în sculptura românească contemporană – desene ale sculptorilor*; după 1990, mai multe expoziții de grup la Gal. Simeza. Exp. de sculptură românească în străinătate: 1979, Moscova, Sofia; 1980, Praga, Rostock, Bratislava; 1981, Belgrad [cat., prefață Radu Procopovici]; 1984, Norwich, Londra; 1985, Stuttgart; 1986, Viena; 1992,

Ankara; 1993, Belgrad; 1995, Chișinău; 1996, Montreal World Trade Center; 1999, Atena, Chișinău; 2000, Ravenna *Dantesca*. **Simpozioane:** 1971 [cat.], 1977, 1985, Măgura; 1972, Lăzarea; 1974, Arcuș [cat.]; Prilep, Macedonia; 1975, Burgas, Bulgaria [cat., prefață Rumiana Ivanova]; 1979, Căsoaia-Arad; 1982, Săliștea Sibiului; 1986, Sighetul Marmației; 1991, Soveja; 1992, Sibiu; 1992, Bacău; 1993, Apeldoorn, Olanda (sculptură în marmură de Carrara; cat., prefață de Mariecke Siezen); 1995, Oarba de Mureș; 1997, Gărâna-Reșița; 1997, Sângeorz Băi; 2002, Madonna Di Campiglio, Italia; 2004, 2007, Balbido (Trento); 2005, Nanto Petra, Italia; 2006, San Blazien (Stuttgart). **Muzee:** Bacău, Muz. de Artă, Centrul Cultural „George Apostu”; Baia Mare, Muz. Florean; Bistrița, Complexul Muzeal; București, MNAR, MNAC; Buzău; Constanța, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Sângeorz-Băi, Muz. de Artă Comparată; Skoplje (Macedonia), Târgoviște, Tulcea. **Bibl.:** *AKL*; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *Un secol de sculptură* 2001. – Șimăndan 1981, p. 82–86; Grozdea 1984; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Grigorescu 1991, p. 32. – Vida 1978; O. Bușneag, în *Arta*, nr. 10, 1979, p. 22–23. – Dosar documentar la Centrul Soros pentru Artă Contemporană (CSAC). **I.V.**

DEACU IALOMIȚA Alexandru, 26.11.1933, Șocariciu, jud. Călărași. **Studii:** 1959, absolvă IAP București, profesor Constantin Baraschi. Activitate didactică la același institut. **Premii:** 1958–1960, bursa Dimitrie Paciurea.

Modelează portrete și compoziții cu teme din viața cotidiană, de asemenea compoziții cu temă istorică în piatră și bronz. Pentru exercițiile sale de sculptură abstractă preferă ca material metalul.

Alexandru Deacu Ialomița, *Niculae Titulescu*, piatră, 1982, Craiova

Exp. colective: din 1959, exp. anuale de stat. **Artă publică:** Cluj-Napoca, *Nicolae Titulescu*; Căinari, Rep. Moldova, *Poetul Alexei Mateevici*, bronz; Câmpulung Muscel, *Ion Barbu*; București, *C.I. Nottara*. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Encicl. art. rom. cont.* 1; *Un secol de sculptură* 2001. – Grozdea 1984. **I.V.**

DEMETER Wilhelm, 1.01.1936, Zaul de Câmpie, jud. Mureș. **Studii:** 1956–1961, IAP București, cu Boris Caragea. Se stabilește la Constanța. 1980–1997, președintele Filialei UAP Constanța. Președinte de onoare al Filialei. **Premii:** 1963, 1985, pr. UAP pentru sculptură; 1970, bursă a Ministerului Culturii din Italia; 2002, București, Ordinul Serviciul Credincios în grad de Cavaler; 2007, pr. „Remus Opreanu” al Prefecturii Constanța pentru arte vizuale pentru lucrarea *Arc peste timp* din Parcul Prefecturii, Constanța.

Face parte din generația de sculptori care în anii '60 redescoperă valorile expresive și înnoiește limbajul sculpturii. Lucrarea în metal sudat, de ex. *Pescărușii*, inox, Tulcea, răspunde cel mai bine în această perioadă aspirațiilor sale novatoare. Sculptura sa se abstractizează tot mai puternic, eliminând aluziile la real. Pentru formele geometrice, esențializate ale sculpturii sale, **W.D.** preferă fie materiale neconvenționale – betonul, fie materiale nobile precum marmura.

Wilhelm Demeter, *Compoziție abstractă*, metal, foto IIA

Exp. colective: din 1961, Constanța, Tulcea, Medgidia exp. Filialei UAP; București exp. republicane; 1985–1987, 1993, Salonul de sculptură mică; 1972, Mogoșoaia, Exp. de sculptură; 1968, Legnano Castellanza; 1977, Bagdad, Exp. intern. de artă plastică; 1992, Sevilla, Exp. universală. **Artă publică:** 1966, Acvariul din Constanța *Pește*, bronz; *Pânza corabiei*, inox; Tulcea *Pescăruși*, inox, h 6 m; 1972, Costinești, *Semnal de tabără*, beton

alb, h 12 m; 1973, 1974, 1975, Mamaia, Neptun, Saturn, decorații exterioare pe fațadele unor hoteluri, ciment alb, marmură; 1996, 1997, Năvodari, Petromidia, mozaic marmură colorată și *Sculptură cinetică*, h 13 m.; 1998, Constanța Parcul Primăriei, *Arc peste timp*, marmură și inox, h 14 m; 2006, Costinești, *Obelisc*. **Simpozioane:** 1976, Galați; 1982, Lăzarea. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Constanța, Muz. de Artă, Acvariu; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Lăzarea, Exp. Taberei intern. de creație; Medgidia; Tulcea, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001; Cruceru 2005. – Grigorescu 1991; Grozdea 1974; Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism*, Paideia, București, 2006. **I.V.**

DEMETRESCU Camilian, 18.11.1924, Bușteni. În 1969 se stabilește în Italia. **Studii:** 1944–1948, București, Academia de Arte Frumoase, profesori Camil Rescu și Alexandru Ciucurencu. În paralel face studii de filozofie și medicină. Se stabilește în Italia în anii '60. Între 1948–1952 colaborează cu desene, articole și versuri la *Contemporanul* și *Flacăra*. **Premii:** 1968, București, Ordinul Cultural; 1990, pr. intern. Labirintul de argint, Roma; 1991, pr. intern. La Pleyade, acordat de Fundația Adenauer și Parlamentul Italian.

Camilian Demetrescu, *Compoziție abstractă*, plexiglas, foto MNAC

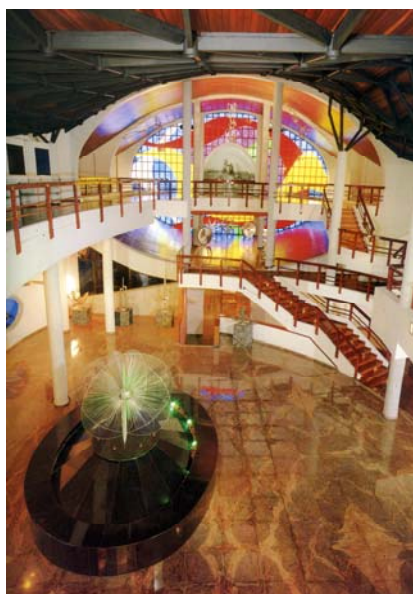
În anii '60 **C.D.** este atras de speculația teoretică privind funcțiile culorii. Între 1964–1969, activitate publicistică și de critică de artă. În prima sa perioadă italiană renunță la pictură în favoarea sculpturii, mai puțin o sculptură a volumelor, cât una a suprafețelor, a intersectării unor convexități și concavități savant calculate. Expune între 1969–1979 structuri spațiale, riguros desenate în spațiu, care par echivalente plastice ale unor ecuații matematice. Deși aparent impropriu pentru astfel de exerciții plastice,

materialul ales este lemnul, tratat aici ca o materie suplă și ascultătoare; la început, suprafețele sunt colorate sau acoperite cu praf de marmură, apoi, din contră, lemnul este lăsat să-și exprime natura. În paralel, lucrează grafică, în care o aceeași familie de forme, determinate parcă matematic, își dezvoltă infinitele variații. După 1979 renunță la abstracționism și se dedică sculpturii religioase. De asemenea, lucrează tapiserie, decorații murale în tempera, desene, gravură – toate cu teme de inspirație biblică, căutând să dea o nouă pregnanță mesajului creștin. În 1985 colaborează la ilustrarea *Divinei Comedii* de către un grup de artiști europeni, editată de Casa Dante din Roma. În 1977 restaurează biserica romanică din Gallese (Viterbo) pe care o redă cultului.

Exp. personale: 1968, București, Gal. Fondului Plastic, str. Bălcescu [cat., prefață **C.D.**]; numeroase exp. în Italia, printre care: 1975, Parma, Sala della Scuderie, Palazzo della Pilotta; 1977, Viterbo, Palazzo dei Priori. Între 1982–1994, cinci expoziții programatice pe teme din actualitatea spirituală la Rimini în cadrul-festivalului „Meeting per l’Amicizia tra I Popoli”. **Exp. colective:** 1943, 1945, București, SO; 1948, exp. *Flacăra*; din 1950 participă la principalele exp. anuale și interregionale de stat; 1971, Bienala de la Veneția; 1977, Roma, Quadriennale Nazionale d’Arte, exp. *Artisti stranieri operandi in Italia*. **Artă publică:** Sighet, Memorialul Victimelor Comunismului și Rezistenței *Omagiu deținutului politic, Înviere*. **Muzee:** București, MNAC. **Scrieri ale artistului:** *Culoarea – suflet și retină*, București, 1966; *Solstițiu etern/despre bazilicile romanice din Etruria*/Ed. Il Cerchio, Rimini, 1977; *Le Prove del labirinto*, Ed. Il Cerchio, Rimini, 1977; *Le Prove del labirinto*, Ed. Il Cerchio, Rimini, 1995; *Exilul*, București, 1997; *Proverbe de piatră/despre bazilicile romanice din Piacenza și Ferrara*, Ed. Il Cerchio, Rimini, 1997. **Bibl.:** AKL; *Un secol de sculptură* 2001. **I.V.**

DEMU (DEMOU) Dumitru (Dimitrios), 7.10.1920, Kumaria, Macedonia – 1997. În 1928 familia lui se stabilește în România. Între 1964–1966, rezident în Grecia și Franța. 1966, se stabilește în Barcelona, Venezuela. **Studii:** 1939–1944, București, Academia de Arte Frumoase, cu Cornel Medrea. 1948, bursa „Dimitrie Paciurea”. **Premii:** 1949, pr. I pentru bustul lui Pușkin; pr. I pentru monumentul lui Stalin. 1951, marele pr. de stat.

Din anii debutului datează lucrarea *Icar* (MNAR), precum și alte sculpturi cu temă mitologică sau de inspirație folclorică, în care știința construcției unei figuri umane din volume de largă respirație, desfășurate generos în spațiu, este evidentă. Sculptează figuri feminine alegorice (*Elegie*) și o serie de *maternități*. A realizat numeroase portrete monumentale – *Ion Andreescu*, *Eminescu*, *Horia Lovinescu* sau ale unor figuri istorice, *Mihai Viteazul*, *Tudor Vladimirescu*. Odată cu proiectele premiate în 1949, **D.D.** se angajează cu conștiinciozitate pe calea realismului socialist și câștigă concursul pentru monumentul lui *Stalin*, ridicat în 1950 întâi în gips, apoi în bronz. Circumstanțele primirii și realizării acestei foarte importante comenzi sunt relatate de **D.D.** în cartea sa autobiografică din 1977. În Venezuela **D.D.**, lucrează sculpturi abstract-geometrice din oțel inoxidabil, fier sau bronz, situate în spațiul public, preocupat mai cu seamă de sugestia mișcării.

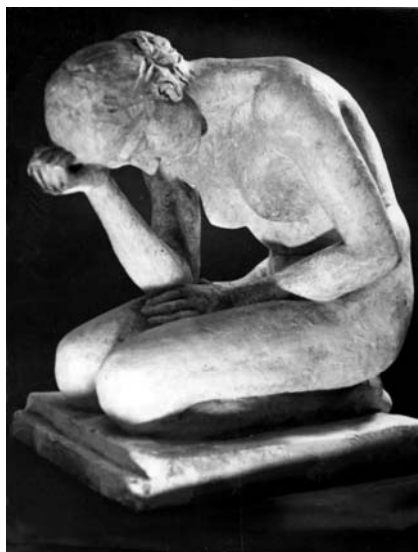

Dumitru Demu, *Casa Muzeu Dimitrios Demu*, Anzoategui, Venezuela, foto D. Demu

Exp. personale: 11, printre care: 1946, București, Căminul Artei; 1956, București, Sala Nicolae Cristea [cat., prefață Petru Comarnescu]; 1971, New York, Gal. Oliva; 1976, Paris, Gal. Bernheim-Jeune; 1983, Puerto-la-Cruz, Venezuela, Galeria Municipală de Artă Modernă. **Exp. colective:** până în 1964, București, exp. anuale de stat. Franța, Grecia, Polonia, Ungaria, Finlanda, URSS, SUA, Japonia, Venezuela. **Artă publică:** 1950, București, *Stalin*, statuie monumentală, bronz, demolată în 1956; Galați, *Tudor Vladimirescu*, bust, piatră artificială; 1965, Barcelona, Venezuela, *Fântâna Genezei*; 1966, Puerto-la-Cruz, *Heptaedrul Cerului*; 1967, Barcelona, *Fântâna Păsărilor*; 1968, Asunción, *Soare tropical*; 1976, Acarigua, *Fântâna lui Narcis*; Puerto-la-Cruz, *La Mariposa*, sculptură cinetică. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Lecheria Anzoategui, Venezuela, Fundacion Casa-Museo Escultor Dimitrios Demu înființată în 1999 [cat., cu texte de Fruto Vivas, Fidel Flores, Evarista Marin, Milagros Nunez]; Petersburg, Muz. Pușkin. **Scrieri ale artistului:** *Le Sourire de Staline*, Jean-Pierre Delarge, Paris, 1977. – **Bibl.:** Vollmer; *Nouveau dictionnaire de la sculpture*, 1970; Bénézit 1999; *Enciclopedia Balgarija*, Sofia, 1986, p. 378. Jianu 1986; *AKL; Un secol de sculptură* 2001. – *Artele plastice* 1959; Dragu Dimitriu 2010. – G. Waldemar, I. Jianou, **D.D.**, Arted, Paris, 1970 – *L'Art dans la Rép. Pop. Roumaine*, nr. 1, 1949, p. 99–101; nr. 12, 1956, p. 29–58; V. Drăgan, în *Revue roumaine*, no. 3, 1957, p. 146–147; D. Hăulică, în *Viața literară*, 9 mai 1957; ***, în *Arta*, nr. 5, 1962, p. 4. **I.V.**

DEPNER Margarete, 22.03.1885, Brașov – 02.09.1970, Brașov. **Studii:** lecții particulare cu pictorii Ernst Kühlbrandt, Friedrich Miess, Arthur Coulin și Fritz Kimm. Se consacră din tinerețe sculpturii. În 1918 călătorește în Italia unde vizitează colonia artistică a artiștilor transilvăneni de la Cervara di Roma, întemeiată de Robert Wellman. Studiază la Berlin cu sculptorul Josef Thorak și apoi la Paris cu Marcel-Antoine Gimond.

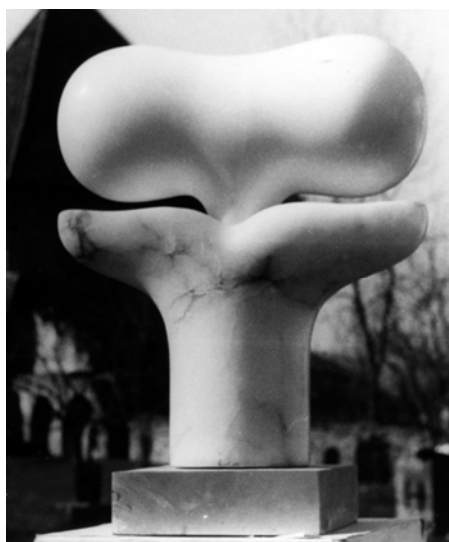
Portrete sensibile de femei și copii (*Fetiță cântând la fluier*, *Tristețe*) modelate cu un simț al formei clasicizant. În pictură și desen este expresivă, influențată de Käthe Kollwitz.

Margarete Depner, *Tânără*, gips, foto MNAC

Muzee: Braşov, Muz. de Artă; Col. particulară Depner-Philippi. **Bibl.:** AKL. – Adolph Meschendorfer, *Aus Kronstädter Gärten*, Kronstadt, 1930; M. Nadin, *Pictori din Braşov*, Bucureşti, 1975; R. Wittstock-Reich, *Erhabene Schönheit in gegenständlicher Form. Vor hundert Jahre wurde M.D. geboren*, în B. Stephani, *Sie prägten unsere Kunst*, Cluj-Napoca, 1985, W. Myss, *Kunst in Siebenbürgen*, Thaur bei Innsbruck, 1991. **G.V.**

DIENES Attila, 24.09.1942, Târgu-Mureş. Până în 1988 trăieşte la Târgu-Mureş, apoi în Ungaria. **Studii:** 1962–1968, IAP Cluj-Napoca, Secţia sculptură, cu András Kos. Bursa Fundaţiei Pollock Krasner, 1995.

Attila Dienes, *Totem*, marmură, foto MNAC

A.D. este un maestru al impostării în spațiu a unor lucrări din marmură, lemn, metal, menite să determine un teritoriu care să-i aparțină în exclusivitate. Formele geometrice combinate cu formațiuni neliniștitoare, aflate într-un echilibru fragil, dimensionează etic și estetic o atmosferă și un „locus”, cu valoare simbolică și existențială, ce se detașează atât în lucrările de mici dimensiuni, cât și în amplele compoziții spațiale (*Compoziție metafizică*).

Exp. personale: 1979, București, Gal. Orizont; 1985, New York, Continental Art Gallery; 1994, Veszprem, Aula Universității; 2000, Abația din Tihany; Budapesta, Gal. Vigado. **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală; Târgu-Mureș, Muz. de Artă; Szentendre, Muz. Ferenczy; Veszprém, Muz. de Artă. **Artă publică:** 1975, Magyarpolany (Ungaria) lucrare în memoria victimelor războiului; Szarszo (Ungaria), *Monumentul 43*. **Simpozioane:** 1975, Arcuș (*Totem*, piatră); Isserlohn, Germania; 1986, Lăzarea; 1992–1994, Zalaegersz, Győr (Ungaria). **Bibl.:** *AKL; Un secol de sculptură* 2001. – *Dienes Attila* [cat.], 2000. **G.V.**

DIMITRIU George, 23.10.1879, Dumbrăveni, Botoșani – 1952. **Studii:** Paris, Academia Julian, cu Paul Landowski și Henri Bouchard. Membru al Asociației sculptorilor români (1919–1920).

A modelat cu sensibilitate impresionistă portrete ale unor oameni de cultură sau artiști de renume (*Richard Wagner*, bronz), precum și portrete de femei și copii (gips, bronz, marmoră). De asemenea mici compoziții cu teme anecdotice din universul rustic sau citadin: *Păstor cu oile* (bronz), *Vânzătorul de flori*.

George Dimitriu, *Lucrătorul*, bronz, foto IIA

Exp. personale: 1916, 1919, 1923, București Ateneu; 1921, 1924, Gal. Maison d'Art. **Exp. colective:** 1909, TA; EAV; 1919, 1920, Exp. Asociației sculptorilor români; 1911, 1924, 1927, 1929, 1937, 1943, 1944, SO. **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** *AKL; Un secol de sculptură* 2001; Oprea 2004; Oprea 2006. – F. Șirato, *Încercări critice*, București, 1967, p. 158, 193. **I.V.**

DIMITRIU-BÂRLAD Ion (Ioan, Jean), 17.05.1890, Bârlad – 1964. **Studii:** București, Școala de Belle-Arte, cu Dimitrie Paciurea și Frederic Storck; 1913–1914, Paris, Academia Julian. Profesor de desen la gimnaziile din Craiova, Pitești, Iași; din 1919 se stabilește în București. Profesor de desen la Liceul „Gh. Lazăr”, București. **Premii:** 1911, pr. SO; 1943, pr. Ministerului Artelor.

Bun profesionist și artist prolific, **I.D.-B.** modelează numeroase portrete și busturi ale familiei regale – *Ferdinand, Maria, Carol II, Mihai* – și ale unor oameni politici – *Tache Ionescu* (MNAR), *Titu Maiorescu, Spiru Haret*. Diverse portrete în medalie (ex. *Petre Poni*, MNAR). Numeroase sculpturi de mici dimensiuni cu teme inspirate din Primul Război Mondial (*În luptă*, col. Tiberiu Postelnicu).

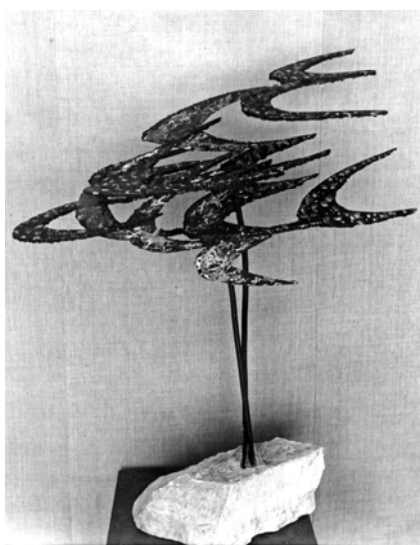

Ion Dimitriu-Bârlad, *Portret de bătrân*, lut, foto MNAR

Exp. personale: 1919, București, Sala Mozart; 1920, Cercul Militar; 1924, Maison d'Art; 1930, Ateneul Român, 1935, Sala Dalles. **Exp. colective:** București, TA, 1915, 1920, 1927, 1934, 1938, 1942; SO 1924, 1925, 1930–1932, 1941–1943; Salonul Ateneului, 1928, 1931. **Artă publică:** 1930, Târgu-Mureș, statuia ecvestră *Avram Iancu*; 1927, Iași, *Mon. Diviziei de cavalerie*; statuile *Ștefan cel Mare* și *Dimitrie Cantemir*; 1940, Câmpeni, *Avram Iancu*, statuie ecvestră. Numeroase busturi – Bârlad, București (Cișmigiu), Bușteni, Brăila, Odorhei, Băile Herculane. **Muzee:** Bârlad, Muz. „Vasile Pârvan” – donația artistului: cca 30 lucrări, mai ales portrete; București, MNAR, MNAC, Muz. Militar; col. Tiberiu Postelnicu [cat.]. **Bibl.:** L. Predescu, *Enciclopedia Cugetarea*, București, 1940; Bénézit 1966; *AKL*; *Un secol de sculptură* 2001; Oprea 2004; Oprea 2006. – M. Matache, *Colecția de artă Tiberiu și Eugenia Postelnicu*, București 2005; Liliana Iuga, *Nationalizing the City: Monuments of Romanianness and Public Space in Interwar Cluj (1919–1933)*, Central European University, Budapest, 2010, p. 113 și urm. – Nicolae Sabău, *Câteva proiecte pentru statuia ecvestră a lui Avram Iancu din Cluj*, în *Acta Musei Napocensis*, 18, 1981, p. 665–666; V.Z. Teodorescu, în *Rev. muz. mon.*, nr. 1, 1987. – Wikipedia. **I.V.**

DIMOFTE Constantin, 2.04.1934, Bârlad – 23.10.1999, Galați. **Studii:** București, absolvă în 1965 Liceul de Artă „Nicolae Tonitza”; 1960, IAP București, profesori Lucian Murnu, Corneliu Medrea, Constantin Baraschi. Profesor la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin”, Galați.

Sculptor, pictor și grafician. Lucrările sale se disting prin formule simplificate, purificate, apelând adeseori la surse din lumea folclorului, a naturii, la imagini simbolice. Investighează materiale precum bronzul sau marmura, cărora de multe ori le conferă variate forme geometrice (*Spicul, Floricica, Motiv folcloric, Întrepătrundere, Gura lumii*).

Constantin Dimofte, *Stol*, metal, 1967, foto MNAC

Exp. colective: din 1967 participă la toate exp. Filialei UAP Galați. **Artă publică:** Galați, Complexul Stadionului Dunărea; Tecuci, Focșani, Brăila. **Muzee:** București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Crișan 1986; Stoica, 2007. **R.B.**

DINCĂ Gh. Aurel, 8.12.1913, Lipnița, Constanța – 4.02.1967, București. **Studii:** 1929–1936, București, Academia de Belle-Arte; membru al Grupului Lukian-Paciurea; bursa Paciurea. **Premii:** 1943, pr. Anastase Simu pentru sculptura *Familia*, expusă la SO; 1944, pr. Orașului București. **Exp. colective:** București, 1943, 1944, SO; 1948, exp. *Flacăra*. **Artă publică:** Oradea, Băile Victoria, *Fântâna cu pelicani*, piatră artificială. **Muzee:** București, MNAC; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Ploiești, Muz. de Artă; Timișoara, Muz. Banatului. **Bibl.:** AKL; Oprea 2004. **I.V.**

DODICĂ Valentin, 1973, Abaclia, raion Basarabeasca, Republica Moldova. **Studii:** 1992–1998, UAD Cluj-Napoca; 1998–1999, studii aprofundate, UAD Cluj-Napoca. Stabilit la Cluj-Napoca.

Materiale precum șamota colorată sau bronzul sunt reprezentative pentru arta lui **V.D.**, iar interesele sale se îndreaptă cu precădere către teme

de inspirație religioasă. Cicluri precum *Geneza* sau seria *Mâini* sunt reprezentative pentru căutările sale. Se remarcă prin formule plastice figurative, compacte.

Exp. personale: 1998, Cluj-Napoca, Gal. Veche, exp. *Mâini*; 1998, Timișoara, Gal. Art. **Exp. colective:** 1998, Cluj-Napoca, Casa de Cultură a Studenților; Academia de Muzică Gh. Dima, exp. *9 Mai – ziua Europei*; 1998, Reșița, Muz. Banatului; 1999, Alba Iulia, Gal. UAP; 1999, Cluj-Napoca, Gal. UAP; 1999, Salonul jud. de sculptură și pictură; 1998, Liverpool, Marea Britanie, Gal. Blackthorn. **Simpozioane:** 1993, Albac; 1997, Cluj-Napoca. **Muzee:** Reșița, Muz. Banatului. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. **R.B.**

DOMOKOS Lehel, 11.11.1945, Negrești, jud. Satu Mare. **Studii:** 1963–1969, IAP București, profesor Ion Irimescu. Se stabilește inițial în Ungaria (1985) și ulterior la Los Angeles, în SUA. **Premii:** 1969–1971, primește bursa Dimitrie Paciurea; 1970, pr. UAP al Simpozionului de la Măgura.

Artistul dovedește un interes special pentru modelarea stilizată a formelor și volumelor, în ideea de a-și transpune viziunea în bronz. Piatra este de asemenea unul din materialele de predilecție, ale cărei caracteristici le adaptează și supune conceptului său plastic. Preferă volumele geometrice.

Lehel Domokos, *Compoziție*, bronz, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1971, București; 1986, Budapesta. **Exp. colective:** 1969, București, Sala Dalles; 1969–1985, exp. anuale UAP; 1971–1985, Satu Mare, exp. județene. **Simpozioane:** 1970, Măgura; 1971, Arad; 1977, Lăzarea; 1979, Arcuș. **Artă publică:** 1973, *Poarta de intrare a orașului Sighetul Marmației*; 1974, relief pentru Clubul Tineretului, Satu Mare; 1979, *Fântâna arteziană*, Satu Mare, Parcul Central. **Muzee:** București, MNAC (*Zbor, Pasăre de foc, Compoziție, Icar, Cantata, Taina*); Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. – *Artiști plastici din Satu Mare*, sub egida UAP, 1975; *Erdélyi magyar művészet a XX. században*, Budapest, 1990; Șerban 2005. – <http://www.cimec.ro>; <http://www.studiogallery.net>; <http://artportal.hu/lexikon>. **R.B.**

DRĂGUȘIN Doru, 1.03.1954, Niculae Titulescu, jud. Olt. **Studii:** 1975–1980, Academia de Artă București. 1979–1980, Bursa Academiei de Artă; 1981, Bursa UAP București. **Premii:** 1988, Ravenna, Bienala internațională *Dantesca*, mențiune individuală și medalie de aur; 1993, Brașov, pr. I, concursul național pentru monumentul lui Nicolae Titulescu; 1997, pr. I, concursul pentru portretul lui Gr.T. Popa.

Lucrează marmura, metalul și lemnul cu aceeași ușurință creând texturi rafinate, structuri elegante și volume pure de mare forță. Formele capătă un caracter ușor lapidar, care conferă sculpturilor sale o ținută modernă.

Doru Drăgușin, *Tăvălug*, lemn, 1987, Sighet, foto MNAC

Exp. personale: 1982, București, Gal. Kalinderu; 1984, București, Gal. Galateea; 1987, Costinești, Gal. Costinești; 1990, București, Gal. Simeza; 1998, Iași, Centrul Cultural Francez; 2008, București, Gal. Orizont; 1997, New York, Centrul Cultural Român. **Exp. colective:** 1999, București, Gal. Căminul Artei; 2004, Tokyo. **Simpozioane:** 1975, Călărași; 1980, 1983, 1985, Măgura Buzăului; 1981, Costinești, 1982, Căsoaia-Arad; 1984, Gurghiu; 1986, 1988, Sighetul Marmației; 2003, Pitești; 2003, Turnu Severin; 2003, 2004, Roșiorii de Vede; 1984, Pernik, Bulgaria. **Artă publică:** 1993, *Niculae Titulescu*, bust, bronz, Brașov, Parcul Livada Poștei; 1996, *Constantin Brâncuși*, Lessines, Belgia; 2001, *Mihai Eminescu*, bust; 2002, *Niculae Titulescu*, Geneva, sediul O.N.U. **Bibl.:** Victoria Anghelescu, în *Curentul*, nr. 881, 13 sept. 2000; Liviu Nanu, în *Revista Atheneum*, 2 martie 2004. – <http://www.dorudragusin.com/robio.html>. **R.B.**

DRINCEANU Gabriela, 5.05.1968, Iași. **Studii:** 1992, absolvă Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași, profesori Vasile Condurache și Dan Covătaru. Membră a grupului artistic 3Grup, împreună cu Zamfira Bârză și Felix Aftene din 2001. **Premii:** 1988, pr. III, Simpozionul Pârâul Rece, Brașov; 1995, pr. pentru Tineret al UAP acordat de Fundația Artexpo; 1997, pr. Bancorex pentru cel mai tânăr artist premiat de UAP; 1998, pr. UAP Rep. Moldova la Saloanele Moldovei, ed. a VIII-a; 2000, pr. Dan Hatmanu la concursul

N. Tonitza, Bârlad; 2001, pr. Ifimie Bârleanu la Salonul Artis, Iași; The Most Inovative Artist și diploma de excelență, acordate de Art Addiction Sweden; 2005, pr. Mihail Grecu ed. a XV-a, Saloanele Moldovei, Rep. Moldova; pr. V. Pogor, acordat de Primăria Iași; 2006, pr. pentru sculptură și diploma de excelență la Salonul Artis acordat de Primăria Iași; 2007, diploma de excelență la Salonul Artis, Iași; pr. național UAP România pentru sculptură pe 2006; 2008, pr. de excelență pentru 3Grup, acordat de UAP, Iași.

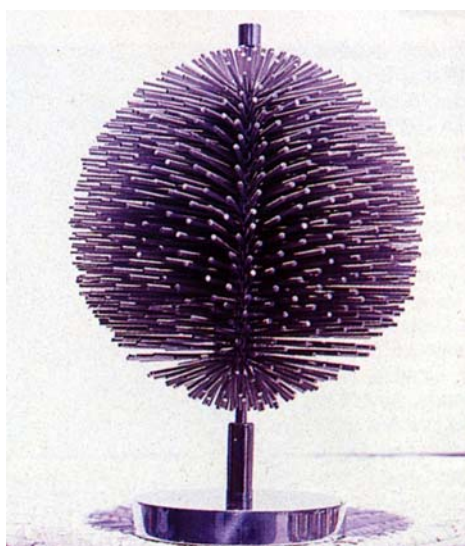
Mobilitatea sculpturii și interesul pentru citatul antropomorf de natură simbolică (seria *Îngeri*) relevă o plasticitate dominată de o formă inedită de dinamism care plasează obiectul sculptural în dialog direct cu individul și corpul său. Deschiderea către performance implică un angajament față de o permanentă interogare a rolului sculpturii, a volumetriei, a relației dintre formă și spațiu într-o incitantă coregrafie dominată de lejeritatea lemnului adesea pictat sau cu intervenții de colaj, plastic, metal.

Exp. personale: 1993, Tg. Neamț, Casa de Cultură; 1998 București, Casa Americii Latine; 1999, Iași, Gal. Cupola, Exp. *Oameni Stări*; 2003, Wolfsburg, Germania, Kreuzkirche, *Die Kunst-der Weg zu Gott*; 2006, Iași, Gal. Cupola, Exp. *Îngeri și Oameni*; 2007, Iași, Gal. Lăpușneanu, *Arhetipale*; 2008, București, Gal. Artis, Exp. *Transferuri înscenate*; 2009, Salamanca, Spania, Gal. Fundației Sanchez Ruiperez, Exp. *Ochi-Mână-Aripă-Simbol-OM*; Iași, Gal. Dana, Exp. *Îngerii din jurul meu*; 2010, București, Centrul Artelor Vizuale – Căminul Artei, Exp. *Îngerul și Timpul*; Dej, Gal. Fundației FiloArt, Exp. *Conexiuni familiale*; Mogoșoaia, Gal. Cuhnia, Palatele Brâncovenești; 2011, Pașcani, Gal. Arcadia, Exp. *Călătorii subiective*.
Exp. colective: 1993, 2008, Iași, Gal. Cupola, Palatul Cuturii și World Trade Center, Saloanele anuale Artis; 1995, București, Gal. ARTEXPO, Arta contemporană ieșeană; 1997, București, Sala Parlamentului; Sala Rondă, Galele UAP, Exp. premianților UAP; 1998, Arad, Gal. Delta, Salonul Național de sculptură mică; 1999, Sibiu, Gal. de Artă, Exp. *Forme și atitudini*; 2000, Iași, Centrul Cultural German, Exp. *De la icoană la arta contemporană*; 2001, Iași, Gal. Cupola, Exp. *Imagine – tradiție și actualitate*; București, Gal. Apollo, Exp. *13 Tineri artiști ieșeni*; 2003, Constanța, Muz. de Artă, Exp. *Ritmuri plastice*; București, Apollo, Exp. *Opțiuni paralele*; 2005, Galați, Muz. de Artă Vizuală; București, Gal. Apollo, *Sculptori români contemporani*; 2006, Baia Mare, Music Art-Café; București, Palatul Parlamentului, Sala C. Brâncuși, Salonul național de artă, Exp. *Realitatea ca imagine a imaginii (Realitatea înscenată)*; 2007, Botoșani, Gal. Ștefan Luchian, Exp. *Ziua mea de luni*; Iași, Gal. Dana, Exp. *Noi identități în pictură și sculptură după 1990*; Bacău, Muz. de Artă, *Zoomorfe*; Piatra Neamț, Bienala „Lascăr Vorel”; București, Gal. Apollo, Galele UAP, Exp. premianților UAP; București, Gal. Apollo, Salonul național de sculptură mică; 2008, București, Gal. Apollo, Salonul național de sculptură mică; Piatra Neamț, Gal. 7 Pietre, Exp. *Dialog între formă și culoare*; București, Gal. Senso, Exp. *Artiști ieșeni*; Focșani, Exp. *Sacrul în artă*; 2009, Sibiu, București, Constanța, Deva, Iași, Salonul național de artă, Exp. *Atitudini contemporane*; București, Palatul Parlamentului, Sala C. Brâncuși, Exp. *Perspective – A 54-a expoziție a Federației Internaționale Culturale Feminine*; 2010, Iași, Gal. Dana, Exp. *El Camino Sacral – Inducții ale sacrului în sculptura contemporană*, Budapesta, Tg.-Mureș, Iași, Exp. *Totem*; Timișoara, Gal. Timco, Exp. *Să nu ucizi*.
Simpozioane: 1987, Bacău, Slănic Moldova, lemn; 1988, Brașov, Pârâul Rece, lemn; 2000, Iași, Simpozionul *Artă și sacralitate*, piatră; 2003, Iași, Cucuteni, *Artă și sacralitate*, lemn; 2008, Iași, *ARTIS 600*, lemn; Eforie Sud, *Poduri europene*, Simpozion internațional; 2009, Negrești Oaș, Simpozionul *Formă, Culoare, Timp*, lemn. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001; Ciucă 2004; Guță 2007; M.J. Bartos, *Compoziția în pictură*, Polirom, Iași, 2009; Constantin Prut, *L'Art roumain – répers contemporains*, 1995 [cat.]; Alexandra Titu, *Sacralitatea x 7 arte*, 1997

[cat.]; *The Danube Streaming Show, Kunstvereinn Women's Art Support*, 2005 [cat.]; *Gabriela Drinceanu*, Fundația AXArt, Printco, Iași 2009 [cat.]; *Îngerii din jurul meu*, DanaArt, Iași 2009 [cat.]; *Gabriela și Sabin Drinceanu*, Centrul Cultural Palatele Brâncovenesti, București, 2010 [cat.]; *Călătorii Subiective*, Performantica, Iași, 2011 [cat.]. **O.N.**

DROC Maria, 1903, București, 1988, Madrid. Soția criticului de artă spaniol, de origine română, Cyrilo Popovici. **Studii:** Universitatea București, Facultatea de Litere; Academia de Arte Frumoase. Se stabilește în Spania din anul 1944.

Pictoriță și sculptoriță. Este considerată de către critica de artă spaniolă drept o figură singulară a artei hispanice de avangardă și o artistă de prim rang. Propune o viziune modernă, eliberată de constrângeri, abordând formule figurative și abstracte. Inventează obiecte sculpturale, sculpto-picturi, cum le numea criticul Ionel Jianou, cu ritmuri arhitecturale utilizând metale de diferite culori. Lucrările demonstrează un simț al ritmului, bazat pe repetiție și alternanță, spirit al geometriei și al mișcării. Artă sa nu urmează însă curentele la modă, cantonându-se în sfera cotidianului.

Maria Droc, *Sfere mobile*, metal, 1974, foto IIA

Exp. personale: 1937, București; 1946, Madrid, Gal. Buholz; 1946, Bilbao, Gal. de Arte; 1947, Santiago de Chile, Gal. Arbor; 1956, Paris, Gal. Beaune; 1958, Paris, Gal. Arnaud; 1968, Madrid, Sala Catalina. **Exp. colective:** București, SO, 1934, 1935, 1937, 1940, 1942; SO gr., 1939–1942; 1951, Madrid, Prima bienală hispano americană; 1960, Veneția, Bienala; 1965, Sao Paolo, Bienala. **Bibl.:** Ion Goschin, *Catalogul critic al picturii române contemporane*, București, 1944; Jianou 1986; *Un secol de sculptură* 2001. – J. Castro Arines, *Maria Droc. Artistas espanoles contemporaneos*, Madrid, 1976. – Logion, în *Bunavestire*, 10 nov. 1937; N. Argintescu-Amza, în *Semnalul*, 16 dec. 1939; José Luis Fernández del Amo, în *Alfarez*, nr. 13, 29 febr. 1948; Petre Oprea, în *Tribuna*, 13–19 apr. 1995; Ruxandra Balaci, în *Literatorul*, 20–27 ian. 1995. – www.cimec.ro; www.research.frick.org (Spanish artist from the twentieth century). **R.B.**

DUBINOVSCI Lazăr, 1.05.1910, Făleşti – 29.11.1982, Chişinău. **Studii:** 1925–1930, Academia de Arte Frumoase Bucureşti, cu Oscar Han; 1930–1932, Paris, cu Antoine Bourdelle. **Premii:** 1970, pr. de stat al Moldovei; 1954, membru corespondent al Acad. de Arte din Uniunea Sovietică. În 1932–1938 a fost profesor de desen la gimnaziile din Bălţi. În 1944–1951 a fost şef al secţiei „Arte plastice” a Ministerului Culturii din Moldova, iar în 1964–1972, redactor principal al Comisiei de experţi a Colegiului din acelaşi minister. Membru UAP Moldova.

Lazăr Dubinovschi, *Portretul pictoriței Mila Tonceva*, bronz, 1977

Cele mai importante opere sunt cele create în afara angajamentului ideologic și marchează talentul autorului. Sculpturi ca *Strâmbă-Lemne* (1944), *M. Eminescu* (1949), *Ștefan Neaga* (1966), *Corneliu Baba* (1967) și galeria de portrete din anii 1970–1980 – *A. Raikin*, *R. Curt*, *I. Bogdesco*, *S. Cuciuc* ș.a. – relevă talentul și potențialul său creator.

Exp. personale: 1938, Iași; 1970, 1980, Chişinău. **Exp. colective:** 1951–1980, Chişinău; Moscova; 1959; 1977, Bulgaria; 1965, Italia; 1967, Franța; 1973, Ungaria. **Artă publică:** 1953, Chişinău, *Comsomoliștii eroi*; Chişinău, *Mon. Eliberării*; 1959, Chişinău, *Gr. Kotovski* (în colaborare); 1976, *K. Marx și F. Engels* (distrusă în 1991). **Bibl.:** E. Beraşkov, *L.D.*, Chişinău, 1980; Vladimir Bulat, *L.D., un artist sub teroarea vremii*, Chişinău, Ed. ARC, 2004. **T.S.**

DUMITRAȘ Maxim, 27.10.1958, Sângeorz-Băi (Bistrița-Năsăud). **Studii:** 1998–2002, UAD Cluj-Napoca; 1995 membru UAP; membru al Asociației Internaționale de Artă din Paris. **Premii:** 1994, pr. pentru acțiunea plastică și filmul *Zidirea – Turnul Babel*, Beclean, România; 1998, pr. Fundației Artexpo, Bucureşti; 2000, pr. „Pământul și Arta”, Muzeul Agriculturii, Slobozia; 2003, Medalia omagială „Ion Irimescu – 100”, Ministerul Culturii și Cultelor din România; 2004, pr. special pentru sculptură „Ioan Greco”, Chişinău; 2004, Medalie omagială „Meritul Cultural”, România; 2006, pr. de excelență „Constantin Brâncuși”.

Artistul abordează forma și obiectul în spațiu din unghiuri diferite și surprinzătoare, valorificând atât meșteșugurile tradiționale (cioplire, modelare, împletire), cât și cuceririle tehnicii moderne (sudură, asamblare, foto, video).

Alege și combină cu îndrăzneală forme și materiale îndepărtate în timp și spațiu, ceea ce este foarte vechi și ceea ce e ultra modern, într-o viziune unificatoare, novatoare. Preferă tăietura frustă a lemnului, păstrând volumul robust, sobru, calitățile speciale ale materialului fiind subliniate prin intervenții cromatice, adaosuri metalice sau inserții minerale. Lucrările astfel create au un aspect arhaic și o patină stranie de relicve medievale sau obiecte recuperate din adâncuri. Discursul său plastic se construiește treptat pornind de la linia deschisă, evolutivă, a arcului de cerc, opțiune formală care translează de la obiecte precum conuri, coifuri, coșuri împletite etc. către trasee abstracte în spirală și către sensurile simbolice ale acestora, evidențiate în ultima sa expoziție *Absențe încercuite (Arcul, Treceți, Melcul, Adam și Eva)*. Folosește citatul cultural într-un context local, reactualizat, sesizând plasticitatea și impactul vizual al unui obiect de uz casnic, popular, sau, invers, extrăgând asocieri și semnificații din abstractul modern, cu sagacitate și ușurință, ca într-un joc suprarealist spontan. Plăcerea de a experimenta este dublată de necesitatea artistului de a interveni, prin artă, creator, pozitiv, în realitate, trăsături care se reflectă și în alte manifestări artistice (performance, land-art, film), dar mai ales în crearea unui muzeu, unic în România, Muzeul de Artă Comparată de la Sângeorz-Băi.

Maxim Dumitraș, *Compoziție*, piatră, lemn, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1976, Sângeorz-Băi; 1979, Botoșani, Gal. Șt. Luchian; 1982, Bistrița, Gal. Municipală; 1988, Târgu-Mureș, Gal. Vatra; 1990, Kraslava, Letonia; 1991, Lausanne, Elveția; 1992, Cluj-Napoca, Gal. de Artă; 1993, București, Gal. Orizont; 1994, Beclean, Bistrița-Năsăud, happening *Zidirea – Turnul Babel*; 1998, Bistrița, Gal. de Artă exp. *Veșmânt, locuire, cuc*; 1999, Sopron, Ungaria; 2000, Timișoara, Gal. Helios; 2001, Le Pradet, Toulon; 2002, Sângeorz-Băi, *Incintele personajului*, happening; 2003, Bistrița, Gal. Sugălete, *Veriga*; 2004, Herzogenrath, Burg Rode, Germania, Olanda, Belgia, Franța România;

2005, Bistrița, Gal. de Artă, exp. *IOV*; București, Gal. Simeza; 2005, Sainte Colombe Sur L'Hers, Franța, Centrul Cat'Art, *Cathar 2005*; 2006, Bușteni, Gal. Silva, *Veriga*; 2006, Puivert, Franța, Muz. Quercorb, *Exp. de artă contemporană*; 2007, Timișoara, Gal. Lima; București, Gal. Veroniki Art; 2008, București, Gal. Senso; Bistrița, Gal. Arcade; 2009, Bacău, Centrul Cultural „George Apostu”; 2010, Chișinău, Timișoara, *Absențe încercuite*. **Exp. colective:** participă la exp. de grup începând din 1982 la Bistrița și București; 1987, Baia-Mare, Atelier 35; 1988–1998, Arad, *Exp. de plastică mică*; 1993, București, Gal. Orizont; 1994, București, Gal. Simeza; 1995, București, Gal. Apollo, *Diversitatea forței*; 1995, București, Gal. Orizont, Salonul de sculptură mică; 1996, Bistrița, exp. *Art '96*; 1996, Timișoara, *Exp. de artă contemporană*; 1997, București, Gal. Galla, exp. *Realul și Posibilul*; Sângeorz-Băi, Gal. Urma, exp. *Vecinătate*; 1997, 1999, Arad, Salonul bienal de desen; 1997, București, Gal. Orizont, exp. de sculptură *Forme colorate*; 1998, Târgu-Mureș, *Exp. de artă contemporană Neconcept*; 1999, București, Gal. Simeza, exp. *Desene de sculptor*; 1999, Reșița, Salonul intern.; 2000, București, Gal. ArTei; București, Gal. Simeza, exp. *Desene de sculptor*; București, Palatul Cotroceni, exp. de ceramică; București, Gal. Apollo, exp. *Pământ, apă, foc*; București, Gal. etaj 3/4, TNB, SM; Pax Danubiana, *Mesaj pentru pace*, happening; 2001, Bistrița, Gal. de artă, *Exp. Art 2000*; Chișinău, Bacău, Saloanele Moldovei; 2002, București, SM; București, Gal. Simeza; Târgu-Mureș, Gal. de artă, exp. *Totem 21*; 2003, București, Gal. Orizont. **Simpozioane:** 1978–1993, Sângeorz-Băi; 1994, Orba de Mureș; 1994–1995, Sângeorz-Băi; 1996, Bacău, *George Apostu*; 1996, Târgu-Mureș, *Interarteast*; 1996, Sângeorz-Băi, *Art '96*; 1997, Chișinău, Moldova, *Carbonart*; 1998, Bacău, *George Apostu*; 1998, Reșița; 1999, Sângeorz-Băi, *Art '99*; 2000, Le Pradet, Franța, *Lumea Apelor*, marmură; 2001, Colibița, *Muntele I*; 2001, Praid, Harghita, Simpozionul de sculptură în sare 5+2; 2002, Reghin, *Interart 2002*, lemn; 2002, Constanța, *Artuborg*; 2002, Sângeorz-Băi; 2003, Sângeorz-Băi, *Arderea cerului*, ceramică și porțelan; 2003, Galați, lemn; 2003, Baia Mare, *Cărbunari*, piatră; 2004, Beratzhausen, Germania; 2004, Saint Martin de Seignaux, Franța; 2005, Bulgaria, lemn; 2005, Fuerteventura, Spania; 2005, Sainte Colombe L'Hers, Franța; 2006, Eforie Nord, *Marea*; 2006, Bistrița, *Ion Irimescu*; 2006, Fuerteventura, Spania; 2006, Turcia, Gumusluk, marmură; 2007, Kassel, exp. EUARCA; 2007, Bursa, Turcia, *Kuzgun Acar*; 2008, Grecia, *Drama*; 2008, Candas, Spania, *Fines de tierra*; 2008, Negrești, Oaș; 2008, Sângeorz-Băi, *Artforest-Experiment*; 2008, Sângeorz-Băi, *Întrepătrunderea privirilor*; 2009, Timișoara, *La Castel*; 2009, Sângeorz-Băi, *Artforest*; Salas, Spania, *Escultura en Norte*. **Muzee:** București, MNAC; Sângeorz-Băi, Muz. de Artă Comparată. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont. 2; Un secol de sculptură* 2001; *Sângeorz 2006; Veșmânt, locuire, cuc*, Bistrița-Năsăud, 1998 [cat., prefată Pavel Șușară]. www.maximdumitras.ro. **V.B.**

DUMITRAȘCU FILIOREANU Lucreția, 10.03.1929, Volovăț, jud. Suceava. **Studii:** absolvă în 1954 Academia de Arte Frumoase, Iași, profesor Ion Irimescu. Profesoară de sculptură la Școala Populară de Artă din Iași.

L.D.F. prelucrează materiale variate precum lutul, lemnul, piatra și bronzul, domeniile sale de predilecție și în care excelează fiind ceramica și plastica mică. Sculptorița pe deplin stăpână pe tehnicile de lucru tradiționale și-a găsit propria formulă de exprimare, caracterizată printr-o viziune conceptuală modernă. Tehnica sa specifică de modelare a lutului își găsește o finalitate de esență metaforică, axată pe dominante stilizate. Excelează în portretistica voievodală, marcată de un anume hieratism de inspirație bizantină și în reprezentări de dimensiuni reduse ale unor personaje feminine.

Rezultă o operă unitară din punct de vedere stilistic și al concepției (*Cvadriga victoriei, Jertfa, Zbor, Strigătul pământului, Dimitrie Vlahuță, Dimitrie Cantemir, Germinație, Idol*).

Lucreția Dumitrașcu Filioreanu, *Bustul domnitorului Grigore Ghica al III-lea*, piatră, 1975, Iași, foto Ruxanda Beldiman

Exp. personale: 1971, Iași, Muz. de Artă. **Exp. colective:** 1954, Iași, Exp. anuală a artiștilor ieșeni, debut; 1962–1966, Iași, Muz. de Artă, Exp. interregională. **Artă publică:** *Fântână arteziană*, metal, 1980, Tecuci; *Domnitorul Grigore Ghica III*, piatră, 1975, Iași; *Haralamb Vasiliu*, travertin, Universitatea de Agronomie, Iași; *Matematicianul Octav Mayer*, bronz, 1994, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza”, Iași; *Chimistul Ion Curievici*, bronz, 1997, Facultatea de Chimie, Iași; **Muzee:** Iași, Palatul Culturii, Muz. de Artă (*Pictorul Eugen Ștefan Boușcă, Germinație, Idol*). **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2.* – Eugen Suceveanu, *Iași. Obiective istorico-turistice*, Iași, 1983; Ciucă 2005; Florea 2007. – Aurel Leon, în *Cronica*, nr. 29, 17 iulie 1971. **R.B.**

DUMITRESCU Elena, 10.10.1971, București. **Studii:** 1997, absolvă Universitatea de Arte București, profesori Mircea Spătaru și Darie Dup; lector universitar la Catedra de sculptură a UNAB. **Premii:** 1993, pr. Fundației Marcel Guguianu; 2000, pr. *Gheorghe Anghel*.

Este interesată de un câmp problematic situat la granița dintre religios și mundan, în ideea că un aspect nu îl exclude pe celălalt. Sculptura antropomorfă de mari dimensiuni sugerează cu precădere stări de suferință, moarte, resemnare, prin pozițiile sugestive ale personajelor. Sculptura **E.D.** vorbește despre umanitate în dimensiunea ei trecătoare, aflată prin moarte la un pas de izbăvire. Anatomia umană este adesea fragmentată, strivită sau își împrumută forma unor modelaje vestimentare, un fel de carcase anatomiche.

În unul dintre proiectele sale intitulate *Intus*, aduce în atenție modelul adamic pentru a-și ilustra demersul artistic. Sculptura este însoțită de desen, iar angajamentul conceptual este susținut formal de structuri din lemn, gips, ceramică, piatră, dar și carton, textile și hârtie.

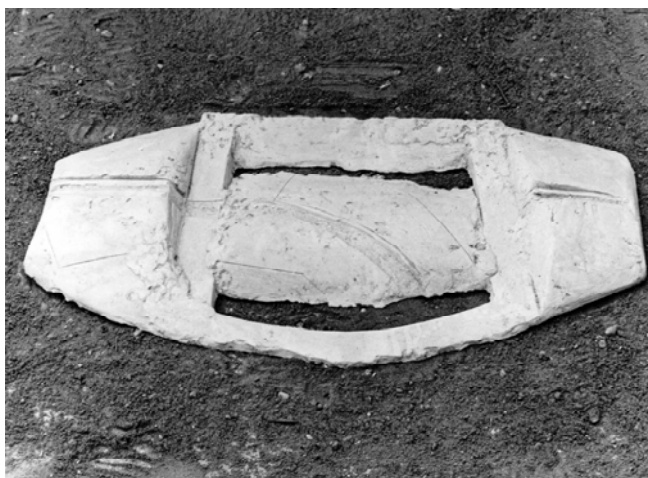
Elena Dumitrescu, *Aripi*, ipsos, foto Elena Dumitrescu

Exp. personale: 2001, București, Gal. UNA; 2002, București, Gal. Simeza; 2005, București, Gal. Căminul Artei; 2006, Roma, Accademia di Romania din Roma, Italia; 2007, Centrul Cultural Palatele Brâncovenești Mogoșoaia. **Exp. colective:** 1994, Academia de Artă din Budapesta, Ungaria; 1995, București, Gal. Galla, exp. *Dialogul Libertății*; Gal. Apollo; Gal. UNA; Gal. etaj ¾, TNB; 1996, București, Gal. Orizont Salonul de sculptură; 1997, Aachen, Ludwig Forum; 1998, București, Gal. Apollo, Salonul de sculptură; Gal. etaj ¾, TNB, Bienala de arte decorative *Artele focului*; 1999, Atena, Conservator, exp. *Sculptori români contemporani*; București, MNRL, exp. *Accente – amprente*; 2001 ONDEA, TNB; 2002, Gal. etaj ¾, TNB, exp. *Remember – femei creatoare la Marea Mediterană și Marea Neagră*; 2004, TNB, Exp. *Vizitandu-l pe Velasquez*; Mogoșoaia, *Salonul de primăvară*; București, Gal. Apollo, exp. *Sculptori Români Contemporani*; 2005, Gal. Senso, *Salonul de primăvară al femeilor creatoare*; Aumale, Salonul Federației Internaționale Culturale Feminine (F.I.C.F.); Roma, Accademia di Romania, exp. *Spazi Aperti*; 2006, București, Gal. Apollo, *Salonul de sculptură mică*; Palatul Parlamentului, Sala Brâncuși, *Salonul național de artă*; Gal. Senso, exp. *Arta sacră*; 2007, Torino, exp. *Aripi*, Torino; Sibiu, Muz. Brukenthal, exp. *Poduri europene – tradiție și continuitate*. **Scriseri ale artistei:** *Artă și tehnologie*, Unarte, București, 2001. **Bibl.:** *Ateliere de artiștidin București*, 3. – A. Mocanu, în *Octogon/arhitectură și design*, nr. 9, 2001; Mircean, în *Gazeta românească* (Italia), nr. 24, 16/22 iunie 2006; ***, în *Ziarul Financiar*, nr. 2193, 3 august 2007. – www.elenadumitrescu.ro. **O.N.**

DUMITRESCU Sergiu, 23.12.1954, Galați. **Studii:** 1979–1981, IAP București, profesori: Vladimir Predescu, Marin Iliescu. Consilier la Inspectoratul de Cultură Galați. Din 1995 membru fondator al mișcării *Axa* de la Galați. **Premii:** pr. *Cesare Pavese*, pentru

sculptură mică, Italia; 1995, pr. II, Cissone, Italia; 1995, nominalizat la pr. Academiei Române; 1995, nominalizat la pr. UAP pentru sculptură.

Domeniile sale de predilecție sunt sculptura mică – unde tema favorită o reprezintă figurile mitologice (*Nausicaa*, *Polymnia*) și instalațiile, multe cu temă religioasă. Lucrările sale se caracterizează prin prețiozitatea efectelor plastice. Instalațiile prezintă formule de materiale variate, lemn, metal pământ etc. (*Vestmânt*, *Trecerea în lumină*), care permit rezolvări spațiale variate și interesante.

Sergiu Dumitrescu, *Compoziție*, ipsos, foto MNAC

Exp. personale: 1984, 1986, 1989, 1995, 1998, Galați, Gal. de Artă „Nicolae Măntu”.
Exp. colective: 1984, București, Gal. Orizont, exp. *Schița*; 1979, București, Casa de Cultură „Friedrich Schiller”; 1980, București, Sala Dalles; 1996, București, Gal. Orizont; 1997, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. Grupului *Axa*; 1997, București, Gal. Apollo; 1997, Constanța, Muz. de Artă, exp. Grupului *Axa*. **Artă publică:** *Vestmânt*, metal, 1991, Galați; *Veghea*, metal, 1995, Galați; *Trecerea în lumină*, metal, 1997, Galați; **Simpozioane:** 1991, Galați. **Muzee:** București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Stoica 2007. – Crișan 1986. – Oana Tănase, în *Observator cultural*, nr. 66, 29 mai 2009. **R.B.**

DUMITRESCU Sorin, 18.03.1946, București. **Studii:** absolvă IAP București în 1970, cu Corneliu Baba. **Premii:** 1974, bursa UAP; 1989, pr. Fundației Peter Ludwig, Aachen; 1990, marele pr. UAP.

Obiectele sculpturale ale lui **S.D.** se situează în continuitatea picturii, care constituie ocupația sa principală, fără ca cele două domenii să se suprapună însă în mod nemijlocit. Expozițiile lui, începând cu *Hipersemne* din 1980, au integrat și elemente tridimensionale, conferind astfel unitate și comunicare spațială între exponate. În 1982, construiește pentru Bienala tineretului de la Paris o instalație guvernată de patru elemente primordiale: pâinea, apa, ceara și focul, care semnalizează încărcătura spirituală a lucrărilor de pictură abstractă. Instalația care utiliza obiecte de gips și ceară,

precum și textile nu urmărea o repetare a obiectelor pictate, ci viza mai degrabă instituirea unei relații cu spectatorul cărui dorea să îi confere o dimensiune de ritual. Odată cu anii 1990, factura picturii lui **S.D.** se schimbă datorită interesului pentru icoana ca obiect de cult și a dorinței de a se înscrie într-o tradiție artistică creștină, iar aceasta remodelează relația dintre pictură și obiect. Din seriile sale pictate, ca *Mâna arhanghelului Mihail* sau *Biserica*, fac parte și obiecte de gips sau bronz ce reiau, de această dată cu exactitate, iconografia picturii și de aceea sunt numite de artist „icoane tridimensionale”.

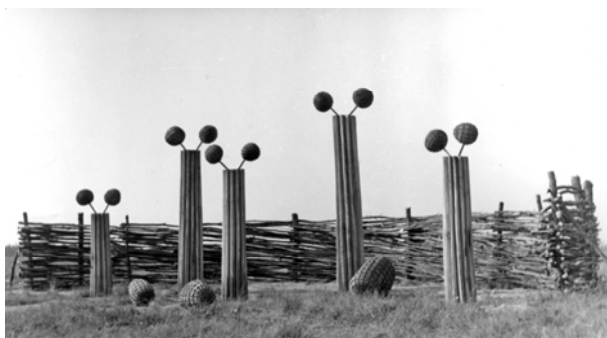
Sorin Dumitrescu, *Apă, pâine, ceară*, foto MNAC

Exp. personale: 1976, București, Institutul de arhitectură, *Construcții emblematice*; 1980, București, Sala Dalles [cat., Dan Hăulică]; 1991, București, Gal. Artexpo; 2007, București, Palatul Mogoșoia, *Biserici/Coloană/Ruină/Pas* [exp. retr.; cat. **S.D.**]. **Exp. colective:** 1982 Paris, Bienala tinerilor artiști; 1998 Budapesta, Gal. Mücsarnok [cat.] 1999, București, Muz. Kalinderu, exp. *Rudenie și patrimoniu* [cat. **S.D.**]. **Muzee:** București, MNAC; UNAB; Sibiu, Muz. Brukenthal. **Scrieri ale artistului:** *Anticritice*, București, 2002; *Chivotele ecumenice ale lui Petru Rareș*, București, 2003. **Bibl.:** Mihai Sârbulescu, *Despre ucenicie*, București, f.a. – *Versions of Transfiguration* 1998. **I.C.**

DUMITRIU Alfred, 4.11.1955, Râul Alb (Dâmbovița). **Studii:** 1974–1980, IAP București. **Premii:** medalia de aur (colectiv), *Dantesca*, Ravenna, Italia; 2004, pr. UAP (colectiv) pentru *Artele focului*.

A.D. formulează un repertoriu abstract geometric odată cu conceperea fiecărei serii de lucrări. Acesta va constitui un limbaj recognoscibil în toate piesele aceleiași serii. Este vorba fie de corpuri geometrice (*Cubul, Coloana*), fie de elemente bidimensionale. Puține dintre lucrările lui dau impresia unei organizări geometrice riguroase; avem mai degrabă de-a face

cu forme „desenate” liber. La frontiera cu figurativul se găsesc asamblaje care, pornind de la forme geometrice simple, se înscriu într-un demers de recuperare a artei infantile (*Cuplu*). Este preocupat de textura suprafețelor de bronz, fier sau lemn, pe care le acoperă cu incizii orientate în felurite direcții, pentru a reflecta lumina diferit și a introduce astfel o relație nouă între volume. Face și tapiserie, în care transferă unele dintre motivele din sculptură. Între 1988–1993, se ocupă de restaurare (de exemplu, vitraliile Muzeului B.P. Hașdeu, Câmpina).

Alfred Dumitriu, *Rezervație*, lemn, 1982, foto MNAC

Exp. personale: 1988, București, Gal. Orizont; 1993, Paris, Gal. du Temple [cat.]; 1994, Sinaia, Centrul European de Cultură; 1995, Costești, Vâlcea, Muz. Geologic; 1996, Lugano, Elveția, Arte Casa; Gal. Christ; 1997, Lugano, Salonul Mercedes; 1998, Câmpina, Muz. B.P. Hașdeu; Ploiești, Gal. de Artă; 1999, Saarlouis, Germania, Muz. Ludwig; 2000, Ploiești, Muz. de Artă; 2007, București, Sediul central BRD; 2009, Paris, Gal. Mona Lisa.
Exp. colective: 1982–1987, Ploiești, Exp. jud.; 1983–1985, Budapesta, Magdeburg, Sofia, Exp. de sculptură românească contemporană; 1987, București, Exp. tineretului; 1988, 1990, 1992, 1994, 1996, 1998, 1999, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 1992, București, Gal. Artexpo, TNB; 1996, București, Gal. Calderón; 2007–2008, Paris, Salon d’automne. **Artă publică:** 1979, Nicolae Bălcescu, Bacău, altar Biserica Catolică; 1987, Brebu, Prahova, *Matei Basarab*, *Constantin Brâncoveanu* (reliefuri, bronz); 1990, Vălenii de Munte, Prahova (Universitatea de vară), *Nicolae Iorga* (relief, bronz); Strejnic, Prahova, *Troiță*, dedicată lui Nicolae Iorga; 1992, București, Institutul de Construcții, *Anghel Saligny*; 1993, Sinaia, Muz. Peleş, relief pentru aniversarea Castelului Peleş; 1994, Câmpina, *Crucifix*; Florești, Prahova, Casa memorială „Grigore Ionescu”, *Grigore Ionescu* (relief); 1996, Posada, Prahova, Palatul Marthei Bibescu, relief; 1997, Sinaia, Muz. Peleş, *Carol I*, *Ferdinand I*, *Carol II* și *Mihai I* (reliefuri); 1998, Poiana Câmpina, Prahova, *Mon. Eroilor*. **Simpozioane:** 1982, Reci; 1983, Piatra Neamț; 1985, 1996, 1997, 2000, Valea Neagră. **Muzee:** București, MNAC; Ploiești, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Dante in Romania* 1999. – www.alfred.dumitriu-art.ro; www.artvizuale.ro. **I.C.**

DUMITRU George, 11.04.1954, Ploiești. **Studii:** 1978–1982, Conservatorul de Artă „George Enescu”, Facultatea de Arte Plastice, Iași.

G.D. promovează cu precădere o formulă artistică de tip figurativ cu aspect geometrizant, cu volume generoase, ample.

George Dumitru, *Compoziție geometrică*, piatră, Măgura, foto MNAC

Exp. colective: 1982, Ploiești, Bienala anuală de sculptură și grafică; 1983–1986, Ploiești, Exp. jud. de artă; 1984, 1985, București, Salonul republican de grafică; 1983, Ploiești, exp. Atelier 35; 1992, Ploiești, Salonul de pictură și sculptură (*Lemn*). **Artă publică:** *Mon. Eroilor din Primul și al Doilea Război Mondial*, bronz, 2004, Boldești Scăieni, jud. Prahova; *Paul Constantinescu*, bust, bronz, 2001, Ploiești, Muz. Memorial; *Principele Constantin (Băzu) Cantacuzino*, bust, bronz, 2006, Jilavele, jud. Ialomița, fostul conac. **Simpozioane:** 1983, Reci, jud. Covasna; 1984, Câmpulung Moldovenesc; 1985, Valea Doftanei, jud. Prahova; 1987, Sângeorz Băi, jud. Bistrița; 2006, Simpozionul intern. „Gh. Iliescu-Călinești”. **Muzee:** Ploiești, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Un secol de sculptură* 2001. – Șerban 2005. **R.B.**

DUP Mircea-Darie, 4.05.1959, Zlatna, jud. Alba. **Studii:** 1983, absolvă IAP București. Doctor în arte vizuale. În prezent este profesor la Catedra de sculptură a UNAB. **Premii:** 1988, pr. Bienalei de Desen, Arad; 1989, pr. UAP pentru sculptură; 1992, pr. pentru sculptură la Salonul de primăvară; 1992, pr. UAP pentru artă monumentală.

Practică o sculptură figurativă vag stilizată, care speculează valorile expresive ale fragmentului anatomic și mișcării/repaosului (*Femeie care se spală pe cap*, lemn, 1996). Pozele personajelor, sau secvențele anatomice care evocă o prezență, construiesc un discurs al artefactului perimat, al caducității. Exponent al unui istorism postmodern, artistul vizitează zona clasicității grecești (*Auriga*), sursă interogată uneori din perspectiva formei hibride.

Mircea-Darie Dup, *Femeie spălându-se pe cap*, lemn, foto IIA

Exp. personale: 1990, București, Gal. Simeza; 1997, București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$. **Exp. colective:** 1987, București, Gal. Orizont, Exp. *Alternative*; 1990, București, Sala Dalles, Exp. 9+9; 1991, București, Gal. Orizont, Exp. *Auriga*; 1992, Sevilla, Exp. Universală; 1995, București, Gal. Catacomba; București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, SM de pictură și sculptură; Veneția, Bienala; 2000, Soest, Olanda, Gal. Hazelaar; 2002, Roma, Gal. Abraxas; 2004, Mogoșoaia, Palatele Brâncovenești, exp. *Autoportret*; 2007, București, Gal. UNA, exp. *La ruinurile unui muzeu*; New Delhi, Mumbai, National Gallery of Modern Art; 2009, București, Gal. Simeza; Tulcea, Bienala de artă contemporană; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro*. **Simpozioane:** 1983, Măgura (*Medievala*); 1985, Măgura (*Firida*); 1984, Săliște; 1987, Oarba de Mureș (*Cămașă*); 1990, Dzintari, Riga, Letonia; 1992, Sibiu, Borckel en Schaft (Olanda); 1993, Mraconia; 1994, Sângeorz Băi; 1994, Groot Ichuylenburg, Olanda; 1995, Simpozionul internațional de sculptură, Centrul „George Apostu”. **Muzee:** Bacău, Muz. de Artă; București, MNAC; Phoenix, Arizona, Universitatea din Phoenix. **Bibl.:** Barbosa 1976; Bénézit 1999; *AKL*; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *Un secol de sculptură* 2001; Mircea Deac, *Lexicon critic și documentar. Pictori, sculptori și desenatori din România. Secolele XV–XX*, București, 2008. – Țoca 1978; *Experiment* 1997; Guță 2001; Guță 2009; *Ateliere de artiști din București*, 3, p. 47–51. – *Versions of Transfiguration* 1998. – A. Mocanu, în *Ziarul financiar*, 21 iulie 2006. **C.T.**

DUP-CSAPO Reka-Kristina, 13.09.1967, Cluj-Napoca. Sculptorul Darie Dup – soț. **Studii:** 1989–1992, UAD Cluj-Napoca, Secția grafică; 1993–1997, UNAB, Secția sculptură. 2008, doctor în arte vizuale. Din 1998 este lector la Catedra de sculptură din cadrul UNAB. Din 1998, membră UAP. Din 2007, membră Royal British Society of Sculptors, Marea Britanie. **Premii:** 1997, Ludwig Grant; 1998, pr. I, Bienala *Artele focului*, București; 1999, pr. pentru sculptură, Morges, Elveția; 2000, pr. „George Apostu”.

Artistă înzestrată cu un puternic simț al formei și detaliului, **R.-K.D.-C.** este creatoarea unor personaje/ființe conectate la lumea circului și a *commediei dell'arte* sau care provin din universul zoomorf (broasca țestoasă, elefantul). Micile sale portrete de arlechini cu mâinile tăiate, seria *cutiilor* ce constrâng ființa umană, bestiarul său sunt formule prin care artista își construiește propriul discurs asupra existenței.

Exp. colective: 1994, Budapesta, Academia Națională de Artă; 1995, București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, TNB; 1997, Aachen, Ludwig Forum; 1998, București, Bienala de arte decorative *Artele focului*; Budapesta, Gal. Mucsarnok; 1999, Copenhaga, Gallerihuset; 2000, Angers, Credite Agricole; Copenhaga, Bredgade-Kunsthandel; 2007, New Delhi, Mumbai National Gallery of Modern Art; 2007, București, Gal. UNA, exp. *La ruinurile unui muzeu*; 2009, București, Opera Națională; 2009, București, Gal. Veroniki Art, Exp. *Erosul verii*. **Simpozioane:** 1993, Mraconia; 1994, Sângeorz; 1999, Morges, Elveția. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *Ateliere de artiști din București*, 3. – *Versions of Transfiguration* 1998. **C.T.**

DURGHEU Teodor Cornel, 16.11.1945, Berechiu, jud. Bihor. **Studii:** 1972–1978, IAP Cluj-Napoca (șef de promoție). Profesor de sculptură, decan al Facultății de Arte Vizuale, Oradea. Membru fondator al Fundației Culturale *Cetatea Oradea*. **Premii:** 1977, pr. I *Primăvara studentescă*; 1992, pr. de excelență exp.-simpozion *Eminescu – un secol de medalii*.

Arta lui Teodor Durgheu se caracterizează printr-o viziune eminentă austeră și rafinată, demonstrând o deplină stăpânire a vocabularului plastic. Între temeile sale preferate se regăsesc evenimente semnificative ale istoriei românilor, transpuse în monumente de for public (*Monumentul celor 42 de eroi de la Homorod* etc.). Personalități ale istoriei și culturii române sunt transpuse în portrete cu caracter expresiv și profund (*Onisifor Ghibu, Lucian Blaga*).

Teodor Cornel Durgheu, *Burebista*, bronz, 1986, foto MNAC

Exp. personale: 1980, Oradea; 1981, Beiuș; 1981, 1983, Onești; 1990, Marienberg; 1997, Cluj-Napoca. **Exp. colective:** 1978–1995, Oradea, Gal. UAP; 1986, București, Sala Dalles; 1986, Brașov. **Artă publică:** 1993, *Mon. celor 42 de eroi de la Homorod*, piatră, Homorod, Bihor; 1994, *Obelisc în memoria eroilor*, Sânicolaul Român, Bihor; 1994, *Avram Iancu*, bust, Oradea; *Burebista*, Florești; 1995, *Mon. martirilor dr. Ioan Ciodaș și dr. Nicolae Bolcaș*, Beiuș; *Onisifor Ghibu*, Oradea; 1996, *Monumentul pompierilor*, Oradea; 1998, *Emanoil Gojdu*, Oradea; 1998, *Constantin Brâncuși*, Oradea; *Lucian Blaga*, Oradea. **Muzee:** București, MNAR; Oradea, Muz. de Artă; **Scieri ale artistului:** *Sculptura monumentală din Bihor*, teză de doctorat, online. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont. 3; Un secol sculptură* 2001. **R.B.**

E

EBERWEIN Almi (Armeniu), 1.01.1938, București. Stabilită la Mannheim din 1987. Sculptorul Anton Eberwein – soț. **Studii:** 1952–1956, București, Liceul de Arte Plastice; 1956–1962, IAP București. **Călătorii:** 1965, Bulgaria, 1966, Polonia, 1967, Ungaria. Debutează în 1964.

S-a remarcat prin portrete bine construite (*Miron Costin*) și compoziții (*Joc cu păsările*). Împreună cu Anton Eberwein lucrează sculptură mică pe tema arborelui vieții, de asemenea, medalii și plachete. A lucrat grafică publicitară și de carte.

Almi Eberwein, *Siluetă*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1982, București, Sala Simeza (împreună cu Anton Eberwein).
Exp. colective: exp. anuale de stat. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*. – Grigorescu 1991, p. 32; *Banater Künstler Heute*, Nürnberg, 1993; F. Krumher *et al.*, *Zeichen des Aufbruchs. Spuren des Abschieds. Deutsche Künstler aus Ostmittel- und Südosteuropa*, München 1994. – A. Pintilie, în *Arta*, nr. 10–11, 1982, p. 79. **I.V.**

EBERWEIN Anton, 25.07.1936, Aradul Nou, Banat. Stabilit la Mannheim. Almi Eberwein – soție. **Studii:** 1950–1955, Școala Populară de Artă Arad; 1956–1962, IAP București. Până în 1985 asistent la IAP; 1973, membru în biroul de conducere al UAP; 1987, se stabilește în Germania; 1988–2001 profesor de desen constructiv și perspectivă la Freie Hochschule für Gestaltung Mannheim. **Călătorii:** 1965, Bulgaria, 1966, Polonia, 1967, Ungaria. **Premii:** 1971, pr. Consiliului de Stat pentru Cultură și Artă.

Debutează cu portrete de factură arhaică în teracotă, ciment, gips. Curând depășește condiția mimetică a sculpturii, privilegiind un figurativism aluziv (*Dans, Domniță*). Dezvoltă de-a lungul mai multor ani un ciclu de sculpturi în lemn, monoxile sau lemn traforat, pe tema cu valențe simbolice a copacului, a creșterii. Pentru Costinești concepe în 1972, în cadrul unui program de promovare a artei vizuale inițiat de arhitectul Ion Mircea Enescu, o „sculptură eoliană” așezată pe malul mării, o coloană severă încununată de o formă dinamică, în acord cu sugestiile peisajului.

Anton Eberwein, *Steag*, ciment, 1970, Costinești, foto IIA

Exp. personale: 1969, București, Sala Apollo; 1982, Sala Simeza (împreună cu Almi Eberwein). **Exp. colective:** București, exp. anuale de stat; 1974, exp. *Artă și energie*; 1970, Arad, Festivalul „Primăvara arădeană”; 1969, Lüdenscheid, Stuttgart, Roma, Exp. de artă românească; 1970, Pistoia, Udine, Exp. de artă românească; 1975, Cracovia, Exp. cu ocazia Congresului Fidem; 1976, Veneția, Bienala. **Simpozioane:** 1972, Costinești, Tabăra studen-

țească, *Sculptură eoliană* (oțel și poliester); 1973, Lindabrunn; 1978, Burgas (distincție); 1980, St. Margareta; 1981, București, Biserica italiană, *Fântână și Înger*; 2008, Mannheim, Luisenpark, Heinrich-Vetter Weg, *Arbor Arborum* (calcar, 4 m). **Muzee:** București, MNAC, MNAR (*Colectivistă, Vis*, machetă pentru *Mon. 1848*). **Bibl.:** Barbosa 1976; Florea 1982; *AKL*; A.P. Petri, *Biographisches Lexikon des Banater Deutschtums*, Marquartstein, 1992; Grigorescu 1991, p. 62; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; *Banater Künstler Heute*, Nurnberg, 1993; F. Krumher *et al.*, *Zeichen des Aufbruchs. Spuren des Abschieds. Deutsche Künstler aus Ostmittel- und Südosteuropa*, München, 1994; Ion Mircea Enescu, *Arhitect sub comunism*, București, Paideia 2006, p. 281–291. – Vlasiu 1978; A. Pintilie, în *Arta*, nr. 10–11, 1982, p. 79. **I.V.**

ECOBICI Mihai, 2.02.1955, București. **Studii:** absolvă IAP București în 1978. A lucrat ca restaurator în lemn la Muz. Satului „Dimitrie Gusti”.

M.E. lucrează atât în lemn, cât și în piatră. Lucrările sale sculptate în lemn au o dinamică proprie, atât datorită formelor și volumelor geometrice preferate, cât și datorită texturii naturale a materialului.

Mihai Ecobici, *Zbor*, lemn, 1985, foto MNAC

Exp. colective: 1978, 1981, 1983, 1986, București exp. municipale; 1978, București, exp. națională de grafică; 1978, București, Salonul anual de sculptură; 1983, 1986, București, Gal. Orizont, exp. contemporană de sculptură mică; 1984, București, Gal. Apollo, Bienala de sculptură; 1980, 1982, București, Casa de Cultură „Fr. Schiller”; 1983, București, Muz. Satului „Dimitrie Gusti”, exp. *Locul – faptă și metaforă*; 1984, Craiova, Muz. de Artă, exp. *Imagini contemporane*; 1992, Chișinău, Muz. de Artă, exp. de artă contemporană românească; 1996, Ravenna, Bienala *Dantesca*. **Artă publică:** *Istoricul Nicolae Iorga*, bust, bronz, Chișinău; 1993, *Poetul Alexe Mateevici* (în colab. cu Tiberiu Moșteanu și Tudor Șerban), bronz, Casa-Muz. „Al. Mateevici”, Zaim, jud. Tighina, Rep. Moldova. **Simpozioane:** 1978, Măgura, *Teuton*, piatră; 1981, Măgura, *Torso*, piatră; 1983, Măgura *Primavăra*, piatră; 1982, Săliște, *Împrejmuire*, lemn. **Muzee:** Bacău, Centrul de Cultură „George Apostu”, *Compoziție*, marmură, 1995; Chișinău, Muz. de Artă (*Bustul lui Nicolae Iorga*, gips, 1992) Zaim, Rep. Moldova, Casa-Muz. „Al. Mateevici” (*Poetul Alexe Mateevici*). **Bibl.:** Barbosa 1976; *Un secol de sculptură* 2001. **R.B.**

ELAȘ TRIFAN Doina, 17.02.1929, Baia de Criș, jud. Hunedoara. **Studii:** 1950–1956, IAP Cluj-Napoca. Profesor la Școala Populară de Artă, Cluj-Napoca.

D.E.T. s-a specializat în sculptură mică. Utilizează cu predilecție piatra, ale cărei subtilități le cunoaște și înțelege. Rezultă astfel un foarte armonios dialog între viziunea artistei, materialul și tehnica folosite, toate denotând o deosebită eleganță. Personajele, în general cele feminine, deși transpuse în ipostaze incomode în realitate, dovedesc o expresivitate cu totul specială, volumele cu rotunjimi perfecte induc o stare de liniște și armonie, la care contribuie jocul plinului și al golului (*Meditând, Maternitate*).

Doina Elaș Trifan, *Maternitate*, piatră artificială, 1987, foto MNAC

Exp. personale: 1975, Cluj-Napoca, Gal. UAP [cat., prefață Negoită Lăptoiu]; 1977, Arad, Gal. Alfa; 1979, Cluj-Napoca, Gal. UAP [cat., prefață Ioan Noja]; 1979, Zalău, Gal. de Artă; **Exp. colective:** 1956, Cluj-Napoca, Exp. regională de artă; 1957, București, exp. republicană; 1971, Cluj, exp. de arte plastice și decorative a jud. Cluj; 1976, Galați, exp. *Particularități ale artei contemporane*. **Artă publică:** Cluj-Napoca, *V.I. Lenin, Nicolae Grigorescu, Florian Porciaș*; Gherla, *George Coșbuc*. **Muzee:** București, MNAC (*Meditând, Maternitate, Studentă, Copil dormind*); Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Oradea, Muz. de Artă. **Bibl.:** Țoca 1978. **R.B.**

EMILIAN (SEVASTOS) Céline, 14.05.1898, Paris – 26.06.1981, București. Fiica pictoriței Cornelia Emilian și nepoata arhitectului Ștefan Emilian. **Studii:** 1920, Paris, Académie de la Grande Chaumière, cu Antoine Bourdelle. 1920–1924, elevă și colaboratoare la unele

lucrări ale lui Bourdelle, printre care reliefulurile bisericii Saint-Remi (7 reliefuluri, piatră). **Călătorii:** 1928, SUA, 1931–1936, călătorii anuale în Italia, 1933, Grecia, Iugoslavia, Cehoslovacia, 1939, Anglia. Membră a grupărilor Curentul artistic românesc și La Petite Entente des Femmes.

Artistă prolifică sculptura C.E. a stat sub semnul clasicismului bourdelian. A sculptat numeroase portrete, statui în mărime naturală (seria de domnițe medievale printre care *Doamna Mușata*, piatră), figuri feminine dansând, antichizante ca spirit, sculptură cu teme mitologice (*Leda*) și religioase. Ca decoratoare a practicat tehnicile mozaicului, picturii pe sticlă, ceramicii, gobelinului etc. (două panouri de cristal cu aplicații de alabastru pentru Pavilionul românesc de la Exp. internațională, Paris, 1937).

Céline Emilian, *Maternitate*, bronz, foto IIA

Exp. personale: 1929, București, Sala Ileana; 1931, Sala Ileana; 1933, Roma, Accademia di Romania; 1934, 1937, 1938, București, Sala Ileana; 1939, Londra, Legația română; 1957, București, Parcul de cultură și odihnă „I.V. Stalin” Pavilionul C, exp. retr.; 1967, București, Sala Dalles. **Exp. colective:** 1922–1939, Paris, Salon des Tuileries; 1926–1940, București SO; 1933–1940, București, TA; 1935, Bruxelles, *La Roumanie à l'Exposition de Bruxelles* [cat.]; 1936, Barcelona; 1937, Belgrad, Paris, Praga, Londra; 1940, Roma, exp. *Italia văzută de artiști români*; Veneția, Bienala; 1957–1980, exp. anuale de stat. **Muzee:** București, MNAC, MNAR, MNLR (*Camil Petrescu*, gips), Cimitirul Șerban Vodă: patru figuri pentru mormântul lui Alexandru de Linche în colaborare cu arh. Van Saanen Algi; Constanța, Muz. Marinei (*Jean Bart*); Londra, Tate Gallery (*Portret de fată*); Paris, École normale de

musique (portretele lui *Alfred Cortot* și *Vincent d'Indy*); Roma, Museo dell drama (*Luigi Pirandello*, bronz); Sibiu, Muz. Brukenthal (*George Georgescu*, gips). **Bibl.:** Vollmer; Barbosa 1976; Bénézit 1999; *AKL.* – Blazian 1932; Oprescu 1935; Muz. Toma Stelian, București, 1939 [cat.]; L. Réau, *L'Art roumain*, Paris, 1946; G. Buzdugan, G. Niculiță, *Medalii și plachete românești*, București, 1971; G. Bezviconi, *Necropola capitalei*, București, 1972; *50 Contemp. Sculpt.* 1979; Florea 1982; Ronald Alley, *Catalogue of the Tate Gallery's Collection of Modern Art other than Works by British Artists*, Tate Gallery and Sotheby Parke-Bernet, London, 1981, p. 201; C. Wilhelmi, *Künstlergruppen in Deutschland, Österreich und der Schweiz seit 1900*, Ein Handbuch, St. 1996; Juvara-Minea 2000. – Vianu 1938; Vlasiu 2006. **I.V.**

ENACHE Ilinca-Alina, 3.04.1939, Fratoștița, jud. Dolj. **Studii:** Institutul Pedagogic, Timișoara (1965).

A realizat atât lucrări în limbaj figurativ cât și abstract (*Vis*). Conjunctura politică i-a marcat prima parte a creației; asemenea unora dintre colegii de generație, în anii maturității creatoare, artista interpretează tematica socialistă într-un registru ambiguu, cel abstract, formulă prin care artiștii vremii au înțeles să se substragă constrângerilor de ordin politic (*Omagiul Republicii*); temele cu rezonanță ideologică vor fi abandonate pe parcurs. Sculptura sa recentă continuă explorările în zona abstracției.

Ilinca-Alina Enache, *Portret*, marmură, foto MNAC

Exp. personale: București, 1971. **Exp. colective:** 1992, București, Gal. Apollo, exp. *Corpul uman*; 1996, Ravenna, Bienala de sculptură (*Construcție pentru păsări din cer și Metamorfozele ierbii*); 1999, Ravenna, I Chiostrri Francescani, Exp. *Dante în Romania (San Bernardo)* [cat.]. **Simpozioane:** Bacău, 1971; Măgura, 1977 (*Floare de câmp*), 1979 (*Logodna omului cu timpul*); Babadag, 1984 (*Logodna luminii cu piatra*); Brăila 1985. **Muzee:** Constanța, Muz. de Artă (*Vestitorul*, bronz); Tulcea, Muz. de Artă. **Bibl.:** *Encicl. art. rom. cont. 2.* – Șerban 2005. – *Dante în Romania* 1999. **C.T.**

ENACHE Mircea, 3.02.1953, Galați. **Studii:** 1975–1979, IAP București, cu Lucia Ioan și Nicolae Adam. Din 1979 membru UAP, iar din 1997 membru-fondator al Fundației HAR. **Premii:** 1998, pr. UAP pentru ambient; 2000, pr. UAP pentru sculptură; 2004, „Meritul Cultural” (cavaler).

Sculptură figurativă și abstractă ce explorează stări și emoții umane. Lucrează cu precădere sculptură mică în bronz.

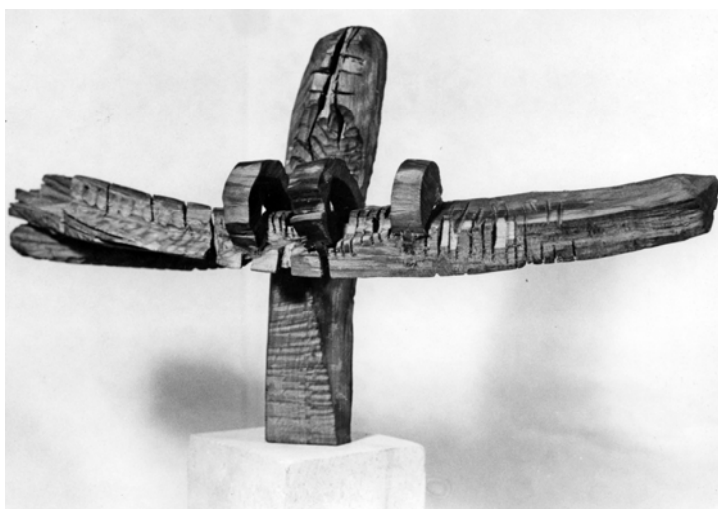

Mircea Enache, *Compoziție*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1979, Galați; 1984, București; 1995, București [cat., prefață Radu Ionescu]; 2000, București [cat., prefață de Corneliu Antim]; 2000, Constanța. **Exp. colective:** 1982, Erfurt, Quadriennale artelor decorative; 1994, Budapesta, Bienala intern. *Desene de sculptori*; 1999, Ravenna, exp. *Dantesca*; 1999, Ravenna, I Chiostru Francescani, exp. *Dante in Romania (San Bernardo)* [cat.] **Artă publică:** 1997, Basarabi, *Apostol*, oțel sudat; 1999, Râmnicu-Vâlcea, *Calea omului*, oțel sudat. **Simpozioane:** 1979, 1981, Sibiu; 1997, 1999, Constanța, Hamangia; 1997, Basarabi, *Habitat și artă în România*; 1998, 2003, Râmnicu-Vâlcea *Habitat și artă în România*. **Muzee:** Constanța, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală (*Compoziție*); Medgidia (*Bustul lui Lucian Grigorescu*), 1997. **Bibl.:** Barcan 2003; Cruțeru 2005. – Guță 2001. **C.T.**

ENGHIȘ Septimiu Vasile, 31.03.1962, Sibiu – 5.01.2010. **Studii:** 1987, absolvă IAP București. Din 1991 profesor la Liceul de Artă din Sibiu. **Premii:** 1992, pr. UAP la Simpozionul de sculptură de la Sibiu; 1996, pr. la A 4-a bienală de sculptură și desen, Budapesta.

A practicat atât sculptura figurativă, cioplită în piatră (portrete), cât și sculptura abstractă cu valențe simbolice, uneori religioase. Se exprimă cel mai pregnant în sculptura de simpozion, unde cioplește lemnul și piatra, avântându-se la mari dimensiuni pe care le domină prin simțul al proporțiilor, dar și printr-o acuratețe a detaliului care nu distruge sensul monumental al întregului.

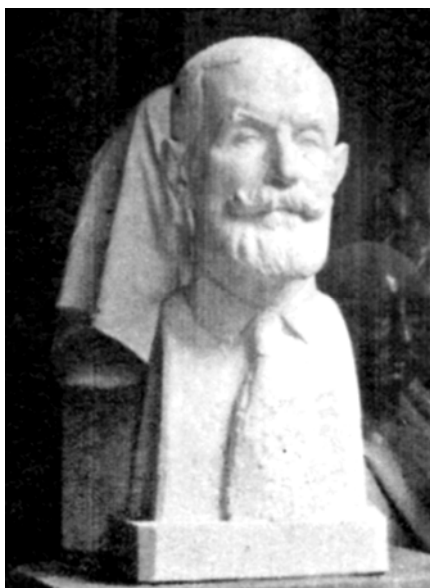
Septimiu Vasile Enghiu, *Zbor*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1989, 1996, Arad, Bienala; 1996, Târgoviște, Bienala; 1999, Iași, Bienala; 1993, 1999, Sibiu, Kirschbaum Center. **Exp. colective:** 2008, Veneția, Institutul de Cultură și Cercetare Umanistă, exp. *Artă contemporană din Sibiu*. **Simpozioane:** 1989, Covasna; 1992, Sibiu; 1994, Valea Doftanei; 1996, Hoyer, Danemarca; 1997, Ceske Budejovice, Cehia; 1997, Râmnicu-Vâlcea, Simpozionul național de sculptură în piatră; 1998, Brunau am Inn, Austria; 1998, Villiers le Lac, Val de Morteau; 1999, Arnbruck-Zellerthal, Germania; 2000, Oberkirchner; 2004, Bistra Mureșului, Simpozionul „Jon Vlasiu”; 2005, Caerlon Arts Festival, Anglia; 2007, Drăgășani. **Artă publică:** 1995, Săliște, jud. Sibiu, *Onisfor Ghibu, Dionisie Romano*, busturi în piatră; 1996, Sibiu, Biserica Ursulinelor, *Nicolae Olahus*; 1996, Miercurea Sibiului, *Ilie Măcelari*, bust. **I.V.**

F

FĂRĂMĂ Constantin, 2.01.1893, Bercești, jud. Iași – 12.12.1965, București. **Studii:** 1915, absolvă cursurile Școlii de Arte și Meserii, Iași; 1925–1927, Școala de Arte Frumoase, București; 1927, Școala Superioară de Arte Decorative, Paris. A deținut funcția de inspector în cadrul Ministerului Artelor. **Premii:** Paris, 1930, Salon de la sculpture (*Amour*, relief, gips), 1931, Salon des artistes français, mențiune; 1937, Salon d'automne, titlul de societar „hors concours”; București, 1940, SO, pr. Simu; 1946, SO, pr. II.

C.F. a fost privit ca un artist de mare forță cu posibilități multiple de exprimare. Excelează în portretistică. *Portretul lui Micheline Fărâmbă* dovedește o viziune clasicizantă, însă plină de eleganță și prospețime, și totodată capacitatea de a domina un material dificil precum marmura.

Constantin Fărâmbă, *Portret de bărbat*, marmură, foto IIA

Alte lucrări: 1941, *Portretul domnului G.G. Mironescu*, gips; 1942, *Portretul doamnei Micheline Fărâmbă*, gips; 1944, *Portret, Micheline*, marmură; 1944, *Portretul lui, Emil Sanielevici*, bronz. **Exp. colective:** 1929–1942, Paris, Salons des artistes français; 1940, București, SO; 1942–1944, SO de toamnă; **Muzee:** București, Banca Națională, MNAR (*Cap de femeie, Cocoș și găină, Portret de colectivist*). **Bibl.:** Bénézit 1966, 1999; Oprea, 2004. – Oprescu 1965. – Radu Suțu, în *Epoca*, 13 nov. 1929; O. Tafrali, în *Artă și arheologie*, fasciculele 9–10, 1933–1934; G. Oprescu, în *Universul*, 10 apr. 1940; Ion Vlasiu, în *Curentul. Magazin literar*, 20 oct. 1940; C. Dipșe, în *Arta plastică*, nr. 3, 1965, p. 32. **R.B.**

FEKETE (NEGRULEA) Iosif, 15.06.1903, Hunedoara – 1979. **Studii:** 1921–1927, Academia de Arte Frumoase, București, cu Dimitrie Paciurea (sculptură), Fritz Storck și Constantin Artachino (desen) și G.D. Mirea (pictură). În perioada 1931–1941 este angajat de Institutul Național Zootehnic din București, desfășurând o activitate de sculptor animalier. 1935, membru al *Tinerimii Artistice*. **Premii:** București, SO, 1929, pr. pentru *Diana*; București, 1931, pr. pentru *Sf. Francisc de Assisi*; 1932, pr. pentru *Taurul*; 1933, pr. pentru reliefulurile portalului Ministerului de Justiție; București, 1930, Salonul de arhitectură și arte decorative, pr. II pentru *Capitel*; București, 1952, pr. de stat; 1954, Medalia Muncii; 1954, Ordinul Muncii cl. a III-a; 1968, „Meritul Cultural” cl. a IV-a.

I.F. este apreciat drept un artist de mare forță și deosebită expresivitate, el tratează cu aceeași ușurință materiale variate ca textură și structură, precum bronzul, marmura sau lemnul. Dialogurile sale perpetue cu materia prelucrată, îi permit o cunoaștere aprofundată a calităților respective. A colaborat la realizarea monumentalei statui a *Aviatorilor* din București, alături de sculptorița Lidia Kotzebue, fiind considerat de Mircea Țoca drept adevăratul autor al acestui monument.

Iosif Fekete (și Lydia de Kotzebue), *Monumentul aviatorilor*, bronz, București, Piața Aviatorilor, foto Ruxanda Beldiman

Exp. personale: București, Sala Dalles, 1934, 1936, 1937, 1946, 1964, 1970 (M. Țoca, cat., 1979). **Exp. colective:** București, 1925, SO (debut); 1926, Salonul de arhitectură și arte decorative; 1927, 1929–1934, SO; 1931, Salonul de arhitectură și arte decorative; 1932, Salonul Asociației artiștilor plastici români; 1934, 1936, 1938–1939, TA; 1948–1954, Exp.

anuală de stat; 1949, 1962–1967, Exp. regionale de stat; 1969, Exp. festivă cu prilejul celor XXV de ani de la eliberare; exp. județeană Oradea; 1970, exp. Filialei Oradea; Budapesta, 1942–1944, exp. *Asociația artelor frumoase*. **Artă publică:** 1928–1929, București, participă la elaborarea *Mon. Aviatorilor* împreună cu sculptorița Lidia de Kotzebue; 1932, reliefurile pentru Palatul Medicilor Veterinari (ulterior Ministerul Justiției); 1937, Alba Iulia, *Mon. lui Horia, Cloșca și Crișan*; 1939, com. Mănăstirea, jud. Ilfov, *Mon. lui Alexandru Sahia*; 1954, Arad, hallul Gării, *Sportul*, relief; 1960, Oradea, Bazinul de înot, *Odiha și Sportul*, reliefuri. **Muzee:** București MNAR; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Scriseri ale artistului:** *Gânduri, sentimente, materiale, în legătură cu meseria*, București, 1965; *Note de atelier*, în *Arta* 27 nr. 11, 1980, p. 28. **Bibl.:** Barbosa 1976; Oprea 2004. – Oprea 1939; Țoca 1983; Florea 2007. – M. Țoca, **I.F.**, București, 1977; Anisia Dumitru Fekete, *Viața și activitatea sculptorului I.F.N. 1903–1979*, București, 1987; Dragu Dimitriu 2010. – H. Horșia, în *Arta plastică*, nr. 5, 1965, p. 256. **R.B.**

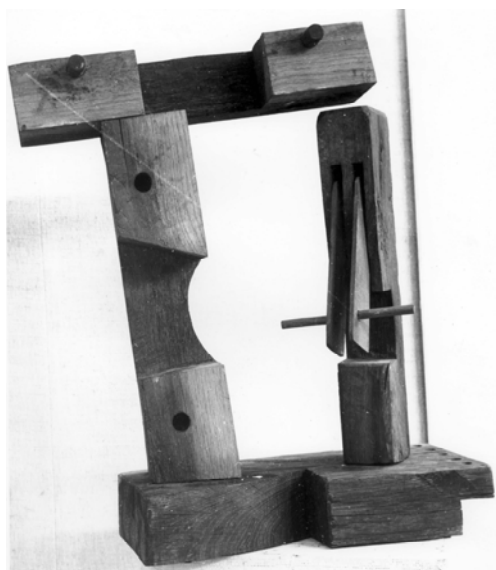
FILIMON Claudiu, 1956. **Studii:** absolvă în 1981 IAP București.

C.F. face o sculptură modulară, abstractă, care combină materiale precum piatra, metalul și stucul. În anii 1990, produce obiecte sculpturale alcătuite din lemn, ceară și email (*Apisculpturi*, 1997–1998) în care este interesat, pe de-o parte, de imaginea corpului uman, și pe de alta, de întâlnirea dintre tridimensional și bidimensional prin intermediul reliefului.

Exp. personale: 1984, București, Atelier 35; 1989, București, Gal. Galateea. **Exp. colective:** 1985, 1991, București, Căminul Artei. **Simpozioane:** 1982, Măgura (*Străvilar*); 1983, Săliște (*Matcă*); 1984, Măgura (*Lumina care naște*); 1986, Oarba de Mureș. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** Cârneli 2000; Șerban 2005; Guță 2009. – H. Horșia, în *Arta*, nr. 2, 1984; C. Dan, în *Arta*, nr. 3, 1985; D. Prelici, în *Arta*, nr. 2, 1989; H. Horșia, în *Arta*, nr. 6, 1991. **I.C.**

FLĂMÎNDU Horia, 23.05.1941, Alba Iulia. **Studii:** absolvă în 1965 IAP București **Premii:** 1976, pr. UAP pentru sculptură; 1979, pr. I pentru sculptură la festivalul *Cântarea României*; 1982, pr. Academiei Române pentru sculptură.

Ca și alți sculptori care își trăiesc maturitatea artistică în anii 1970, **H.F.** se îndreaptă spre forme abstracte geometrificate. Pentru acest gen de sculptură, preferă în general lemnul, material bogat conotat cultural: pe de-o parte, este extras din cultura țărănească, iar pe de alta, se înscrie în linia Brâncuși-Apostu. Piese sunt adunate în jurul axei verticale, ajungând uneori să se confunde cu aceasta, trimitând astfel la forma naturală și originară a lemnului, copacul. Procesul de cioplire rămâne înscris în formă și pe epiderma sculpturii, creând impresia de obiect artizanal. În același timp, raportul interior-exterior, perforațiile, asamblajele de forme sugerează un univers mai degrabă mecanomorf. Sculpturile sale constituie piesele misterioase ale unui uriaș mecanism de lemn. Lucrează și în piatră, încercând să transpună în acest material tipul de structură experimentată deja în lemn (*Cuplu*, Măgura, 1971). Bronzul este destinat în exclusivitate monumentelor pentru care primește numeroase comenzi și care constituie o direcție distinctă a producției sale artistice, figurativă și adaptată cerințelor monumentului de for public formulate în anii 1960–1980. A fost profesor de sculptură la UNAB (1976–2006).

Horia Flămîndu, *Structură*, lemn, foto IIA

Exp. personale: 1971, București, Gal. Apollo; 1974, Roma, Accademia di Romania; 1978, București, Hanul cu tei (cu Napoleon Tiron); 1977, București, Gal. Simeza. **Exp. colective:** 1966, București, Bienala de sculptură și pictură; 1968–1979, participă la multe exp. de artă românească în străinătate (1968, Iugoslavia; 1971, Praga); 1973, București, Gal. Nouă, exp. *Ipostaze, ambient, peisaj, artă monumentală*; Budapesta, Bienala de sculptură mică; 1974, Bronsgrove, Anglia, exp. *Arts and Crafts in Europe*; București, Gal. Nouă, exp. *Artă și energie*; Erfurt, Cvadrienala de arte decorative; 1975, Berlin, exp. *Plastik und Blumen*; 1983, Sao Paulo, Bienala. **Artă publică:** 1966, Bocșa Română, *Simion Bărnuțiu* (piatră); 1969, Dej, *Al. Papiu-Ilarian* (bronz); 1969, Blaj, *Timotei Cipariu* (piatră); 1971, Cluj-Napoca, *M. Eminescu, O. Goga* (bronz); 1975, Alba Iulia, *Mihai Viteazul primind omagiul celor trei țări române* (relief integrat mon. lui *Mihai Viteazul* de Oscar Han), bronz; Brad, *Avram Iancu*. **Simpozioane:** 1971; 1974, Măgura (*Conflict*). **Muzee:** București, MNAC; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Zalău, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL.* – Paleolog 1975; Grozdea 1984; Șerban 2005. – *Ateliere de artiști din București*, 3. – 50 *Contemp. Sculpt.* 1979; *Experiment* 1997. – F. Pamfil, în *Arta* 2, 1972. **I.C.**

FLEISSIG Nicolae, 24.03.1948, Târgu-Mureș. **Studii:** IAP București, cu Ion Irimescu. **Premii:** bursa Frederic Storck; pr. Tineretului al UAP 1973; 1986, pr. Inter-Galleries, AURA, Toulouse. 1982, emigrează în Franța.

Artist foarte prolific, **N.F.** are o operă care se impune prin unitatea viziunii. Format mai ales la școala taberelor de sculptură în aer liber, care a șters orice amintire a învățământului academic, **N.F.** domină autoritar dimensiunile mari, în piatră sau marmură, pe care le construiește și le individualizează prin abilități de înalt tehnicism și maximă acuratețe în ceea ce privește prelucrarea materiei. Scheletul geometric este animat prin intervenții asupra suprafeței, fie prin contrastul de finisaje lise și părți rugoase, fie prin

contraste de culoare, fie prin intarsii, colaje care reunesc marmura cu granitul, bazaltul, metalul, betonul. **N.F.** cultivă materia rară, prețioasă, marmure în tonuri inefabile, poate tocmai ca o contrapondere adusă simplității volumetrice. Formele primare – volume mari, predominante, se îmbogățesc, se diversifică, prin alternanța lor cu zone formale miniaturale, pitorești, uneori colorate strident, ostentativ, în acord cu o logică a contrastului atent urmărită de artist. Sculptura lui poate fi văzută și ca un discurs despre omogenitate și eterogenitate. În 2004 și 2005 revine în țară și ia parte la taberele de la Baia Mare și Bistrița Năsăud.

Nicolae Fleissig, *Compoziție*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1973, București, Sala Kalinderu; 1975, Gal.Galateea; 1977, Casa de cultură „Friedrich Schiller”; 1980, Constanța; 1981, Pitești; 1982, Piatra Neamț; numeroase între 1982–2007 în SUA, Franța, Germania, Luxemburg, Spania, Japonia. **Exp. colective:** 1983, Musée de Belfort; 1984, Toulouse, exp. *AURA*; 1986, Paris, exp. *Grands et Jeunes d’Aujourd’hui*; exp. *Figuration critique*; Gal. D.M. Sarver, exp. *Sculptures des corps*; 1987, Paris, Grand Palais, exp. *MAC 2000*; 1993, Barcelona, Gal. Maeght. **Artă publică:** 2006, Insulele Canare, *Pile à eau*, marmură și metal 6 m/1,20 m/1,20 m; 2007, Bursa, Turcia, *Porte de la Cité*, granit, bazalt și beton colorat, 3,50 m/4,50 m/0,60 m. **Simpozioane:** peste 40 de participări în Europa, America, Turcia, Israel. **Muzee:** Baia Mare, Muz. Florean; București, MNAC. **Bibl.:** Jianu 1986. – www.nicolaeleissig.com. **I.V.**

FLOREA Vladimir, 3.11.1922, Corlata (Suceava) – 1984, Iași. **Studii:** absolvă în 1946 Academia de Bele-Arte Iași, cu Ion Irimescu.

Primele lucrări stau sub semnul realismului socialist. Se îndepărtează apoi de această tematică, rămânând în registrul figurativului. În portrete, în special busturi, acordă o atenție deosebită epidermei sculpturii, care este frământată și incizată (*Van Gogh*, *G. Enescu*). Dimpotrivă, unele nuduri au o apariție extrem de idealizată, al căror model pare a fi sculptura neoclasică. În anii '70, sculptura lui se eliberează, cel puțin în parte, de rigiditatea impusă anterior, dar nu are un stil definitoriu, ci trasează mai degrabă trei

drumuri paralele: figuri singulare sau în grup, cu anatomii prelungi și modele de factură expresionistă; figuri monolit, posibil inspirate de statuara egipteană veche (*Anotimpurile*, în care momentelor anului le corespund vârstele omului); un tip de abstracționism organic, care însă nu renunță la reperele figurative (*Odihnă*). A fost un constant desenator și a făcut și lucrări de grafică.

Vladimir Florea, *Feminitate*, bronz, foto MNAC

Exp. colective: 1954, Exp. anuală de stat (cu Vasile Condurache, altorelieful monumental *Ștefan cel Mare și plăteșii*); 1955, Polonia. **Artă publică:** Bârlad, *Barbu Delavrancea*; Câmpulung Moldovenesc, *Ștefan cel Mare*; Iași, *Horia, Cloșca și Crișan*; *Ion Ionescu de la Brad*; *Nicolae Tonitza*; Murgeni, Vaslui, *C.I. Balmuș*, Suceava, *Monumentul ostașului român*. **Muzee:** Brașov, Muz. de Artă; București MNAR; Iași, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL.* – Oprescu 1965; Florea 1982. – ***, în *Arta plastică*, nr. 4, 1955; 2, 1957. **I.C.**

FOAMETE Constantin, 08.12.1932, Ghizdița – 1998?. **Studii:** absolvă în 1958 IAP București.

Preocupările lui **C.F.** se situează aproape exclusiv în aria sculpturii monumentale. Primește comenzi de foarte timpuriu, precum monumentul lui *Bălcescu* amplasat la Pitești, în 1959. Tematica sa se axează în general pe realizarea unor figuri istorice sau literare (*I.L. Caragiale*, București), dar cuprinde și teme preferate ale artei oficiale (*Colectivista*, Baia Mare). *Vlaicu Vodă* (1969, Curtea de Argeș) și relevă un tip de reprezentare ce se îndepărtează de realismul socialist canonic printr-o structură monolitică cu forme sintetice ce caută o împletire între monumental și decorativ. În anii '70, unele lucrări trimit, prin structură, șlefuirea suprafeței și chiar dispunere, la repere din opera lui Brâncuși (*Visare, Meditație*, 1970). Face și lucrări de artă decorativă, de asemenea monumentale (mozaic), și sporadic scenografie.

Constantin Foamete, *Fata babei și fata moșului*, piatră, foto MNAC

Exp. colective: 1957, 1959, București; 1960–1975, București, Exp. anuală de stat; 1961, Moscova, Exp. de desene de sculpturi; 1968, Cracovia, Exp. de grafică și sculptură românească; 1971, New York, Kubik Gal.; 1975, Berlin, exp. *Plastik und Blumen*. **Artă publică:** București, Parcul Herăstrău, *Fata moșneagului și a babei* (piatră); 1969, Curtea de Argeș, *Vlaicu Vodă* (bronz). **Muzee:** București, MNAR; Pitești, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL.*; – Florea 1982; Grozdea 1974, 1984, 1987; Paleolog 1975. – *50 Contemp. Sculpt.* 1979. – ***, în *Arta* 2, 1970. **I.C.**

FOCȘENEANU (FOCȘANER) Paul, 1840 – 28.08/10.09.1867, Mirești, pe Neajlov. **Studii:** 1857–1860, Viena, unde studiază în atelierul lui Johann Meixner; 1860–1861, studii la Academia Regală din München și la Roma; 1862–1866, studii la Berlin și în Italia ca bursier al Statului român. **Premii:** 1865, medalia a II-a la EAV pentru bustul *Mihai Viteazul*.

Paul Focșeneanu, *Portretul lui Mihai Viteazul*, marmură, MNAR

Exponent al academismului, realizează portrete și sculptură monumentală. După întoarcerea de la Viena (1862) lucrează sub îndrumarea lui Karl Storck compoziția *Minerva încununând științele și artele* pentru frontonul Universității din București.

Exp. colective: 1865, București, EAV (*Mihai Viteazul*, sculpat după gravura lui Sadler văzută de el la Berlin; sculptura i-a fost comandată de către Statul român în 1864); 1867, Roma, Exp. universală (*Țărancă torcând*). **Artă publică:** Universitatea București (decorația frontonului *Minerva încununând științele și artele*; fragmente din acest fronton se păstrează la Muz. „Frederic Storck și Cecilia Cuțescu-Storck”, București); 1866, Cruce în amintirea trecerii Domnitorului prin comuna Telega aparținând fostei moșii Miclești a Eforiei Spitalelor. **Muzee:** București, MNAR (*Țărancă torcând*, marmură; *Bustul lui Mihai Viteazul*, marmură). **Bibl.:** *Scurtă istorie* 1958; Oprea 1965; *Repertoriul expozițiilor 1865–1918*, Ispir 1984; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004; Ionescu 2008; Dragu Dimitriu 2010. – Teodora Voinescu, în *Analecta*, 3, 1946; Petre Oprea, în *Studii muzeale*, 3, 1966. **Arhive:** Arhivele Naționale București, Fond Min. Instr. Publice (Dosar 531/1864 f. 1123; Dosar 446/1866 f. 194. **C.T.**

FRANASOVICI Dimitrie, 1880, Turnu-Severin – se sinucide în 1908. **Studii:** bursier la München unde studiază arhitectura. Studii de sculptură la Darmstadt în colonia Marelui Duce de Hessa. **Premii:** 1905, pr. II pentru o fântână monumentală în fața bisericii Madona Dudu din Craiova; 1906, medalie de bronz și diplomă specială la Exp. jubiliară din 1906.

Autor al mai multor busturi printre care al lui *Beethoven* și cel al unui membru al familiei regale.

Exp. colective: 1906, București, Exp. jubiliară la care participă cu două lucrări [cat., p. 311]. **Artă publică:** 1906, Turnu Severin, parcul din centrul orașului, Mon. lui *Traian* compus dintr-o coloană de granit de 7 m și un bust în bronz. **Bibl.:** Rezeanu 1980. – ***, în *Dimineața*, nr. 844, 14 iunie 1906, ***, în *Lumina* (Craiova), nr. 3, 20 ian. 1905. **I.V.**

FULICEA Virgil, 9.08.1907, Vaida-Recea, jud. Brașov – 17.01.1979, Cluj-Napoca. **Studii:** juridice și economice, absolvă Școala de Belle-Arte de la Cluj în 1932 și Facultatea de Drept, Cluj, în 1933. Doctorat în științe juridice și economice, Cernăuți, 1934. **Călătorii:** 1938, Italia. Carieră didactică la IAP Cluj-Napoca.

Virgil Fulicea, *Maternitate*, bronz, foto MNAC

Atras de pictură la început (stăpânește și tehnica frescei), din 1938 se dedică sculpturii. În anii '40 sculptura sa se remarcă printr-un realism cu accente expresioniste (interesantul portret dublu *Paolo și Francesca*, de inspirație dantescă) și sugestii din sculptura lui Ivan Mestrovic. Sculptează numeroase portrete (zece portrete în relief pentru amfiteatrul Facultății de Farmacie, Cluj-Napoca, 1957; portretele rectorilor Universității din Cluj-Napoca, reliefuri, 1966–1975), compoziții cu temă istorică (Constantin Brâncoveanu), figuri feminine generice și torsuri cu forme simplificate.

Exp. personale: postume, 1983, 1987, 1997, Făgăraș. **Exp. colective:** din 1949 participă la exp. anuale din Cluj-Napoca și București; exp. de artă românească în străinătate: 1957, Leningrad, 1958, Moscova, 1959, Varșovia, 1960, Helsinki, Praga, 1961, Istanbul, Damasc, Sofia, 1968, Iugoslavia. **Artă publică:** *Emil Racoviță*, bust, 1956, Cluj-Napoca; *G. Coșbuc*, bust, Cluj-Napoca; *Victor Babeș*, 1958, Universitatea, Cluj-Napoca; *Ana Ipătescu*, 1962, Liceul din Gherla; *Avram Iancu*, 1962, Liceul din Aiud; *Iacob Mureșianu*, *Gheorghe Șincai*, 1962, Blaj; *Primula*, 1969, Casa Universitarilor, Cluj; *Iuliu Hașeganu*, 1971, Clinica medicală, Cluj-Napoca; *Omul stăpân pe ape*, fântână decorativă, 1969, Turnu-Severin; *Andrei Mureșanu*, 1973, Brașov; *Baba-Novac*, 1976, Cluj-Napoca; *Alexandru Borza*, 1976, Grădina botanică, Cluj-Napoca. **Muzee:** București, MNAR; Cluj-Napoca, Muz. de Artă; Făgăraș, Muz. Țării Făgărașului (donație a întregii opere aflate în atelier); Sibiu, Muz. Brukenthal. **Scrieri ale artistului:** cursuri pentru studenți: *Noțiuni de compoziție în sculptură*, *Desenul în învățământul artistic superior*; eseuri, recenzii, poezii în revista *Blajul*. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont.* 3. – Florea 1982; Lăptoiu 1987; Lăptoiu 1999; Țoca 1981. **I.V.**

G

GABOR Toma, 27.08.1966, Târgu-Mureș. Din 2005 locuiește și lucrează în Dubai, Emiratele Arabe Unite. **Studii:** 1990–1996, UNAB. Cursuri de restaurare la București și Sibiu. Din 1994 a lucrat ca restaurator la Muz. Țăranului Român și la MIAMB. Membru al Association Internationale des Arts Plastiques și al Asociației artiștilor din Emiratele Arabe Unite.

Debutază cu sculptură în lemn, înnobilită uneori de intervenții cromatice, cu vagi trimiteri la tradiția populară. Mai recent experimentează în jurul conceptului de metamorfoză sau de formă ce impune o dinamică a actului privirii (*Scara, Metamorfoză, Ureche*).

Toma Gabor, *Cromleh*, piatră, 2008, Bahrein, Muzeul de Național de Artă Manama, foto Toma Gabor

Exp. personale: 2001, București, Gal. Căminul Artei (cu Brândușa Mateș Stanciu). **Exp. colective:** 1999, Comune di Aglie, Piemonte, exp. *Scultori in Aglie*; 2001, București, Muz. Satului „Dimitrie Gusti”, exp. *Starea crucii – între patrimoniu etnografic și arta modernă* [cat.]; 2001, București, Sala Dalles, SM (*Semn I, Semn II*, lemn); 2001, Galați, Muz. de Artă Vizuală, exp. *Portretul*; 2002, București, Gal. Hanul cu Tei, Exp. de sculptură mică; 2009, Dubai, Gal. Tashkeel, exp. *Silent Conversations*; 2009, Dubai, Vindemia Gal., *The Art Walk*; 2008, Dubai, Alserkal Cultural Fundation. **Simpozioane:** 1992, Călan, Hunedoara; 1998, Canavese, Piemonte; Constanța, Basarabi; 2000, Canavese, Piemonte; 2002, Brebu; 2002, Canavese, Piemonte; 2002, Pucioasa; 2007, Manama (Bahrein), 3rd Bahrein International Sculpture Symposium. **Bibl.:** <http://www.tomagabor.com>. **C.T.**

GAGA Victor, 13.02.1930, Periam, jud. Timiș – 2003, Timișoara. **Studii:** promoția 1956, IAP Cluj-Napoca, cu Daniel Popescu, Petre Abrudan, Andras Kos, Jenó Szervatiusz. Debutază la Cluj în 1954. 1960–1974, cadru didactic la Facultatea de desen a Institutului Pedagogic Timișoara; președinte al filialei UAP Timișoara. **Premii:** 1957, pr. Festivalul tineretului, Moscova; 1966, pr. II pentru sculptură al UAP; 1968, Ordinul „Meritul Cultural”; pr. II, Trienala internațională de desen, Wrocław; 1989, pr. UAP Exp. de sculptură mică, Arad.

V.G. a devenit cunoscut mai ales prin lucrările cioplite în lemn când descoperă funcția constructivă și posibilitățile de simbolizare ale formei abstracte. Sculptorul valorifică surse arhaice în spiritul generației căreia îi aparține, accentuând valoarea obiectuală a sculpturilor sale. Cultivă mai curând stilizările sec geometrice și mai puțin forma spontană pe care tehnica cioplierii directe o presupune. A realizat numeroase lucrări monumentale cu temă istorică pentru spațiul public.

Victor Gaga, *Ana lui Manole*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1970, 1972, Vulpera, Berna; 1971, Morges, Elveția (cu Leon Vreme și Xenia Eraclide); 1972, Kriens, Elveția; 1972, 1973, Lucerna; 1975, Basel, Baden; 1979, Aeuggsterthal, Elveția; Marsch – Hugstetten, Germania; 1981, Frankfurt am Main, Hofgeismar; 1982, St. Goar, Germania; 1984, Giessen, Germania; 1985, Troisdorf – Mitte, Germania; 1986, Sidelfingen, Germania; 1988, 1993, Lugoj; 1990, Timișoara; 1991, Oradea, Cluj-Napoca; 1994, Tg.-Mureș. **Exp. colective:** exp. anuale de stat republicare și județene; 1969, Torino, Novi Sad; 1970, Belgrad; 1974, Modena; 1977, Graz; 1978, Sofia; 1979, Moscova; 1982, Jena; 1984, Gera; 1985, Stuttgart; 1988, Novi Sad; 1990, Szeged; 1957, Moscova, Festivalul tineretului; 1976, Wrocław, Trienala de desen; 1974, exp. Taberei de la Osetnica, Polonia; 1977, Lausanne, „Sculptura în libertate”; 1988, Ravenna, Bienala *Dantesca*. **Artă publică:** 1961, Căpâlnaș, Moldova Nouă, Petriș; 1962, Jecea Mare; 1966, Galați; 1968,

Prietenie, Stamura Moravița; 1971, *Eftimie Murgu*, Lugoj; 1976, *Mon. lui Mihai Viteazul* (h 26 m), Guruslău (Sălaj); 1984, 1994, *Fântâna eroilor*, piatră, Timișoara; 1995, *Mon. Eroilor*, piatră, Timișoara; *Mon. în memoria lui Corneliu Coposu*, Timișoara. **Simpozioane:** 1974, Osetnica, Polonia; 1983, Willebadessen, Germania; Deta, Timiș; 1985, Deta, Timiș. **Muzee:** București, MNAR; Timișoara, Muz. de artă. **Bibl.:** Barbosa 1976. – Florea 1982; Grigorescu 1991, p. 30. – N. Lăptoiu, *V.G.*, Fundația Interart Triade, Timișoara. – ***, în *Arta*, nr. 5, 1966, p. 22; – ***, în *Arta*, nr. 9, 1966, p. 6; ***, în *Arta*, nr. 5, 1970. **I.V.**

GALAI Petru-Alexandru, 28.05.1956, Drobeta-Turnu Severin. **Studii:** 1978–1984, IAP București, cu Geta Caragiu. **Premii:** 1992, 1995, pr. ale UAP pentru sculptură.

Mai ales sculptură figurativă modelată în lut în care proliferază o lume de ființe fantastice și grotești la limita dintre uman și animal.

Petru-Alexandru Galai, *Bestiar*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1986, 1992, 1995, 1996, 1998, București. Mai multe exp. de grup. **Exp. colective:** 1991–1992, Malines, Belgia; 1995, Paris, Palatul Unesco, Centenar Tristan Tzara; 1998, Leipzig, Buch Messe, Exp. de artă românească. **Simpozioane:** 10 între 1984–1997 (printre care Măgura, Oarba de Mureș, Scânteia, Lăzarea); 1990, Riga, Letonia. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *AKL.* – Guță 2001, p. 40; A. Mocanu, în *România literară*, nr. 8, 19.2.1987 (8); Th. Redlow, în *Arta*, nr. 3, 1987, p. 28; A. Silvan Ionescu, în *Arta*, nr. 5, 1987; *D. Stanca*, în *România liberă*, 31.1.1998. **I.V.**

GALLAS Ferdinand (Nándor), 20.01.1823, Timișoara – 1.07.1949, Lovrin, Banat. Activează deopotrivă și ca ceramist, ilustrator, scenograf și publicist. **Studii:** 1905–1909, Timișoara, Școala profesională pentru industria lemnului și a metalului cu András Sipos; 1909–1912, Budapesta, Școala Superioară de Arte Decorative, cu Lajos Mátray, Géza Maróti și Imre Simay; 1912–1914, este asistent la aceeași școală. Participă la Primul Război Mondial și cade prizonier în Siberia; 1917–1919, voluntar în Armata Roșie; 1919–1921, studiază la Școala Superioară de Arte Plastice de la Moscova unde, după surse neverificabile, îi cunoaște pe Maxim Gorki, Maiakovski, Kandinsky, Naum Gabo, Kazimir

Malevici, Pevsner, Archipenko și Lipschitz. În anii '20 vizitează de mai multe ori Colonia de la Baia Mare. 1922–1923, Dresda, studiază la Școala liberă de artă „Der Weg”; 1924, la Satu Mare, realizează modele pentru figuri de copii și animale în manieră cubistă, pentru Fabrica de ceramică condusă de pictorul Aurel Popp. 1925, Arad, colaborează cu revista de avangardă *Periszkop*; 1926, la Timișoara conduce o Școală liberă de artă împreună cu pictorul Albert Varga și graficianul Nándor Kora-Korber. 1928, execută împreună cu Aurel Popp macheta Mon. Unirii de la Alba Iulia (nerealizat). 1933–1934, studiază la Viena arta ceramicii și tehnicile de colorare; 1934, București, lucrează modele pentru o fabrică de porțelan. **Premii:** 1928, pr. SO București, pentru sculptura *Dansatoarea grotescă*; 1930, pr. I la Salonul artiștilor bănățeni, Timișoara, împreună cu Romul Ladea.

Ferdinand Gallas, *Mama cu copilul*, bronz, 1966, foto MNAC

F.G. este autorul unei opere sculpturale complexe: plastică mică, decorație arhitecturală și numeroase lucrări cu o finalitate comemorativă sau funerară. S-a vorbit mult în legătură cu **F.G.** despre cubism și înrâuriri venite din operele lui I. Mestrovic sau E. Barlach ce nu alterează totuși originalitatea funciară a viziunii sale. Sculptura sa în *ronde-bosse* de dimensiuni mici sau medii se distinge prin coerența construcției arhitectonice a corpului uman ca și prin finețea stilizării, care oscilează între unele îndrăzneții avangardiste și sobrietatea clasică a nudului feminin. **F.G.** încorporează de asemenea unele influențe ale miniaturii extrem orientale (mai ales în ceramică), dar dominantă principală, determinantă pentru demersul său, este asimilarea esteticii Art Déco cu ecouri târzii secesioniste, interpretate într-o manieră profund personală, imediat recognoscibilă. Un capitol special în

creația sa o constituie monumentele comemorative și tombale, decorate cu reliefuri sau figuri de sine stătătoare de o mare rigoare a impostării în spațiu și elaborare a efectelor vizuale. Aceste opere puțin cunoscute sunt mărturii ale unei vocații autentice de monumentalist, probată și în decorațiile arhitecturale, unice în felul lor (Timișoara, decorația fațadei Sediului Sindicatelor Unite; altorelieful ce decorează fațada Palatului Cioban, inspirată din arhaicul grec). **F.G.** a fost și un aplicat portretist, ce reușea să insufle pregnanță caracterologică personajelor sale. Este notabilă și activitatea de ilustrator, unde eludează masivitatea tiparelor sculpturale, și de scenograf.

Exp. personale: 1922, Timișoara; 1928, Terasa Pallas (cu acuarelistul Sándor Pataki); 1928, Asociația culturală bănățeană; 1931, exp. în atelierul de pe str. Eugeniu de Savoia nr. 36; 1932, Arad, Palatul Culturii (cu Iulius Podlipny); 1965, Timișoara, Muz. Banatului exp. retr. [cat.]; 2003, Muz. Banatului [cat., de Elena Miklósik]. **Exp. colective:** 1928, București, SO [cat. nr. 223, 224, repr.]; 1929, Cluj, Clubul KAC de pe str. Kogălniceanu 7 (cu pictorul Sándor Szolnay, proiectantul de mobile Miklós Rigler și textilista Zsuzsi Radó); 1929, Cluj, Clubul Feszek, exp. *Munca și arta*; 1930, Timișoara, Salonul bănățean de artă; 1930, Cluj, Breasla Barabás Miklós; 1937, Budapesta, Palatul Csekonics, Exp. artiștilor ardeleni; 1943 Brașov, Exp. artiștilor din Transilvania de Sud. **Artă publică:** Timișoara, relieful de pe fațada farmaciei Kun de pe str. Alba Iulia (*Madona*, lucrare dispărută), 1922; frontonul palatului lui Pompiliu Cioban, piatră, 1926; relieful frontonului Sediului Sindicatelor Unite, 1925; mon. comemorative ale eroilor din Primul Război Mondial; 1929–1933, Ceacova, marmură și piatră, Variaș, bronz, Tomnatic, bronz; 1935, Șandru, bronz și piatră; 1936, Timișoara Mormântul prefectului Dumitru Nistor, piatră; 1937, *Madona*, Institutul călugărițelor sărace. **Muzee:** Arad, Complexul muzeal (*Hamal în port*, 1927, bronz; *Tristețe*, 1930, gips); Timișoara, Muz. Banatului (*Viața*, 1922, marmură albă; *Portret de copil*, 1925, bronz; *Nud cu eșarfă*, 1925–1929, gips patinat; *Dans grotesc*, gips glazurat; *Sfântul Gheorghe*, medalion, gips; *Rugăciune*, 1930, lemn). **Scrieri ale artistului:** *Ivan Pavlovics Borkin önarcképe* [Autoportretul lui I.P.B.], în *Periszkop*, nr. 4., 1925. Ilustrații (coperti) la volumele: Alma Cornea, în *Lumea copiilor* [Timișoara], ed. I. Vasii [1932]; Asztalos Sándor, *Nincs kegyelem*, [Timișoara], 1929. **Bibl.:** Z. Banner, *Erdélyi magyar művészet a XX. században*, Képzőművészeti Kiadó, Budapesta, 1990; M. Dénes, *Erdélyi Műtár*, Deva, 2002; A. Podlipny-Hehn, **F.G.**, Timișoara, 2002; Miklósik Elena, *Arta bănățeană interbelică*, Timișoara, 2006, p. 42–44; I. Miloia, *Studii și articole de artă*, vol. I, Timișoara, 2007, p. 179–181; J. Szekernyés, *Gallas Nándor*, Târgu-Mureș, 2007 (cu bibl.). – V. Birou, în *Arta plastică*, nr. 5, 1966; I. Borghida, în *Ars Hungarica*, nr. 2, 1980. **G.V.**

GAVRIȘ Dan, 16.07.1958, Hălăucești, jud. Bihor. **Studii:** 1981–1982, lucrează cu George Apostu. 1983–1987, IAP București, cu Paul Vasilescu. 1999, bursa pentru sculptură a UAP București. **Premii:** pr. revistelor *Viața Studențească* și *Amfiteatru*, 1987.

Plastică abstractă mai ales în lemn, orientată arhaic, minimalist. Interes pentru structura și textura materialului (*Semn*, *Secțiune*, ambele din lemn și ceramică, 1999, MNAR). Din 2003 datează o serie de lucrări de mici dimensiuni pictate: *Zbor*, *Copac albastru*, *Sculptură neagră* (MNAC). În anumite lucrări folosește unele simboluri religioase.

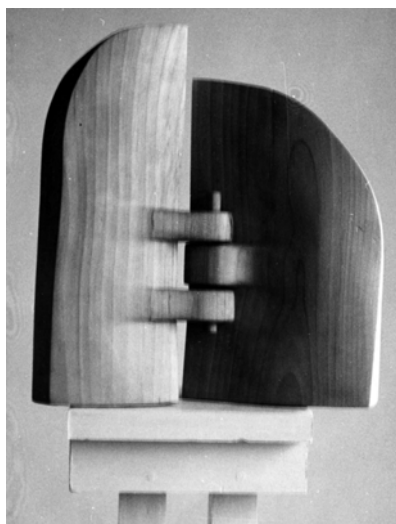

Dan Gavriș, *Aplecare*, ceramică, foto MNAC

Exp. personale: 1991, București, Gal. Orizont; 1999, București, Gal. Simeza., **Exp. colective:** 1990, Viena [cat.]; 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, București, Târgul intern. de arte vizuale [cat.]. **Simpozioane:** 1999 Lausanne. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *AKL. – Artiști bucureșteni la Pontul Euxin*, Muz. de Artă, Constanța, 2003 [cat.]. **G.V.**

GĂLUȘCĂ Paraschiva, 25.07.1957, Iași. Activează la București. **Studii:** 1980–1984, UA Iași, cu Dan Covătaru.

Autoare de plastică mică și sculptură monumentală. Specializare în forme abstracte concepute dinamic în lemn și piatră. Desenele ei aproape picturale se caracterizează prin ductul ritmic al liniei și intervenții de culoare.

Paraschiva Gălușcă, *Poartă*, lemn, foto MNAC

Exp. personale: 1985, Iași; 1986, Suceava; 1992, Les Sables d'Ollone; 1994, Ploiești; 2002, 2005, București, Gal. Galateea [cat., prefață Dinu Câmpeanu]. **Exp. colective:** 1988, 1998, 2003, Salonul din București; 1989, 1998, Arad, Salonul de plastică mică și desen. **Artă publică:** Gura Humorului, Parcul orașului; Iași, Grădina botanică. **Simpozioane:** 1987, 1993, 1994, Valea Doftanei; 1997, Făgăraș; 2003, Madonna di Campiglio; 2005, Ossana, Italia. **Muzee:** București, MNAC. **Bibl.:** *AKL. G.V.*

GĂNESCU (GANESCO) Constantin, 1864, București – 1951 (incorect 1937). Sculptor și pictor stabilit în Franța. **Studii:** primește primele îndrumări artistice de la Felix Ziem. Debutază în 1902 la Salonul Societății Naționale de Arte Frumoase de la Paris cu schița în ceară *Oamenii bisericii*.

Expune până în 1913 mici schițe de inspirație literară – cicluri dedicate lui Don Quijote și Faust, lucrări inspirate din viața lui Isus (1909, *Iuda*; 1912, *Biciuirea lui Isus*; 1913, *Batjocorirea lui Isus*), figuri caricaturale de preoți, sculpturi mici în ceară colorată puternic influențate de Honoré Daumier și Jean Carriès reunite sub titlul *Spaimetele vieții*. Este și autorul unei sculpturi caricaturale a lui Rodin (*Portret șarjă al lui Auguste Rodin*). Din 1914 se dedică picturii și realizează mai multe peisaje fantastice în maniera lui Turner.

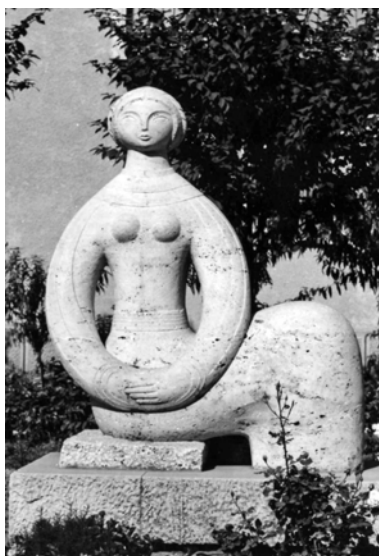
Constantin Gănescu, *Prelați*, bronz, foto Gabriel Badea-Păun

Exp. colective: 1902–1913, Paris, Société Nationale des Beaux-Arts; 1905, 1908, Salon d'automne; 1910, Veneția, Bienala; Paris, 1912, Exp. d'art chrétien; 1990, Paris, Muz. Rodin, exp. *Rodin et la caricature*. **Muzee:** București, MNAR; Paris, Musée d'Orsay (*Personaje în peisaj*); Toulouse, Musée des Augustins. **Bibl.:** Thieme-Becker; Vollmer; *AKL.* – Oprescu 1965, p. 77–78; Petre Oprea, *Expoziții personale ale artiștilor plastici consemnate în presa bucureșteană a anilor 1918–1944*, Maiko, București, 2008, p. 24 (cu bibl.). – ***, în *Figaro illustré*, 1905, n° 182; ***, în *L'Art et les artistes*, n° 13, tome III, 1 août 1906, p. 124. **G.B.**

GEO (GEORGESCU) MEDREA Ada (Adina, Pupi), 28.02.1917, București – 17.09.1992, București. Soția sculptorului Cornel Medrea. **Studii:** 1932–1937, Academia de Arte Frumoase, București, cu Cornel Medrea; 1937, École Nationale des Beaux Arts, Paris,

cu Charles Despiau, Alexandre Descatoire, Charles Malfray, Charles Wlerik. **Premii:** 1940, pr. Simu pentru portret la SO; 1941, pr. Statului; 1942, pr. Municipiului București; 1946, pr. Ministerului Artelor.

Domenii de predilecție ale **A.G.M.** sunt desenul, plastică mică și arta monumentală. Se dedică cu precădere studiului corpului uman, și în mod particular imaginii feminine, pe care le transpune în materialele sale preferate: piatră, bronz și gips.

Ada Geo Medrea, *Feminitate*, piatră, Costinești, foto MNAC

Exp. personale: 1946, București, sculptură; 1956, desen [cat., prefață Jack Brutaru].
Exp. colective: 1940, 1942–1944, București, SO; 1947, Sofia, exp. *România-Bulgaria*; 1948, București, exp. *Flacăra*; 1950, 1953–1998, exp. anuale de stat; din 1950, la triennalele de pictură și sculptură; 1956–1975, Bacău, Constanța, Eforie, Mamaia. **Artă publică:** București, 1953, *Ioan Vodă cel Cumplit*, bust; 1954, *Cornel Medrea*, bust; *Femeie înotând*, Stadionul Dinamo; 1955, Maternitatea Giulești, *Perinița*; 1955, *Vlaicu Vodă*, bust; 1963, Mamaia, *Fata de pe tobogan*; Constanța, *Tinerețe*; 1973, Sibiu, Parcul Astra, *Octavian Goga*, bust. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Constanța, Muz. de Artă; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Sofia, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; Oprea, 2004; *AKL.* – Oprea 1939; Țoca 1981; Florea 1982; Florea 2007. – Ion Sava, în *Veac Nou*, nr. 16, 23 martie 1946; ***, în *Arta*, nr. 5, 1956, p. 65. **R.B.**

GEORGESCU Ion, 18.01.1856, București – 13.12.1898, București. **Studii:** Școala de Belle-Arte din București (1872–1877), elevul lui Karl Storck; între anii 1878–1880 este bursier la Paris, la École des Beaux-Arts, unde îl are ca profesor pe Auguste-Alexandre Dumont (1801–1884). Rămâne la Paris până în 1882, pentru a-și completa educația artistică. În această perioadă frecventează și atelierul sculptorului Eugène Delaplanche (1836–1891). În 1881, **I.G.** ia lecții de pictură la Académie Julian cu Pierre-Auguste Cot (1837–1883). Sprijinit de Alexandru Odobescu obține în 1887 numirea în fruntea Catedrei de sculptură a Școlii de Belle-Arte din București, iar din 1889 preia și Catedra de perspectivă. **Premii:** 1881, mențiune de onoare la Salonul parizian (*Copilă rugându-se*).

I.G. este primul sculptor român modern. Format în ambianță academică, lucrările sale poartă marca acestei estetici. Repertoriul său formal dezvăluie un anume conservatorism, un atașament, explicabil prin condiționările mediului, pentru formule consacrate. Din lucrările primei perioade, *Izvorul*, (1879) și *Copilă rugându-se* (1881), dezvăluie conexiunea directă cu viziunea senzuală a maestrului său francez, Eugène Delaplanche, direcție pe care o va abandona. În 1882 sculptorul realizează *Endymion (Aruncătorul de lance)*, temă antică interpretată în limbaj naturalist. Din aceeași perioadă datează și câteva exerciții *all'antica*: o serie de compoziții decorative în aramă (*Culesul viei*, 1881, *Dansul vinului*, 1881–1882, și două *alegorii*) care împreună cu *Endymion* alcătuiesc un capitol însemnat în ansamblul operei.

Ion Georgescu, *Gheorghe Asachi*, piatră, 1887, Iași, foto IIA

Cea mai substanțială parte a creației o constituie cele câteva monumente edificate în București, Iași și Târnovo, comenzi oficiale ce îi dau ocazia să își pună în valoare calitățile de portretist, exersate și într-o importantă serie de busturi: *Alexandru Odobescu*, *Vasile Alecsandri*, *Mihai Eminescu*, *Dimitrie Bolintineanu*, dr. *Davila*, *Iulia Hașdeu*, pictorul *Constantin Lecca*, *Mihail Pascaly*. Portretele sale, atent modelate, îmbină preocuparea pentru fidelitatea reprezentării, cu o anume viziune idealizată, care transfigurează datele modelului. Nu doar prin calitatea admirabilă a portretelor ci și prin descrierea unor mici detalii de costum sau prin poza uneori grandilocventă a personajelor (*Dimitrie Bolintineanu*) artistul reușește să particularizeze și să dea viață unui tip convențional de reprezentare. Un portret singular în galeria figurilor lui **I.G.**, ce se distinge prin simplitatea clasică a descrierii, este bustul

poetului *Vasile Alecsandri* (MNAR, teracotă, 1884). Artistul renunță, în acest caz, la artificii, direcționând întreaga atenție a privitorului asupra personajului însuși.

Exp. personale: 1882, București, Sala Stavropoleos (împreună cu G.D. Mirea); 1956, București, MNAR, exp. retr. **Exp. colective:** 1879, Paris, Salon (*Portretul d-nei L. Lenouveau*, medalion, teracotă) [cat.]; 1880, București, exp. Societății „Concordia română”; 1880, Paris, Salon (*Portretul d-lui Ștefănescu*, basorelieu, gips patinat) [cat.]; 1881, București, EAV [cat.]; 1882, Paris, Salon (*Endymion à la chasse*, ronde-bosse, gips și *Portretul lui J.P.* bust, gips) [cat.]; 1883, București, Sala Stavropoleos, Exp. concursului de proiecte pentru mon. *Gheorghe Lazăr*; 1883, Paris, Salon (bustul lui *P.C.*, bronz) [cat.]; 1885, București, Casa Strat, exp. *Intim Club* (acuarele) [cat.]; 1886, București, Casa Strat, Exp. *Intim Club* (acuarele și sculptură) [cat.]; 1888, București, Ateneul Român, exp. de Belle-Arte [cat.]; 1890, București, Ateneul Român, exp. *Cercul artistic* (pictură și sculptură) [cat.]; 1892, București, Ateneul Român, Exp. colectivă de pictură și sculptură (sculptură și acuarele) [cat.]; 1893, București, Ateneul Român, exp. *Cercul Artistic* (sculptură și acuarelă) [cat.]; 1894, București, Ateneul Român, EAV (acuarele și sculptură) [cat.]; 1894, București, Ateneul Român, exp. *Cercul artistic* (acuarelă) [cat.]; 1895, București, Ateneul Român, EAV (sculptură) [cat.]; 1896, București, Exp. artiștilor independenți [cat.]; 1896, București, Ateneul Român, EAV (sculptură) [cat.]; 1896, București, Ateneul Român, exp. *Cercul artistic*; 1897, București, Ateneul Român, EAV (sculptură) [cat.]; 1898, București, Sala Enei, exp. *Cercul artistic* [cat.]; 1898, București, Ateneul Român, EAV (acuarele) [cat.]; 1906, București, Exp. generală română [cat.]; 1928, București, Ateneul Român, Exp. retr. a artiștilor români pictori și sculptori din ultimii 50 de ani [cat., introducere de Constantin I. Prodan]; 1930, Haga, Exp. de artă românească (*Portretului actorului Mihail Pascaly*); 1982, București, MNAR, Exp. *Între norma clasică și inspirația romantică*. **Artă publică:** 1886 București, *Gheorghe Lazăr*; 1890 Iași, *Gheorghe Asachi*; București, mon. funerar al *Domniței Bălașa*; București, *Emil Pache-Protopopescu* (distrusă); București, Banca Națională, alegoriile *Justiției și Agriculturii*; București, Cimitirul Bellu, relief înalt de la mormântul lui Eminescu; Târnovo (Bulgaria), *Mitropolitul Panaret* (distrusă). **Muzee:** București, Muz. Kalinderu, Muz. Anastase Simu, Muz. Toma Stelian [cat. 1927, 1939], MNAR, UNAB (*Mihail Eustațiade*); Constanța, Muz. de artă. **Bibl.:** Bénézit 1966; Thieme-Becker; *Repertoriul expozițiilor 1865–1918*; Grove; *AKL.* – Grigore Ionescu, *București*, București, 1938; Oprescu 1954; Oprescu 1965; Petre Oprea, *Societăți artistice bucureștene*, București, 1969; Ispir 1984; Ionescu 1999; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004; Ionescu 2008; Șotropa 2009; Dragu Dimitriu 2010; Beldiman II 2005; *Universitatea de Arte* 2006; Ruxandra Demetrescu, Ioana Beldiman, Grațiela Grigoriu, *La ruinurile unui muzeu. Moștenirea Kalinderu*, București, 2009. – Nicolae Petrașcu, *I.G.*, București, 1931; Marin Mihalache, *I.G.* București, 1983. – ***, *Muzeul Toma Stelian*, București, 1927; G. Oprescu, *Muzeul Toma Stelian*, București, 1939. – Șt. Ciocârlan, în *Analele arhitecturii și ale artelor cu care se leagă*, nr. 7, iulie 1890; Vianu 1938; G. Oprescu, în *Analele Academiei Române. Memoriile Secțiunii Literare*, tom XVII, 1948, p. 1–22; R. Niculescu, în *SCIA*, 3–4, 1956, p. 173–183; R. Niculescu, în *SCIA*, 1980, p. 41–94; O. Velescu, în *Rev. muz. mon.*, nr. 2, 1980. **C.T.**

GEORGESCU Marin H., 30.09.1892 (?), București – 14.12.1932 (?), București. În 1912 se înscrie la Academia de Arte Frumoase din București. În 1913 pleacă la Paris unde urmează cursurile École Nationale des Beaux-Arts. Călătorește în Belgia, Elveția și Italia.

În 1920 a înființat Academia liberă de arte frumoase. Pe lângă pictură, a făcut și sculptură figurativă de mici dimensiuni, în bronz. Gust pentru descriptivism, anecdotă.

Exp personale: 1920, 1923, 1926, București. **Bibl.:** L. Predescu, *Enciclopedia României*, București, 1999; T. Octavian, *300 de pictori români*, București, 2007. – *Colecția artistică din expoziția și târgul de mostre din București* (desene), București, Cartea Românească, 1921. **C.T.**

GEORGESCU Spiridon, (25?) 29.12.1887, București – 1974, București. **Studii:** Școala de Arte și Meserii, București, cu Ștefan Ionescu-Valbudea și Arcangelo Figgini. Își continuă studiile la Accademia din Carrara (1911–1912) și Roma (1912–1914).

Spiridon Georgescu, *Monumentul eroilor geniști*, bronz și piatră, 1925, București, foto IIA

A practicat un realism de factură academică. A lucrat și sculptură funerară. În anii 1930 a realizat o sculptură decorativă (*Justinian*) pentru fațada Facultății de Drept din București.

Exp. personale: 1919, București. **Exp. colective:** 1919–1921, București, *Salonul sculptorilor români*; 1922, București, Cercul Artistic; 1928, București, Ateneul Român, *Exp. retr. a artiștilor români pictori și sculptori din ultimii 50 de ani* [cat., introducere de Constantin I. Prodan]; 1938, București TA. **Artă publică:** 1925, București, Mon. *Eroilor Geniști* (*Leul*); 1923, Dorohoi, Mon. *Soldăților români*; 1929, Lugoj, *Generalul Dragalina*. **Muzee:** București, MNAR (*Prometeu*, bronz; *Țăran bătrân*, bronz) **Bibl.:** Barbosa 1976; L. Predescu, *Enciclopedia României*, București, 1999; Deac 2000; Oprea, *Sculpturi decorative* 2004. – M. Matache, *Colecția Tiberiu Postelnicu*, București, 2005, p. 369; Dragu Dimitriu 2010. **I.V.** și **C.T.**

GERTLER ZALMAN Jana, 31.12.1929, Oradea. **Studii:** absolvă IAP București în 1956. Profesori Ion Lucian Murnu, Maximilian Schulman. Debutează la București, în anul 1955 la Expoziția anuală de stat. **Premii:** 1955, Varșovia, Diploma de onoare pentru lucrarea *Maternitate*; 1959, Viena, Exp. tineretului, mențiune pentru *Cor de copii*.

Artista devine cunoscută cu precădere ca autor de plastică mică, desenator, creator de bijuterii și de decoruri de teatru, preferând în general

soluții plastice echilibrate. Prin prelucrarea și alăturarea unor elemente primordiale, lemnul, piatra, metalul sau lutul, propune în final formule de „coabitare”, precum ceramica și cuprul. Interesul său major se îndreaptă cu precădere spre structura corpului uman. Lucrări de plastică mică: *Fetiță din Poiana Mărului, Familia, Maternitate, Țarancă din Maramureș*; ceramică: *Cap de copil*.

Jana Gertler Zalman, *Meditând*, gips, 1982, foto MNAC

Exp. personale: 1968, București, Gal. Magheru, exp. *Desene* [cat., prefață Octavian Barbosa]; 1983, Gal. Galateea, bijuterii. **Exp. colective:** 1975–1998, București, exp. anuale și de tineret ale UAP, bienalele de pictură, sculptură; 1974, exp. *Armata română și artele plastice*; 1971, 1972, 1976, 1982, 1983, Sala Dalles, exp. republicane; 1977, 1981, Casa de Cultură „Friedrich Schiller”; 1980, Gal. Simeza; 1983, Gal. Orizont, Salonul de plastică mică; 1991–1992, Gal. TNB; 1995, Gal. Apollo, exp. *45 de artiste plastice din România* [cat., prefață Marina Preutu, Lelia Pop]; 2000, Gal. Palatului Parlamentului; 1959, Viena, exp. tineretului; 1969, Tel Aviv. **Artă publică:** București, 1979, *Filimon Sârbu*, bust; 1960, *Fată cu lira*, studiourile cinematografice Buftea. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Cluj-Napoca, Muz. Național de Artă; Iași, Palatul Culturii; Oradea, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL.* – Țoca 1981; Grigorescu, 1991. – V. Harosa, în *România literară*, 23.I.1969. **R.B.**

GHEORGHITĂ Alexandru, 28.07.1931, Fântânele, jud. Bacău. **Studii:** 1956, absolvă IAP București, profesor – Boris Caragea. Sculptorița Georgeta Caragiu-Gheorghită – soție. Carieră didactică la IAP București. **Călătorii:** 1961, URSS, 1963, Bulgaria, 1970, 1971, Germania. 1968, bursă Accademia P. Vanucci, Perugia. **Premii:** 1964, pr. pentru sculptură al UAP.

Sculptează mai ales în lemn și piatră, forme abstracte în care se simte familiaritatea cu sculptura tradițională folclorică în lemn. Lucrări ceva mai recente apelează la vocabularul arhitecturii gotice, de pildă în lucrări precum cele intitulate *Capitel, Coloană*. Ca portretist s-a ilustrat prin efigii ale lui *Iorga, George Bacovia, Caragiale*.

Alexandru Gheorghiu, *Prietenie*, piatră, foto MNAC

Exp. colective: din 1956, exp. anuale; exp. de artă românească în străinătate: 1968, Köln, Cracovia; 1969, Roma; 1970, Torino; 1978, Veneția, Bienala. **Simpozioane:** 1979, 1980, Prilep, 1979, 1981, 1984, Căsoaia-Arad; 1983, 1995, Valea Doftanei. **Artă publică:** *Ștefan cel Mare*, Borzești, în fața bisericii; statuia ecvestră *Mihai Viteazul* (cu Georgeta Caragiu-Gheorghiu), Oradea, 1953; *George Coșbuc*, Slănic, 1964. **Muzee:** Bacău, Muz. de Istorie și Arheologie; București, MNAC, MNAR; Craiova, Muz. de Artă; Pitești, Muz. de Artă. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont.* 2; *AKL.* – Florea 1982; Grozdea 1984; Grigorescu 1991, p. 29. – Horia Horșia, în *Arta*, nr. 9, 1966, p. 6; Horia Horșia, în *Arta*, nr. 8, 1967, p. 37; Horia Horșia, în *Arta*, nr. 10, 1968, p. 2; Horia Horșia, în *Arta*, nr. 8, 1969, p. 2; S. Miller, în *Art International*, No. 11, Summer 1990. **I.V.**

GHEORGHIU Haralamb Zoanel, 28.12.1905, Constanța – 18.12.2000, București.
Studii: Școala de Belle-Arte, București, cu Cornel Medrea.

Este autorul mai multor lucrări de sculptură monumentală comemorativă. Limbaj figurativ încărcat de virilitate, sub influența sculpturii lui Ion Jalea.

Haralamb Zoanel Gheorghiu, *Monumentul eroilor de la Mărășești*, 1977, Constanța, foto Corina Teacă

Artă publică: a colaborat la realizarea *Mon. Eroilor Infanteriști* de Ion Jalea, București, 1930 (distrus în 1942). 1935, Sf. Gheorghe, *Andrei Mureșanu* (mon. distrus în anul inaugurării sale), Sf. Gheorghe, 1935; *Mon. Eroilor de la Mărășești*, Constanța, 1938–1939; reliefuri figurative în gips patinat, Constanța, Autogara, 1969; 1990 *Mon. Eroilor*, Topraisar, 1990; *Mon. Eroilor*, Mihail Kogălniceanu, 1993. **Bibl.:** Cruțeru 2005. – Postolache 1973. **C.T.**

GHEORGHIU Ion (Alin), 29.09.1929, București – 11.12.2001, București. **Studii:** 1954, absolvă IAP București, cu Camil Ressu. **Premii:** 1965, pr. UAP pentru pictură; 1966, pr. Ioan Andreescu; 1972, marele pr. al UAP.

Debutează în anii 1950 ca pictor, cu portrete și naturi statice realizate în manieră realistă, ce trimit la pictura românească interbelică (*Mariana*, u/p, 1951). La sfârșitul deceniului, în pictura sa se fac simțite ecourile unui modernism deja istoricizat (*Portretul de femeie*, 1958). În decada următoare dialogul cu pictura românească interbelică capătă noi valențe: pictează atunci o serie de naturi statice cărora le imprimă o anume rigoare arhitectonică. De asemenea, în aceeași perioadă creează peisaje cu caracter decorativ (*Praga de aur*, 1963, MNAR; *Veneția*, 1965, ce aparține unei serii realizate în urma călătoriei din 1964) și compoziții care combină siluete gigantice de animal cu peisajul (*Pasărea Phoenix*, 1965, MNAR sau *Criticilor mei*, 1966). Ulterior, limbajul picturii sale se abstractizează (*Furtuna*, 1967, MNAR; *Stânci*, 1968, MNAR etc.). Între 1970–1985 își concentrează atenția asupra a două mari teme: *Grădini suspendate* și *Himere*, teme ce constituie un fel de concluzii ale experimentelor sale mai timpurii din zona naturii statice. Artistul deconstruiește sursa biologică sau zoologică în favoarea ritmului cromatic și formal după rețete care recheamă în memoria privitorului strategiile combinatorii și versatilitatea artei manieriste. Seria de sculpturi *Himere*, alternative tridimensionale ale picturilor având același subiect, ia naștere în 1972.

Ion Gheorghiu, *Himeră*, bronz, foto MNAC

În perioada cuprinsă între 1979–1993 lucrează ciclul de picturi și sculpturi *În jurul lui Arcimboldo* generat de reflecția asupra operei pictorului italian Giuseppe Arcimboldo ale cărui lucrări le văzuse la Praga (*Vertumnus, Pivnicerul, Toamna, Apa*). Cu această ocazie revine la procedeul anterior, dezintegrând sursa principală în zone colorate; deconstrucția portretului arcimboldian și rezultatul efectiv au legătură cu interesul său pentru universul naturii într-un sens mai amplu care înglobează elemente vegetale, zoomorfe și minerale. Studiile pregătitoare ale acestor proiecte vizează surprinderea ritmului de creștere, evoluția formală. Această retorică a vieții devine mai apoi subiectul predilect al micilor sale sculpturi în bronz.

Exp. personale: 1966, Paris, Gal. Lambert; 1966, Geneva, Gal. Altamira; 1976, București, MNAR; 1991, Lisabona, Gal. Ygreco; 1993, București, Gal. Etaj ¾, TNB, exp. *În jurul lui Arcimboldo*; 2002, București, MNAR, exp. retr. [cat., prefață de Dan Hăulică]. **Exp. colective:** 1964, Veneția, Bienala; 1965, Szczecin, *Metafora*; 1971, Tokio, Bienala. **Muzee:** București, MNAC, MNAR (patru lucrări din ciclurile *Grădini suspendate* și *Himere* realizate în bronz, marmură și lemn); Constanța, Muz. de Artă, exp. permanentă (35 de opere, picturi și sculpturi, și o parte a atelierului său, donate de către familie); Geneva, Palatul ONU, Sala Titu Maiorescu. **Bibl.:** Barbosa 1976; Prut 1982; Grove, Prut 2002; *AKL.* – V. Drăguț, *Pictura românească în imagini*, București, 1977; V. Florea, *Pictura românească contemporană*, București, 1982. – M. Morariu, *I.G.*, București, 1966; D. Grigorescu, *I.G.*, București, 1979; ***, *I.G.*, București, 2004. – Dan Hăulică, în *Secolul XX*, nr. 1, 2, 3, 1979. **C.T.**

GHEORGHIU Mihai, 1869 – ?. **Studii:** Școala de Belle-Arte București, cu Ion Georgescu. **Premii:** 1895, medalie cls. III la EAV.

Artist format în ambianța academistă, sculptează portrete și capete de expresie.

Mihai Gheorghiu, *Nicolae Petrașcu*, bronz, foto IIA

Exp. colective: 1895, București, Ateneul Român, EAV (*Cap de expresie*); 1896, București, Ateneul Român, EAV (*Bustul pictorului C.I. Petrescu*); 1897, 1898, 1899, București, Ateneul Român, EAV [cat.]; 1898, București, Școala de Belle-Arte, Exp. concursului pentru burse în străinătate cu tema *Răpirea Proserpinei*; 1901, București, Ateneul Român, Exp. de pictură și sculptură [cat.]; 1901, 1902, București, SO; 1902, București, Ateneul Român, Exp. concursului de proiecte pentru mon. *Gh. Duca*; 1902, 1903, București, Ateneul Român, exp. *Cercul artistic* [cat.]. **Muzee:** București, MNAR (*Bustul lui Kovalski*, marmură; *Fratele artistului*, gips; *Bustul pictorului C.I. Petrescu*, gips). **Bibl.:** Rezeanu 1980. **C.T.**

GHIĂȚĂ Nicolae, 23.11.1939, Botoșani. **Studii:** 1962–1968, IAP București, cu Ion Lucian Murnu. 1968–1975, activitate didactică la Liceul de Artă din Constanța; din 1985, profesor și director la Liceul de Arte „N. Tonitza”. **Premii:** 1970, pr. colectiv de sculptură pentru lucrările de la Măgura.

La simpozioanele de sculptură **N.G.** creează mai ales în piatră structuri abstracte simili-arhitectonice ce se disting prin utilizarea logică a unor elemente singulare (*Izvor III*). Este atent la textura materialului și la o relație armonioasă cu mediul înconjurător.

Nicolae Ghiăță, *Izvor VI*, piatră, 1987, simpozion Scânteia, foto IIA

Exp. colective: din 1968 participă la principalele manifestări naționale; 1971, Baku, exp. *Artiști din România*; 1981, Belgrad. **Simpozioane:** 1970, 1977, 1982, Măgura; 1976, Arcuș; 1979, Lăzarea; 1980, Hobița; 1981, Căsoaia; 1986, Babadag; 1987, Scânteia; 1988, 1994, 1996, Oarba de Mureș; 1991, Soveja; 1992, Bacău; 1997, Vața de Jos; Deva; 1999, București, parcul de la Hotelul Lebăda. **Muzee:** București, MNAR. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 4*; *AKL. G.V.*

GIODÂC POSTELNICU Cora, 1970, București. **Studii:** Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza”; pregătire cu sculptorul Marian Zidaru; 1996, absolvă Academia de Arte București, profesor Mihai Buculei. Scenografă la Teatrul Național, București.

Foarte inventivă în ceea ce privește utilizarea materialelor neconvenționale, **C.G.P.** concepe instalații, dar și sculptură figurativă din *papier maché* cu subiecte din lumea teatrului.

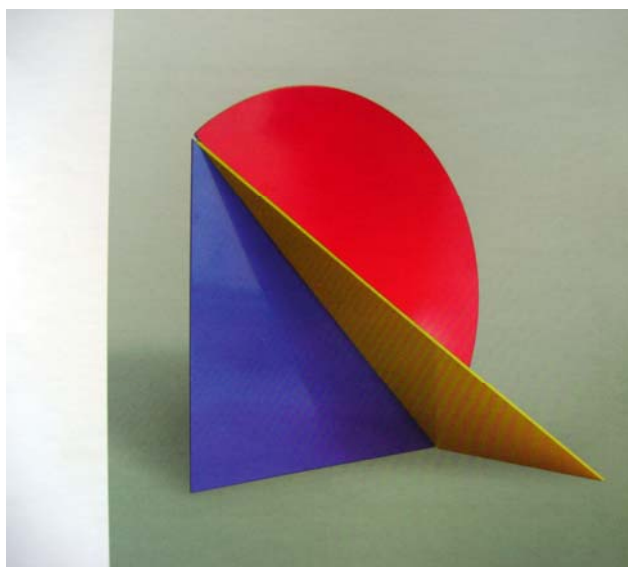
Cora Giodâc Postelnicu, *Măști*, papier maché, foto Aurelia Mocanu

Exp. personale: 2000, Ostersund, Suedia, Folkets Hus și Gal. Rennes; 2001, București, Căminul Artei și Casa Radio. **Exp. colective:** 1995, București, Salonul național de miniatură și sticlă; din 1996 participă regulat la Salonul național de sculptură; 1998, Bienala de miniatură textilă; 2006, Palatele Brâncovenești, Mogoșoaia, exp. *Deceniul 1 – generația 97* [cat., prefață Aurelia Mocanu]. **I.V.**

GLASS Ingo, 9.04.1941, Timișoara. **Studii:** absolvă în 1967 IAP Cluj-Napoca, cu Artur Vetro. Călătorii de studii: 1964, Budapesta; 1969, München, Paris, Normandia; 1972, Bratislava, Praga, 1973, Polonia. **Premii:** 1966, pr. I Festivalul primăverii, Cluj-Napoca; 1981, pr. pentru sculptură, ARAG-Versicherung, München; 1982, medalia de aur *Floriade*, Amsterdam; 1985, *Lovis-Corinth-Förderpreis*, Regensburg; 1986, pr. pentru sculptură, *Fondation Brancusi*, Montreal; 1993, pr. *Ionel Jianu*, Academia româno-americană, California; 1995, *Donauschwäbischer Kunstpreis*, Baden-Württemberg.

După terminarea studiilor, **I.G.** pleacă la Galați unde lucrează la Muzeul de Artă Contemporană, Secția de conservare. Aici începe să experimenteze un nou material – foaia de metal – și să elaboreze elemente de limbaj ce vor deveni mai târziu, după multiple prelucrări, caracteristici constante ale operei sale. Elementele abstracte decupate din foaia metalică alcătuiesc structuri aerate tridimensionale. Sculptura sa va păstra această tensiune între bi- și

tridimensionalitate, iar linia și forma la care se adaugă culoarea vor urmări nu delimitarea unui volum, ci a spațiului însuși. Indiferent de talia producțiilor sale, care variază de la monumente publice la plastică mică, există o vocație a monumentalității datorată relației de interșanjabilitate dintre spațiu și sculptură. Monumentalitatea este și rezultatul folosirii unor elemente ce aparțin arhitecturii, precum arcurile (în serii timpurii apar referințe explicite la diverse stiluri de arhitectură, de exemplu *Arcadă gotică*, 1974). În 1979, emigrează în Republica Federală Germania. Adaptarea lui **I.G.** la mediul cultural german pare a nu întâmpina dificultăți, participă la numeroase expoziții și simpozioane. Preocupările sale pentru raportul dintre forma abstractă și culoare, dintre spațiu și obiect l-au apropiat de arta concretă, cu care se va identifica după un oarecare timp. În 1996, odată cu seria *Forme de bază, culori de bază*, această identificare devine totală. **I.G.** își limitează limbajul la cerc, triunghi și pătrat cărora le atașează, după modelul lui Wassily Kandinsky, culorile primare roșu, galben și albastru. Deși fiecare lucrare este în genere alcătuită din întâlnirea a două sau trei dintre aceste forme prestabilite, intersecțiile de planuri sculpturale pot avea un număr considerabil de variante care stabilesc, la fiecare ipostază, noi relații dintre plin și gol, pozitiv și negativ, materialitate și transparență.

Ingo Glass, *Triunghi, cerc, pătrat*, 2004, foto MNAC

Exp. personale: 1968, Galați, Muz. de Artă (cu Simion Măculescu); 1974, București, Gal. Simeza [cat.]; 1980, Köln, Gal. Glaub; Oberhausen, GHH Verwaltung; 1985, Regensburg, Museum Ostdeutsche Gal. [cat.]; 1988, Paris, Gal. La Forge; 1991, Neu-Ulm, Edwin-Scharff-Museum [cat.]; 1996, München, Üblacker – Häusl; Esslingen, Gal. der Künstlergilde;

Budapesta, Muz. Viktor Vasarely; București, MNAR, exp. *Forme de bază, culori de bază, formă + culoare, culoare + formă, corp – spațiu* [cat.]; 2001, Ulm, Donaueschwäbische Zentralmuseum, *Arbeiten 1995–2001* [cat.]; 2003, Timișoara, Gal. Triade, exp. *Forme și culori primare în spațiu*; Sibiu, Muz. Brukenthal; București, Gal. Artexpo; 2004, Budapesta, Deri Mus; 2007, Ettlingen, Gal. Emilia Suciu, exp. *Grundformen und Grundfarben im Raum*. **Exp. colectiv:** 1964–1975, Brăila, București, Cluj, Galați, Lugoj, exp. anuale și municipale; 1968–1975, exp. ale artiștilor români în străinătate (de ex., 1968, Ciudad de Mexico); 1970, Milano, Fondazione Pagani, Exp. de sculptură în aer liber; 1975, Barcelona, Bienala internațională de sculptură; 1982, Amsterdam, exp. *Floriade*; 1983, Hamburg, Gal. für Kunst und Architektur; 1984, Viena, exp. *Bayerische Kunst unserer Tage* [cat.]; 1986, Montreal, Fondation Brancusi [cat.]; 1988, Kassel, exp. *Konstruktive Strömungen*; 1989, Madrid, Centro Cultural della Villa, exp. *Systematic and Constructive Art*; 1990, *ArteRoma* [cat.]; 1991, Bonn, Wissenschaftszentrum, exp. *Zwischen den Welten – Künstler aus Osteuropa in Deutschland*; 1993, Erfurt, Forum Konkrete Kunst, exp. *Reduktion. Zeichen. Haltung*; 1994, București, Gal. Artexpo; 1995, Timișoara, Muz. Banatului, exp. *După 50 de ani*; 1996, Regensburg, Museum Ostdeutsche Gal., exp. *Kunst als Konzept, Konkrete und geometrische Tendenzen seit 1960* [cat.]; 1997, Ingolstadt, Museum für Konkrete Kunst; 2000, Amersfoort, Olanda Mondriaanhuis, Muz. de Artă Constructivă și Concretă; 2009, Budapesta, Gal. A22, exp. *Hommage Bauhaus 90*. **Simpozioane:** 1974; 1975, Arcuș; 1976, Galați; **Artă publică:** 1974, Sfântu Gheorghe, *Turn pentru Ardeal*; 1980, Oberhausen, *Quadratur*; 1985, München, *Turn*; 1992, Timișoara, *Mon. Martirilor Revoluției din 1989*; 1994, Sárospatak, Ungaria, *Omega și Alpha*; 1996, Moinești, *DADA*; București, barul Tineretului; Târgoviște, artă decorativă: Hotel-restaurant Venus, Hotel Ileana; Tel Aviv, Agenția Publiturism. **Muzee:** Amersfoort, Olanda, Mondriaanhuis; Brăila, Muz. Brăilei; București, MNAC; Budapesta, Muz. Vasarely; Chelm, Polonia, Muz. de Artă Concretă; Duisburg, Wilhelm-Lehmbruck-Museum; Erfurt, Forum für Konkrete Kunst; Galați, Muz. de Artă Vizuală; Ingolstadt, Museum für Konkrete Kunst; Mannheim, Städtische Kunsthalle; München, Städtische Galerie im Lenbachhaus; Neu-Ulm, Bayerische Graphische Sammlung; Edwin-Scharff-Museum; Oberhausen, Museumsгалerie Schloß; Regensburg, Ostdeutsche Gal.; Taverna, Museo Civico, Pallazzo San Domenico; Timișoara, Muz. Banatului; Ulm, Donaueschwäbisches Zentralmuseum. **Scieri ale artistului:** *Constantin Brâncuși und sein Einfluss auf die Skulptur des 20. Jahrhunderts*, București, 1998 (teză de doctorat, publicată în română și germană); *Form und Farbe*, in *Ingo Glass 60. Arbeiten 1995–2001*, Donaueschwäbisches Zentralmuseum, Ulm, 2001, p. 54–55. **Bibl.:** Barbosa 1976; Florea 1982; Prut 2002; *AKL*. – Jianu 1986; Steffi Roettgen, *Skulptur und Plastik auf Münchens Strassen und Plätzen. Kunst in öffentlichen Raum 1945–1999*, Puchheim, 2000; Cârnci 2000; Șerban 2005. – Siegfried Saltzmann, *Das Wilhelm-Lehmbruck-Museum*, Duisburg, 1981; *Sângeorz* 2006; Claus Stefani, Peter Martini, Titus Mocanu, *Ingo Glass - Von der verbindenden Kraft der Kunst: Sein Bezug zu Rumänien 1941–1979 und nach 1991*, Haus des Deutschen Ostens, München. – *Arta* 7, 1971; 2; 8, 1974; 12, 1976; 3, 1978; 11, 1990. – http://www.konkrete-kunst.de/Siebdruckedition_/Ingo_Glass/cv_Ingo/cv_ingo.html. **I.C.**

GOCAN Eugen-Emil, 9.11.1938, Cluj-Napoca. Profesor la UAD Cluj-Napoca. **Studii:** 1966, absolvă IAP Cluj-Napoca, Secția sculptură. **Premii:** 1971, Măgura, pr. Tineretului; 2004, Ordinul „Meritul Cultural” (Cavaler).

Realizator de portrete istorice și compoziții figurative, interpretate într-un limbaj plastic sintetic. Preferință pentru piatră și lemn. În perioada tinereții este exponentul unui filon arhaizant (*Meditație*).

Eugen-Emil Gocan, *Maternitate*, lemn, foto MNAC

Artă publică: 1967, Cârpeniș, jud. Alba, *Cloșca* (bust bronz); 1970, Cluj-Napoca, Facultatea de Filologie, *Lucian Blaga* (bust, piatră); 1970, Cojocna, jud. Cluj, *Emil Racoviță* (bust, piatră); 1972, Cluj-Napoca, *Petre Gheorghe* (bust, piatră); 1971, Măgura, *Meditație* (compoziție, piatră); 2000, Roma, Accademia di Romania, *M. Papahagi* (baso-relief, bronz); 2000, Cluj-Napoca, Liceul „David Prodan”, *David Prodan* (bust, bronz). **Simpozioane:** 1971, Măgura. **Bibl.:** Barbosa 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *AKL.* – Țoca 1978. **C.T.**

GODEANU Ioan, 23.05.1974, București. **Studii:** 1992–1997, Academia de Arte Frumoase București. A lucrat la Frankfurt în cadrul unor firme specializate în organizări de expoziții și ca artist independent. Din 2006 revine în București. Membru fondator al *The Construction & Deconstruction Institute* înființat în 1998 împreună cu Cosmin Grădinaru, Sergiu Nicolici și Dan Panaitescu, colegii de generație.

I.G. excelează într-o primă etapă în tehnica bronzului și desen, fiind preocupat în special de studiul corpului uman și de portret. Ambele teme sunt transpuse în formule expresive și elegante de inspirație clasicizantă. Lucrările sale capătă uneori o notă ludică, prin prezența elementelor de tip caricatural. Ulterior se reorientează spre instalații cu aplicații în domeniul calculatoarelor.

Exp. colective: 2002, Frankfurt, *Manifesta 4*; 2003, Viena, exp. *Position Rumänien*; 2003, Berlin, Galerie K&S, exp. *Unoccupied Territories – inhabited zones and overlapping mind-made constructions in our everyday life*; 2005, Stuttgart, Württembergischer Kunstverein, exp. *On difference*; 2006, Chicago, Gal. LIPA, exp. *Semne identitare: România*. **Bibl.:**

Manifesta (ed.), *Manifesta 4. Europäische Biennale Zeitgenössischer Kunst*, Frankfurt am Main, 2002. – Attila Tordai-S., **I.G.**, *Greatest Hits*, în *IDEA arta + societate*, nr. 17, 2004, p. 24–46. – www.publicart.at; www.wkv-stuttgart.de. www.manifesta.org/manifesta4/de. **R.B.**

GOIDACI Geo (Gheorghe), 14.03.1947, Iojib, jud. Satu Mare. Activ la München. **Studii:** 1967–1972, IAP Cluj-Napoca, cu Artur Vetro. Între 1972–1984, activitate didactică la Liceul de Artă din Timișoara, apoi emigrează în Germania.

Geo Goidaci, *Prag pentru erou*, lemn, foto MNAC

În plastica monumentală intitulată *Terasă* (piatră, 1979, Măgura), **G.G.** utilizează elemente geometrice care formează un spațiu dinamic. Lucrează mai ales în marmură și piatră. Pe lângă lucrări abstracte (*Cer și Pământ*, marmură) folosește în portret (*Medeea*, *Prometeus*, ambele în marmură, 2005) și în alte lucrări figurative (adesea torsuri) o abstracție apropiată de natură ca și părți neprelucrate și polisate. În opere mai noi prezintă portrete fictive în armuri de lemn. În grafica sa digitală integrează elemente din plastică.

Exp. personale: 2007, Gura Humorului, Muz. de Artă Populară a Bucovinei. **Exp. colective:** 1975–1984, Timișoara, saloanele jud. **Artă publică:** 1991, Thansau Rohrdorf, *Om de lumină*, lemn, apă; München, Aleea Karl Marx 3, *Om de lumină*, lemn; 2005, Murnau, *Casa pentru spirite bune*. **Bibl.:** *Măgura. Tabăra de sculptură* [album], București, 1980 [postfață de Brăduț Covaliu]. – H. Horșia, în *Arta*, 1982, nr. 7–8; T. Cosovan, în *Monitorul de Suceava*, 18 aprilie 2007 (interviu). **G.V.**

GOLICI Nicolae, 3.11.1954, Bacău. Activ la New York. Căsătorit cu graficiană Ana Golici. **Studii:** 1976–1979, IAP București, cu Paul Vasilescu. 1980–1982, bursa Frederic Storck. În 1988 emigrează în Statele Unite. **Burse:** 1990, Artist Space; 1993, SOS New York Found; 1994, Elizabeth Found for Arts. Membru al Grupului celor 14 sculptori din Galeria de Sculptură din New York.

Structurile sale sculpturale apropiate de arhitectură (lemn, metal) alcătuiesc un spațiu sever structurat apropiat de tendințele minimaliste din sculptura contemporană, dovedind și un surprinzător simț al formei.

Nicolae Golici, *Răscruce*, piatră, 1982, Măgura, foto MNAC

Exp. personale: 1984, Bacău, Gal. Amfora; 1985, București, Gal. Atelier 35 [cat., prefață de M. Drișcu]; 1989, 1991, New York, 14 Sculptors Gallery; 1993, St. James (New York), Smithtown Arts Council, Mills Pound House; 1996, Greenwich Conn., Hurlbutt Gallery, 1998, Garden City (NY), Firehouse A.G. **Exp. colective:** numeroase, printre care: 1985, Rotterdam, exp. *De Klimmende Bever: Kunst ouse Osteouropa*; 1986, Budapesta, exp. *Art of Today*; 1993, *Fulton Ferry Outdoor Sculpture Show*, NY; 2003, *Brooklyn Working Artists Coalition Rapture*; 1999, *City University: Urban Art Forms*, NY. **Simpozioane:** 1980, Slatina, *Forțele*, piatră; 1981, Moneasa, *Tinerii*, piatră; 1982, Buzău, *Pomona*, piatră; 1983, Măgura, *Răscruce*, piatră. **Bibl.:** Theodor Redlow, în *Arta*, nr. 9, 1981; Călin Dan, în *Arta*, nr. 11, 1985; Adrian Guță, în *Arta*, nr. 9, 1985; E. Wix, în *Newsday*, 30 aprilie 1993; H.R. Harrison, în *The New York Times*, 9 mai 1993. **G.V.**

GOMBOȘIU Ștefan, 1.11.1904, Birchiș, Banat – 4.02.1978, București. **Studii:** 1925, Timișoara, absolvă Școala Normală; 1927–1931, Cluj, Școala de Arte Frumoase, cu Romul Ladea, Catul Bogdan, Aurel Ciupe. A fost primul membru al Boemei clujene din str. Piezișă, grupare sui-generis care a reunit tineri studenți și artiști nonconformiști. Secretar și subdirector al Școlii de Arte Frumoase de la Timișoara unde inițiază un curs de metodologie a

desenului și organizează în 1934 o expoziție a Școlii cu amplă participare a artiștilor transilvăneni și ecou în mediul intelectual al Timișoarei; 1935, organizează o exp. de pictură a studenților la Oravița. Profesor de modelaj la Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza” din București până în 1964. A publicat numeroase cronici de artă în reviste timișorene, *Vrerea*, *Luceafărul*, *Fruncea*, *Vestal*, mai ales despre artiști transilvăneni. A proiectat o istorie a artelor plastice din Banat, nefinalizată.

Ștefan Gomboșiu, *Evanghelist*, gips, foto L. Gomboșiu

A practicat în egală măsură sculptura și pictura. Ca sculptor a preferat forma plină, compactă, ca garanție a unei sculpturalități clasice în esență. Nudurile, sculptura mică, grupurile statuare denotă un simț al compunerii armonioase a volumelor, iar ca portretist a făcut dovada capacității de a fixa valorile expresive ale unei fizionomii

Exp. personale: 1939, București, Sala Dalles (cu Nicolae Brana); 1964, Pavilionul din Parcul Herăstrău. **Exp. colective:** 1934, Timișoara, Exp. Școlii de Arte Frumoase [cat.]; 1940, 1942, București, SO. **Artă publică:** 1936, 1937, Cenad și Belinț, Banat, mon. ale eroilor din Primul Război Mondial (distruse); 1938, Timișoara, *Eminescu*, bust, bronz (dispărut); fântână la intrarea în parcul Doja (distrusă). **Scieri ale artistului:** traducere cu pseudonimul George Chilian a *Rubaiatelor* de Omar Khayam; *Permanențele artei*, în D. Grozdan, *Romul Ladea și lumea lui cuprinzătoare*, Facla, Timișoara, 1979, p. 83–95. **Muzee:** Timișoara, Muz. de Artă. **Bibl.:** Ion Vlasiu, *Drum spre oameni*, București, 1961; Ion Th. Ilea, *Mărturisirile unui anonim*, 1975; N. Lăptoiu, *Școala de arte frumoase din Cluj și Timișoara*; Pintilie 2006; Vlasiu, Szekely 2011. **I.V.**

GORDUZ Vasile, 8.10.1931, Trifești, jud. Neamț – 12.12.2008, București. **Studii:** 1954–1961, IAP București, cu Boris Caragea. Debut în 1957 cu compoziția istorică *Ștefan cel Mare*. Membru UAP. Lucrează în piatră și metal. **Premii:** 1972, pr. UAP pentru sculptură; 1977, pr. „Ion Andreescu” al Academiei Române; 2000, Ordinul „Steaua României” (în grad de Cavaler); 2003, pr. „Prometheus” pentru *Opera omnia* acordat de Fundația „Anonimul”.

Vasile Gorduz, *Spiritul apelor*, piatră, foto IIA

Sculptură cu caracter antropomorf. Conținut simbolic în lucrări precum: *Conversând cu o pasăre*, *Conversând cu pământul* etc. A realizat o serie de portrete de o mare forță expresivă printre care distingem portretul filozofului Petre Țuțea (amplasat în curtea Bisericii Popa Soare din București) și pe cel al teologului Dumitru Stăniloae (București, Facultatea de Teologie Ortodoxă). Controversatul monument *Eminescu* din Montreal (2003, *Place de la Roumanie*, bronz) răstoarnă tiparele iconografiei eminesciene fără a falsifica datele modelului, artistul pornind în edificarea sa de la masca mortuară a poetului. Asemenea altor lucrări ale lui V.G., acest anti-monument se distinge printr-o accentuată simplitate, prin lipsa oricărui retorism ce caracterizează, în genere, sculptura de for public. Aici limbajul său plastic pare forjat în linia creștinismului timpuriu, în acea austeritate clasicistă livrată în anvelopa formală a unui anume primitivism. Privită în ansamblu, opera sa trimite spre o epocă revolută: fragmente de trupuri ce evocă imaginile unor statui în ruină, amintirea sculpturii grecești preclasice, portrete cu iz paseist etc. Chiar și asupra sculpturii sale cu tematică istorică planează aceeași nostalgie a trecutului cultural, modalitate prin care artistul reușește să evite convențiile reprezentărilor de gen.

Exp. pers.: 1975, București, Gal. Nouă; 1992, București, Gal. Catacomba; 2007, București, Sediul Ordinului Arhitecților din România; 2010, Mogoșoaia, Palatele Brâncovenesti (sculptură și desen); 2011, Chișinău, Muz. Național de Artă al Moldovei (alături de lucrările

Silviei Radu). **Exp. colectiv:** 1975, Berlinul de Est, exp. *Plastik und Blumen*; 1976, Paris, Concursul Internațional de portrete „Paul Louis Weiller”; 1981, București, Gal. Simeza; 2006, București, Gal. Veroniki Art, *Secvențe I*; 2010, București, MNAC, exp. *lemn.ro (Crucificat iarna)*. **Artă publică:** 1968, Olănești, *Legendă populară*; 1975, Bacău, *Lucrețiu Pătrășcanu*; Roma, Academia di Romania și Sevilla *Împăratul Traian*; 2003, Montreal, Place de la Roumanie, *Mihai Eminescu*, bronz. **Muzee:** București, MNAR (*Studiu după o statuie veche*, bronz; *Ion Gheorghiu*, bronz; *H. Catargi*, bronz; *Ion Pacea*, bronz; *Nicolae Iorga*, gips; *George Călinescu*, gips); Galați, Muz. de Artă Vizuală; **Bibl.:** Barbosa 1976; Prut 1982, 2002; *Encicl. art. rom. cont. 2*; *AKL*. – Grozdea 1987; Cârnecki 2000. – *Versions of Transfiguration* 1998. – A. Titu, în *Arta*, nr. 6, 1981, p. 33; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 10, 1983, p. 18; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 3, 1985, p. 19; Th. Redlow, în *Arta*, nr. 6, 1992, p. 13–14; M. Sârbulescu, în *Arta*, nr. 6, 1992, p. 15–16; L. Barcan, în *Adevărul*, 7 martie 2007. D. Stanca, în *România liberă*, 3 aprilie 2007; I. Malamen, în *Ziua*, 1 martie 2007; M.-M. Crișan, în *Observator cultural*, nr. 454–455, 18 dec. 2008. **C.T.**

GORIONĂȘEV Nicolai Mihailovici, 19.07.1929, Leningrad. Sculptor rus activ în R.S.S. Moldovenească între anii 1954–1998. **Studii:** 1953, absolvent al Școlii Superioare de Arte „V. Muhina” din Leningrad. După 1998 se transferă în Sankt-Petersburg, Rusia.

A realizat, la comanda Ministerului Culturii din Chișinău, numeroase monumente consacrate comsomoliștilor basarabeni (*H. Livșiț*, 1964; *P. Tkacenko*, 1971), eroilor Uniunii Sovietice (*I. Kojedub*, 1965; *I. Sereda*, 1965; *K. Evstigneev*, 1971, toate în bronz), profesând și sculptura mică (*Lenin la tribună*, 1960; *Primul subotnic*, 1969; *Lenin și Dzerjinskii*, 1981, lemn). Concomitent, s-a remarcat în domeniul sculpturii decorative (*Ciobanii*, 1960, 1969; *Dansul*, 1979, lemn) și al portretului (*Academicianul A.M. Lazarev*, 1985; *Portretul lui I.E. Iakir*, 1988, lemn). Lucrările sculptorului poartă amprenta artei angajate, cu toate elementele realismului socialist, creația fiind marcată de solemnitate și un patos exagerat.

Muzee: Chișinău, Muz. Național de Artă. **Bibl.:** Л. Тома, *Каталог юбилейной выставки изобразительного искусства Молдавии*, Кишинев, 1969, p. 18, 48; Б. Бирюков, *Изобразительное искусство Советской Молдавии. Дни культуры Молдавской ССР в Армянской ССР*, Кишинев, 1976, p. 57, 83; *Памятники революционной и боевой славы Молдавии*, Кишинев, 1983, p. 16, 46, 54. **T.S.**

GORZO Dumitru, 21.03.1975, Ieud, Maramureș. **Studii:** București, Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza”; 1998, absolvă UNAB. **Premii:** 2000, pr. Fundației Artexpo (cu grupul Rostopasca); 2001, pr. Fundației Artexpo; 2002, pr. A.F.R.A. (Franța); 2005, pr. pentru tineret al UAP.

Debutază spectaculos după 1989. E direct, subiectiv, original, șocant, dar nu refuză nici anonimatul artei stradale. Pe lângă pictură, desen, artă stradală, performanțe, instalații, face și sculptură. Cioplește frust ca un dulgher țaran reliefuri colorate strident (acrilic) care pot să trimită și la cimitirul vesel din Săpânța, dar și la arta de esențe tari a hispanicilor californieni sau sud-americani. Relieful, gen hibrid între pictură și sculptură,

poate fi văzut ca emblemă a hibridizărilor de tot felul din arta lui **D.G.** Personajele androgine din reliefurile sale sunt mai curând exerciții de remodelare a corpului uman în acord cu imaginarul biologic de azi, în care tehnologiile medicale au un cuvânt important de spus decât recuperări ale originarului în sens platonician, ca în cazul *Prințesei X* a lui Brâncuși sau al altor figurări ale androginismului de la începutul secolului XX. **D.G.** întreprinde totodată și un atac frontal, deliberat, la adresa tabu-urilor sexuale. Altă categorie mai recentă de reliefuri mixează nu doar tehnici ci și subiecte și teme, suprapunând peste o primă figurație cioplită într-un relief plat, un alt strat pictat cu o altă iconografie luată din lumea satului Ieud, a familiei sale. Materialele alternative pe care le folosește uneori – *Catedrala neamului* (slănină) – fac parte din arsenalul polemic personal al artistului.

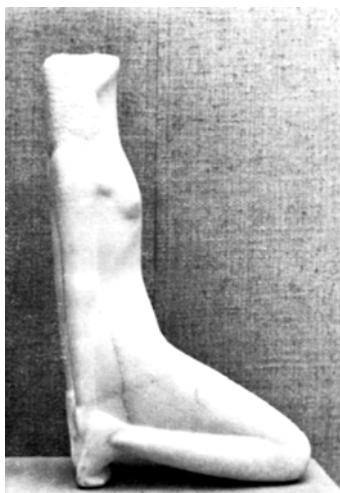

Dumitru Gorzo, *Fluturaș*, acrilic și lemn sculptat, foto Liviana Dan

Exp. personale: numeroase, începând cu 1999, în țară și străinătate; 2006, București, MNAC, Sibiu, Muz. Brukenthal, exp. *Salve fiat romuli nepos* [cat. de Liviana Dan]; 2009, New-York, Gal. Slag; București, Centrul Național al Dansului, exp. *Cartea sudată* (cu Ilieș Gorzo). **Exp. colective:** numeroase exp. de grup (cu Rostopasca) și participări în țară și străinătate printre care: 1999; 2000, București, MNAR, exp. *Transition land* [cat. Ruxandra Balaci]; 2001, Veneția Bienala [cat. Alexandru Patatics]; 2004, București, MNAC, *Romanian Artists (and not only) love Ceaușescus Palace?* [cat. Ruxandra Balaci]; 2005, Mogoșoaia, exp. *Portretul* [cat. Erwin Kessler]. **Muzee:** București, MNAC; Sibiu, Muz. Brukenthal. **I.V.**

GRECU Corneliu, 27.10.1938, București. **Studii:** 1962, absolvă IAP București, profesor Cornel Medrea; din 1967 predă sculptura la Liceul de Arte Plastice „N. Tonitza” din București, unde inițiază atelierul „Forme plastice și arhitectonice”. Călătorește în 1957 în Bulgaria și în 1971 în R.D. Germană.

Este interesat de sculptura monumental-decorativă și de raporturile pe care le întreține cu arhitectura. A lucrat decorații paretale de interior și exterior, de structură modulară. A utilizat o mare varietate de materiale: piatră, sticlă, metal, materiale plastice, neon. Este și autorul unor sculpturi cioplite în marmură – portrete (*Eminescu*) sau nuduri decorative (*Năzuință*, 1973).

Corneliu Greco, *Năzuință*, marmură, foto IIA

Exp. personale: 1967, București, Sala Kalinderu; 1973, Gal. Orizont (expune și pictură); 1978, Gal. Eforie. **Exp. colective:** printre altele 1967, 1968, 1969, București, exp. anuale și bienale ale tineretului; 1972, Gal. Apollo, Exp. de desene ale sculptorilor și graficienilor; 1973, Sala Dalles, Exp. republicană de pictură, sculptură și grafică a profesorilor de arte plastice [cat., prefață Adriana Crainic Botez]; 1971, 1974, exp. anuale de stat. **Artă publică:** 1973, Costinești, *Sculptură abstract-decorativă*, ciment. **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală (*Răbojul trecutului*). **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL. I.V.*

GRECU Ioan, 10.07.1968, Recea, Republica Moldova. **Studii:** 1985–1990, Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”, Facultatea „Arte Plastice” din Chișinău; 1990–1994, Academia de Arte Vizuale „I. Andreescu” din Cluj-Napoca. Profesor Nicolai Otto Kruch.

Activează în domeniul sculpturii monumentale, decorative și de forme mici, utilizând în calitate de element dominant stilizarea și abstractizarea volumelor. A realizat monumentul lui *Ștefan cel Mare* (2006, piatră de Cosăuți, Anenii Noi), bustul lui *Alexandru cel Bun* (2004, bronz, piatră, Chișinău) și numeroase reliefuri și sculpturi de interior executate în diverse materiale (1992, *Grația*, bronz, granit; 1993, ciclul de reliefuri *Singurătate*, bronz, lemn; 1995, *Dalila*, bronz, granit; 1997, *Înșelata*, bronz, granit; sculptura decorativă *Capricioasa din Ungheni* (Ungheni, 2002, lemn) etc.

Exp. personale: 1993, Cluj-Napoca; 1995, Iași; 1997, 2004, Chișinău; 2003, Bălți. **Exp. colective:** 1993, Wiesbaden; 1994, 1996, Ravenna, Bienala *Dantesca*; 2006, Utrecht. **Bibl.:** *I.G. și Valentin Maslov*, Chișinău, 1993 [cat.]; *I.G.*, Chișinău, 2006 [cat.]; O. Popa, în *Momentul*, Chișinău, 1995 (98), p. 4; G. Guzun, în *Balkan Horizons*, Thessaloniki, 1997 (2), p. 31. – www.arta.md; <http://www.ioangrecu.net/home-ro.html>. **T.S.**

GRIGORESCU VASILOVICI Maria (Grigorescu Cristescu Mărioara), 25.06.1897 București – 1977. **Studii:** absolvă Școala de Belle-Arte din București în 1923, profesori: Dimitrie Paciurea, Cecilia Cuțescu-Storck, George Demetrescu-Mirea. 1925–1927, Paris, Académie Grande Chaumière, cu Antoine Bourdelle. A practicat de asemenea pictura și artele decorative (ceramică, afiș). Activitate pedagogică.

Între 1935–1943 sculptează portretele unor pacienți ai spitalului de psihiatrie căutând să surprindă realist simptomele unor maladii psihice. Ca portretistă a fost atrasă de figurile lui *Iorga* și *Sadoveanu* (ultimul la MNAR). Sculptează compoziții atent studiate cu figuri feminine.

Maria Grigorescu Vasilovici, *Cap de fetiță*, gips

Exp. personale: București, 1927, 1935, Sala Universul, 1939, 1943, 1947, 1968. **Exp. colective:** Paris, 1925, Salon d'automne; București, 1929, 1934, 1940, 1942, 1944, SO; 1941, exp. asociației Gruparea feminină, Ateneul Român; după 1948, exp. anuale de stat. **Artă publică:** Vălenii de Munte, Colegiul Național „Nicolae Iorga”, *N. Iorga*, bust; 1961, Constanța, *Fată șezând*, piatră artificială, 1,00 × 0,60 × 0,53. **Muzee:** București, MNAR; MIAMB; Muz. Teatrului Național; Col. Slătineanu. **Bibl.:** Barbosa 1976; AKL; Oprea 2004 (cu bibl.). – Dragu Dimitriu 2010. **I.V.**

GROSU Alexandru, 20.06.1956, Suceava. **Studii:** 1983, Academia de Arte Frumoase, Iași. Membru UAP. **Premii:** Memorialul G. Apostu, Bacău.

Artistul se impune la sfârșitul anilor '80 prin dexteritatea de a prelucra lemnul. Compozițiile sale simili-abstracte, pline de forță, valorifică procedeele de îmbinare din arhitectura rustică și capacitatea de curbare a fibrei, insuflând întregului pulsația unui mecanism viu. Realizează portrete în marmură, ceramică, bronz, uneori combinând materialele între ele, cu atenție asupra detaliului de textură și cromatică, într-un aspect prețios, cu valențe expresioniste.

Alexandru Grosu, *Portret*, marmură, foto IIA

Exp. colective: 1987, București, Gal. Eforie; 2004, Tokyo; 2005, Tulcea, Simpozionul național de sculptură; 2010, Iași, Gal. Dana, Exp. *El Camino Sacral – inducții ale sacralului în sculptură*; 2011, București, Gal. Simeza, *Bronz 2011*. **Simpozioane:** 2002, Tulcea, *Ambient*; 2008, Gărbăna, Caraș-Severin. **Artă publică:** 1996, Republica Moldova, *Cruce și clopot*, marmură. **Bibl.:** *Sculptura românească contemporană*, UAP, București, 2003 [cat.]; Barcan 2003. – ***, în *Arta*, nr. 3, 1987, p. 28. **V.B.**

GROSU (GROSSU) Cristea, 21.06.1921, Dorobanțul, jud. Constanța – 1991, București. **Studii:** 1926–1933, Academia de Belle-Arte București, cu Dimitrie Paciurea și Oscar Han; 1930–1935, lucrează în atelierul lui Ion Jalea; burse prin concurs, 1935–1937, Școala română de la Roma; 1937, Franța; 1967, R.D. Germană. **Premii:** 1938, pr. Simu pentru sculptură; 1968, „Meritul Cultural” III.

Debutează sub influența sculpturii clasicizante pe care o asimilează în Italia. Este autorul unor portrete solid construite și subtil modelate. În anii

'60 și '70 sculptură figurativă cu subiecte istorice (*Decebal, Tudor Vladimirescu, N. Titulescu*), mitologice (*Pygmalion și Galateea, Trei grații, Sirenă*), alegorice (*Victorie, Maternitate*). Volumele sunt monumentale și hotărât geometrice indiferent de materialul folosit, foarte divers – piatră cioplită, teracotă, ciment, ceramică smălțuită. Este autorul a numeroase desene reprezentând animale, surprinse în mișcarea lor spontană, în spiritul convingerilor timpului care vedeau în animal depozitarul unor energii necontrafăcute de civilizație. A practicat și gravura. Între 1939 și 1943 editează la Constanța revista *Litoral* în care apar de 59 dintre gravurile sale în lemn și linoleum.

Cristea Grosu, *Pescari*, piatră, Mamaia, foto IIA

Exp. personale: 1935, 1940, 1951, 1959, 1967 [cat., prefață Ion Jalea], 1971, 1972, 1973, București; 1956, 1976, Constanța, Medgidia [cat., prefață Alis Dinculescu]; 1970, Mamaia; 1937, Roma, Accademia di Romania. **Exp. colective:** 1934, 1940–1947, București, SO; SO de toamnă; 1935, Exp. concursului pentru bursa de la Roma; 1948, exp. *Flacăra*; 1948–1988, exp. anuale de stat; 1957, exp. *10 ani de creație plastică. 1947–1957*, Muz. Simu; 1973, Exp. intern. a afișului; Madrid, *Bienala Sport in bildenden Kunste*. **Artă publică:** medalioanele în marmură *Dimitrie Cantemir* și *Alexandru Xenopol*, Iași, Universitatea „Al.I. Cuza”; *Transporturile*, relief, Arad, Gara; *Scafandru*, piatră, Constanța; grupul statuar *Pescarii* (piatră), 1959, Mamaia, Hotel Perla; *Muzica și Lectura*, reliefuri în teracotă, Dorobanțu, Casa de cultură. **Muzee:** București, MNAC, MNAR; Constanța, Muz. de Artă (131 sculpturi donate de artist în 1981); Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Barbosa 1976; *AKL*; Deac 2000; Oprea 2004; Cruceru 2005. – *Artele plastice* 1959; Grozdea 1974; Florea 1982; Grigorescu 1991, p. 64; Dragu Dimitriu 2010. – *Buletinul Asociației academice V. Pârvan*, 1940–1943; N. Argintescu-Amza, în *Arta*, nr. 11, 1967, p. 16; Vlasiu 1978, p. 159. **I.V.**

GROSU Marcel, 29.08 1939, Galați – 1.05.1996, Galați. **Studii:** 1959, IAP București, profesor Corneliu Medrea; 1961, membru UAP; din 1991, președintele UAP, Filiala Galați; profesor de desen în învățământul liceal din Galați.

Se afirmă în stilul realist-socialist cu portrete de muncitori, constructori navali, țărani, tineri, copii. Fie că cioplește în marmură, piatră, lemn sau modelează în gips, **M.G.** construiește prin volume armonioase și liniștite, particularizate de un modelaj sensibil. Realismul său tinde spre idealizarea unor tipuri (*Tinerețe, Adolescență, Maternitate*), ilustrând o umanitate simplă și caldă. Efasarea unor trăsături, mai ales feminine, merge uneori până la valori simbolice (*Portret de fată*). Atras și de tematica istorică, este autorul unor lucrări monumentale precum *Mihai Viteazul, Eroul, Doftana*.

Marcel Grosu, *Portret de fată*, marmură, foto IIA

Exp. colective: participă din 1959 la exp. Cenaclului Artiștilor Plastici, Galați-Brăila și apoi UAP, Filiala Galați, organizate în localitate și la Focșani, Tecuci, Brăila, Bacău, Iași, București, Constanța, Ploiești, Buzău, Suceava, Timișoara; 1957, București, Exp. națională a tineretului; 1959, Moscova, Exp. țărilor socialiste; 1966, 1968, 1970, 1972, 1974, București, Bienalele de pictură și sculptură. **Simpozioane:** 1975, Măgura, lucrările *Vis* și *Odihnă*. – **Muzee:** Galați, Muz. de Artă Vizuală. **Bibl.:** Stoica 2007. – Crișan 1986. **V.B.**

GUGUIANU Marcel, 28.06.1922, Bârlad. **Studii:** Școala de Arte și Meserii; 1941–1945, Academia de Belle-Arte București, cu Cornel Medrea. A activat ca profesor de sculptură și desen. Membru UAP; membru al Academiei internaționale de cultură, artă și științe din Pontzen, Italia. Debutază la SO din 1943.

Lucrează preponderent în marmură și bronz. Este creatorul unei serii de portrete realiste: *Mihai Eminescu* (bronz, bust, Focșani), *Mihail Sadoveanu* (Huși, 1963), *Ștefan Luchian* (bust, bronz, Iași, 1964). O altă zonă predilectă este cea a nudului feminin tratat într-un limbaj simplificat, aluziv. Din anumite episoade biblice extrage tema *femeii fatale*: *Dalila* (marmură), *Judith* (marmură), *Salomea* (marmură). Aparținând aceleiași familii stilistice sunt lucrările *Extaz*, *Nostalgie*, *Zorii și Apusul* (figuri în marmură, TNB), *Armonie* (marmură, col. particulară, Viena) etc.

Marcel Guguianu, *În zorii zilei*, marmură, foto IIA

Exp. personale: 1976, Odense, Kulturhaus; 1978, Roma, Gal. Toni Nelli; 1979, Roma, Accademia di Romania; 1983, Montpellier, Gal. Vigan; 1992, New York, Centrul cultural român. **Exp. colective:** 1973, Napoli, Bienala de artă; 1978, Budapesta, Bienala intern. de sculptură mică; 1983, Napoli, Concursul intern. de artă; 1984, Paris, Salonul de toamnă; 1985, Sao Paulo, Bienala intern.; 1989, Paris, Grand Palais, Salonul independenților; 1991, Ankara, Muz. Național; 1991, Mali, Belgia, Centrul Cultural Mechelen; 1992, Sevilla, Expoziția universală; București, Gal. Etaj $\frac{3}{4}$, TNB, SM de pictură și sculptură. **Simpozioane:** 1979, Belgrad, Simpozion UNESCO; 1980, Arandelovac, Jugoslavia (*Delilah*). **Muzee:** Bârlad, Muz. „Marcel Guguianu”; București, MNAR (*Tors*, marmură); Craiova, Muz. de Artă (*Luchian*); Sibiu, Muz. Brukenthal (*Pieta*). **Bibl.:** Barbosa, 1976; *Encicl. art. rom. cont. 2. C.T.*

GYARMATHY János, 11.01.1955, Miercurea Nirajului, jud. Mureș. Activează la Târgu-Mureș. **Studii:** 1976–1980, IAP Cluj-Napoca, cu Jenő Korondi. Profesor la Școala medie de artă, Târgu-Mureș. **Premii:** 1980, pr. de sculptură al orașului Târgu-Mureș; 1981, pr. III, 1983, pr. I al Salonului de umor de la Târgu-Mureș; 1992, marele pr. al Simpozionului de plastică mică de la Nyiregyháza; 1997, pr. pentru sculptură al Breslei Barábas Miklós, Târgu-Mureș.

Piesele de plastică mică ale lui **J.G.** se caracterizează prin desenul grotesc al figurilor, ce transferă în contemporaneitate, într-un mod plin de umor, arhetipuri religioase și din mitologie (printre altele *Sisif* și *Moise*). Plastica sa monumentală, plină de forță, este concepută într-o manieră clasică și probează o mare atenție față de detaliu.

János Gyarmathy, *Dăruire*, bronz, foto MNAC

Exp. personale: 1990, 1998, 2002, Târgu-Mureș, Gal. de Artă; 1999, Zalaegerszeg, Gal. de Artă; 2002, Miercurea Ciuc, Gal. Korunk; 2003, Miercurea Nirajului, Casa de Cultură; 2005, Budapesta, Gal. Vármegye; 2005, Târgu-Mureș, Gal. Bernady. **Exp. colective:** 1990, Budapesta, Muz. Național de Istorie, exp. *Artiști maghiari din România* [cat.]; 2001, Paris, Institutul Cultural Maghiar (cu Endre Simon, András Gaál și Árpád Márton) [cat.]; 2008, București, Gal. Apollo, exp. *Elevii lui Jenő Korondi* [cat.] **Artă publică:** 1990, Gălești, *Mihály Szentiványi*, bust, bronz (cu Levente Kiss); 1991, Iserlohn, *Copacul vieții*, bronz (cu László Szatmári Juhos); 1992, Haltern-Westfalen, *Fântână monumentală* (cu L. Szatmári Juhos); 1994, Ratingen, *Nud cu draperie*, bronz; 1995, Iserlohn, *Femeie cu pisica*; *Figură cu ceas de nisip*, bronzuri; 2003, București, *Béla Bartok*, bust bronz; 2006, Albești, *Sándor Petöfi*, relief. **Simpozioane:** 1990, 1992, 1993–2004, Iserlohn; 1991,

Haltern-Westfalen, Lăzarea; 1992, Szekszárd; 1992, 2001, Nyiregyháza. **Muzee:** Târgu-Mureș, Muz. de Artă, *Kós Károly*, bronz, 2003. **Scieri ale artistului:** *Interviu cu M. Kund Nagy*, Múterem, Târgu-Mureș; 1998. **Bibl.:** *KMML*; *Encicl. art. rom. cont.* 4; D. Molnár, *Erdélyi Műtár*, Deva, 2002; M. Kund Nagy, *G.J.*, Miercurea Ciuc, 2004; *Repere ale artei plastice mureșene* 2006. – gallerya.ro. **G.V.**

GYENGE Imre, 30.09.1939, Aita Mare (jud. Covasna) – 9.06.1986, Sibiu (sinucidere). A fost soțul pictoriței Angela Delmondo. **Studii:** 1959–1964, IAP Cluj-Napoca, cu Romul Ladea. Activitate didactică la Școala Populară de Artă, Sibiu.

În plastica sa figurativă pentru spații publice **I.G.** dezvoltă o manieră clasică ușor stilizată, plină de expresivitate, unde se urmărește cu precădere asemănarea cu modelul. Lucrările sale din lemn (ex. *Odă pentru pace*, Simpozionul de la Săliște, 1985) mizează mai ales pe forme abstracte, cu un deosebit simț al efectelor optice, promovate prin exploatarea calităților naturale ale materialelor.

Imre Gyenge, *Bustul lui Andrei Mureșan*, bronz, Sibiu, Parcul Astra, foto IIA

Exp. personale: 1965, 1966, Turda, Gal. de Artă; 1977, Sibiu, Gal. UAP; 1995, Exp. comemorativă, Gal. UAP. **Exp. colective:** din 1964 București, participă la exp. republicane; 1980, Gal. Căminul Artei, exp. *Artiști plastici din Sibiu* [cat.]; 1986, Sala Dalles [cat.] **Artă publică:** 1973, Sfântul Gheorghe, *Gábor Aron*, bronz; 1994, Sibiu, *Mon. lui Nicolaus Olahus*, bronz (amplasat postum). **Simpozioane:** 1974, Lăzarea; 1979, 1980, Sibiu; 1981–1985, Săliște (organizatorul taberei). **Muzee:** București, MNAC; Sibiu, Muz. Brukenthal, *Andrei Mureșanu*, bronz, 1973. **Bibl.:** Barbosa 1976; *KMML*; Rodica Irimie-Fota, *Forme și culori*, Sibiu, 1983; Z. Banner, *Erdélyi Magyar Művészet a XX sz.*, Budapesta, 1990; L. Zöld, *25 év a Gyergyoszárhely bányászati alkotótábor életétől*, Miercurea Ciuc, 1999; D. Molnár, *Erdélyi Műtár*, Deva, 2002; P. Frâncu [François Pamfil], în *Arta*, nr. 11, 1980. **G.V.**

INDEX ARTIȘTI

A

ABRIHAN Gavril 17
ACIOBĂNIȚEI Vasile 18
ADAM Gheorghe 19
ADAM Nicolae 20
ADOC Gheorghe 21
ADOC MANOLE Gabriela 22
ADORJÁNI Endre 23
ADRIAN Nicolae Radu 24
AFTENIE Radu 25
AGÂRBICEANU Nicolae 26
ALDEA Alina 27
ALDEA-SARAI Gheorghe 28
AMAN Theodor 28
AMARANDEI Giani Iosif 29
ANASTASESCU Dimitrie 29
ANDREI Antoaneta 30
ANDRII Doru 31
ANESTIN Ion Valentin 31
ANGHEL D. Gheorghe 32
ANGHELUȚĂ Elena 35
ANTONICĂ Ion 36
ANTONOVICI Constantin 37
APOSTU George 38
ARĂMESCU Constantin-Emil 40
ATANASE Marius 41
AXINTE Liana Cornelia 42

B

BACIU Călin Tudorel 44
BALASKO Ferdinand 44
BALKO Judit 44
BALKO Mihai 45
BALOGH Péter 46
BARASCHI Constantin 48
BARBU Mihai 49
BASSARAB Ioana 50
BASSARAB Mircea 51
BĂICOIANU Zoe 51
BĂLĂCESCU Constantin 53

BĂNDĂRĂU Neculai 54
BÂRLEANU Eftimie 56
BÂSCĂ-NELEANU Maria 57
BECKER Emil Wilhelm von 57
BEDIVAN Cristian Paul 59
BEJU Gabriela Silvia 60
BENCZÉDI Ilona 61
BENCZÉDI Sándor 62
BENȚE Tiberiu 63
BERINDEI Ilie 64
BICIOLA Eugenia 65
BITZAN Ion 66
BLENDEA Vasile 68
BOAMBĂ Horia 69
BOBLETEC Octavian 69
BOCHIȘ Mircea 71
BOCU Barbu 72
BOEGE Ernest Richard 72
BOJIN Horia 72
BOLBOCEANU Vlad 73
BOLBOREA Ioan 74
BOLEA Aurelian 75
BOLOCAN Ion 76
BORGGO-PRUND Arnold 76
BORTNOVSCHI Paul 77
BOSTAN Ilie 78
BOȘȚINĂ Valentina-Elena 80
BOTEZ Alvaro Mircea 81
BOVE Andreia 82
BRADEA Grigore 83
BRÂNCUȘI Constantin 83
BRÂNDUȘESCU Delia 92
BREAZU Cristian 93
BREZA Bogdan 95
BREZEANU Liviu 96
BUCULEI Mihai 97
BUCUR Pavel 98
BUGA Alina 99
BUJOREANU Silviu 100
BUNUȘ Ioan 100
BURCĂ Teodor 100
BURUIANĂ Cătălin Lucian 103

BUȘTIUC Rodica 103
BUTUNOIU Marius 104
BUZDUGAN Constanța 105
BUZDUGAN Ioan 105

C

CAMAROSCHI Corneliu 107
CANAȘIN Iurie 108
CARAGEA Boris 108
CARAGIU-GHEORGHÎĂ Georgeta 110
CARANICA Mihai 111
CATARAGĂ Tudor 112
CATARGIU Silviu 112
CĂDERE Andrei 113
CĂILEANU Dumitru 115
CĂLĂRĂȘANU Ștefan 115
CĂLIN ELS Linica 116
CĂLINESCU Alexandru 117
CĂLINESCU-ARGHIRA Alexandru 118
CĂRĂMIDAR Ion 120
CĂMPEANU Dinu 120
CÂNDEA Ioan 120
CEARĂ Titi 122
CERNAT-POPP Theodora 124
CERNENSCHI Livia 125
CHENDE Valer 125
CHEPTĂNARU Iosif 126
CHICIU Anghel 127
CHIFU Panaite 127
CHIPERI Marieta 128
CHIPĂRUȘ Dimitrie 129
CHIRA Alexandru 130
CHITMAN Iosif 131
CILIANU Camelia 131
CINGHIȚĂ Ionel 132
CIOBANU Radu 134
CIOBANU Vlad 135
CIOCLOV Serghei 136
CIREȘESCU George 137
CIUBOTARU Ovidiu 138
CIUCĂ Eugen 138
CIUTUREANU Alexandru 139
COBIZEVA Claudia 140
COCEA Maria 141
CODRE Florin 142
CODREANU Irina 143
COGAN Moise 145
COJOCARU Dumitru 145

COJOCARU Trandafira 146
COMAN Gheorghe 147
CONDIESCU Ion 148
CONDURACHE Vasile 149
CONSTANTINESCU Athanasie 149
CONSTANTINESCU Mihail Filip 150
CONRAȘ Aurel 151
CORCESCU Naum 152
COSĂCEANU-LAVRILLIER Margareta 153
COSTANDACHE Eduard 154
COSTANDE Ioan 155
COȘAN Mihai 156
COVALSCHI Gavril 156
COVĂTARU Dan 156
COVRIG Doru 157
COZMA Dumitru Ioan 159
CRENGĂNIȘ Constantin 160
CREȚOIU Șerban 161
CREȚU-MEDELENI Mariana 162
CRISTEA Simion 163
CRISTESCU Constantin 164
CRIȘAN Alexandra 164
CRIȘAN Bela 165
CRIȘAN Nicolae 167
CUCU Aurel Silviu 167
CUJBĂ Mihai 168
CULLURI Nestor 169
CURCAN-DUMBRAVĂ Adrian 170
CUȘA Dumitru 171
CZITROM Béla 172

D

DAICU Nicolae 174
DAMIAN Horia 174
DĂIAN Călin 176
DAVID Aurel 177
DĂMĂCEANU Ion 177
DEAC Maria 177
DEAC-BISTRIȚA Ioan 178
DEACU IALOMIȚA Alexandru 180
DEMETER Wilhelm 181
DEMETRESCU Camilian 182
DEMU Dumitru 183
DEPNER Margarete 184
DIENES Attila 185
DIMITRIU George 186
DIMITRIU-BÂRLAD Ion 187
DIMOFTE Constantin 188

DINCĂ Gh. Aurel 188
DODICĂ Valentin 188
DOMOKOS Lehel 189
DRĂGUȘIN Doru 190
DRINCEANU Gabriela 190
DROC Maria 192
DUBINOVSKI Lazăr 193
DUMITRAȘ Maxim 193
DUMITRAȘCU FILIOREANU Lucreția 195
DUMITRESCU Elena 196
DUMITRESCU Sergiu 197
DUMITRESCU Sorin 198
DUMITRIU Alfred 199
DUMITRU George 200
DUP Mircea-Darie 201
DUP-CSAPO Reka-Kristina 202
DURGHEU Teodor Cornel 202

E

EBERWEIN Almi 204
EBERWEIN Anton 205
ECOBICI Mihai 206
ELAȘ TRIFAN Doina 207
EMILIAN Céline 207
ENACHE Ilinca-Alina 209
ENACHE Mircea 210
ENGHIȘ Septimiu Vasile 210

F

FĂRĂMĂ Constantin 212
FEKETE Iosif 213
FILIMON Claudiu 214
FLĂMÎNDU Horea 214
FLEISSIG Nicolae 215
FLOREA Vladimir 216
FOAMETE Constantin 217
FOCȘENEANU Paul 218
FRANASOVICI Dimitrie 219
FULICEA Virgil 219

G

GABOR Toma 221
GAGA Victor 222
GALAI Petru-Alexandru 223
GALLAS Ferdinand 223
GAVRIȘ Dan 225
GĂLUȘCĂ Paraschiva 226
GĂNESCU Constantin 227
GEO MEDREA Ada 227
GEORGESCU Ion 228
GEORGESCU Marin H. 230
GEORGESCU Spiridon 231
GERTLER ZALMAN Jana 231
GHEORGHITĂ Alexandru 232
GHEORGHIU Haralamb Zoanel 233
GHEORGHIU Ion 234
GHEORGHIU Mihai 235
GHIAȚĂ Nicolae 236
GIODĂC POSTELNICU Cora 237
GLASS Ingo 237
GOCAN Eugen-Emil 239
GODEANU Ioan 240
GOIDACI Geo 241
GOLICI Nicoale 242
GOMBOȘIU Ștefan 242
GORDUZ Vasile 244
GORIONĂȘEV Nicolai Mihailovici 245
GORZO Dumitru 245
GRECU Corneliu 247
GRECU Ioan 247
GRIGORESCU VASILOVICI Maria 248
GROȘU Alexandru 249
GROȘU Cristea 249
GROȘU Marcel 251
GUGUIANU Marcel 251
GYARMATHY János 252
GYENGE Imre 254

CREDITE FOTOGRAFICE

Gabriel Badea-Păun; Judit Balko; Mihai Balko; Ruxanda Beldiman; Mircea Bochiș; Horia Bojin; Andreia Bove; Cristian Breazu; Bogdan Breza; Liviu Brezeanu; Adrian Buga; Alina Buga; Vladimir Bulat, *Lazăr Dubinovski. Maeștri basarabeni din secolul XX*, Editura Arc, Chișinău; Ioan Buzdugan; Casa de licitație Alis; Sorin Chițu; Ciucă 2004; Dumitru Ioan Cozma; Șerban Crețoiu; Liviana Dan, *Gorzo*, MNAC, 2006 [cat.]; Ioan Deac-Bistrița; Dumitru Demu; Elena Dumitrescu; Fundația Meta; Toma Gabor; L. Gomboșiu; Institutul de Istoria Artei „George Oprescu”; Jianu 1986; MNAC; MNAP; MNAR; Muzeul de Artă, Craiova; Aurelia Mocanu; Olivia Nițiș; Rus 1998; Corina Teacă.

**EDITAT CU SPRIJINUL AUTORITĂȚII NAȚIONALE PENTRU
CERCETARE ȘTIINȚIFICĂ**